

De hoefsmid : geïllustreerd maandblad voor hoefsmeden en anderen die in het hoefbeslag belang stellen in Nederland.

<https://hdl.handle.net/1874/329067>

JR 1931
dl 36

V. J. A 397

DE HOEFSMID

Geïllustreerd Maandblad voor hoefsmeden en anderen
die in het hoefbeslag belang stellen

Officieel Orgaan van de Vereeniging van Onder-
wijzers in praktisch hoefbeslag in Nederland

ONDER REDACTIE VAN Dr. R. H. J. GALLANDAT HUET

MET MEDEWERKING

VAN

onderscheidene deskundigen,

UITGEGEVEN DOOR DE

N.V. DE ZUID-HOLL. BOEK- EN HANDELSDRUKKERIJ
WAGENSTRAAT 70 — DEN HAAG

XXXVIe Jaargang

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT
UTRECHT.

'S-GRAVENHAGE — 1931

RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT

0851 7926

INHOUD

De titels, voorzien van een *, geven artikelen aan waarin een of meer afbeeldingen of figuren zijn opgenomen. — artikelen met * zijn bijdragen onder een afzonderlijk hoofd: de overigen zijn korte mededeelingen, hetzij oorspronkelijke, hetzij aan andere bladen ontleend.

De Romeinsche cijfers duiden het nummer der aflevering aan, de gewone de bladzijden.

Ambachtsscholen. Vervaardiging van
hoefijzers aan — *IV 49.
Auto- en paardentractie III 39.

België. Hoefbeslagbemoeiingen in —
*VI 84.

Bokhoeven bij veulens V 72.
Bondshoefsmeden: VIII 115; IX 134;
X 150; XI 167; XII 189.
Brokkelhoeven VI 89.

Cursus in hoefbeslag te Bedum V 69;
*X 147; te Dordrecht †*I 8; †*XI
163; te Ede †*IX 134; te Lochem
†* IV 51; te Rotterdam †*XI 166.

Cursus voor onderwijzers: †*II 17,
24 en 27; XI 167.

Cursussen in hoefbeslag (leermiddelen)
*II 25; *V 68; *XI 162.

Cursussen aan landbouwscholen *XI
162.

Cursussen in paarden- en veekennis en
hoefbeslag *X 151.

Ervaringen op keuringen *VII 103;
*VIII 113; *X 145.

Estafetterit door Nederland: *IV 54;
V 75.

Examen Rijksdiploma: verslag na-
jaarsexamen 1930 *I 7 en 11; idem
voorjaarsexamen 1931 *V 66; exa-
men-commissie *IX 133; verslag na-
jaarsexamen 1931 *XI 161.

Gummi-hoefijzers: *I 3 en 12; *II 19;
III 34; *V 68; †*VII 99.

Hoefbeslag in Berlijn en Dresden *XII
172.

Hoefbeslag in Hannover *IV 52.

Hoefbeslag in Leipzig *V 65.

Hoefbeslag in de Residentie *IX 129.

Hoefbeslag-bemoeiingen in België
*VII 84.

Hoefbeslag tegen uitglijden *VII 99;
VIII 119 (ingezonden).

Hoefnagel. De — *VI 82.

Hoefmederij van P. de Klerk te Dordt
†* I 8.

Hoefsmidsvak te New York † X 148.

Hoopvolle cijfers VI 87.

Hoorngroei VI 90.

Hoornzuil †* I 4.

Inleiding *I 1.

Ingezonden stukken: V 69; VII 103
(zie ook VIII 113); VIII 119; XII 185.

Jubileum J. C. Richter †* VI 81.

Jubileum N.V. de Zuid-Holl. Boek- en
Handeldrukkerij † VII 97.

Keuringen: Opmerkingen op — VII
103; *VIII 113; *X 145.

Kootbeen. Breuk v/h. — II 27.

Kroonbetrappingen III 39.

Kurkbeslag †* III 35.

Landbouwscholen. Cursussen aan —
*XI 162.

Leermiddelen voor cursussen *II 25.

Lip a/h. ijzer VIII 122.

Machinale ijzers op examens * XII 185.

Militaire hoefsmidsschool: IV 59; IX
134; huldiging van Tetenburg †*X
146.

Nagelgaten XII 187.

Nageltred X 155.

Nijverheidsscholen (toelichtingseischen)
*VIII 116.

Paarden- en autotractie III 39.

Paardenstapel *VIII 117.

- Panje-paard V 74.
- Rubberbeslag: *I 3 en 12; *II 19;
*III 34; *V 68; †*VII 99.
- Ruiterdag te Amsterdam IX 139;
X 156.
- Rijksdiploma als hoefsmid: *7 en 11;
*II 19; *IV 59; V 66 en 69; IX 133;
*XI 161.
- Rijkswegenplan IX 137.
- St. Eloy III 41.
- Sneeuwbeslag *III 35.
- † Stuyvenberg, D. F. In memo. iam
III 33.
- Teenganger III 40.
- Toelatingsexamen Nijverheidsscholen
*VIII 116.
- Toeristenbond *VIII 115; IX 133;
X 149; XI 167; XII
- Uitglijden. Beslag tegen — *VII 99;
VIII 119 (ingezonden); XII 189.
- Vereeniging Onderwijzers in hoefbeslag:
Bestuursvergadering * I 6; agenda
algemeene vergadering I 11; verslag
algemeene vergadering II *18; be-
stuursvergadering * IV 53.
- Verslag examen voor onderwijzers
*II 24.
- Vervaardiging van hoefijzers aan Am-
bachtscholen *IV 49.
- Veulenhoeven VII 106; *XII 179.
-

A. 397. 26

Officieel Orgaan van de Vereeniging van Onderwijzers in practisch hoefbeslag in Nederland

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIËN

1—10 regels (breedte $5\frac{3}{4}$ cM.) f 2.—,
iedere regel meer f 0.20. — Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: Dr. R. H. J. Gallandat Huet, te Amersfoort.

Uitgave van de N.V. Zuid-Holl. Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD.

1931 — Hoornzuil — Ver. van Onderwijzers in Practisch Hoefbeslag — Verslag Najaarsexamen
1930 — Hoefsmederij van P. de Klerk te Dordrecht en de cursus in Hoefbeslag aldaar —
Korte mededeelingen — Litteratuur-overzicht — Advertentiën

1931.

Een nieuw jaar ligt voor ons; als een onopengesneden boek verbergt het den inhoud van zijne pagina's. Gaarne zouden wij het opensnijden en een blik werpen op datgene wat ons te wachten staat, doch dat gaat niet en wij moeten afwachten welk lief en leed dit nieuwe jaar ons zal brengen.

In de laatste helft van het afgelopen jaar heerschte over de geheele wereld een toestand van malaise, slapte in werk, weinig koopkracht, sterke daling van kapitaal en luxe vermindering, hetgeen noodzakelijk een terugslag geeft op alle bedrijven. De geheele maatschappij is toch een raderwerk, waarvan alle tandjes in elkaar moeten sluiten; alle bedrijven hebben elkander noodig en stagnatie van het een, wreekt zich al spoedig ook op andere.

Hoe is nu het afgelopen jaar voor de hoefsmiden geweest? Ik meen te mogen zeggen niet gunstig, doch ook weer niet ongunstig in vergelijking met aanverwante bedrijven. Gunstig kan het hoefsmidsvak alleen uitgeoefend worden wanneer het den landbouw goed gaat en dit is verre van het geval. Behalve toch de weinige uitsluitend hoefsmederijen in de groote steden, die voornamelijk op het sleepersbedrijf steunen, oefenen de hoefsmiden ten plattenlande het gemengd bedrijf uit, waarbij dan naast het beslaan van paarden, het landbouwsmidswerk en rijwiel- en autoreparatie de voornaamste werkzaamheden uitmaken.

Waar de paardenhandel weinig voordeelen oplevert, werpt dit ook minder winsten af voor het hoefbeslag en waar het den boer in het algemeen minder goed gaat, gaat het dan zijne afnemers zeker niet beter.

Hiertegenover staat echter dat een smid een voor den boer onmisbaar

bedrijf uitoefent; zijne paarden mogen dan minder vaak beslagen worden, indien ze op den harden weg komen moeten ze toch ijzers onder hebben; landbouwwerktuigen zullen, ook al stelt men reparaties langer uit, toch hieraan geregeld onderhevig zijn en het rijwiel- en auto-verkeer wordt zeker niet minder en blijft dus geregeld werk opleveren. Hieruit mag dus veilig de gevolgtrekking gemaakt worden, dat de smid altijd werk houdt, al is het dan misschien tijdelijk minder en minder lucratief dan in vettere jaren.

Waar leidt echter een tijd van malaise toe? Tot meerdere inspanning, tot ontplooiing van alle krachten, om, door goed werk te leveren, niet alleen zelfvoldoening te innen, doch tevens den indruk van soliditeit te geven en de klanten die in goede tijden hard liepen, nu ook bij een langzamer schrede naar de smidse, voldaan te doen terugkeeren en door volle tevredenheid tot klant te houden.

Wat het hoefsmidsvak zelve betreft, de aantrekking tot- en de noodzakelijkheid om zich mede in dit onderdeel van het smidsvak te bekwamen, uit zich telken jare weer in het groote aantal jonge menschen dat de opleidingscursussen voor hoefsmid volgt en het aantal gediplomeerde hoefsmeden, dat jaarlijks na de examens in Utrecht en in Amersfoort, zich over Nederland verspreidt, voldoet aan een behoefte in deze geschoolde werkkrachten. Het is wel het beste bewijs dat een goede opleiding de kern inhoudt voor een goede vakuitoefening en dat in den strijd om het bestaan, de beste kansen aan een goed vakman geboden worden. Het is dan ook billijk te verlangen, dat ruimschoots, zoowel door de regeering, als door belanghebbende organisaties, steun worde verleend om daar, waar gegadigden zich voordoen, cursussen in hoefbeslag in het leven te roepen, zoodat jonge smeden over het geheele land in de gelegenheid worden gesteld, om na de door hen afgeloopen ambachtsschool, ook een rationeele beoefening van het hoefbeslag te kunnen leeren. Eerst dan kunnen zij ten plattenlande in een algemeen bedrijf worden opgenomen, want al is het aantal paarden, dat sommige smeden op beslag hebben, slechts gering, toch eischt het belang van het overige bedrijf in den regel, dat men deze klanten niet weg behoeft te zenden.

Wat de uitoefening van het hoefsmidsvak zelf betreft, dit wordt, al is het aantal paarden verminderd, er toch niet minder op en de eischen aan een goed hoefsmid te stellen, worden eer hooger dan lager. De reden hiervan ligt wel voornamelijk in het wegvraagstuk opgesloten. Dit is nog geen opgelost probleem, nog steeds zoekt men welk wegdek voor het snelverkeer het meest het ideale nabij komt en hoe meer dit vraagstuk de oplossing nadert, hoe meer moeilijkheden het wellicht voor den hoefsmid zal baren. Deze moet n.l. met zijn beslag gelijken tred zien te houden met de wegebouwers, zijne belagers, en het aantal uitvindingen, om de paarden bij het gaan op de gladde kunstwegen stevig ter been te houden, is dan ook reeds legio. Voor het oogenblik vraagt in deze onze meeste belangstelling het rubberbeslag, uit Noorwegen geïmporteerd. Dit beslag is in zekeren zin een novum, daar tot nog toe geen enkel nonslipping beslag uitging van een geheele rubber-draagvlakte. De eerste proeven met dit beslag waren een mislukking, doch de techniek gaat

ver in het oplossen van moeilijke problemen. De fabrikant en zijne adviseurs zullen zeer zeker trachten zich aan te passen aan de fouten, welke dit beslag practisch ondervindt en zoo is het niet onmogelijk dat dit rubberbeslag een oplossing wordt om het uitglijden op gladde kunstwegen te voorkomen. Of dit rubberbeslag ook tegemoet komt aan ijzel, vorst en sneeuw, zullen deze wintermaanden moeten leeren en de practici, die paarden met deze rubberijzers hebben beslagen, zullen hunne ondervindingen hieromtrent in ons maandblad mededeelen. De prijs van dit rubberbeslag is momenteel veel te hoog voor een algemeene toepassing, doch met een eventueel meerder gebruik en aanmaak in het groot, zullen ook vanzelf de productiekosten geringer worden. Hoe staat de hoefsmid tegenover dit nieuwe beslag? Mij dunkt, het behoeft hem in het geheel niet te verontrusten, want of hij zijne machinale ijzers nu uit een hoefijzerfabriek bestelt en in de toekomst misschien van een rubberfabriek laat komen, maakt voor hem geen verschil uit. Het overige werk als afnemen, bekappen en onderleggen, blijft toch altijd het werk van den vakman en door een flinke prijs voor deze werkzaamheden te berekenen, een prijs vooral ook berekend op een goed arbeidsloon, zoo zal hij in zijne ontvangsten niet te kort schieten bij vroeger.

Wat wij nu wenschen voor het ingetreden jaar is in de eerste plaats een verbetering van den algemeenen oeconomischen toestand en voor de hoefsmiden in het bijzonder een krachtig vereenigingsleven, een als het ware zich aansluiten van alle hoefsmiden in hunne plaatselijke of gewestelijke vereenigingen waardoor zij steeds contact met elkander onderhouden, waardoor zij elkaar beter leeren kennen en waardeeren en waarbij de vakbelangen worden besproken en behartigd.

Het zal in vele gevallen de schoone taak zijn van de onderwijzers in practisch hoefbeslag om, in deze vereenigingen, hun licht te doen schijnen; door hun meerdere studie van het vak en hun grootere bekwaamheid, zijn zij het beste in staat om van raad en advies te dienen aan hunne collega's hoefsmiden en zodoende krachtig mede te werken, niet alleen aan het vereenigingsleven doch ook opbouwend te werken aan het vak zelf en aldus te trachten het mooie hoefsmidsvak op een steeds hooger peil te brengen.

Het maandblad „De Hoefsmid” dat thans zijn 36en jaargang in gaat, opent steeds zijne kolommen volgaarne voor een ieder, die mededeelingen, het hoefsmidsvak betreffende wil doen. Juist de bijdragen der practici hebben de meeste waarde voor de lezers en het zijn ook hier weder de practische onderwijzers, die hierbij aan de spits moeten staan. De redactie herdenkt allen dankbaar, die hierin voorgegaan zijn en wekt anderen op al datgene te willen inzenden en mede te deelen, hetgeen zij denken dat voor de hoefsmiden in het algemeen leerzaam en belangwekkend kan zijn. Zodoende wordt ons vakblad rijk en veelzijdig van inhoud en zal het ten goede komen, te aan een ieder, die het hoefsmidsvak uitoefent en verder aan allen die er direct of zijdelings belang bij hebben. Dat het jaar 1931 hiervan aan het einde moge getuigen en dat het den beoefenaars van St. Eloy en hunne gezinnen in alle opzichten goed moge gaan, is de hartelijke wensch van den Redacteur.

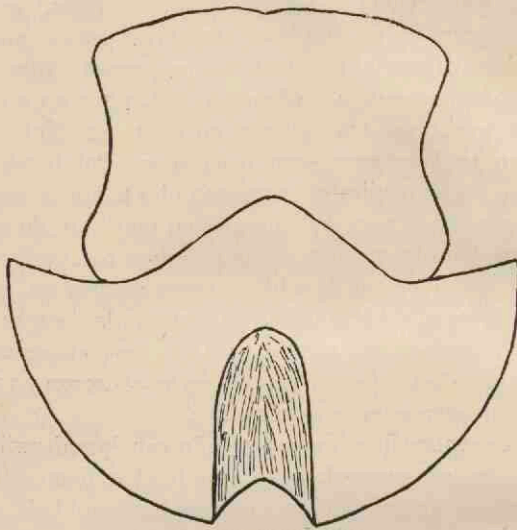
Amersfoort, 31 December 1930.

HOORNZUIL.

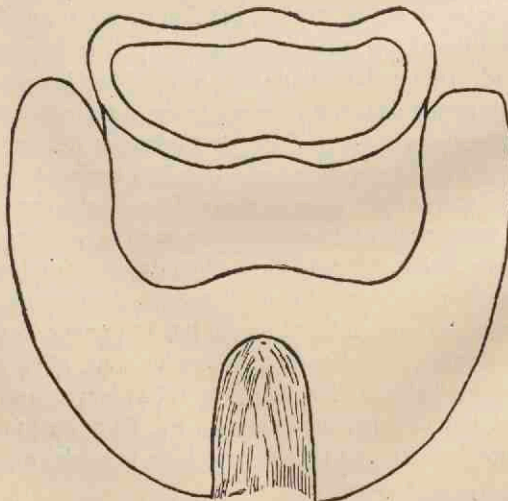
Bijgaande teekeningen geven weer een hoefbeen en een hoornschoen, de laatste in overlansche doorsnede. Duidelijk is hier te zien, de groote hoornzuil welke zich gevormd heeft aan den binnenkant van den hoornwand, midden in het toongedeelte.

Eveneens is goed te zien de groeve in het hoefbeen welke is ontstaan door den druk van dezen hoornzuil op de wandlederhuid en op het hoefbeen. De groeve is zoo groot, dat er een vinger ingelegd kan worden.

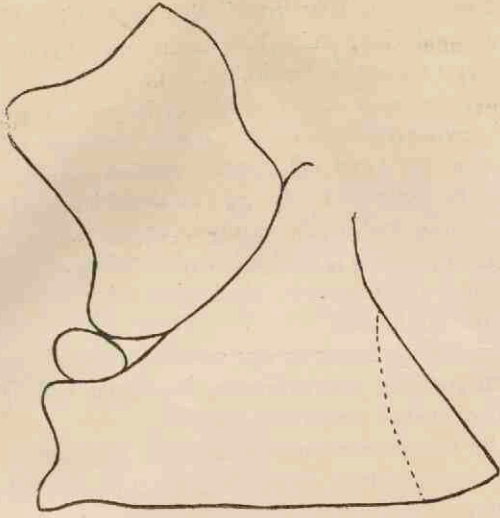
Het paard waarvan deze hoef is geweest, is door ondergeteekende ongeveer vijf jaar beslagen.

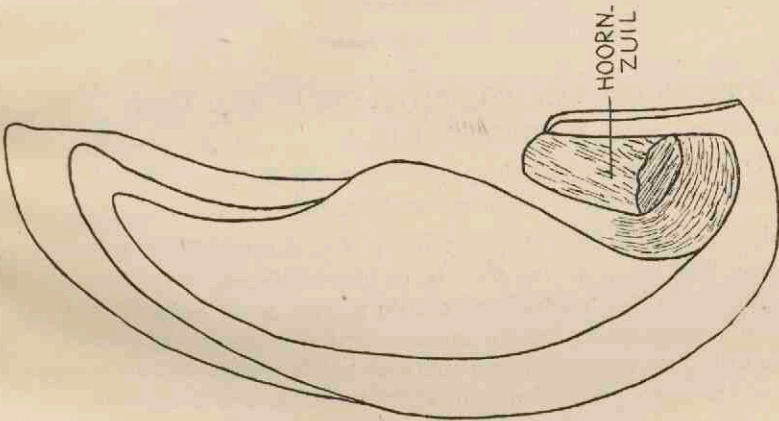
VAN VOEEN GEZIEN

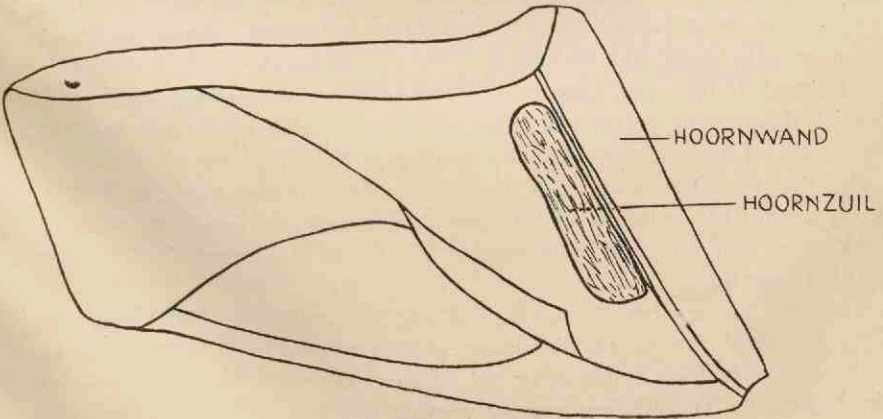
VAN BOVEN GEZIEN

VAN TER ZIJDE GEZIEN

HOORN-
ZUIL

HOORNWAND

HOORNZUIL

In den beginne teekende deze hoornzuil zich heel klein af, en werd geen bijzonder beslag toegepast, daar kleine hoornzuiltjes veel voorkomen, zonder dat de paarden hiervan nadeel ondervinden.

Na enkele jaren echter was deze zuil steeds in grootte toegenomen, en er werd toen het hiervoor voorgeschreven beslag ondergelegd n.l. de toonlip kwam te vervallen en twee zij lippen werden aangebracht; tevens werd de plaats waar de hoornzuil zat, vrij van dracht gelegd.

Het paard liep toen nog rad, doch na ongeveer een jaar op dit beslag geloopt te hebben, trad plotseling hevige kreupelheid op.

Na onderzoek door den Dierenarts, bleek zich etter gevormd te hebben in de zool rondom den hoornzuil.

Na enkele weken in behandeling te zijn geweest was het paard weer rad.

Wanneer weer kreupelheid zou optreden, was door den Dierenarts besloten de hoornzuil operatief weg te nemen.

Het paard is echter later om een andere oorzaak afgemaakt, en de hoef is toen geprepareerd, waarbij deze groote hoornzuil te voorschijn kwam.

Amersfoort, Dec. '30.

H. H u y s m a n.

VEREENIGING VAN ONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG.

Notulen der Bestuursvergadering, gehouden op 27 Dec. 1930 in het Hotel l'Europe te Utrecht.

Aanwezig waren de heeren : M. Ritsema, J. Ph. Huitink, H. J. Breukink en H. Vossers. Met kennisgeving afwezig, de heer Schieman.

Na opening door den voorzitter leest de secretaris de notulen van de vorige bestuursvergadering, welke onveranderd worden goedgekeurd.

De secretaris doet mededeelingen omtrent na de vorige bestuursvergadering ingekomen en verzonden brieven, waaronder een bericht van de K. N. A. C. over een verzonden adres, een verzoek om toezending der ledenlijst aan den B. S. P. N. en een ingekomen schrijven van het lid P. de Klerk. Verder van de uitgaande stukken betreffende wijziging examen-commissie en gevraagde toelichting op het schrijven van de Klerk.

Omtrent de door den heer P. de Klerk ingezonden agendapunten wordt beslist, dat deze op de agenda zullen worden geplaatst, en dat aan den heer de Klerk zal worden verzocht, deze punten in te leiden.

Bij den penningmeester was ingekomen een schrijven van den heer L. Diels waarin hij bedankt als lid; verder nog een geweigerde contributiekwitantie. Een voorstel tot roeyement zal bij de Algemeene Vergadering worden ingediend.

De heer Vossers bracht verslag uit van een gehouden bespreking met Prof. Dr. H. M. Kroon, alsook van een conferentie met de Smedenpatroons-Vereeniging St. Eloy te Breda en het lid Roovers. Van een en ander zal op de Algemeene Vergadering verslag worden gegeven.

Vervolgens werd de agenda voor de Algemeene Vergadering vastgesteld, welke in „De Hoefsmid” zal worden opgenomen.

De heer Ritsema deelt mede, dat hij zich bij de a.s. bestuursverkiezing op de Algemeene Vergadering *niet* herkiesbaar zal stellen. De aanwezige bestuursleden betreuren dit ten zeerste, maar moeten noodgedwongen dit besluit eerbiedigen.

Als technisch onderwerp wordt het nieuwe rubberbeslag het meest actueel geacht. Aan den secretaris wordt opgedragen den heer F. Falkenhagen te Amsterdam, te verzoeken hierover een causerie te willen houden op de namiddagvergadering.

Niets meer aan de orde zijnde wordt de vergadering gesloten.

Namens het Bestuur,

H. V o s s e r s, secretaris.

VERSLAG VAN HET NAJAARSEXAMEN 1930 VAN DE COMMISSIE TER VERKRIJGING VAN EEN RIJKS- DIPLOMA ALS HOEFSMID.

Nadat de oproeping voor dit examen in de vakbladen had gestaan, vergaderden de voorzitter en de voorloopige secretaris op 16 October en had op 18 October een vergadering plaats van de voltallige examencommissie. Op deze laatste vergadering werd de voorloopige secretaris definitief benoemd, werden de subcommissies aangewezen, de regeling van het examen besproken en vastgesteld en de examendagen nader bepaald.

Daar zich 56 kandidaten voor het examen hadden aangemeld, waren hiervoor 10 dagen benoodigd en werden als zoodanig vastgesteld 3, 4, 5, 6 Nov. en 1, 2, 3, 4, 8, 9 Dec., terwijl 10 Dec. werd bepaald als eindvergadering van den voorzitter en den secretaris.

De kandidaten waren afkomstig van cursussen gehouden te Alkmaar, Amersfoort, Bedum, Breda, Enschede, Eindhoven, Cuyk, Hoogeveen, 's-Hertogenbosch, Maastricht, Heerlen, Winterswijk en Winschoten.

Van de 56 zich opgegeven hebbende kandidaten, waren 3 verhinderd wegens ziekte aan het examen deel te nemen, zoodat dit door 53 werd afgelegd; hiervan deden er 28 het examen voor de 1ste maal, 24 voor de 2de maal en 1 voor de derde maal.

In het geheel slaagden 24 kandidaten voor het diploma; van hen legden resp. 14, 9 en 1 het examen voor de 1ste, 2de en 3e maal af.

Het is bij dit examen aan de commissie weer opgevallen, dat de resultaten der verschillende cursussen in hoefbeslag zoo uiteenloopen. De eischen welke de commissie voor het examen stelt, zijn voor ieder gelijk en wordt door eenige cursussen aan deze zeer goed voldaan, terwijl andere cursussen teleurstellingen bieden.

De commissie is zich bewust, dat de opleiding der hoefsmiden veel moeilijker is dan vroeger en vooral aan den onderwijzer in practisch hoef-

beslag hooger eischen stelt en wel door het algemeen gebruik van machinale hoefijzers.

De leerlingen, die op de cursussen komen, zijn slecht bedreven in het vervaardigen van hoefijzers, omdat zij geen gelegenheid hadden er zich in te oefenen. De leerlingen die de cursussen volgen en die zich thuis zooveel mogelijk moeten oefenen, om zich het op de lessen geleerde eigen te maken, worden dikwijls door hun bazen daartoe niet in de gelegenheid gesteld. Daardoor is het verklaarbaar dat de resultaten van het onderwijs minder gunstig worden.

Niettegenstaande dit, zijn er verschillende cursussen, die zeer goede resultaten opleveren en van welke een groot percentage der leerlingen slaagt. Het peil waarop de leerlingen staan die de cursussen volgen, mag in verschillende streken iets verschillen, er staat weer tegenover, dat goede resultaten verkregen worden door cursussen in verschillende deelen van het land. De commissie hoopt, dat deze goede resultaten voor het onderwijzend personeel aan alle cursussen een aansporing moge zijn om zich bijzonder in te spannen, voor den leider-dierenarts om zich ook terdege te bemoeien met het practisch onderwijs en voor den onderwijzer in practisch hoefbeslag om zich zooveel mogelijk moeite te geven, om de leerlingen te oefenen in het vervaardigen van hoefijzers en van alle in het reglement van het examen genoemde afwijkende ijzers, in het beslaan van paarden en in het op doode hoeven toepassen van alle in het daareven genoemd reglement aangegeven beslagen van afwijkende en zieke hoeven. In het bijzonder meent de commissie er op te moeten wijzen, dat het niet genoeg is, dat de verschillende hoefijzers worden vervaardigd en de verschillende beslagmethoden worden toegepast, doch dat zij steeds nauwkeurig beoordeeld moeten worden.

Misschien zou het wenschelijk zijn dit nog eens onder de aandacht van alle leiders-dierenartsen en alle onderwijzers in practisch hoefbeslag van cursussen in hoefbeslag te brengen.

De Commissie meent nog te moeten opmerken, dat het voor de leerlingen, die zich veel moeite en kosten getroosten al heel onaangenaam is, als de opleiding aan den cursus niet zoodanig is, dat zij met goede kans van slagen aan het examen kunnen deelnemen.

Namens de Commissie belast met het afnemen van het examen ter verkrijging van een rijksdiploma als hoefsmid,

De Secretaris.

HOEFSMEDERIJ VAN P. DE KLERK TE DORDRECHT EN DE CURSUS IN HOEFBESLAG ALDAAR.

Beide dateeren nog van jongen datum. Na eerst in Puttershoek het smidsbedrijf te hebben uitgeoefend, heeft de heer P. de Klerk in den aanvang van 1929 een smederij in Dordt overgenomen, hetgeen vrijwel samenging met den tijd waarin hij te Utrecht slaagde als onderwijzer in practisch

hoefbeslag. Direct is er toen werk van gemaakt in Dordt een cursus in hoefbeslag te houden en die kon in Februari 1929 worden begonnen met 8 leerlingen. Het eerste gedeelte van dien cursus liep tot einde Mei, en het tweede gedeelte werd, na gehouden overgangsexamen, in October '29 voortgezet met 6 leerlingen (twee leerlingen van het eerste gedeelte kwamen niet weer op wegens verandering van woonplaats). In April 1930 liep het 2e gedeelte af en op 5 en 6 Mei daarop volgende slaagden alle 6 voor het Rijksdiploma te Utrecht. Voorwaar een schitterend resultaat en een mooie

Smederij van den heer P. de Klerk, Hoogebakstraat te Dordrecht. Het terrein, waarvoor de schutting staat, is aangekocht om de smederij te kunnen verbreedden.

voldoening voor den heer Dr. Moolhuijzen te Dubbeldam, die de theoretische lessen gaf en den heer de Klerk voornoemd, die het practische gedeelte verzorgde.

De lessen hadden elke week des Zaterdags plaats, n.l. van 2—6 uur de practische in de Ambachtschool, en van 7—8½ uur de theoretische in de Rijkslandbouwwinterschool. Wij geven hiernevens nog een afbeelding van gemelden cursus naar een foto, die indertijd ook voor „De Hoefsmid” was bestemd geweest, maar door een blijkbaar niet begrepen opdracht de redactie niet heeft bereikt.

Bij een kort bezoek aan de smederij van de Klerk vernamen we dat het in de bedoeling ligt om dit voorjaar een nieuwen cursus te openen, waarvoor van de zijde der leerlingen al reeds voldoende animo wordt getoond.

Op een onzerzijds gedane vraag of het aantal paarden dat voor beslagdoeleinden aan de smederij komt vrij stationnair blijft, werd het aangename geluid gehoord, dat het sedert de vestiging in Dordt van gemiddeld

40, tot gemiddeld 60 in de week is vooruitgegaan. Dat beteekent echter niet een vooruitgang van den paardenstapel in Dordt, die blijft vrij stationnair.

De heer de Klerk werkt met 4 knechts, waarvan 2 zich in hoofdzaak met het hoefbeslag bemocien en de beide andere zijn meer voor het gemengde werk, waaronder ook autogeen-laschen behoort.

Een noodstal is niet aanwezig. Alle beslag geschiedt uit de hand. De machinale ijzers worden betrokken uit de fabriek te Stoppeldijk, terwijl voor afwijkend beslag zelf-aanmaak plaats heeft. Als hoefnagel wordt de

*De deelnemers aan de in 1930 geëindigde cursus in hoefbeslag te Dordt.
Geheel links: P. de Klerk.*

„Overwinnaar” gebezigd en die moet bij de Klerk wel in alle nummers voorradig zijn, want het paardenmateriaal is er zeer uit eenlopend; zij krijgt op beslag rijpaarden (uit de manege en van enkele particulieren), sleeperspaarden (w.o. die van Van Gend & Loos en Fa. W. v. Twist), stalhouderspaarden (o.a. die van de nog groote stalhouderij verbonden aan het hotel Ponsen), ponnies, enz. Er werden ons ijzers voor sleeperspaarden voorgewogen met een gewicht van 3 K.G. per stuk en daarnaast ijzers voor lichte rijpaarden van 3 ons !!

Het beslag is zooveel mogelijk vlak; alleen krijgen de sleeperspaarden veelal aan de achterijzers kalkoenen. Na eenigen tegenstand in den aanvang is het de Klerk gelukt het gebruik van kalkoenen in Dordt „weg te werken”, behoudens dan bovengenoemd uitzonderingsgeval.

Paarden met verbeende hoefkraakbeenderen worden veel aangetroffen en steengallen bij de komen ook veel voor. Zoogenaamde ingedeukte hoeven

werden bij de vestiging van de Klerk in Dordt veel waargenomen, doch doelmatig besnijden en beslaan, volgens de regelen van den leermeester van Angeren, zijn daaraan belangrijk tegevoet gekomen.

Prijsregelend wordt in Dordt vanwege den Bond niet opgetreden. De beslagprijzen worden individueel vastgesteld en moeten in een stad als Dordt begrijpelijkerwijs hooger zijn dan in de ommelanden, waar die prijzen echter voor de hoofsmeden te wenschen moeten laten.

Zonder te kort te willen doen aan anderen, meenen we te mogen constateeren dat de vestiging van den heer P. de Klerk in Dordt voor het hoefbeslag in dat rayon van beteekenis is geworden. B.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Algemeene Vergadering van de Vereeniging van Onderwijzers in Practisch Hoefbeslag**, op Zaterdag 24 Jan. 1931, des voormiddags te 10,30 uur, in het hotel „l'Europe" te Utrecht.

A g e n d a :

1. Opening.
2. Lezing der notulen.
3. Behandeling ingekomen stukken.
4. Verslag van het boekjaar 1930.
5. Bestuursverkiezing : aftredend de heer M. Ritsema (stelt zich niet herkiesbaar).
6. Rekening en verantwoording van den Penningmeester.
7. Aanwijzing rekening-commissie volgend boekjaar.
8. Mededeelingen omtrent het verzoek wijziging examencommissie.
9. Verslag conferentie met St. Eloy en Roovers.
10. Voorstel P. de Klerk.
  1. controle cursussen.
  2. verplicht Rijksdiploma.
  3. controle op smeden met Rijksdiploma.
11. Causerie over rubberbeslag door F. Falkenhagen.
12. Rondvraag en sluiting.
13. Uitbetaling vergoeding reiskosten.

Namens het Bestuur:

M. Ritsema, voorz.

H. Vossers, secr.

1930. Najaarsexamen Rijksdiploma-hoefsmid.

— **Cursus ter opleiding van onderwijzers in practisch hoefbeslag.** Wij herinneren belangstellenden er aan dat de laatste datum van aangifte (adres Prof. Dr. H. M. Kroon, Biltstraat 172 te Utrecht) voor deelname aan het toelatingsexamen voor den Cursus ter opleiding van onderwijzers in practisch hoefbeslag te Utrecht is: 20 Januari 1931.

De namen der geslaagden zijn : H. van het Kaar te Winkel (N.-H.), J. H. Eppink te Breedevoort, J. Wtenweerde te Leerdam, B. Haan te Kwadijk, G. Fortuin te Makkum, P. Voeteloo te Noordwolde, L. Smilde te Vriescheloo, Chr. van Lint te Schagen, J. van Dellen te Westernieland,

S. Bosma te Terhorne, H. Slump te Den Boer, M. Folkerts te Den Andel, H. Buikema te Warffum, W. H. Rademaker te Beerta, A. J. F. Ligtfoot te Oosterhout, M. v. d. Linde te Steenwijkerwold, B. Wendelaar te Winsum, R. Horst te Paterswolde, O. Drent te Usquert, N. Langeland te Usquert, P. W. Uffen te Finsterwolde, H. Smid te Wedde, H. Darmois te Haulerwijk, G. H. v. d. Bovenkamp te Winterswijk.

— **Hoog bejaarde paarden.** In de „Live Stock Journal” lezen we van een paard dat thans op 41-jarigen leeftijd nog arbeid verricht. Het blijkt evenwel dat een ander paard den leeftijd van 47 bereikte, lang geleden al, van 1711—1758.

LITTERATUUR OVERZICHT.

RUBBERBESLAG.

In het Januari-nummer van de „Duitsche Hoefsmid” geeft Fischer zijne ervaringen neer met het Imperator gummi hoefijzer. Na op de moeilijkheden van het nagelen te hebben gewezen, legt hij er den nadruk op dat het passen er al heel licht toe leidt om den hoef te besnijden naar het gummihoefijzer, met al de nadeelen hieraan verbonden. De gummihoefijzers slijten het meest aan den toon en men tracht hieraan tegemoet te komen door opzet te geven, hetgeen men verkrijgt door het gummihoefijzer in de bankschroef vast te zetten en met een hamer er dan een opzet aanbrengt.

Wat het uitglijden betreft, op drooge straten vond dit niet plaats, *doch bij sneeuwval en gladheid kon het paard zich niet op de been houden en moesten de gummi-ijzers worden afgenomen en vervangen door hoefijzers met scherpe kalkoenen.*

De ijzers hadden toen 17 dagen ondergelegd en de hoeven toonden uitgescheurde nagelgaten en een zeer sterke afslijting in den toon hoewel een groote opzet was gegeven. Van één der gummi-ijzers waren bovendien de stalen platen, die in het gummi zitten, verschoven, zoodat strijken optrad.

ADVERTENTIEN.

„VRIJHEIDSDRESSUREN”

DOOR H. J. LIJSEN

∴ PRIJS f 1.— ∴

Deze zeer interessante, rijk geïllustreerde en op fraai kunstdruk-papier uitgevoerde brochure over moderne paardendressuur — in een vorigen jaargang van „Ons Paard” gedeeltelijk reeds opgenomen — van de hand van een op dit gebied bij uitstek deskundige, zal ongetwijfeld de belangstelling van alle ruiters wekken en als leidraad blijken van groote beteekenis te zijn.

Na inzending van f 1.05 aan postzegels of een postwissel van dat bedrag wordt gaarne omgaand een exemplaar franco p. p. toegezonden.

N. V. De Zuid-Hollandsche Boek- en Handelsdrukkerij,
Wagenstraat 70, Den Haag

BESTELT NOG HEDEN!

Uitgeefster „Ons Paard”

DE HOEFSMID

Officieel Orgaan van de Vereeniging van Onderwijzers in practisch hoefbeslag in Nederland

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIEN

1—10 regels (breedte $5\frac{3}{4}$ cM.) f 2.—,
iedere regel meer f 0.20. - Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: Dr. R. H. J. Gallandat Huet, te Amersfoort.

Uitgave van de N.V. Zuid-Holl. Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD.

Nieuwe onderwijzers in practisch hoefbeslag — Verslag van de Algemeene Vergadering der Vereeniging van onderwijzers in practisch hoefbeslag — Verslag van het examen voor a.s. onderwijzers in practisch hoefbeslag — Leermiddelen voor cursussen in hoefbeslag — Korte mededeelingen — Litteratuur overzicht — Advertentiën

NIEUWE ONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG.

De 6 geslaagden van den jongsten cursus te Utrecht.

Bovenste rij van l. naar r.: G. Smit te Stadskanaal, T. G. van Nee te Windesheim, B. Masselink te Zweeloo, Jac. Krebbers te Well. Onderste rij van l. naar r.: K. Anneyes te Garderen, A. Bruntink Tzn. te de Rijp.

VERSLAG VAN DE ALGEMEENE VERGADERING DER VEREENIGING VAN ONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG.

De agenda luidde: 1. Opening. — 2. Lezing der notulen. — 3. Behandeling ingekomen stukken. — 4. Verslag van het boekjaar 1930. — 5. Bestuursverkiezing: aftredend de heer M. Ritsema (stelt zich niet herkiesbaar). — 6. Rekening en verantwoording van den Penningmeester. — 7. Aanwijzing rekening-commissie volgend boekjaar. — 8. Mededeelingen omtrent het verzoek wijziging examencommissie. — 9. Verslag conferentie met St. Eloy en Roovers. — 10. Voorstel P. de Klerk: (1) controle cursussen; (2) verplicht Rijksdiploma; (3) controle op smeden met Rijksdiploma; — 11. Causerie over rubberbeslag door F. Falkenhagen. — 12. Rondvraag en sluiting. — 13. Uitbetaling vergoeding reiskosten.

De vergadering is gehouden 24 Januari te Utrecht en was druk bezocht.

* *

Met een kort openingswoord, waarin de voorzitter den invloed van de malaise in de hoefsmidsbedrijven bespreekt en waarschuwt tegen het elkander angstig maken, opent de voorzitter met een hartelijk welkom de vergadering.

Spreeker stelt de vraag of het nieuwe rubberbeslag blijvend zal zijn. De toekomst zal het leeren. In elk geval worden ernstige pogingen gedaan voor verbetering ten behoeve van het moderne wegdek.

De voormiddag vergadering was gewijd aan besprekingen van huishoudelijken aard; wij zullen om meerdere plaatsruimte ter beschikking te hebben voor het technisch gedeelte, hiervan slechts enkele mededeelingen doen.

Uit het jaarverslag bleek, dat de vereeniging steeds vooruitgaande is. Het ledental bedraagt, met inbegrip van de op het in Jan. afgenomen examen geslaagde onderwijzers, thans 85.

Bij de bestuursverkiezing werd de heer Ritsema met zeer groote meerderheid herkozen.

De inkomsten en uitgaven bedroegen resp. *f* 503,88 en *f* 227,70; de balans geeft dus een batig saldo van *f* 276,18.

Aan het bestuur werd met algemeene stemmen opgedragen te blijven aandringen op uitbreiding van het aantal hoefsmeden in de examencommissie voor het Rijksdiploma.

De heer Huitink achtte de uitslag van de examens onbevredigend en stelde voor, stappen te doen tot verlenging van den duur der cursussen en deze te brengen op 2×20 lessen. Hiermede werd ingestemd.

Op de vergadering waren als introducés aanwezig: de heer Wintermans, Inspecteur van het Landbouwonderwijs, de heer Ruitenbeek, afgevaardigde van den B. S. P. N., de heeren v. Reskhoff en Kupers, afgevaardigden van den R. H. S. B., en de heer Bakker, Hoofdopzichter der Stadsreiniging te Amsterdam.

Na de pauze stelde de Voorzitter den heer Wintermans aan de vergadering voor.

De voorzitter memoreert den steun die de Vereeniging steeds van den

vorigen Inspecteur v/h. Landbouwonderwijs heeft ondervonden en hoopt dat deze samenwerking blijvend mag zijn.

De heer Wintermans geeft de verzekering dat de belangstelling van Dr. v. d. Zande voor het hoefbeslagonderwijs op hem is overgegaan, dat het Bestuurs hem steeds persoonlijk of telefonisch op het Departement kan bereiken en voorgestelde verbeteringen steeds een willig oor zullen vinden.

De heer de Klerk gaf een toelichting op de agenda-punten: controle-cursussen, verplicht Rijksdiploma en controle op de smeden met Rijksdiploma.

Vershillende sprekers gaven hun meening over deze onderwerpen.

De voorzitter zeide, dat er controle op de cursussen bestaat en dat ten slotte de examencommissie als geheel controle uitoeft door het examen en dit niet door een lid afzonderlijk moet plaats hebben.

Op voorstel van den heer Kerkhaert worden de punten 2 en 3 uitgesteld tot betere tijden in landbouw- en smidsbedrijven zijn aangebroken.

* * *

De heer F. Falkenhagen vangt zijn causerie over rubberbeslag aan en zegt dat hij als hoefsmid wel zijn meening over het beslag kan zeggen en ook zijn technische ondervindingen daarover kan mededeelen, maar dat de gebruikswaarde van dit beslag het best kan beoordeeld worden door de gebruikers van de paarden.

Hij heeft zich daarvoor gewend tot den Hoofd-Inspecteur van Politie, Commandant van de Bereden Afdeeling en tot den Directeur der Stadsreiniging te Amsterdam, waar proeven met dit beslag zijn genomen en die welwillend deze gegevens hebben verstrekt. De ondervinding van den heer Falkenhagen was: De eerste ijzers waren onbruikbaar; de latere modellen met scharnieren zijn beter, hoewel nog verre van ideaal. De levensduur is lang niet wat de importeur daarvan zegt. In 't algemeen kan men aannemen, dat deze ongeveer even lang is als bij ijzerbeslag.

De technische gebreken zijn:

Geen goede vorm, vooral niet in de groote maten; de nagelgaten kunnen lang niet altijd tegenover de witte lijn komen.

De gummi-ijzers zijn te dik, voor kleine voeten 22 m.M! Men merkt hierbij hetzelfde voor wat de slijtage betreft als bij een smal en dik ijzer, hetgeen ook eerder versleten is dan een breed en wat dunner ijzer.

Bij het geven van opzet raken de scharnieren los.

De fabrikanten moeten de modellen aanmaken voor verschillende hoofvormen. Voor het Hollandsche paard komen deze dikwijls verkeerd uit.

De goede hoedanigheden zijn, dat de paarden er vast op staan, op alle soorten wegdek, ook op vet asphalt, wanneer er slechts weinig regen op is gevallen. Ook kunnen de paarden er plotseling op stil houden, wanneer dit noodig is.

De heer Falkenhagen was tot de conclusie gekomen, dat de smid er goed aan zal doen, wanneer eigenaren van paarden verzoeken, om dit beslag aan te brengen, deze er op te wijzen, dat de smid geen verantwoording kan nemen voor wat betreft het in goeden staat blijven van de hoeven. Voor

rijpaarden en paarden met sterke voeten gaat het onderleggen goed en heeft men geen last van losse ijzers.

De heer Bakker deelde mede dat aan de stadsreiniging een eerlijke proef was genomen, maar dat de resultaten tot heden nog pover zijn.

Bij hoofdgebreken is het beslag onbruikbaar. De proef met paarden met gezonde hoeven blijft nog doorgaan.

De heer Schutter deelde als zijn ondervinding mede, dat de ijzers op bevroren zandwegen niet voldoen, zeer spoedig stuk zijn en *dat een beslagen paard op sneeuw en ijs niet goed vast staat.*

De voorzitter sloot met dankzegging aan den heer Falkenhagen voor zijn causerie en aan de leden voor de flinke opkomst de vergadering.

De heer Ruitenbeek bedankte aan het einde van de vergadering voor de uitnodiging aan den B. S. P. N., hoopte dat de goede verstandhouding zal blijven en dat alle onderwijzers lid en vooraanstaande mannen in de smedenbonden zullen worden.

Hieronder laten wij de bevindingen van de paardengebruikers volgen. Beide stukken zijn door de heeren Falkenhagen en Bakker welwillend afgestaan om daarvan gebruik te maken.

Een woord van dank aan allen die hunne medewerking hebben verleend om deze proeven te nemen is hier zeker op zijn plaats.

H. V o s s e r s, Secr.

* * *

Amsterdam, 23 Januari 1931.

(West) 33, Overtoom.

Onderwerp: Imperator Hoef-Rubber-Schoenen.

Geachte Heer Falkenhagen,

Betreffende de ondervinding van het nieuwe beslag kan ik U het navolgende berichten:

Zooals U bekend is, is het beslag bij wijze van proef bij een 9-tal paarden toegepast.

De ruiters zijn zeer tevreden met dat beslag; vooral op het vette asphalt stonden de paarden zeer vast en was er geen sprake van uitglijden. Ook op de beijsselde wegen heeft het goed voldaan, al was het bij afhe... en rond liggende wegen dan niet geheel afdoende; het was evenwel stukken beter dan met de kalkoenen. Veel profijt hadden wij er van bij het optreden van de politie, waarbij de paarden op de trottoirs moesten komen (tegels). In het algemeen gesproken ben ik dan ook met het nieuwe beslag tevreden. Ondervinding met sneeuw hebben wij tot op heden nog niet of weinig opgedaan; één dag was er sneeuw, doch was het toen dooiende en voldeed het toen ook ge... Hierbij deed zich het nadeel voor, dat er zich ballen onder de voeten vormden; dit ballen zal in de toekomst kunnen worden voorkomen, door kurkinlegsels; het is n.l. bij proefneming gebleken, dat deze ook tusschen dit beslag blijven zitten.

Over den levensduur ben ik evenwel niet zoo enthousiast als de importeur. Over het algemeen gesproken, gaat het beslag even lang mede als het oude.

Op die manier is het nog een zeer dure geschiedenis en is het m.i. noodzakelijk, dat de fabrikant de prijzen met 50% vermindert. Bovendien zal er dan ook een ruimer gebruik van worden gemaakt.

Ook de voeten houden zich onder het beslag zeer goed.

Hoogachtend,

(w.g.) J. B l a n k e n.
Hoofdinspecteur van Politie,
Commandant Bereden-Afdeeling.

* * *

Op voorstel van den Dierenarts Dr. C. J. Folmer, is, na goedkeuring van den heer A. M. Noppen, Directeur der Stadsreiniging te Amsterdam, bij eenige paarden van dezen dienst een proef genomen met Imperator gummi-hoefijzers.

Op 17 December 1930 is een middelzware Ned. Belg, merrie, in dienst sinds Januari 1925, vierkant beslagen. De voorvoeten waren gezond, de achterijzers werden steeds met 2 zijlippen ondergelegd, omdat de wand aan den toon iets los lag. Op 27 December 1930 kwam dit paard, na afloop van het werk, op stal en was uit het rechterachterijzer het scharniergedeelte, toonstuk met lip, geheel uitgebroken; omdat de gummi nog goed was heb ik het paard laten doorloopen tot 5 Januari 1931.

Het linkerijzer moest, hoewel nog niet versleten, worden afgenomen, omdat het paard een draagrand hoornscheur in het toongedeelte had gekregen. Nadat het ijzer was afgenomen, bleek het scharniergedeelte met een stuk van de inliggende plaat aan de buitenzijde te zijn losgewrongen. Bovendien bleek bij het besnijden van de zool, dat een bloeditstoring aanwezig was in de buitenste hoefhelft bij de punt van den straal.

De gummi-ijzers heeft het paard achter onder gehad, 11 werkdagen met totaal 70 werkuren. De gemiddelde slijtage van een stel ijzers $1\frac{1}{4} \times \frac{5}{8}$ is voor dit paard achter 13 dagen.

De voorijzers zijn afgenomen op 14 Januari 1931, omdat zoowel links als rechts de scharniergedeelten los waren. Na afneming bleek, dat ook van deze belde ijzers de inliggende platen aan den buitentak bij het eerste nagelgat waren afgebroken. Bovendien waren eenige nagelgaten tot op den draagrand uitgescheurd. Deze gummi-ijzers hebben dienst gedaan 18 werkdagen met een totaal van 118 werkuren.

Normaal verslijt dit paard een stel ijzers in 21 dagen.

Op 17 December 1930 is een kleine Ned. Belg. ruïn, in dienst sinds October 1925, achter beslagen.

Dit paard loopt ook bij gewoon beslag links achter op den toon. Bij het besnijden van den voet, voor het onderleggen van gummi-ijzers, is hiermede rekening gehouden en is het ijzer flink opgezetz.

Reeds na 2 dagen werken was van den voeten opzet niets meer te zien en was het ijzer geheel vlak; 5 dagen hierna was het toongedeelte met lip geheel weg en na nog 5 dagen moest het ijzer worden afgenomen, omdat de draagrand mede in slijting kwam. Dit ijzer heeft totaal 12 werkdagen met een totaal van 74 uur onder gelegen.

Uit het rechterijzer is op 6 Januari 1931 onder het werken, het scharniergedeelte met een stuk plaat uitgebroken. Op 13 Januari is dit ijzer afgenomen, omdat ook hier de draagrand ging medeslijten. Dit ijzer heeft 19 werkdagen met een totaal van 114 uur ondergelegen. Op Zeeuwsch-Vlaamsch ijzerbeslag $1\frac{1}{4} \times \frac{5}{8}$ loopt dit paard gemiddeld 22 werkdagen. Ook dan is de verhouding van linker tot rechterijzer als 3 : 2.

Op 17 December 1930 is een middelzware Ned. Belg. ruïn, sinds Januari 1925 in dienst, vóór beslagen. Dit paard heeft blokken van voorvoeten. Het paard heeft een werk, waarbij minder wordt aangezet en veel en lang wordt stilgestaan. Normaal verslijt dit paard een paar Helpman voorijzers $1\frac{1}{4} \times \frac{5}{8}$ in 33 dagen.

Op 14 Januari 1931 is het versterkingsplaatje van den rechervoet uitgevallen en liep het paard tot 20 Januari nog op deze ijzers door, hoewel de binnenwand van den rechervoet over het ijzer begint te liggen. Tot 20 Januari op dit beslag 25 werkdagen met 137 werkuren. Het beslag is nog ondergebleven.

Op 17 December 1930 is een gekruiste Belg. ruïn, sinds Januari 1924 in dienst, achter beslagen. Het paard heeft gezonde sterke achtervoeten, slijt altijd iets meer op het achtereinde van de takken. Normaal slijt dit paard een paar achterijzers in 29 dagen.

Op 27 December 1930 kwam dit paard op stal en was uit het linkerijzer, de lip en het scharniergedeelte verloren, waardoor het toongedeelte iets los kwam te liggen. Dit was ook het geval met het toongedeelte van den rechervoet, hoewel hier het scharniergedeelte en lip nog aanwezig waren. Op 21 Januari de ijzers moeten afnemen. Zij hadden toen 23 dagen met totaal 135 werkuren ondergelegen. Na afnemen der ijzers bleek, dat door de te schrale nagelgaten in de gummi-ijzers, de hoornwanden veel geleden hadden en los zaten.

Op verzoek van den heer Directeur der Stadsreiniging zijn de gummi-ijzers van bovenbedoelde paarden ondergelegd door den heer F. Falkenhagen. Deze heer is ook zoo welwillend geweest, den bij ons in dienst zijnde vaste hoefsmiden onderricht in dit beslag te geven.

De werkzaamheden van deze paarden, voor zoover niet extra vermeld, bestonden uit vuilnisophalen, dus veel aanzetten en stoppen. Het plaveidsel, waarop zij werkten, was afgewisseld asphalt, klinker- en keibestrating.

Op 8 Januari 1931 is een middelzware Ned. Belg. ruïn, sinds September 1927 in dienst, vóór beslagen. Dit paard leeft op een nogal grooten voet en rolt als het ware over den toon. Normaal loopt dit paard op een paar uit de staaf gesmede ijzers, 27 dagen.

Na 2 dagen op het gummibeslag te hebben geloopten waren de nokken van de versterkingsplaatjes reeds in slijting. Op 17 Januari was de lip met een gedeelte van het scharnier in slijting en op 20 Januari moesten de ijzers worden afgenomen, omdat de draagranden mede in slijting kwamen.

De voeten hadden door uitwijking veel geleden, eenige nagelgaten waren ingescheurd en aan het binnenkwartier van den linkervoet was een gedeelte

van den hoornwand losgewrongen. Het paard heeft 10 dagen met totaal $63\frac{1}{2}$ uur op deze ijzers geloopen.

Op 8 Januari 1931 is een gekruiste Belg. ruin sinds Januari 1925 in dienst, vierkant beslagen. Dit paard heeft smalle, doch wel sterke voeten. Dat dit paard niet sleetsch is bewijst, dat in 1930 maar 14 ijzers in totaal zijn versleten. Op 19 Januari was de lip van het linkerachterijzer afgebroken.

Op 17 Januari 1931 is voor op gummi-beslag gezet een middelzware Ned. Belg. ruin. Sinds Juni 1918 in dienst. Bij het werk dat dit paard heeft, zet het dier weinig aan en staat veel. Het paard heeft gezonde sterke voeten, heeft in 1930 10 voorijzers versleten.

Op 20 Januari 1931 is een middelzware Ned. Belg. ruin, in dienst sinds October 1925, vóór op dit beslag gezet. Heel sterke voorvoeten. In 1930 heeft dit paard 12 voorijzers versleten.

Op 20 Januari 1931 is een middelzware Ned. Belg. ruin, in dienst sinds Juli 1930, achter op dit beslag gezet. Gezonde voeten. Het paard heeft in het 2e halfjaar 1930 10 achterijzers versleten.

Ook deze paarden worden gebruikt voor vuilnisophalen, dus veel aanzetten en stoppen. De resultaten moeten nog worden afgewacht.

In het algemeen gaat niet op, wat de prospecti zeggen, waaruit blijkt, dat dit gummi-ijzer 3 maal zoolang meegaat als een gewoon ijzer. Bovenstaande gegevens zeggen anders; alleen al hierdoor worden de ijzers te duur. De meerdere, niet direct te berekenen onkosten, als daar zijn langeren tijd noodig voor onderleggen, de schade, berokkend aan de voeten, omdat de ijzers slecht naar de voeten zijn te maken, komen nu nog hierbij. Als het ijzer volmaakter is en er meer routine is verkregen, kunnen deze meerdere kosten vervallen.

Op gladde asphaltstraten zijn de ijzers goed, ook bij het beetje vorst en sneeuw, gehad in December 1930, hebben de paarden vast gestaan. Opmerkelijk is, dat de takken van deze ijzers bijna niet in slijting komen, zelfs niet bij paarden, die een ijzer altijd goed verslijten. Losse ijzers kwamen niet voor.

Dat de scharnierplaatjes zoo spoedig verloren werden, schreven onze hoefsmeden toe aan het opzetten van de ijzers. Hierdoor zouden de klinknagels in het scharnier gaan werken en breken van de inliggende plaatjes bevorderen.

Van de laatste 4 beslagen paarden zijn de ijzers niet opgezet en is de draagrاند van den voet vlak gelaten. Hiervan moeten de resultaten nog worden afgewacht. Bij de afgenomen ijzers ziet men ook weinig van de werking van het hoefmechanisme.

Te hopen is echter, dat een volmaakt ijzer wordt gevonden. Het bij gladde wegen nu nog noodzakelijke schroeven-draaijen, zal dan vervallen, dus minder slijtage in de beenen en bovendien zal het wegdek niet worden beschadigd.

Amsterdam, 22 Januari 1931.

De Hoofdopzichter bij den Staldienst,

(w.g.) E. M. B a k k e r,

Chef-Staldienst.

VERSLAG VAN HET EXAMEN VOOR AANSTAANDE ONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG TE UTRECHT.

De Commissie, belast met het toezicht op het afnemen van het examen van de deelnemers aan den in 1930 gehouden cursus voor opleiding van onderwijzers in practisch hoefbeslag, verbonden aan de Veeartsenijkundige faculteit der Rijksuniversiteit te Utrecht, benoemd door den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, bij besluit van 20 November 1930, Directie van den Landbouw, heeft de eer Uwe Excellentie verslag te doen van het desbetreffende examen.

Het examen vond plaats op 22, 23 en 24 Januari 1931.

Alle deelnemers aan bovengenoemden cursus, aangevangen begin Februari 1930, hebben zich tot het examen aangemeld en dit werkelijk afgelegd. In overeenstemming met den door Uwe Excellentie goedgekeurden rooster heeft het examen bestaan in een theoretisch en een practisch gedeelte.

Het examen in theoretische hoefkunde werd in den namiddag van 22 Januari van 1.30 tot 5 uur afgenomen, aan iederen candidaat 40 minuten, waarvan een gedeelte strekte tot onderzoek in hoeverre hij de bekwaamheid bezit om als onderwijzer op te treden.

Het practische gedeelte heeft voor iederen candidaat bestaan uit de volgende onderdeelen:

1. Het beoordeelen van een paard met het oog op het besnijden van een voorhoef en het besnijden van dezen hoef.

2. Het vervaardigen van een paar voorijzers, waarvan één bestemd voor dezen hoef.

3. Het beslaan van dezen hoef.

4. Het maken van een modelijzer, bestemd voor een hoef van afwijkenden vorm.

De werkzaamheden voor de drie eerste onderdeelen werden verricht in den ochtend van 22 Januari van 9—12.30 uur. De vervaardiging der onder 4 genoemde ijzers geschiedde in den namiddag van 2—4 uur.

5. Het besnijden van een abnormalen hoef.

6. Het maken van een hoefijzer voor dezen hoef.

7. Het beslaan van dezen hoef.

Aan alle candidaten kon het diploma worden uitgereikt.

De onder 5, 6 en 7 genoemde onderdeelen werden verricht in den voormiddag van 24 Januari van 9 tot 12 uur. Zoowel bij het beoordeelen van een paard als bij het maken van ijzers werd de toewijzing telkens bij loting uitgemaakt.

Candidaten: No. 1. K. Anneyes te Garderen,

„ 2. A. Bruntink Tzn. te De Rijp (N.-H.),

„ 3. Jac. Krebbers te Well (L.),

„ 4. B. Masselink te Zweeloo,

„ 5. T. C. van Nee te Windesheim,

„ 6. G. Smit te Stadskanaal.

De secretaris,

(w.g.) Joh. Plet.

LEERMIDDELEN VOOR CURSUSSEN IN HOEFBESLAG.

Tijdens het examen voor het diploma als onderwijzer in practisch hoefbeslag te Utrecht, werd door den heer Inspecteur van het Landbouwwonderwijs de vraag gesteld of de afwijkende beslagen op doode hoeven tijdens dit examen of tijdens de examens voor het rijksdiploma als hoefsmid vervaardigd niet te gebruiken zouden zijn als leermiddelen op de cursussen in hoefbeslag. Ik heb dit nader nagegaan en ben nu van meening dat dit zeer wel mogelijk is. De beslagen doode hoeven kunnen niet gedroogd en bewaard worden, omdat daardoor de hoeven intrekken en nauw worden, zoodat het eerst goed gepaste ijzer dan niet meer past.

Wil men *blijvende* modellen maken, dan moet men hoornschoenen nemen die lang gedroogd zijn en eerst dan beslagen en met gips gevuld worden.

De beslagen hoeven van de examens kunnen maar tijdelijk dienst doen b.v. 4 of 6 weken, zonder dat zij inkrimpen en van vorm veranderen.

Wij verharden dan eerst de hoeven met formaline en omhullen ze daarna met een in glycerine gedrenkten doek, tegen verdere uitdroging.

Nu kunnen zulke beslagen hoeven zeker goed dienst doen als leermateriaal en wel in opeenvolgende weken aan meerdere cursussen.

Ik denk mij den gang van zaken als volgt: Wij laten kistjes maken, waarin plaats is voor 6 hoeven, die wij in formaline harden, in een lap met glycerine wikkelen en dan in wat hooi of gras verpakken.

De kist wordt nu gezonden aan den eersten cursus, die, nadat de beslagen hoeven in de eerstvolgende les besproken zijn, de kist zoo snel mogelijk verder zendt naar een volgenden cursus. Zoo zouden zij dienst kunnen doen bij 4, misschien 6 cursussen. De laatste ontvanger zendt de kist met hoeven weer naar mijn instituut. Aldus zouden stellen beslagen hoeven meermalen kunnen circuleeren. Daar de beslagen niet steeds in alle opzichten goed zijn, zullen de fouten en afwijkingen, dus de beoordeeling, steeds bij iederen hoef gevoegd worden, wat zeker de waarde der besprekingen op de cursussen verhoogt.

Wie zulk een kist met beslagen hoeven wenscht te ontvangen, neemt dan een spoedige verzending naar een volgenden cursus op zich en zal de verzendingskosten moeten betalen. Wij verzenden de kist ongefrankeerd, hetgeen van iederen cursus naar den opvolger ook kan geschieden.

Wanneer zich cursussen voor het ontvangen van zulke beslagen hoeven aanmelden, zal de kist aan de opgegeven adressen toegezonden worden in de volgorde waarin zij zich daarvoor bij mij opgeven. Wij behouden ons voor de volgorde te wijzigen, wanneer dit de verzending kan vereenvoudigen.

Wij willen daardoor voorkomen dat b.v. een kist niet eerst naar Groningen, dan naar Zeeland, dan weer naar Drenthe en hierop b.v. naar N.-Brabant gezonden moet worden.

Wij willen een proef nemen en kunnen dan zien of de zaak marcheert en of de cursussen profijt hebben van de toezending van dergelijk onderwijsmateriaal.

Wie dus toezending van dit leermateriaal wenscht, gelieve zich bij mij aante melden en duidelijk het adres op te geven waar de kist gezonden moet worden.

Prof. Dr. H. M. Kroon.

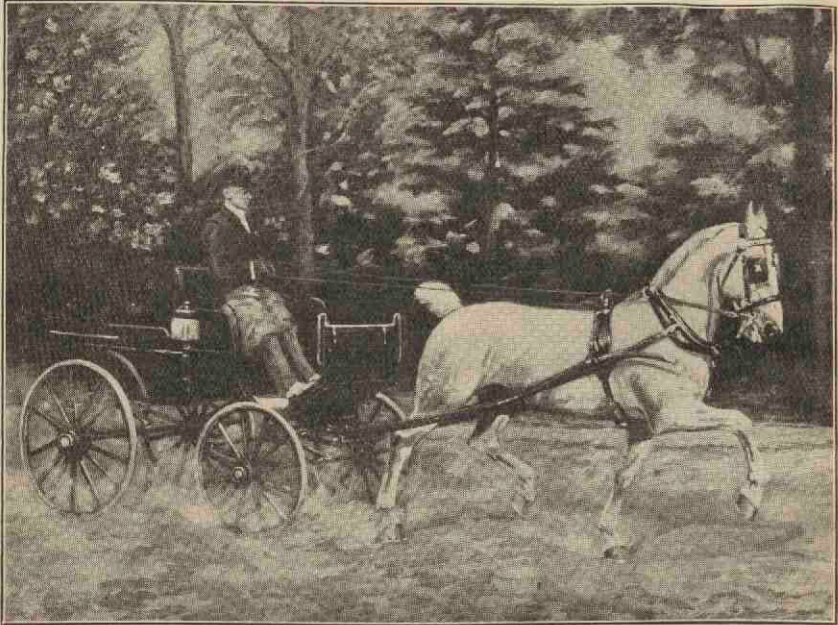
Zoötechnisch Instituut, Biltstraat 172, Utrecht.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— Voorjaars-examen voor het Rijksdiploma als hoefsmid. Wij vestigen de aandacht van belanghebbenden op de betreffende advertentie in deze aflevering, aangaande de voorjaarsexamens 1931. Aangifte vóór 3 Maart bij den heer Dr. R. H. J. Gallandat Huet, Regentesselaan 14 te Amersfoort.

De dikwijls bekroonde Holsteiner schimmelmerrie *Hollemwisch* van den heer A. L. Hammerich te Kiel.
(Reproductie naar een tegen Kerstmis j.l. door den heer W. Westerop te Aken vervaardigd schilderstuk).

— **Aanstaande concourſen hippique.** Vanwege het Centraal Comité voor de Concourſen hippique in Nederland is reeds de volgende (voorloopige) aankondiging verschenen:

Harendermolen	6 April	't Zandt	4 Juli
Tilburg	10 Mei	Eelde	5 Juli
Appingedam	14 Mei	Naarden	11 Juli
Klaaswaal	14 Mei	Zuidlaren	12 Juli
Breda	14 Mei	Alblasserdam	22 Juli
's-Hertogenbosch	17 Mei	Grijpskerk	29 Juli
Bergen op Zoom	25 Mei	Den Haag	30 en 31 Juli en
Eext	25 Mei		1 Augustus
Wageningen	3 of 10 Juni	Vries	2 Augustus
Dordrecht	17 Juni	Meppel	5 Augustus
Sappemeer	28 Juni	Naarden	20 en 21 Aug.

— Examen voor onderwijzer in practisch hoefbeslag. Vrijdag 30 Januari j.l. werd te Utrecht het toelatingsexamen gehouden voor den cursus ter opleiding van onderwijzers in practisch hoefbeslag. Er hadden zich 14 hoefsmeden aangemeld, waarvan er 13 aan het examen deelnamen. Tot den cursus in 1931 werden toegelaten de heeren G. J. Smits te Dinxperlo, H. Verbucht te Helden-Panningen, H. J. Kastermans te Breda, A. J. Beuving te Utrecht, J. P. Hendriksen te Huissen, H. F. Verheijen te Borculo.

LITTERATUUR OVERZICHT.

In de Duitse Hoefsmid beschrijft Fischer een geval van een *breuk van het kootbeen* tengevolge van het blijven haken van een paard met een kalkoen achter een ijzeren band van een weegbrug.

Een span paarden moest een volgeladen wagen op een weegbrug rijden teneinde de vracht te kunnen doen wegen. Het van de handsche paard was reeds op de weegbrug, waaromheen een T-vormig ijzeren raam lag, en trad met den linkervoorhoef zoodanig op dat de kalkoen juist achter den ijzeren band kwam te liggen. Met den rechter voorhoef trad het verder op de weegbrug en toen men het paard nu deed wenden, draaide het een weinig naar links en klemde de kalkoen en de stoot vast tusschen het op de weegbrug liggende ijzerraam.

Het paard viel dadelijk voorover, brak het kootbeen en kreeg bovendien een ernstige verscheuring in het boeggewricht. Het paard werd onmiddellijk afgemaakt. Een week geleden was het paard met stoot en kalkoenen beslagen. De fout ligt natuurlijk hierin dat het ijzeren raam niet in het hout van de weegbrug lag, doch er boven uitstak en door het wenden van het paard had de inklemming plaats. De eigenaar van het paard heeft den houder van de weegbrug in rechten aangesproken voor schadevergoeding. Het kootbeen was van boven tot beneden in de richting van buiten naar binnen schuin doorgebroken. Hoewel zeer zeker een zeldzaam voorkomend ongeluk, zou een vlak beslag hier niet aan hebben blootgestaan.

*

In *Hannover* worden in de leersmederij van wege het landbouwinstituut van de provincie Hannover, *herhalingscursussen* gehouden voor gediplomeerde hoefsmeden. Deze cursussen duren vier dagen en worden door circa 9 hoefsmeden tegelijk bijgewoond. De lessen zijn practisch en theoretisch, waarbij vooral de aandacht wordt geschonken aan nieuwe uitvindingen en gezichtspunten het hoefbeslag betreffende. Vooral het besnijden van veulenhoeven op boerderijen in de buurt en het klauwbeslag wordt practisch beoefend, terwijl de namiddagen worden besteed aan besprekingen waarbij de cursianen in de gelegenheid worden gesteld alle vragen op hoefbeslaggebied te doen welke in hun bedrijf daartoe aanleiding hebben gegeven.

Zeer zeker een nuttige vervolgcursus waarvan invoering ook in ons land overweging verdient.

 ADVERTENTIEN.

Rijksdiploma als Hoefsmid.

Het voorjaarsexamen 1931 zal gehouden worden in de maanden Maart—Mei. Schriftelijke aanmelding vóór 3 Maart a.s. aan den Secretaris der examencommissie Dr. R. H. J. GALLANDAT HUET, REGENTESSELAAN 14 te AMERSFOORT, onder overlegging van een bewijs, dat een tweejarige hoefbeslagcursus is gevolgd, of voor 1 Juli 1919 een diploma als hoefsmid is behaald.

Aan de Leiders van Cursussen, wordt beleefd verzocht opgave te willen doen van namen, voornamen en adressen hunner leerlingen, die aan het examen deelnemen en hunne medewerking te willen verleen, dat voor den aanvang der examens de benodigde stukken bij den secretaris worden ingeleverd.

Het examengeld bedraagt f5.— en moet bij den aanvang van het examen worden voldaan.

De Commissie belast met het afnemen van het examen ter verkrijging van een Rijksdiploma als hoefsmid.

„VRIJHEIDSDRESSUREN”

DOOR H. J. LIJSEN

∴ PRIJS f 1.— ∴

Deze zeer interessante, rijk geïllustreerde en op fraai kunstdruk-papier uitgevoerde brochure over moderne paardendressuur — in een vorigen jaargang van „Ons Paard” gedeeltelijk reeds opgenomen — van de hand van een op dit gebied bij uitstek deskundige, zal ongetwijfeld de belangstelling van alle ruiters wekken en als leidraad blijken van groote beteekenis te zijn.

Na inzending van f 1.05 aan postzegels of een postwissel van dat bedrag wordt gaarne omgaand een exemplaar franco p. p. toegezonden.

N. V. De Zuid-Hollandsche Boek- en Handelsdrukkerij,
Wagenstraat 70, Den Haag
BESTELT NOG HEDEN! Uitgeefster „Ons Paard”

DE HOEFSMID

BIJLOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT
UTRECHT.

Officieel Orgaan van de Vereeniging van Onderwijzers in praktisch hoefbeslag in Nederland

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIËN

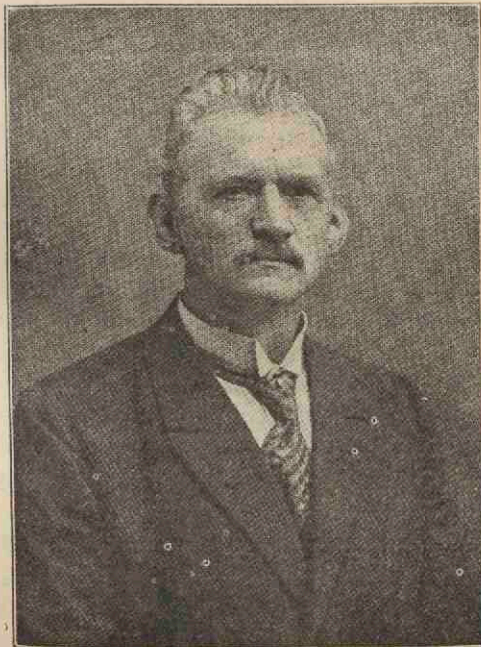
1—10 regels (breedte $5\frac{3}{4}$ cM.) f 2.—,
iedere regel meer f 0.20. - Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: Dr. R. H. J. Gallandat Huet, te Amersfoort.
Uitgave van de N.V. Zuid-Holl. Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD.

D. F. Stuijvenberg † — Rubber ijzers — Korte mededeelingen — Literatuur overzicht — Hoe de Heiland St. Eloy van hoogmoed genas — Advertentiën

† D. F. STUIJVENBERG.

28 Februari overleed onverwachts de heer Daniël Franciscus Stuijvenberg, die 36 jaar chef is geweest van de Inrichting voor Hoefbeslag te Groningen. Pas sedert 1926 heeft hij een welverdiende rust genoten. In de Juni-aflevering van De Hoefsmid 1926 is een uitvoerig artikel aan zijn nuttig

leven gewijd. Hij werd 2 April 1867 te Utrecht geboren en mocht dus bijna 64 jaar worden.

De Inrichting voor Hoefbeslag werd in 1888 in het leven geroepen en reeds in 1890 werd Stuijvenberg daarvan de practische leider. De ontwikkeling van het hoefbeslag was toen in ons land aan het opkomen en gedurende een reeks van jaren zijn er aan genoemde hoefsmederij geregeld leerlingen opgeleid. Stuijvenberg heeft eenige honderden hoefsmeden, grootendeels uit Groningen en Drenthe, onderwijs gegeven en hierdoor belangrijk bijgedragen tot een betere uitoefening van het hoefsmidsvak.

Niet alleen als onderwijzer maar ook als practicus en mensch zal Stuijvenberg's naam met eere in de herinnering worden bewaard. De Afdeeling Groningen van den Bond van Smedenpatroons in Nederland erkende zijn verdiensten door het verleenen van het eerlidmaatschap harer vereeniging.

Als oud-redacteur van „De Hoefsmid” zal ik Stuijvenberg altijd dankbaar blijven voor zijn korte artikelen op het gebied van het practische hoefbeslag, waarmede hij ook bijdroeg tot het doel: „Het hoefsmidsvak aan de hoefsmeden zoodra hun ontwikkeling daartoe de gelegenheid biedt!”

's- Gravenhage, 9 Maart 1931.

A. W. Heideema.

RUBBER IJZERS.

Nu de proefnemingen met de z.g. rubber hoefijzers op verschillende plaatsen zijn gehouden en de bevindingen hierover kenbaar zijn gemaakt, kunnen we in het kort nagaan tot welk resultaat deze hebben geleid. Over het algemeen kan men zeggen dat het resultaat teleurstellend is en wel in dien zin dat het rubber hoefijzer ons niet gebracht heeft een afdoende oplossing van het vraagstuk: hoefbeslag en gladde wegen. Wel is ontegenzeggelijk het rubber gebleken tegemoet te komen aan de moderne wegbedekking, doch in den winter, bij ijzel, faalt dit indien men niet tevens gebruik maakt van scherpe stiften of schroeven, terwijl het inballen van sneeuw evenmin wordt tegengehouden. Afgezien van deze tekortkomingen, heeft echter dit rubberbeslag het nadeel van te duur te zijn voor een algemeene toepassing en alleen al uit dit oogpunt is het m.i. als zoodanig ten doode opgeschreven. Verdere nadeelen zijn echter ook de wijze van bevestiging en het kwaad dat hieruit voort kan vloeien bij minder goede hoeven, hetgeen uit de verschillende proefnemingen duidelijk is aangetoond.

Uit deze nieuwe inventie hebben we dus weer geleerd hoe het niet moet zijn en het brengt ons allicht weer dichterbij de oplossing van het vraagstuk hoe het dan wel zal moeten. M.i. zal men moeten uitgaan van het hoefbeslag zooals het in gebruik is, daar in den loop der tijden ons hoefbeslag zoodanig geperfectioneerd is, dat men hier alleszins tevreden mee kan zijn en wanneer het nu plaatselijk gewenscht of noodzakelijk mocht zijn om het uitglijden op kunstwegen meer tegen te gaan, dan zal men aan het gewone beslag hulpmiddelen moeten trachten toe te voegen, die hieraan in deze tegemoet komen. Tot nog toe is mij als het beste hiervoor het

kurkbeslag gebleken, hetwelk niet alleen aan het doel goed beantwoordt doch tevens goedkoop is, gemakkelijk in de aanwending en dus binnen ieders bereik ligt. Wil men echter de oplossing in een toepassen van rubber gaan zoeken, dan trachte men een rubber beslag te construeeren waarbij het gewone hoefbeslag gehandhaafd blijft, en dan de rubber, hetzij hieronder aan het ijzer bevestigd wordt of wel als „inlage”, dus juist als het kurk, wordt gebezigd.

Voor asphalt- of andere gladde en effen kunstwegen zal het kurk zeker even goede diensten verrichten tegen het uitglijden als rubber; alleen wanneer de wegen slecht zijn en ongelijk, is het mogelijk dat kurkinlagen stuk gaan en verloren raken en dit zal met rubber wel niet zoo spoedig het geval zijn. Waar de nieuwe wegbedekking echter geleidelijk aan zoo geconstrueerd wordt dat ze niet spoedig stuk gaan, zal dit euvel vanzelf minder op gaan treden en zal, ook al door de genoemde mindere kosten van kurk en het gemakkelijk aanbrengen hiervan, van een toepassing op zeer ruime schaal alleszins goede resultaten kunnen worden verwacht.

Dit kurkbeslag is volstrekt niet nieuw; eenige tientallen jaren geleden werd het al op groote schaal toegepast, o.a. in Amsterdam bij de stalhouderspaarden, die nagenoeg alle met kurkinlagen werden beslagen. In „De Hoefsmid” hebben meermalen beschrijvingen gestaan met afbeeldingen van het ijzer voor kurkbeslag en de kurkinlagen en mij is nog nooit ter oore gekomen dat de gebruikers er niet tevreden over waren.

Om het geheugen op te frischen en voor hen die er nog niet mede bekend zijn, laten wij hier het slot van een artikel volgen dat in afl. 2 van „De Hoefsmid” van 1916, dus 15 jaar geleden over het kurkbeslag stond. Tevens zou ik hier willen aanbevelen aan de practische onderwijzers in hoefbeslag, om op de cursussen een ijzer voor kurkbeslag te doen vervaardigen en een doode hoef met deze inlage te doen beslaan.

„Vraagt men nu welk sneeuwbeslag men zou kunnen stellen boven dit legerbeslag, zonder dat het bezwaren van technischen of finantiëelen aard heeft, dan zouden wij hiervoor ten zeerste kunnen aanbevelen het beslag met kurken zolen. Hiervoor is benoodigd ongeveer 2 c.M. dik kurk, dat men snijdt naar den vorm van de hoefzool, met een uitholling voor den straal. Het ijzer geeft men hiertoe een steile afhelling, smeedt het z.g. taps weg en krult de ijzertakken een weinig naar binnen om, zoodat de kurken zool hierdoor wordt vastgelegd en opgesloten. Het onderleggen is zeer eenvoudig en biedt niet de minste moeilijkheden; de hoefsmid doet dit bij het begin van het winterbeslag. Het is dus een z.g. permanent winterbeslag, waarbij de kurken zool blijft liggen tot aan het nieuwe beslag. Nadeel behoeft hier niet uit voort te vloeien, integendeel zou men het als een voordeel moeten aanrekenen dat men met dit kurkbeslag ten allen tijde tegen het ballen van sneeuw gewaarborgd is. Vóór het onderleggen zal de zoolvlakte van den hoef behoorlijk gereinigd moeten worden en geteerd; eventueele rotstralen zullen terdege behandeld en verder voorkomen moeten worden door de stand- en ligplaats van het paard zindelijk te houden.

Behalve tegen sneeuw zal dit krukbeslag beveiligen tegen uitglijden op

asphalt en zal het bovendien het hoefmechanisme in de hand werken. Bij groote gladheid zal men ook bij dit beslag schroefkalkoenen moeten toepassen en zal men hier met dezelfde bezwaren te kampen hebben als bij het plaatjesbeslag, daar n.l. bij het kurkbeslag geen gebruik kan worden gemaakt van den veiligheidshefboom. Het in- en uitdraaien zal dan ook met voorzichtigheid moeten gebeuren en wanneer het fixeeren van den hoef zaakkundig door een smid gebeurt, behoeft dit geen nadeel op te leveren.

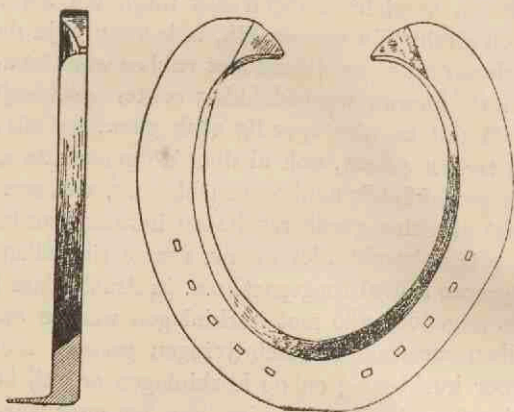

Fig. I

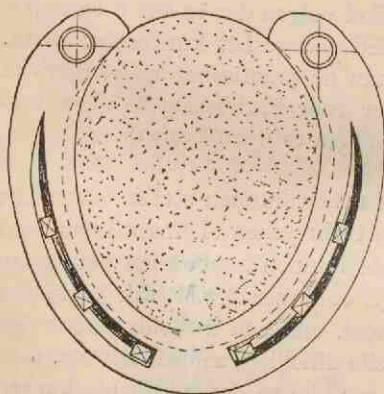

Fig. II

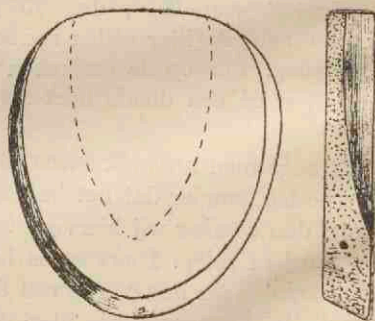

Fig. III

Fig. I geeft het ijzer aan voor kurkbeslag en fig. II geeft een met kurkzool beslagen hoef te zien, fig. III het kurken zooltje.

Men kan de kurken zool ook alléén ten tijde van sneeuw onderleggen en ze, evenals met het guttapercha zooltje geschiedt, eerst in water week maken om ze daarna onder het ijzer te wringen. Doet men dit dan kan men eerst de scherpe kalkoenen indraaien en verva^lt het bovengenoemde bezwaar; de practijk heeft echter geleerd dat deze aldus ingebrachte krukzolen eerder verloren geraken en afbreken dan wanneer zij tegelijk met het ijzer worden ondergelegd".

Landelijke Ruitersport. Wij geven hierboven een afbeelding van de vergadering der Nederl. federatie van landelijke rijverenigingen, gehouden 20 Febr. te Utrecht. Bij de federatie, die thans 5 jaar bestaat, zijn 58 vereenigingen met ongeveer duizend werkende leden aangesloten. Op de vergadering waren 39 van die vereenigingen vertegenwoordigd. — De rij heeren, zittende achter de tafel, zijn, van links naar rechts: van Schelven, Hasselman, André de la Porte, Kakebeeke, Mr. Slob (cere-voorzitter), Jhr. v. Coehoorn van Sminia (voorz.), Keppel Hesselink, Jb. Maarsingh, van Beuningen en Bierman.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Examen Rijksdiploma Hoefsmid.** Het voorjaarsexamen zal gehouden worden te Utrecht op 16, 17, 18, 19, 23, 24, 25, en 26 Maart en op 20, 21, 22 en 23 April; de verdere data moeten alsnog worden vastgesteld. Behalve eenige candidaten welke al reeds aan het examen hebben deelgenomen en niet geslaagd zijn, worden geëxamineerd de leerlingen van de pas geëindigde cursussen te Lochem, Utrecht, Axel, R'dam, Doetinchem, Markeloo, Raalte, Deventer, Venlo, Echt en Almelo.

— **Brokkelhoeven.** Naast de zorgen voor het besnijden en het beslag in geval van brokkelhoeven, kan met succes worden aanbevolen om de hoeven, zoowel de wand- als de zoolvlakte, 2 × 's weeks goed in te teeren met bruine teer, nadat de hoeven eerst goed gereinigd zijn. Verschillende gevallen van brokkelhoef zijn op deze wijze in betrekkelijk korten tijd zeer veel verbeterd.

G. H.

— **Beslag bij hengsten, waargenomen op keuringen.**

De verslaggever der centrale hengstenkeuring te Breda merkt in „Ons Paard” het volgende op:

... „Een woord van lof komt den eigenaars toe voor de goede conditie waarin de hengsten over het algemeen werden voorgebracht; een kleine opmerking moet er gemaakt worden dat enkelen wat meer zorg aan het beslag hadden moeten besteden”.

Omtrent de hengstenkeuring te Assen zegt de heer A. in het Drentsch Landbouwblad:

„Ofschoon de hengsten Elfried, Landsman, Modulus en Olympus, van Gebr. Bolt te Groningen in zeer goeden voedingstoestand en keurig voorgebracht waren, het beslag liet nog al te wenschen over. Evenzoo Girellius van G. Vorenkamp te Tinaarlo. Waarom hier niet meer aandacht aan geschonken, voor den hengst veel beter en om te zien veel mooier.

Ook de beide nieuw voorgebrachte hengsten van D. E. Mellema te Reiderwolderpolder moesten met een hernieuwd beslag voorzien zijn geweest. De overige paarden waren allen goed beslagen en blijkt daaruit dat de hoefsmiden in Drenthe hun vak wel verstaan”.

... „Girellius had zich goed gehouden doch moet een paar maal extra de reis naar den hoefsmid maken, dan zal die hem wel weer opknappen”.

— **Nieuwe abonné's.** Door bemiddeling van den heer Jac. Vermeer, onderwijzer-hoefsmid, hebben de volgende leerlingen van den nieuwen cursus te 's-Hertogenbosch zich als abonné op „De Hoefsmid” doen inschrijven: A. van Kempen te Tilburg, Nic. Kootkar te Deest, A. van Opijnen te Zaltbommel, J. v. d. Ven te Son, F. C. Vogels te Best, A. F. Jacobs te Middelbeers, H. de Bie te Uden, H. v. d. Laar te Gemert, F. H. Dirks te 's-Hertogenbosch en Henrie van Hek te Lith.

*

Wij hopen dat meerdere onderwijzers het mooie voorbeeld van den heer

Vermeer kunnen en willen volgen, waarvoor van de zijde van de Uitgeefster gaarne als premie een gratis abonnement op het weekblad „Ons Paard” wordt aangeboden.

*

Verder zijn als abonné's genoteerd: R. Horst te Paterswolde, en 6 uit Limburg.

— **Verzoek van de administratie van „De Hoefsmid”.** Den abonné's wordt beleefd verzocht adres-wijzigingen niet te adresseeren aan den heer Redacteur te Amersfoort, doch aan de Administratie van „De Hoefsmid”, Wagenstraat 70 te 's-Gravenhage.

LITTERATUUR OVERZICHT.

In het Februari-nummer van de *Zwitserse Hoefsmid* beschrijft prof. Schwendemann de kroonbetrappingen. Hij zegt dat deze meer voorkomen bij achterhoeven dan bij voorhoeven en dat afwijkende standen als bodem-nauwe stand, toontreders- en Fransche stand dit in de hand werken.

Ook klemhoeven, die een onzekere gang veroorzaken, geven bij het wenden en bij het achteruitgaan, aanleiding tot kroonbetrapping. Verder komt het voor bij jonge paarden die nog niet gewend zijn aan den arbeid, bij vermoeide paarden, ook wel bij kruis-zwakke of kolderige. Uitwendige oorzaken zijn: vlugge wendingen, teruggaan, plotseling inhouden, het slaan van den kroonrand der achterhoeven tegen kalkoenen van de voorijzers en verder de gewoonte van de paarden om deneenen hoef op de kroon van den anderen te laten rusten, waarbij dan bij plotseling veranderen van stand, de kalkoen de kroonrand zal beleedigen.

Al naarmate van de heftigheid van de inwerking zal de wond, kneuzing of beleediging van den kroonrand meer of minder ernstig zijn. De behandeling van kroonbetrappingen is een diergeneeskundige, doch bij de wondbehandeling zal steeds het hoorn in een halve maan rondom de gekneusde plek moeten worden weggenomen of verdund en bovenal geldt ook voor kroonbetrappingen dat voorkomen beter is dan genezen en men dus b.v. het paard in den winter niet met scherpe kalkoenen op stal zal laten staan.

— In de Maart-afdeeling van de *Duitsche Hoefsmid* geeft Roederer mededeelingen omtrent statistieken van auto- en paardentraction waaraan wij het volgende ontleenen:

Van 1920—1926 is geleidelijk aan veel paardentraction vervangen door motorkracht en ging de paardenstapel, die in 1925 in Duitschland nog 3800.000 stuks telde, in Duitschland, Engeland en Frankrijk 25% achteruit, in Noord Amerika zelfs 35 %.

In de beide laatste jaren is hierin een groote verandering gekomen en zijn zeer vele bedrijven weer tot den „havermotor” teruggekeerd, natuurlijk geheel om financieel meer voordeelige redenen. Amerika gaf hierin het voorbeeld en zoo geeft een officieele statistiek uit New York aan dat in 1930 78 % van alle tractie (straat) door paarden en de overblijvende 22 % door vrachtauto's wordt uitgevoerd! De verhouding auto tot paard

is van 1 : 3 in 1923, in 1930 geworden 1 : 6,5. In de overige metropolen van Noord Amerika is het eveneens zoo, b.v. Boston en Chicago; in San Francisco is de verhouding auto tot paard zelfs 1 : 9 geworden.

Het spreekt van zelf dat personenvervoer hierbij uitgeschakeld is, de personenauto is onaantastbaar gebleven.

In Frankrijk waren in 1922 2650.000 paarden waaronder 250.000 troepenpaarden en dus 2,4 miljoen werkpaarden in de burgermaatschappij.

In 1929 was dit getal 2,9 en in 1930 zelfs 3,1 miljoen.

In Duitschland zijn momenteel 120.000 meer paarden dan in 1913 waarbij men nog moet bedenken dat het leger thans zeer veel minder paarden heeft dan in 1913.

In 1930 waren er in Duitschland 3,71 miljoen paarden, zonder de legerpaarden mede te tellen. Deze toename aan paarden gedurende de laatste jaren is zeer ten voordeele geweest van de fokkerij en deze heeft zich hier ook bereids bij aangepast; zoo was in 1913 de invoer in Duitschland 145.000 paarden en in 1928 slechts 20.000.

Voor ons land staan mij geen officieele cijfers ten dienste, doch wanneer men rondom bij de buren en ook in Amerika ziet dat de autotractie voor kleine afstanden zeer veel duurder is dan de paardentractie en geleidelijk aan weer geheel door deze vervangen wordt, dan zal het in ons land wel eveneens zijn en zal er dus weer meer perspectief komen voor de hoefsmeden in de groote steden. Tot voor korten tijd was het eenvoudig een rage om een vrachtautomobil aan te schaffen en een zaak die deze niet had, werd gewoonweg niet voor vol aangezien. Nu dit echter eenige jaren doorgewerkt heeft, is men aan het cijferen gegaan en is de ontgoogeling gekomen, waarbij het dus wel duidelijk blijkt dat de terugkeer naar het paard niet ingegeven wordt door een liefde voor het paard doch door een liefde voor de portemonnaie, die toch in handelszaken de eerste viool speelt. Hoewel dus het personenvervoer zoo goed als geheel voor het paard verloren is gegaan, kan het goederenvervoer over korten afstand weer grootendeels door het paard worden teruggewonnen en dit vooruitzicht is zeer zeker opbeurend voor de landbouwende bevolking die in deze slechte tijden enorm gebaat zou zijn indien de paardenfokkerij meer loonend kon worden bedreven. De automobiellindustrie is echter een machtige organisatie die door een geweldige reclame het publiek biologeert; het zal dan ook op den weg liggen van de belanghebbenden bij de paardenfokkerij om hier tegenover een groote reclame te plaatsen voor het trekpaard en waar met juiste cijfers en voorbeelden het voordeel kan worden aangetoond, zal deze reclame zeer zeker niet weggegooid zijn doch kan zij een groote aansporing vormen voor nog weifelende bedrijven om terug te keeren tot paardentractie.

Het Februari-nummer van *De Belgische Hoefsmid* bevat een artikel „Beslag van den Teenganger”.

Teenganger wordt een paard genoemd waarvan de gansche steun en sleet op de ondervlakte van den teen komt. Bij het veulen wordt getracht dit gebrek te verbeteren door den hiel iets lager te besnijden of wel een

halfmaan ijzer te geven. Bij volwassen paarden wordt de voet kort besneden in den teen en de hiel gespaard. Men geeft een ijzer met min of meer hooge krammen en met overdekten teen; den teen verdikken om hem sterker te maken, is een dwaling. De takken van het ijzer moeten meer uitgewerkt zijn als gewoonlijk, vermits er door het bestaan der krammen weinig sleet aankomt, zoo vermindert men het gewicht van het ijzer. Het ijzer zal gereedgemaakt worden zoodat heel het overdeksel van den teen plat draagt, zooals de hielen. De lip zal gewoonlijk sterker zijn van onder en wordt warm gezet in de richting van den wand; zij is te sterk om koud terug te slaan.

Indien de voet volledig stomp is en de kroon de draagvlakte van den teen overwelpt, zal het paard geen steun meer hebben en de kogel zal, naar voren, overklinken. In dit geval zal de smid het ijzer met verlengden teen toepassen.

HOE DE HEILAND ST. ELOY VAN HOOGMOED GENAS. *)

Een Fransche Legende, door A. K.

Sint Eloy is de schutspatroon der edelsmeden. Hij werd geboren te Chatelat, bij Limoges, in Frankrijk, en stierf als Bisschop van Noyon op 1 December 659. In zijn jeugd was hij een vermaard edelsmid.

De legende verhaalt van hem, dat lang, heel lang geleden in het Zuiden van Frankrijk een jongeman leefde, die van den hemel een wonderlijke gave had ontvangen. Onder zijn vaardige handen ontstonden de schoonste kunstvoorwerpen, welk metaal hij er ook voor gebruikte. Het was alsof het metaal vorm kreeg als door geheimzinnigen tooverslag. Alles, wat zich maar als prachtig en sierlijk denken laat, verliet dagelijks zijn werkplaats.

De kunstenaar zou zielsgaarne alleen uit goud en zilver zijn edelsmeedkunstwerken hebben gemaakt. Maar armoede is gewoonlijk de zuster der kunst en zoo was het ook bij dezen jongeling — Eloy heette hij — die zich moest tevreden stellen met enkel uit ijzer te vervaardigen, wat hij gaarne in volle schittering uit het kostbaarste metaal zou hebben gedreven. Geen goudsmid echter werkte zoo kunstig als hij, en ieder stuk ijzerwerk, dat uit zijn zwarte smidse kwam bezat grooter waarde dan welk gouden voorwerp ook, hoe kostbaar het metaal ook wezen mocht, en welke meester er vorm aan gegeven had.

Nu eens was het een schild, dat hij met voorstellingen van dappere krijgsverrichtingen sierde; dan weer een zwaard, dat hij met heerlijke rozen tooide; of een helm met een draak van vreesaanjagende echtheid; of een stijgbeugel of een paardebit, dat met fantastische afbeeldingen was opgesmukt. Zijn edelsmeedkunst strekte zich zelf uit tot de hoefijzers der paarden, welke met

---

*) Dit artikel vonden wij opgenomen in het Zondagsblad van „De Maasbode” d.d. 11/1 1931 onder de rubriek „Ontspanningslectuur”. En in laatstbedoelden vorm zij het dan ook onzen lezers aangeboden. R e d.)

liefdevolle en grootst denkbare nauwkeurigheid werden bewerkt, de nagels der ijzers pasten zuiverder dan de stiftkens van het fijnste uurwerk. En toch had hij, om zulk een ijzer te smeden, slechts drie vuurdompelingen noodig. Iedere andere smid kon het zeker niet stellen zonder zes.

Al heel wat kunstvoorwerpen had hij gewrocht, zoodat zijn naam wijd en zijd beroemd was en uit alle landstreken ridders en reizigers naar het kleine dorp van den smid kwamen, bij wien zij harnassen en wapentuig bestelden. De waard van „De Gouden Zon”, die recht tegenover hem woonde, had vaak geen plaats genoeg om allen te herbergen en ook niet voldoende stalling om de paarden onder te brengen.

Toen de jongeling zag welke hooge waarde men aan zijn werk hechtte en hoe men er naar verlangde er iets van te mogen bezitten, en toen hij hoorde, dat zijn lof werd verkondigd door iedereen, vergat hij de nederigheid, welke de gezellin behoort te zijn van den kunstenaar, daar zij immers een geschenk is van den Hemel. En hij werd hoovaardig en booze hoogmoed vervulde zijn hart en zijn ziel. Boven zijn deur plaatste hij een opschrift, dat luidde: „Eloy, meester der meesters, meesterover allen.”

Maar God zag zijn hoogmoed en geraakte in rechtvaardigen toorn en besloot hem te tuchtigen. Gods arm was reeds naar hem uitgestrekt, toen de Heiland den Schepper naderde en voor den hoogmoedige ten beste sprak,

„Heer”, zeide Christus, „vergeef hem, want hij is ’n Schaap Mijner kudde en in Genade geboren. Laat Uw gramschap hem nu niet treffen en binnen drie dagen breng ik hem rouwmoedig terug!”

Maar de toorn van den Schepper was te groot en Hij wilde de zonde niet ongestraft laten. De Heiland echter in Zijn oneindige goedheid hield niet op voor den zondaar mededoogen te vragen en de Heer zeide: „Ik zal hem dan voor zijn bekeering een nacht en een dag geven; maar dan zal Mijn toorn over hem nederdalen!”

En Jesus vloog naar de aarde op een zonnestraal. Toen nam Hij een andere gedaante aan en leek een eenvoudige smidsgezel. Op den rug droeg Hij een reiszak en in de hand hield Hij een staf, zooals zij, die verre reizen maakten gewoonlijk droegen, kleeren en schoenen waren dik met stof bedekt, alsof Hij van heel verre kwam.

Zoo ging hij naar Eloy.

Voor de deur van de smidse was juist een paard vastgebonden, dat moest worden beslagen, en de meester stond voor het aambeeld en draaide het gloeiende ijzer om en om en smeedde. Bescheiden en nederig trad de knecht op hem toe en zeide: „Meester, ik kom uit verre landen! Ik heb u hooren roemen en alom uw lof hooren verkondigen, en daarom verlang ik er naar bij u te mogen werken!”

Toen Eloy dit hoorde zwol zijn borst van trots en hij ging fier op zijn kunnen en nog meer op zijn roem. Maar dat maakte ook, dat hij niemand waardig keurde om met hem te werken, en daarom vroeg hij den gezel: „Wat kun je zool?”

„Zoo van alles, wat een smid moet kunnen!”

Eloy wilde den vreemdeling beschaamd maken en zeide daarom: „Kun je een ijzer smeden, zooals dit? En hoeveel keer moet je het wel gloeien?”

Zelf had hij maar drie keer noodig en daarom dacht hij den jongen gezel te overbluffen en hem beschaamd te laten vertrekken.

De jongeling antwoordde echter: „Eén keer in het vuur!”

Eloy keek hem eens aan en zijn gezicht werd purper van kleur. Toen zeide hij: „Zoo! Toe dan! Maak een hoefijzer als dit en besla dat paard!”

Nauwelijks had de smidsgezel dit gehoord of hij pakte den hamer, maakte het ijzer gloeiend en legde het op het aambeeld. Even later was het hoefijzer gereed, prachtig van vorm, gelijk dat van den meestersmid.

Eloy bekeek het en kon geen fout vinden. „Besla nu dat paard er mee!” zeide hij kortaf. Terloops wees hij naar de houten stellage, waar het paard kon worden vastgebonden om het gemakkelijker te kunnen beslaan. De jongeling had die hulp niet noodig. Hij ging naar het paard, trok den poot in de hoogte, haalde zonder meer doodeenvoudig een mes te voorschijn en sneed den poot van het paard precies bij het gewricht af. Het paard bleef rustig staan, alsof er niets gebeurd was, en toch had het slechts drie pooten.

Eloy zag dit alles, maar zeide geen woord. De vreemdeling zette den poot vast in de schroefbank en sloeg het ijzer vast op de plaats waar het behoorde. Toen dat klaar was, ging hij weer uit de smidse, zette den poot op de wonde en alles zat weer zoo als het gezeten had. En het paard sprong vroolijk rond als een jong veulen in de wei, net of er niets gebeurd was.

De vreemdeling wendde zich tot den meester en vroeg: „Hoe bevalt u dat?”

De beroemde meestersmid was een en al verbazing, maar hoogmoed is een slecht raadgever en houdt zich niet altijd aan de waarheid. Daarom ziede hij: „Die wijze van werken is voor mij niets nieuws, maar ik geef aan mijn eigen methode de voorkeur!”

Toen Jesus dit hoorde, slaakte Hij 'n zucht en twijfelde of Hij hem zou kunnen redden. Eloy echter stond zich inwendig te verbijten, hij verging van nijd en haatte den vreemdeling. Tegen den middag stuurde hij den nieuwen gezel met tal van boodschappen weg, ver in den omtrek; iedere andere knecht zou er langer dan drie dagen voor noodig hebben gehad om alles, wat hem was opgedragen op te knappen.

Nauwelijks was hij op stap of er kwam een flinkerende ridder het dorp binnengereden. Hij bereed een pracht van een schimmel, zijn wapenrusting schitterde en zat hem letterlijk gegoten. Op zijn helm wapperde een witte vederbos. Zoo hield hij stil voor de smidse.

„Meester”, zoo sprak hij, „besla eens even mijn paard, maar het moet bijzonder goed zijn! In dien tijd ga ik aan den overkant den inwendigen mensch wat versterken. Even later was hij de herberg binnengegaan.

Toen be kroop Eloy de lust de nieuwe methode van werken van den vreemden gezel te probeeren, van wien hij alles nauwkeurig had afgekeken. Viiegensvlug had hij een hoefijzer gesmeed. Hij liep op het paard toe en sneed het een poot af, precies als hij het den ander had zien doen. Maar daar spoot een bloedstraal als een bergstroom, het paard zonk in elkaar en wentelde zich op den grond in een angstaanjegenden bloedplas. Het scheen te zullen sterven.

En Eloy stond er bij, ontzetting voer door zijn ziel, het mes viel uit zijn

hand en zijn gelaat was nu eens spierwit en dan weer vuurrood. Zijn hart werd door angst saamgeknepen en zijn knieën knikten. Hij had een gevoel, alsof hij voor de hel stond.

Terwijl hij zoo met zich zelf geen raad wist, hoorde hij de stem van den vreemden gezet, die naar hem toekwam en nederig zeide: „Meester, ik heb gedaan, wat U mij opdroeg!” Maar toen zag de vreemdeling het bleeke gelaat van den smid en riep uit: „Wat is er met u gebeurd?”

Eloy kon geen woord uitbrengen, zijn tong was als verlamd en stom wees hij naar het stervende paard. Toen de vreemde dat zag, zeide hij enkel: „Is u daar zoo van overstuur?” Hij pakte den poot van het dier en zette hem op zijn plaats. De schimmel sprong op, hinnikte en dartelde lustig rond, alsof hij geen greintje pijn geleden had en er niets bijzonders was voorgevallen.

Toen vielen Eloy de schellen van de oogen. Hij herkende den Heiland, viel voor Hem neder en aanbad Hem.

De Heer was omgeven door een lichtende klaarte, als van den glans der zeven hemelen; een lichtgloed scheen om Zijn Hoofd, als een hemelsche kroon. Hij strekte Zijn handen over Eloy uit sprak: „Welaan, er zij u gegeven, omdat ge tot inkeer zijt gekomen! Maar bewaar uw ziel voor hoogmoed, opdat de booze vijand niet de overwinning behale en uw ziel ten verderve voere! Gij kunt u naar waarheid „meester der meesters” noemen, maar „meester over allen”, ben Ik!”

En Eloy drukte zijn hoofd in het stof. Toen hij de oogen opsloeg, zag hij, dat het paard van de aarde werd opgenomen en naar den hemel zweefde. Op 't paard zat de ridder in het schitterende harnas, een witte mantel wapperde om zijn schouders, de lans flikkerde in zijn hand en het zwaard hing aan zijn zijde. Dat was de Heilige George. Maar heel hoog, boven in de wolken stond reeds de Heiland. Zijne Handen waren als zegenend uitgestrekt en om Zijne lippen speelde een zacht lachje, dat het hart van Eloy met onuitsprekelijke blijdschap vervulde.

Eloy, de edelsmid zou voortaan, door zijn apostolisch woord, zielen smeden.

A.s. Concoursen Hippique:

Harendermolen	6 April	't Zandt	4 Juli
Zwolle	30 April	Eelde	5 Juli.
Tilburg	10 Mei	Bussum	11 Juli.
Appingedam	14 Mei	Zuidlaren	12 Juli.
Klaaswaal	14 Mei.	Hoofddorp	15 Juli.
Breda	14 Mei.	Alblasserdam	22 Juli.
's-Hertogenbosch	17 Mei.	Grijpskerk	29 Juli.
Bergen op Zoom	25 Mei.	Den Haag	30 en 31 Juli en
Eext	25 Mei.		1 Augustus.
Birkhoven	31 Mei.	Vries	2 Augustus.
Wageningen	10 Juni.	Meppel	5 Augustus.
Nijnsel	7 Juni.	Oss	9 Augustus.
Waalwijk	14 Juni.	Almelo	12 September
Dordrecht	17 Juni.	Bussum	20 en 21 Augusti
Sappemeer	28 Juni.	Assen	16 September.

DE HOEFSMID

Officieel Orgaan van de Vereeniging van Onderwijzers in practisch hoefbeslag in Nederland

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—

voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIËN

1—10 regels (breedte 5³/₄ cM.) f 2.—,
iedere regel meer f 0.20. - Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: Dr. R. H. J. Gallandat Huet, te Amersfoort.

Uitgave van de N.V. Zuid-Holl. Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD.

Onderwijs in het vervaardigen van hoefijzers aan Ambachtscholen — Cursus in Hoefbeslag te Lochem — Hoefbeslag in Hannover — Ver. v. Onderwijzers in Practisch Hoefbeslag — De groote Estafette-rit door Nederl. — Korte mededeelingen — Advert.

ONDERWIJS IN HET VERVAARDIGEN VAN HOEFIJZERS AAN DE AMBACHTSCHOLEN.

Wij wezen er vroeger reeds op, dat het niet mogelijk is om hoefsmeden op te leiden aan de ambachtscholen, daarvoor zijns peciale cursussen in hoefbeslag noodig, waar de smeden op iets ouderen leeftijd het hoefbeslag leeren. Op den leeftijd waarop de gewone ambachtsschool bezocht wordt, zijn de jongens nog niet physiek genoeg ontwikkeld voor den omgang met paarden en ook is hen dan nog niet de kennis bij te brengen, noodig voor een richtige uitoefening van het hoefbeslag. Vroeger leerden de jonge smeden het maken van hoefijzers en de bedrevenheid hierin, in de werkplaats bij vader of baas, waarna zij dan met vrucht een cursus in hoefbeslag konden volgen, waar zij theoretisch en practisch tot goede hoefsmeden werden opgeleid. Hierin is veel verandering gekomen, en wel doordat algemeen machinale hoefijzers worden gebruikt en als gevolg hiervan heel weinig hoefijzers in de smederij worden gemaakt.

De aankomende smeden missen de gelegenheid zich de bedrevenheid in het vervaardigen van hoefijzers eigen te maken. En toch is deze bedrevenheid noodig om met vrucht een cursus in hoefbeslag te kunnen volgen. Het is overal zeer goed merkbaar dat de leerlingen, die op de cursussen in hoefbeslag komen, veel minder goed kunnen smeden dan vroeger, zeer weinig terecht brengen van het maken van hoefijzers en onbedreven zijn in het passen van ijzers. Aan de onderwijzers in practisch hoefbeslag worden daarom op de cursussen veel hooger eischen gesteld, zij moeten de leerlingen dikwijls nog geheel het vervaardigen van hoefijzers leeren. Wel zijn de cursussen al verlengd van 24 tot 32 lessen, en niet geheel ten onrechte wordt nu gevraagd om een verlenging tot 40 lessen, toch zal de onderwijzer in practisch hoefbeslag zijn uiterste best

HOEFBESLAG IN HANNOVER.

Door toevallige omstandigheden was ik in de gelegenheid eenige groote steden in Duitschland te bezoeken, nml. Hannover, Leipzig, Dresden en Berlijn, en mocht daar constateeren dat het paard nog hoog in aanzien is. De brouwerijen, expediteurs, alsmede andere bedrijven en ook het steenenvervoer geschiedt nog door paardentractie.

Het paardenmateriaal in Hannover is over het algemeen prachtig, en vooral goed verzorgd. De diverse brouwerijen hebben nog veel zware Oldenburgers welke in span gaan en waar steeds mee gedraafd wordt. De werkpaarden in Hannover worden beslagen op touwijzers met viltinlegsels en kurkzolen. Aan het hoefbeslag wordt veel zorg besteed. Het is zeer moeilijk touwijzers goed onder te leggen; vooral het richten van touwijzers vereischt veel handigheid en routine. De nagelgaten zitten verbazend mager en toch vindt men maar heel zelden een paard met brokkelhoeven. Door de draagvlakte in bereik der nagelgaten iets naar binnen te laten afhellen, en de draagrand van den hoef naar buiten af te laten hellen, komen de nagelgaten precies op de witte lijn uit. Het besnijden wordt uitstekend gedaan; dit is een van de fundamenteen van een goed hoefbeslag en het moeilijkst te leeren.

Hoewel ik het met veel inzake hoefbeslag in Duitschland niet eens ben, kunnen heel wat Hollandsche hoefsmeden daar een lesje aan nemen. Zelden ziet men een gebroken voet, nml. noch voor, achter, binnen of buiten gebroken. Het ondernagelen en dichtmaken wordt met groote accuratesse gedaan.

Wat het hoefbeslag betreft, staat Hannover wel mede bovenaan. In de omliggende plaatsen op het platteland welke ik bezocht, was het hoefbeslag treurig, uitgezonderd eenige dorpen waar ik weer een prima vakman aantrof. De landbouwpaarden worden allen met fabrieksijzers beslagen, welke nog te slecht zijn om bij 't oude ijzer te gooien. De meesten zijn van een fabriek uit Minden in Westfalen (firma Hoppe en Homan). De rits is te ondiep, de nagelgaten te schraal, een vorm als een kram, en dan één groot nadeel: veel te smal. Voor groote, zware Belgen zijn de ijzers nooit breeder dan $\frac{7}{8} \times \frac{1}{2}$. Zelden ziet men dan ook Belgen met hun van nature zoo mooien hoefvorm. Ik kan mij niet indenken dat daar, waar de koudbloedfokkerij na den oorlog zoo ontzaggelijk is toegenomen, en er dan ook werkelijk te klasse koudbloedpaarden gefokt worden met dito voeten en beenen, niet beter op het beslag gelet wordt. Veel paarden worden nog met kalkoenen en stooten beslagen, noodig of niet, voor en achter, als van ouds.

De meeste smeden klaagden dat de boeren voor het beslag niets over hebben, maar het is toch nog heel wat anders dan bij ons, tenminste in de streken die ik bezocht.

Het land ligt daar ver van de boerderij; de paarden moeten over straatwegen, dus moeten allen beslagen zijn. Ik heb een neef die een tamelijke groote boerderij heeft, en die vertelde mij dat zijn paarden om de 5 weken beslagen moesten worden; in den oogsttijd kunnen ze de 5 weken niet uit-

loopen. Gemiddeld betalen ze 8 Mark voor 4 ijzers (f 4,80), dus dat gaat nog wel. De fabrieksijzers kosten f 21 per 100 Kilo.

Toen ik verschillende smeden vroeg waarom ze toch zulke slechte ijzers gebruikten, zeiden ze dat het toch al zoo'n slechte tijd was en deze ijzers zijn goedkoop. Toch is dit een foutief standpunt. Om deze fabrieksijzers zóó te verwerken dat het nog ergens op lijkt, kan men ze vlugger van de staf maken, en voor 21 ct. per Kilo kan men toch wel wat verlangen tegenwoordig.

Daar ik een introductie had van den hoofdcommandant der Bereden Politie te Amsterdam, bezocht ik tevens de politie-stallen te Hannover. In totaal staan daar 200 paarden, te weten 70 paarden voor den straatdienst, en verder wagenpaarden, les- en remontepaarden. De stal in Hannover voorziet 7 andere plaatsen van paarden. De jonge paarden blijven een jaar in africhting, worden dan naar kleinere plaatsen gezonden en doen later weer in groote plaatsen dienst. De dienstpaarden loopen allen op touw-ijzers met kurk, de wagenpaarden voor op touw, achter op kalkoenen. De lespaarden waar de jonge agenten hun rijlessen op krijgen, zijn alleen van voren beslagen op gewone ijzers. De jonge paarden die niet buiten gereden worden, loopen grootendeels zonder ijzers. Het paardenmateriaal was over het algemeen 1e klasse.

Het meeste worden voor de politie Hannoveranen gebruikt. Dit is een bijzonder best paard, vooral die langs de Elbe gefokt worden. Ik heb er exemplaren gezien die het tegen een Engelsch paard kunnen opnemen. Het is een paard met een kalm en rustig temperament. Er wordt steeds nog naar een beslag gezocht tegen het uitglijden. De proef met rubberijzers heeft in Hannover niet voldaan. Touwijzers met kurk voldoen daar nog het beste. In een volgend artikel zal ik het hoefbeslag in Leipzig beschrijven.

Fritz Falkenhagen.

VEREENIGING VAN ONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG.

Kort verslag van de Bestuursvergadering gehouden op 14 Maart 1931 in hotel l'Europe te Utrecht.

De agenda bevatte de volgende punten:

1. Opening.
2. Notulen.
3. Conferentie met Prof. Dr. H. M. Kroon (Uitbreiding van het aantal smeden in de examencommissie).
4. Te nemen maatregelen voor verlenging v/d. cursusduur.
5. Voorstel Falkenhagen (Prijslijst hoefbeslag).
6. Voorstel Kerkhaert (Algem. Verg. op 10 uur en de notulen in druk toezenden).
7. Bespreking over invoeren van presentiegeld.
8. Rondvraag en sluiting.

Aanwezig waren Prof. Kroon en het geheele bestuur. Na opening en vaststelling der notulen leidde de voorzitter de besprekingen over punt 3 in.

Het resultaat dezer bespreking was, dat Prof. Kroon de wenschen der Vereeniging zal overwegen. Over de verlenging van den cursusduur werd eveneens uitvoerig gediscussieerd.

Het bestuur drong met klem op verlenging aan. Prof. Kroon zal ter bevoegder plaats deze aangelegenheid bespreken.

Het voorstel Falkenhagen, vaststelling van een prijslijst voor hoefbeslag, werd niet uitvoerbaar geacht. Het geleverde werk is in waarde zeer uiteenloopend.

Het voorstel Kerkhaert om de Algemeene Vergadering om 10 uur te doen aanvangen werd aangenomen.

Aan den Secretaris werd opdracht gegeven de notulen in druk aan de leden toe te zenden.

Bij de bespreking over invoeren van presentiegeld voor het bijwonen van bestuursvergaderingen werd besloten, dienaangaande op de Algemeene Vergadering een voorstel in te dienen en tevens een voorstel tot meerdere vergoeding voor reiskosten van de leden hieraan toe te voegen.

Niets meer aan de orde zijnde werd de vergadering onder dankzegging voor de opkomst gesloten.

Namens het Bestuur,

H. Vossers, secretaris.

Wij verzoeken den leden der Vereeniging van Onderwijzers in Practisch Hoefbeslag eventueele correspondentie over abonneren of bedanken, of adresverandering voor „De Hoefsmid” niet te zenden aan ondergeteekende, doch aan de Administratie van „De Hoefsmid”, Wagenstraat 70, Den Haag.

H. Vossers.

DE GROOTE ESTAFETTE-RIT DOOR NEDERLAND.

In „Ons Paard”, het officieel orgaan der Nederl. federatie van Landelijke rijvereeningen, komt het volgende omtrent dezen belangrijken rit voor. De ruiterscharen zullen op de routes wel veel aandacht trekken en waar noodig zullen de hoefsmiden ook wel de behulpzame hand willen bieden.

*

't Was reeds lang geleden, in de dagen dat geen treinen of automobielen, noch vliegtuigen een snelle verbinding met verre streken tot stand konden brengen, toen de ruiter op het snel dravende en galopeerende paard de nieuwstijdingen en belangrijke berichten moest overbrengen. Het waren tijden, waarin men het paard in al zijn veelzijdigheid kon en moest gebruiken voor het goed doen loopen van het maatschappelijke raderwerk. De diplomaten, die hun regeeringen zoo snel mogelijk van belangrijke feiten op de hoogte wilden stellen, bezigden daartoe hun speciale koeriers of renbode. Deze lieden waren op snelle paarden bereden en wisten hun snelheid te

vermeerderen door op geregelde afstanden van paard te verwisselen, waardoor zij een groote gemiddelde snelheid over een langen afstand konden bereiken. Ook de post werd op deze wijze in een vrij snel tempo verplaatst. Zij werd of per ruiter of — zooals later meer het gebruik werd — per diligence of postkoets verplaatst. Bij beide wijzen van vervoer waren echter pleisterplaatsen noodig. Daar vond men in het posthuis flinke ruime stallingen en een goede gelagkamer. Wie herinnert zich niet de bekende Engelse platen, welke de verhalen van Charles Dickens zoo meesterlijk illustreerden? En wie heeft dan op die gravures nooit gezien hoe de mailcoach met zijn passagiers en zijn vier paarden voor den dorpsherberg — het posthuis — halt hield en waar dan in den tijd dat van paarden werd verwisseld den reizigers een frissehe dronk werd geboden!

Die rijdende koeriers, die renboden en die rijdende postbodes dat waren z.g. estafettes. Zij waren het, die onzen landelijken ruiters op den eersten en tweeden Mei a.s. tot voorbeeld zullen dienen, om te toonen dat zelfs in dezen tijd van den motor, van slechte wegen en druk verkeer, van fietsen, vliegtuigen en bliksemtreinen, ook nu nog belangrijke berichten in een snel tempo kunnen worden overgebracht.

Het bewijs onzer kracht.

Uit het bovenstaande moge reeds ten duidelijkste blijken dat de te houden estafette-rit iets bijzonders zal zijn. De rit zal ongetwijfeld tot een der belangrijkste gebeurtenissen worden, die de geschiedenis van onze hippische sport in haar analen zal kunnen noteeren. Voor zoover ons bekend, is tot nog toe nog nooit een dergelijke rit door een zoo groot aantal ruiters in ons land gereden. Doch niet alleen is de rit waardevol om zijn bijzonderheid, doch meer nog omdat het een krachtstaaltje van organisatie belooft te worden en verder een bewijs zal zijn van den grooten kameraadschappelijken band en van het gevoel voor samenwerking, die er bij onze landelijke ruiters in Nederland heerschen.

Dat het mogelijk is *uitsluitend en alleen met eigen krachten* een postenketen uit te zetten over acht van de elf provinciën en langs dien grooten afstand berichten in een snel tempo over te brengen, bewijst wel ten duidelijkste dat onze jonge organisatie reeds na vijf jaar zeer veel te beteekenen heeft en tot groote daden in staat is.

Juist het feit dat van *geen hulp van buitenstaanders*, hoe dan ook, zal worden gebruik gemaakt geeft dezer gebeurtenis het stempel van groote inwendige kracht.

De waarde van den rit.

Naast bovengenoemde voordeelen die deze rit onzer organisatie meer persoonlijk kan brengen, en wel n.l. een *stijgend gevoel van eigenwaarde en krachtsbewustzijn* wordt de rit toch hoofdzakelijk om andere redenen georganiseerd. „Het jaar der landelijke ruitersport” heeft tot voornaamste doel toch het voeren van een intensieve propaganda en reclame-campagne. Bijna alles wat op voorstel van de Centrale Pers- en Propaganda Commissie (C. P. P. C.) door het bestuur der federatie op het werkprogramma van dit jaar werd gesteld heeft tot einddoel onze mooie landelijke ruitersport bij

tienduizenden en honderdduizenden in het land bekend te maken. Daartoe zal ook de estafette-rit moeten medewerken. Het behoeft geen verwondering te baren dat bij sommigen wel eens de vraag is opgekomen of het rijden van zoo'n estafette-rit, waarbij men toch eigenlijk steeds slechts een ruiter ziet rijden, wel van zoo groote propagandistische waarde voor het groote publiek zal zijn.

Inderdaad hebben zij, die zoo redeneeren, volkomen gelijk, indien niet van de prestaties bij den rit getoond en van de verrichtingen der ruiters gezamenlijk gebruik werd gemaakt om de groote klok eens te luiden. De waarde van den rit zal dus alleen dan groot zijn, wanneer op juiste en doelmatige wijze er propagandistische munt uit wordt geslagen. Dit nu is het werk der reeds genoemde en aan allen bekende C. P. P. C., bijgestaan door onze trouwe helpers, de heeren propagandisten in de verschillende districten. Al kunnen we met het volste vertrouwen het propaganda-werk aan deze personen overlaten, toch zullen wij in het kort even weergeven, op welke wijze de rit haar nut zal moeten afwerpen.

De propaganda.

In de allereerste plaats is den deelnemers verzocht ter gelegenertijd te trachten in de *plaatselijke bladen berichtjes te doen opnemen*, waarin, in algemeenen zin, wordt beschreven het verloop van den rit, de waarde van den rit en welken rol de desbetreffende plaatselijke rijvereniging als onderdeel van het geheel zal spelen. Op deze wijze is het met geringe middelen en weinig moeite mogelijk reeds de aandacht van duizenden op deze prestatie der landelijken te vestigen. Daarnaast komt dan het werk der C. P. P. C. die met honderden circulaires instellingen op het gebied van den landbouw, autoriteiten en kranten bewerkt en hen mededeeling doet van hetgeen staat te gebeuren.

Dit is dus eigenlijk hetgeen we zouden kunnen noemen het voorbereidend propaganda-werk. Tijdens den rit zijn propagandisten en leden der C. P. P. C. allen gemobiliseerd om gegevens te verzamelen, uitkomsten te noteeren en publiciteit aan de resultaten te geven.

Is de rit ten einde dan wordt nogmaals door laatstgenoemde heeren de aandacht van het publiek gevraagd voor hetgeen geschied is door nauwkeurige cijfers en bijzonderheden omtrent den rit mede te deelen.

Het feit alleen al dat het H. M. de Koningin heeft behaagd de oorkonden, welke op dien rit door onze ruiters zullen worden vervoerd, in ontvangst te nemen, is reeds een groote propaganda voor onze nationale zaak.

De organisatie.

En nu ten slotte in algemeene trekken nog even de organisatie van den estafette-rit meegedeeld. Heerlijk doet het aan dat geen enkele rijvereniging haar medewerking tot het welslagen van dezen rit heeft onthouden. Allen hebben zich als een man geschaard achter den standaard der federatie om te toonen dat wat de landelijke ruiters zich voorstellen te doen ook ten uitvoer kan en moet gebracht worden. Helaas was het niet mogelijk de beide jonge rijverenigingen uit de provincien Friesland en Zeeland in de routes op te nemen. De L. Ra. Dokkum en Juliana-

Ierseke zijn de pioniersters in die landsdeelen en gaarne zou men ook haar ruiters in den postenketen opgenomen hebben. Het ligt echter in het voor-nemen — zij het ook op andere wijze — deze beide provincien aan de grootsche betooging te doen deelnemen. De L. R. Texel is eveneens uit organisatorische overwegingen buiten de algemeene route gebleven.

Er is een *hoofdroute* vastgesteld, waarop verschillende *zij-armen* aansluiten. Daar het eindpunt Den Haag moest zijn en zelfs bij het begin der organisatie de mogelijkheid nog bestond dat dit verplaatst zou moeten worden naar Apeldoorn (Het Loo) moest men van een lange hoofdroute zonder zij-armen afzien en kwam met tot de tegenwoordige indeeling.

De **Hoofdroute** loopt vanuit Leens (L. R. Winnetou) over Uithuizen (L. R. U. E. O.), 't Zandt (L. R. Z. E. O.), Schildwolde (L. R. S. E. O.), Finsterwolde (L. R. F. E. O.), Bellingwolde (L. R. N. E. T. A.), Borgercompagnie (L. R. Borgercompagnie), Veendam (L. R. Veendam) Stads-kanaal (L. R. S. E. O. S.), Nieuw-Buinen (L. R. Nieuw-Buinen), Zweeloo (L. R. Emmen), Avereest (L. R. Avereest), De Wijk (L. R. Viribus Unitis) naar Meppel. Dit is de *eerste etappe* en staat onder leiding van den heer Jb. Maarsingh. Zij voert dus door de provinciën Groningen en Drenthe en ten deele door het Noordelijke deel van Overijssel.

De *tweede etappe* van de hoofdroute loopt vanuit Meppel (L. R. Meppel) over Zwolle (L. R. Salland), Olst en Deventer (L. R. Olst) over Gorssel en Laren (L. Rn. Gorssel en St. Steffenrijders), de IJsel langs (L. R. IJselruiters) over Angerlo (L. R. Angerlo-Keppel), Velp (L. R. V. E. O.), Elst (L. R. Elst), Zetten (L. R. Midden-Betuwe), Zoelen (L. R. Lingeruiters), Geldermalsen (L. R. Ons Genoegen) naar Gorcum. Als leider van deze *étappe* zal optreden de heer Keppel Hesselink, terwijl op de *derde of laatste etappe* van de hoofdroute de leiding in handen is van den heer F. den Hartog. Die *étappe* loopt vanuit Goreum (L. R. Hippos) door den Alblasserwaard over Alblasserdam en Kinderdijk (L. Rn. Beijaert en Kinderdijk) over Krimpen naar Gouda en Waddinxveen (L. R. Gouweruiters). Op deze hoofdroute sluit te Angerlo te **Twentsch-Achterhoeksche** zij-arm aan, die vanuit Borne over Haaksbergen en Winterwijk (L. Rn. Borne, Haaksbergen en Winterwijksche Ruitersclub) naar Varsseveld en Zelhem doorloopt tot Angerlo (L. Rn. Varsseveld en Zelhem). Leider is de heer Bollen.

Te Zetten sluit de **Veluwsche zij-arm** op de hoofdroute aan. Langs dien arm zijn de ruiters der L. Rn. Nijkerk en de Schaffelaar werkzaam. De moeilijkste zij-arm sluit te Geldermalsen op de hoofdroute aan. Het is de **Zuid-Hollandsch Noord-Brabantsche zij-arm**. De ruiters van het eiland Rozenburg zullen vermoedelijk de oorkonde vanuit Delft naar het veer bij den Briel verplaatsen van waaruit dan verder wordt gereden over het eiland Voorne-Putten (L. R. Overmaasche Ruiters), Hoekschewaard (L. R. Hoeksche Ruiters), IJselmonde (L. R. Mazeppe), eiland van Dordrecht (L. R. Dubbeldam), Klundert (L. R. Sportlust), Raamsdonk (L. R. Juliana), Land van Heusden en Altena (gelijknamige L. R.), Zalt-Bommel (L. R. Bommelerwaard) naar Geldermalsen.

Ten slotte zij nog vermeld, dat alle Noord-Hollandsche L. Rn. met

uitzondering van de L. R. Texel den Noord-Hollandschen zij-arm vormen, welke vanuit Wieringen over Ewijksluis (L. R. Wieringen), Wieringerwaard (L. R. Anna-Paulowna), Winkel, Barsingerhorn (L. R. Bucephalus), Valkoog, Schagerbrug, Burgerbrug (L. R. Westfriesland) naar Alkmaar. Vandaar over Heilo en Limmen (L. R. Heilo), Akersloot en de beide Graftdijken naar Spijkerboor. Over Purmerend (L. R. Beijaert), Halfweg (L. R. Ritm. de Kruyff), Schiphol (L. R. Amstelruiters), Hoofddorp, Leimuiden (L. R. Kapt. v. d. Wal), Rijnzaterwoude (L. R. Kita Seneng, Nieuw-Venep) naar Alphen a. d. R., alwaar de L. R. de Gouweruiters de oorkonde in ontvangst zullen nemen om haar naar Waddinxveen te vervoeren. Leider van deze étappe is de heer Veening.

De leiders van de Zuid-Hollandsche-Noord-Brabantsche zij-arm zijn de dierenartsen Knape (eiland Voorne-Putten), Vermaat (eiland Hoeksche Waard) en voor het overige gedeelte de heer de Jongh de Leeuw Jr.

Het ligt in het voornemen de **centrale leiding** van dezen rit te Gouda te vestigen, alwaar de étappe-leiders dus voortdurend dag en nacht verbinding met het hoofdkwartier kunnen opnemen. Langs iederen zij-arm wordt ook een oorkonde vervoerd, die aangekomen op de hoofdroute in den grooten berichtkoker — die op die route wordt meegenomen — dan wordt overgebracht, zoodat in Waddinxveen één oorkonde van den Noord-Hollandsche zij-arm aankomt, benevens de groote berichtkoker van de hoofdroute waarin één groote oorkonde en drie der verschillende zij-armen zijn verpakt. Nadat ook nog de Noord-Hollandsche oorkonde in den grooten berichtkoker zal zijn geschoven wordt een en ander met grooten spoed naar Den Haag gebracht, alwaar H. M. de Koningin tegen ongeveer drie uur in den middag de oorkonde in ontvangst zal nemen. De wijze waarop de overdracht der oorkonde zal geschieden is nog niet bekend. Hiervan zal nog nader bericht worden gedaan.

Tijdsindeeling.

Daar voor het vaststellen van de starttijden moet worden uitgegaan van het uur van aankomst in de residentie, kunnen de tijdstippen van start alleen worden bepaald door terug te rekenen. Dit is wel eenvoudig gezegd, maar niet zoo eenvoudig gedaan omdat men rekening dient te houden met de vermoedelijk te maken snelheden. De snelheid nu in een bepaald traject (iedere L. R. heeft een *strook* toegewezen gekregen), hangt samen met het aantal ruiters, den afstand, toestand der wegen, verkeer en verkeersobstakels (zooals pontveeren, spoorwegovergangen, draaibruggen enz.). Zoodra nu al deze gegevens zoo nauwkeurig mogelijk bekend zijn is het pas mogelijk de starttijden vast te stellen en bekend te maken. Op geen halve dag nauwkeurig zelfs is het mogelijk al mede te deelen hoe laat b.v. de L. R. Winnetou zal moeten starten. Daar echter de aanbieding der oorkonden op 2 Mei des middags moet plaats vinden, lijkt het ons niet onwaarschijnlijk dat de ruiters der Groninger L. Rn. die dus het eerste starten, ongeveer den eersten Mei des morgens en middags zullen rijden, terwijl alle overige ruiters, en ook die der zij-armen, bijna *allen in den nacht* zullen rijden. De snelheid behoeft echter daardoor niet belangrijk

verminderd te worden omdat het juist die dagen volle maan is en men dus bij een gunstige weersgesteldheid een bijna even groote snelheid als overdag kan bereiken. De totale afstand van de te rijden étappes bedraagt naar schatting ruim 900 K.M. Wensch men zich hiervan eenig begrip te maken dan neme men de kaart van Europa voor zich en men zoeke Marseille op aan de Middellandsche Zee, de Duitsch-Poolsche grens in het Oosten, de stad Milaan in Italië en Praag in Tsjecho-Slowakije. Al deze plaatsen zijn op een gelijken afstand gelegen als die door onze ruiters in een paar uur tijds moet afgelegd worden. Met zulke voorbeelden geillustreerd begint de rit aan romantiek te winnen en gevoelt men nog duidelijker hetgeen daar gepresteerd moet worden. Sl.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Rijksdiploma als hoefsmid.** In de maand Maart zijn geslaagd voor het Rijksdiploma van Hoefsmid de navolgende leerlingen van cursussen: A. A. Jansen te Bavel, F. de Jong te Oudeschoot, W. van der Schaaf te Hallum, M. Derks te Montfoort, G. J. Kolthof te Ratum, C. Donkervoort te Utrecht, E. V. J. van der Avoort te Uden, A. van Dijk te Tilburg, G. Hoefman te Steenderen, B. Lutjeboer te Slochteren, H. Derks te Oude-water, J. G. Bon te Abcoude, Joh. Platteeuw te Hoek, Th. P. Kindt te Nieuw Namen, A. F. Bleumer te Hapert, A. G. Koops te Hijken, F. J. Neudecker te Heenvliet, G. van Batavia te Rotterdam, J. A. van Boven te Rilland-Bath, D. van Campen te Neede, H. G. Cornelissen te Etten (Gld.), F. Deys te Rotterdam, C. de Fost te Gemert, J. J. Hendriks te Angerlo, H. W. ter Hogt te Laren (Gld.), A. C. van der Perk te Kerk-Avezaath, W. Stronkhorst te Breukelen, L. A. Slock te Sas van Gendt, A. Hemelman te Neede, A. J. Lettink te Vorden, A. Wisselink te Steenderen, J. Smits te Kapel Avezaath, A. Schildkamp te Schiebroek, en H. J. Eggink te Laren.

— **Militaire Hoefsmidschool te Amersfoort.** Op 27 Maart 1931 hebben met goed gevolg het examen van hoefsmid afgelegd:

de Dienstplichtigen der Cavalerie: 1. H. van de Beek, 2. A. A. Walterink, 3. J. C. van Duinen;

en de Dienstplichtigen der Artillerie: 1. H. van den Hoorn, 2. H. de Haan, 3. M. J. Bastiaanse, 4. B. Bakker, 5. C. M. J. van Ham, 6. H. J. Distelhorst, 7. E. Brauwer, 8. Th. J. Booltink, 9. H. H. Harmsen, 10. J. de Bruin, 11. A. M. Remeyer, 12. H. Groothuis, 13. J. B. Klomp, 14. A. P. Rieman, 15. H. Schippers.

Aan hen is een diploma uitgereikt en zijn zij met onbepaald groot verlof vertrokken.

— **Nieuwe abonne's op „De Hoefsmid”** (sedert de vorige opgave): L. Kuper te Beilen, P. M. Spoormakers te Helden, A. J. Lettink te Vorden, H. J. Eggink te Laren, G. Hoefman te Steenderen, A. Hemelman te Neede, D. v. Campen te Neede, H. W. ter Hogt te Laren-Almen, M. van Gellicum te Rumpt.

Zooals in de vorige aflevering is medegedeeld kunnen onderwijzers voor een gratis abonnement op „Ons Paard” in aanmerking komen wanneer zij zich eenige moeite geven om cursisten het nemen van een abonnement op „De Hoefsmid” aan te bevelen. Het doet ons genoegen te kunnen melden dat in de afgelopen maand weder een onderwijzer zich zoo verdienstelijk heeft gemaakt.

ADVERTENTIEN.

Trekking 1. klasse 9 en 11 Mei

**Deensche
Koloniale**

GELD LOTERIJ

in 5 klassen

De Deensche Staat garandeerd het volle winstkapitaal

Hoogste prijs in het gelukkigste geval

720 000 Deensche
Kronen

= ± **480 000** Gulden

Hoofdprijzen en premies:

Deensche Kronen	Gulden	Deensche Kronen	Gulden
324 000	= ± 216 000	50 400	= ± 33 800
180 000	= ± 120 000	43 200	= ± 28 800
108 000	= ± 72 000	36 000	= ± 24 000
72 000	= ± 48 000	28 800	= ± 19 200
57 600	= ± 38 400	21 600	= ± 14 400

en duizende andere groote prijzen.

**Onmiddellijke uitbetaling van de prijzen per
contant zonder eenige korting.**

21175 prijzen en 8 premies worden uit slechts 50000 nummers getrokken. Dus bijna **de helft van de loten moeten onder alle omstandigheden winnen** gedurende vijf trekkingen.

De trekkingen hebben maandelijks plaats.
De origineele loten voor de 1. klasse kosten:

$\frac{1}{4}$ 4.50 $\frac{1}{2}$ 9.— $\frac{1}{1}$ lot 18.— Gulden

Alle klassen gelijke inzetten.

Betaling kan plaats hebben in bankbiljetten en postzegels door aange- teekenden brief of door postwissel voor het buitenland. Origineele loten en officieel prospectus worden onmiddellijk toegezonden na ontvangst van het bedrag **rechtstreeks door het ondergeteekende geautoriseerde bureau van uitgifte.**

A. Bjorch, Copenhagen K 624, Box 86

DE HOEFSMID

Officieel Orgaan van de Vereeniging van Onderwijzers in praktisch hoefbeslag in Nederland

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIËN

1—10 regels (breedte $5\frac{3}{4}$ cM.) f 2.—,
iedere regel meer f 0.20. - Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: Dr. R. H. J. Gallandat Huet, te Amersfoort.
Uitgave van de N.V. Zuid-Holl. Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD.

Hoefbeslag in Leipzig. — Verslag van de commissie belast met het afnemen van het voorjaarsexamen 1931 ter verkrijging van het Rijksdiploma als hoefsmid — Rubberbeslag — Toezending van hoeven met afwijkend beslag. — Ingezonden stukken. — Korte mededeelingen — Litteratuur overzicht. — Allerlei. — Advertentiën.

HOEFBESLAG IN LEIPZIG.

Leipzig is een handelsstad met $\pm$ 750.000 inwoners. Het is een mooie stad, die er zindelijk en goed onderhouden uitziet. Er is veel handel en voor het vervoer der handelswaren worden veel paarden gebruikt. New-York, Londen, Moskou en Leipzig zijn de vier wereldsteden welke den pelshandel beheerschen.

Het is zeer interessant te wandelen op den Bruhl, een stadsdeel, waar huis aan huis niets anders dan bont verhandeld wordt. Hier zijn vele „Rauchwaren Geschäfte“; dit zijn fabrieken waar de pelzen versch aangevoerd en uitsluitend bereid worden. Vele van die groote pelsbereiders gebruiken alleen paarden voor het vervoer van de fabriek naar de verkoophuizen. In Leipzig zijn 3500 paarden, bijna allen werkpaarden. Ook de bierbrouwerijen hebben voor het stadswerk paarden. Het beslag is goed, doch lang niet zoo verzorgd als in Hannover. Vóór touwijzers met kurk; achter stooten en kalkoenen. De straten in Leipzig zijn vlak, en ook de directe omgeving is niet bergachtig, daarom zijn m.i. de stooten en kalkoenen geheel overbodig.

Bij de los- en laadplaatsen der groote goederenstations heb ik nauwkeurig het op- en afrijden gadeslagen. Nu, de paarden zijn hier geboren gymnasten, anders zouden er zeker veel meer paardenbeenen breken.

Zooals de dieren loopen te glijden en te glitsen, vooral achter, is meer dan erg. Behalve asphalt is er veel blauwe keibestrating. Tijdens mijn verblijf was het droog weer met veel wind, en dan kunnen de keien zoo glad zijn als een ijsbaan. Deze keien liggen direct naast elkaar; er zitten dus geen kanten of voegen in waar een stoot of kalkoen achter pakt, en de paarden loopen als op rolschaatsen. De stooten zijn van staal; in de buitenkalkoen is ook staal ingelascht, en bovendien nog afgehard; men kan dus nagaan hoe

heerlijk (!) zulke beestjes loopen, vooral wanneer zoo'n stoot voor de helft is afgesleten. Alle respect voor de Leipziger hoefsmeden want brokkelhoeven ziet men zoo goed als niet, en dat wil bij dergelijk beslag wat zeggen; ook een gebroken voetast komt daar bijna niet voor.

De bereden politie heeft 80 paarden welke allen voor straatdienst gebruikt worden. Er is geen rijsschool of remontestal. Deze paarden worden bijna allen op gewone ijzers beslagen, met in den winter achter verwisselbare stooten. Hier is ook een proef genomen met rubberijzers; ongeveer 6 paarden zijn er op beslagen. De ruiters vonden wel dat het uitglijden opgeheven was, doch de paarden met deze ijzers licht aanstooten. De wachtmeester-hoefsmid had dezelfde bezwaren als wij hier, nml. ze zijn te dik, ze stooten te veel aan, waardoor de buitenranden te gauw weg zijn, en het paard een verkeerden stand krijgt.

Ik heb een der grootste Leipziger hoefsmeden bezocht, om het een en ander betreffende arbeidsloonen en prijzen te vernemen. Daar de meeste werkpaarden voor op touwijzers en achter op stootijzers loopen, geef ik eerst den prijs der achterijzers op.

No. 0	dit zijn 2 achterijzers met stooten en kalkoenen	4	Mark
No. 1	„ „ 2 „ „ „ „ „ „	4,70	„
No. 2	„ „ 2 „ „ „ „ „ „	6	„
No. 3	„ „ 2 „ „ „ „ „ „	6,80	„
No. 4	„ „ 2 „ „ „ „ „ „	7,40	„
Touwijzers no. 0	per paar	3,50	Mark
„	no. 1+no. 2 „ „	4,80	„
„	no. 3+no. 4 „ „	4,50	„
„	no. 7+no. 8 „ „	4,80	„
„	no. 9+no. 10 „ „	5,40	„
„	no. 11+no. 12 „ „	5,80	„
„	no. 13+no. 14 „ „	6,60	„
„	no. 15+no. 16 „ „	7,40	„

Kleine kurkzolen 1 Mark per paar, middel 1,30 Mrk, groote 1,60 Mk. Vier hoefijzers verleggen 5 Mark. Loon der eerste knecht 1,25 Mk. per uur, twee knecht 1 Mark, leerjongen 75 pfennig. Deze prijzen zijn allen door den smedenbond vastgesteld. De patroon vertelde mij dat er ook smeden zijn die onder deze prijzen gaan, waardoor hij reeds klanten verloor. Het prijzengeknoei schijnt zich niet alleen tot Holland te bepalen.

Fritz Falkenhagen.

Een mark is 60 ct. en heeft 100 pfennige.

VERSLAG VAN DE COMMISSIE BELAST MET HET AFNEMEN
VAN HET VOORJAARSEXAMEN 1931 TER VERKRIJGING
VAN HET RIJKSDIPLOMA ALS HOEFSMID.

Nadat de oproeping voor dit examen in de vakbladen had gestaan, vergaderden voorzitter en secretaris op 3 Maart en de voltallige examen-

commissie op 5 Maart. Op deze laatste vergadering werden de subcommissies benoemd, de werkzaamheden besproken en de dagen voor het examen vastgesteld.

Er hadden zich 110 kandidaten aangemeld, zoodat hiervoor benoodigd waren 20 examendagen, welke werden bepaald op 16-17-18-19-23-24-25-26 Maart, 20-21-22-23-27-28-29-30 April en 4-5-6-7 Mei, terwijl 8 Mei werd vastgesteld voor de eindvergaderingen van voorzitter en secretaris.

De kandidaten waren afkomstig van cursussen, gehouden te Cuyk, Lochem, 's Hertogenbosch, Bedum, Amersfoort, Winterswijk, Utrecht, Heerenveen, Breda, Axel, Rotterdam, Deventer, Eindhoven, Assen, Hoogeveen, Oud-Beyerland, Doetinchem, Goes, Markelo, Winschoten, Venlo, Maasniel, Alkmaar, Raalte en Enschede.

Het examen werd afgelegd door 102 kandidaten, waarvan 74, 17 en 11 resp. voor 1ste, 2de en 3de maal aan het examen deelnamen.

Nu het 3 jaar geleden is dat op voorstel van een der commissieleden een wijziging in het reglement werd aangebracht, n.l. om voor het beslag van een der normale hoeven een machinaal hoefijzer te gebruiken, meent de commissie zich over de resultaten hiervan te kunnen uitspreken en is unaniem van oordeel, dat deze verandering gehandhaafd dient te blijven.

Totaal slaagden voor het diploma 52 kandidaten, waarvan 32 voor de 1ste, 10 voor de 2de en 10 voor de 3de maal het examen aflegden.

Van verschillende cursussen waren de resultaten goed, van sommige zelfs zeer goed. Van andere daarentegen waren zij slecht en wel zoodanig, dat de commissie dit meent te moeten toeschrijven aan het onvoldoende onderwijs zoowel theoretisch als practisch.

De namen der geslaagden volgen op bijgaande lijst.

1. A. A. Jansen te Bavel, 2. F. de Jong te Oudeschoot, 3. W. van der Schaaf te Hallum, 4. M. Derks te Montfoort, 5. G. J. Kolthof te Ratum, 6. C. Donkervoort te Utrecht, 7. E. V. J. van der Avoort te Uden, 8. A. van Dijk te Tilburg, 9. H. J. Eggink te Laren, 10. G. Hoefman te Steenderen, 11. B. Lutjeboer te Slachteren, 12. H. Derks te Oudewater, 13. J. G. Bon te Abcoude, 14. Joh. Platteuw te Hoek, 15. Th. P. Kindt te Nieuw Namen, 16. A. F. Bleumer te Hapert, 17. A. C. Koops te Hijken, 18. F. J. Neudecker te Heenvliet, 19. G. van Batavia te Rotterdam, 20. J. A. van Boven te Rilland Bath, 21. D. van Campen te Neede, 22. H. G. Cornelissen te Etten (Gld.), 23. F. Deys te Rotterdam, 24. C. de Fost te Gemert, 25. J. J. Hendriks te Angerlo, 26. H. W. ter Hogt te Laren (Gld.), 27. A. C. v. d. Perk te Kerk Avezaath, 28. W. Stronkhorst te Breukelen, 29. L. A. Sloek te Sas van Gent, 30. A. Hemelman te Neede, 31. A. J. Lettink te Vorden, 32. A. Wisselink te Steenderen, 33. J. Smits te Kapel Avezaath, 34. A. Schildkamp te Schiebroek, 35. H. Haverkamp te Deventer, 36. J. Peterhoff te Rotterdam, 37. J. D. Morling te Rotterdam, 38. J. Colebrander te Winterswijk, 39. P. A. van Langen te Overasselt, 40. H. J. Scholte te Bellingwolde, 41. J. Gooyaarts te Reijen, 42. H. J. Boom te Holtten, 43. F. J. Moors te Wijchen, 44. B. A. J. Harenkamp te Twello, 45. H. J. Kasterman te Breda, 46. J. H. van der Wulp te Rotterdam, 47. J. J. J. Tonnaer te Thorn, 48. J. B. Bekman te Vroomshoop, 49. A. W. Vogels te Naaldwijk, 50. P.

W. C. Bongaerts te Maasniel, 51. L. Boonen te Pey-Echt, 52. P. Wijen te Ospel-Nederweert.

RUBBERBESLAG.

Vanaf December 1930 heb ik een proef met rubberijzers genomen, en deze in den aanvang reeds beschreven. Op vette asphaltwegen en beetje sneeuw of ijsgladheid gaat het goed, doch op dikke sneeuw of ijzelgladheid kunnen ze niet gebruikt worden.

In den winter wanneer een paard bij elke weersgesteldheid klaar moet staan om uit te gaan zijn ze dus niet doelmatig.

Bij paarden die op grint of keislagwegen moeten loopen zijn ze na een rit geheel weg; de stukken breken eraf. Ook vernam ik dikwijls de klacht dat de paarden er gauw moe op worden.

Bij veelvuldig gebruik van deze ijzers krijgen de paarden een verkeerden stand, of zij moeten direkt vernieuwd worden wanneer de buiten- of binnentak half afgesleten is.

De strekpees aanhechtingsbanden en beursband hebben te lijden, hoofdzakelijk bij paarden die *geen* ronde gangen hebben, d.w.z. paarden die steppen en de achterbeenen goed optillen, zullen daarvan niet zoo veel te lijden hebben als paarden met een steekgang.

Een rijpaard moet lage strekkende gangen hebben, werkpaarden die zwaar moeten trekken stooten veel tegen het buitentoongedeelte.

Wanneer een paard op gewoon goed beslag stap of draaft, zal het bij het neerzetten van het been, altijd iets vooruitschuiven en dan vóór over het toongedeelte rollen, maar op rubberijzers kan dat niet, dat is te stroef. Ze gaan dus geen milimeter vooruit en het over den toon rollen is weinig of niets.

Het nageven van de hulpmiddelen wordt te veel tegengewerkt en daardoor verklaar ik ook de spoedige vermoeidheid bij paarden die veel moeten werken. Wanneer de ijzers half versleten zijn gaan de scharnieren werken, de ijzerplaat komt in beweging en onder dit alles heeft de hoornwand te veel te lijden. De gevolgen zijn brokkelhoeven, en bij niet te sterke hoeven ontsteking der hoeflederhuid. Aan de hand van deze bezwaren welke ik niet eerder bekend wilde maken dan na overtuiging dat ze niet te veranderen zijn, geloof ik dat dit beslag op enkele uitzonderingen na niet voldoet.

Fritz Falkenhagen.

TOEZENDING VAN HOEVEN MET AFWIJKEND BESLAG.

Van ons aanbod om hoeven met afwijkend beslag aan cursussen toe te zenden is dit voorjaar gebruik gemaakt door 6 cursussen. Drie collecties van 6 hoeven hebben bij deze cursussen de ronde gedaan en van verschillende zijden ontvingen wij bewijzen van ingenomenheid met deze wijze van verschaffen van bruikbare leermiddelen. Ook voor de aanstaande zomer-

cursussen kunnen wij weer dergelijke kisten met beslagen hoeven rondzenden. Wij ontvangen gaarne spoedig opgave van cursussen die deze kisten toegezonden wenschen met opgave van het nauwkeurig adres.

Utrecht, 1 Mei '31.

Prof. Dr. H. M. Kroon.

INGEZONDEN STUKKEN

Naar aanleiding van oordeelen uitgesproken over het examen tot het verkrijgen van een Rijksdiploma voor hoefsmid, en de wijze waarop geëxamineerd wordt, en welke eischen worden gesteld, besloot ik de examens bij te wonen en geef hier onder mijn indrukken weer.

Op de examens worden de eischen niet te hoog gesteld.

De wijze waarop de jonge lieden, dus de aspiranten, omtrent hunne capaciteiten onderzocht worden verdient alle lof, omdat alle pogingen worden aangewend, ze op tegemoetkomende wijze aan den tand te voelen.

Het is geen onderzoek om er achter te komen: wat weet de examinandus *niet* en wat kan hij *niet*, maar een ernstig onderzoek wat *wel* door hem op dit gebied in praktijk gepresteerd wordt.

Voldaan in alle opzichten ben ik over m'n kennismaking met dit examen en beveel een bezoek ook ten zeerste aan mijn collega's aan.

J. de Jong,

Heerenveen.

Onderwijzer.

De goede bedoeling van den heer de Jong waardeerende, moet toch, los van goedgezinde of van afbrekende critiek, wel begrepen worden dat de examencommissie hare eigen inzichten heeft omtrent de eischen waaraan de candidaten voor het Rijksdiploma voor Hoefsmid moeten voldoen en dat zij dit examen afnemen en zullen blijven afnemen op de wijze die hun het best toelijkt, overeenkomstig het vertrouwen dat de Minister door de benoeming als lid van de examencommissie in hen stelt.

G. H.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— Cursus in hoefbeslag te Bedum, uitgaande van de Afd. Stedum van den B. S. P. N. Na gehouden proefwerk zijn tot het 1e. gedeelte van den cursus in hoefbeslag voor het Rijksdiploma toegelaten de navolgende 8 candidaten, n.m. H. Oosting te Paterswolde gem. Eelde, M. Dijkema te Uith. Polder, B. J. Voslammen te den Andel, H. Dorenbos te Westernieland, M. Walthuis te Uithuizen, J. Smit te Usquert, J. Dob te Kantens en J. Nieuwenhuizen te Stedum. Leider van dezen cursus is, evenals van den voorgaanden, de Heer WelEdGeb. H. Venema, dierenarts te Bedum, terwijl de praktische lessen wederom door den Ondw. in Hoefbeslag P. Homan zullen gegeven worden. De commissie van toezicht wordt gevormd door de heeren A. Palsma, smid te Stedum, A. Huizinga, smid te Sint Annen en R. Beukema, landbouwer te Schultinga (gem. Bedum).

Onderstaande bespanning heet een klaverblad. Het geheel is het eigendom van den heer Theo Köhler, stalhouder in de Ruyterstraat te 's Hage, die 'n vorige maand in de Residentie met een 8-tal zulke bespanningen een niet allendaagsche trouwpartij verzorgde.

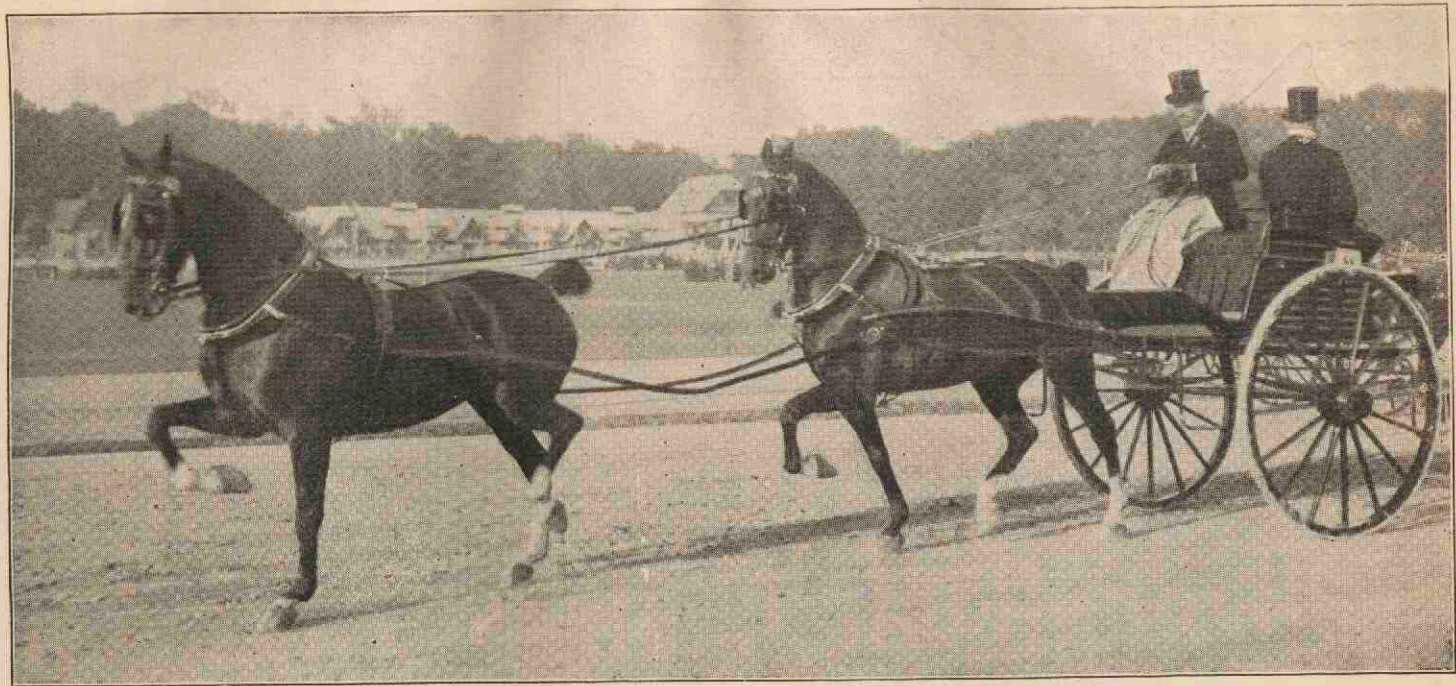

A.s. Concoursen Hippique:

's-Hertogenbosch	17 Mei	Hoofddorp	15 Juli
Bergen op Zoom	25 Mei	Winterswijk	18 en 19 Juli
Eext	25 Mei	Alblasserdam	22 Juli
Birkhoven	31 Mei	Grijpskerk	29 Juli
Valkenswaard	31 Mei	Den Haag	30 en 31 Juli en
Dongen	31 Mei		1 Augustus
Nijssel (st. Oedenrode)	7 Juni	Vries	2 Augustus
Wageningen	10 Juni	Eindhoven	2 Augustus
Dordrecht	17 Juni	Meppel	5 Augustus
Hengelo	21 Juni	Oss	9 Augustus
Sappemeer	28 Juni	Waalwijk	15 Augustus
't Zandt	4 Juli	Bussum	20 en 21 Augustus
Eelde	5 Juli	Gorinchem	9 September
Bussum	11 Juli	Almelo	12 September
Zuidlaren	12 Juli	Assen	16 September

Buitenland.

Brussel	12—30 Mei	Vichy	2 Juli
Florence	14—24 Mei	Luzern	4—12 Juli
Lissabon	16—25 Mei	Aken	17—26 Juli
Weenen	23—26 Mei	Dublin	5—9 Aug.
Warschau	30 Mei—12 Juni	Stresa	26 Sept.—4 Oct.
Madrid	4—16 Juni	New York	1—15 Nov.
Londen	9—30 Juni	Genève	7—16 Nov.

Tandem-rijden. De heer B. v. Achenbach (Duitschland) in z'n element. (Cliché uit „Sankt Georg”).

A.s. Draverijen:

17 Mei	Duindigt	l.b.	16 Aug.	Anna Paulowna	k.b.
17 Mei	Uithuizen	k.b.	19 Aug.	Stompwijk	k.b.
25 Mei	Duindigt	l.b.	23 Aug.	Den Hoorn	k.b.
25 Mei	Veendam	l.b.	21 Aug.	Bussum	k.b.
28 Mei	Heerenveen	k.b.	23 Aug.	Duindigt	l.b.
31 Mei	Groningen	l.b.	27 Aug.	Purmerend	l.b.
31 Mei	Houtrust	k.b.	30 Aug.	Alkmaar	l.b.
31 Mei	Purmerend	k.b.	31 Aug.	Hilversum	l.b.
7 Juni	Duindigt	l.b.	2 Sept.	Zaandam	k.b.
7 Juni	Scheemda	l.b.	3 Sept.	Heemskerk	k.b.
14 Juni	Wolvega	k.b.	4 Sept.	Leeuwarden	l.b.
14 Juni	Hilversum	l.b.	6 Sept.	Groningen	l.b.
14 Juni	Houtrust	k.b.	6 Sept.	Houtrust	k.b.
21 Juni	Groningen	l.b.	6 Sept.	Beverwijk	k.b.
28 Juli	Sappemeer	l.b.	10 Sept.	Duindigt	l.b.
5 Juli	Duindigt	l.b.	13 Sept.	Sappemeer	l.b.
5 Juli	Usquert	k.b.	13 Sept.	den Hoorn	k.b.
12 Juli	Duindigt	l.b.	18 Sept.	Wolvega	k.b.
12 Juli	Sappemeer	l.b.	24 Sept.	Enkhuizen	k.b.
14 Juli	Pijnaacker	k.b.	20 Sept.	Duindigt	l.b.
17 Juli	Lecuwarden	l.b.	27 Sept.	Duindigt	l.b.
19 Juli	Groningen	l.b.	27 Sept.	Drachten	l.b.
26 Juli	Duindigt	l.b.	4 Oct.	Hilversum	l.b.
26 Juli	Zuidhorn	k.b.	11 Oct.	Alkmaar	l.b.
26 Juli	Noordwolde	k.b.	15 Oct.	Purmerend	k.b.
2 Aug.	Alkmaar	l.b.	18 Oct.	Duindigt	l.b.
2 Aug.	Houtrust	k.b.	25 Oct.	Duindigt	l.b.
5 Aug.	Heerenveen	k.b.	1 Nov.	Duindigt	l.b.
6 Aug.	Castricum	k.b.	8 Nov.	Duindigt	l.b.
9 Aug.	Duindigt	l.b.	15 Nov.	Duindigt	l.b.
16 Aug.	Duindigt	l.b.	22 Nov.	Duindigt	l.b.
16 Aug.	Uithuizen	k.b.			

LITTERATUUR OVERZICHT.

In het April-nummer van de *Duitsche Hoefsmid* geeft Dr. Philipp een zeer interessant artikel, van foto's voorzien, over het ontstaan en de *behandeling van bokhoeven bij veulens*.

Het punt van uitgang is een groote stoeterij, waar elk jaar vele veulens gingen lijden aan bokhoeven en waar men tevergeefs achter de ware oorzaak voor het ontstaan komen kon. Toch lag de oorzaak zeer dicht bij de hand zooals blijken zal.

In de stoeterij werden de eerste veulens reeds in October geboren en de laatste in Mel, de leeftijd liep dus tot een half jaar uiteen. De weidetijd begon in den regel in het midden van Mei en dan ging alles naar buiten de weiden in. Door het groote aantal merriën en veulens was het een bijzonder levendig gezelschap en dartelden de veulens rond als uitgelaten spelende kinderen. Spoedig deed deze ongewone beweging vermoeidheid bij de jongere veulens optreden, zij gingen inde weide liggen om uit te rusten doch de rust werd hun niet gegund, en door de moeders niet en door de oudere veulens niet, die ze telkens weer opjaagden. Thans nu de veulens 's middags in de stallen

terugkomen, wordt het bewijs hiervan geleverd daar zij na verloop van een kwartier, alle op den grond liggen en zich niet verroren als men er tusschen doorloopt. Vroeger toen zij den heelen dag door in de weide bleven, en daar geen rust kenden, trad dan ook een zeer groote vermoeidheid op met als gevolg een ster overnemen van de buigpezen en een stijve gang.

De natuur wil nu mee helpen en daar het veulen niet door durft te treden, groeien de verzenen aan zonder af te slijten en geeft hierbij dus aan in welke richting men de natuurgeneeswijze te hulp kan komen. Dit was de verklaring van het tot nog toe in deze stoeterij raadselachtige veelvuldig voorkomen van bokhoeven bij veulens. Het spreekt vanzelf dat er ook wel andere invloeden zijn die tot het ontstaan van bokhoeven kunnen leiden, doch hier was beslist de oververmoeidheid de ware oorzaak. En waar men nu deze oorzaak aanneemt, volgt als vanzelf sprekend dat de genezing of liever het voorkomen ervan moet gelegen zijn in het geven van veel rust aan de veulens. Men laat de jonge veulens nu niet lang achtereen in de weiden en ook niet meer in groote kudden. Gaan slechts 3 à 4 merriën met veulens de weide in, dan is er niet zoo'n spektakel en zullen de veulens niet zoo spoedig oververmoeid worden. Is nu echter een bokhoef opgetreden, dan vooral de verzenen niet besnijden, doch deze juist ondersteunen en vooral veel rust geven. Is rust alleen niet voldoende, dan lichte ijzers met verdikte takken geven en wel de verdikking regelen naar den draagrand en den vlakken bodem waarop men het veulen plaatst. Aldus beslagen, durft het veulen weer vlak optreden en doortreden daar de pezen niet meer zoo'n pijn doen. Na 8—14 dagen wordt weder gekeken en wel of de verdikte tak ook afgeraspt kan worden en na weder 14 dagen is het misschien al mogelijk dit te herhalen. In het algemeen zal men na een paar maanden alles weer in orde zien en kunnen dan de ijzers die men toch zeer ongaarne onderlegt, weer weggelaten worden. Krijgt men veulens in behandeling die reeds bokhoeven verkregen hebben en overkoot staan en gaan, dan worden beugelijzers ondergelegd, met verdikte takken. Zeer ongaarne echter daar in den regel al bij het tweede beslag, tenminste bij veulens van ¹/_r tot ³/_r jaar, zich onder den kroonrand, door drukking van den beugel, een hoornscheur gaat ontwikkelen, hetwelk ook door een lederen schijf onder den beugel, niet voorkomen wordt. Daarom liefst eerst een beugelijzer en dan een snavelijzer dat aan den toon zeer breed wordt gesmeed. Wat peesontstekingen betreft bij oudere paarden dan kan men naar gelang van het lijden niet altijd een voldoende verdikten tak aanbrengen en ook niet een voldoende hooge kalkoen, die bovendien spoedig afslijt en nu geeft de schrijver aan om onder het gewone ijzer aan de takken aan te brengen twee houten blokken, welke in den vorm van verdikte takken worden gesneden en met schroeven in de schroefgaten van het ijzer worden vastgehouden. Deze methode is goedkoop en heeft het voordeel dat het hout (lindehout) bij het meer doortreden van het paard, automatisch afslijt en aldus geheel afgesleten zal zijn wanneer het paard weer normaal doortreedt.

In Pruisen werden in 1929 49.491 warmbloedmerriën en 28.211 joud-

bloedmerriën gedekt en in 1930 bedroegen deze getallen resp. 51.489 en 32.707, dus in vermeerdering resp. van 4% en 16%.

In Saksen is eveneens een vermeerdering te constateeren, terwijl in geheel Duitschland het aantal veulens onder één jaar, in 1929 met 4,3% is toegenomen.

In „The American Ironsmith” staat, dat in N. Amerika bij een *achteruitgang* van het aantal *trekpaarden*, een groote *toename* is waar te nemen van het aantal *rijpaarden* en niet minder dan 200.000 rijpaarden worden alleen voor ontspanning in de Vereenigde Staten gebruikt. Men schrijft deze groote uitbreiding van de rijnsport voornamelijk toe in het meer en meer beoefenen van het polospel en verder in de uitbreiding van de „dude ranches” dat zijn in de nabijheid van de groote steden gelegen woeste terreinen, waar de stadsbewoners het vrije leven van „cow boy” kunnen imiteeren zonder bloot te staan aan al de ongeriefelijkheden, die het echte cowboy leven meebrengt.

* * *

— *Rijdende smidse*. In Seattle N. S. woont een hoefsmid L. E. Larsen, die een zeer druk beklante hoefsmederij heeft, uitsluitend voor rijpaarden en concourspaarden; hij heeft een auto, waarop een aambeeld, veldsmidse enz. en als het ware geheel ingericht als een rijdende smidse. Hiermede trekt hij naar buiten om de paarden in de omgevende districten te beslaan.

* * *

— *De beslagprijzen in Amerika* varieeren van 1 dollar (f 2.50) tot 3,25 dollars per vierkant beslag; het verleggen van vier ijzers kost algemeen f 2.

* * *

— In het Aprilnummer van den Zwitserschen hoefsmid vertelt Scholz-Roesner uit Berlin zijn oorlogservaringen met het *Panje-paard*. Dit woord „Panje” komt uit Galicië en beteekent eigenlijk „heer”, het werd gebruikt na elk antwoord dat deze Galiciërs aan de Deutsche overheerschers in het voorjaar van 1915 gaven en bleef nadien de gebruikelijke naam voor het kleine inheemsche paard, dat zulke voortreffelijke diensten aan het Deutsche leger zou gaan bewijzen. Bij den Deutschen doorbraak van Tarnow-Gorlice konden de Deutsche troepen in Galicië geen gebruik maken van hunne eigen wagens en paarden, daar de wegen zeer slecht waren en de wagens veel te zwaar om aldaar te vervoeren. Men ging dus gebruik maken van plaatselijke voertuigen en ook van de plaatselijke paarden, die toen den bijnaam van „Panje-paarden” kregen. Duizenden van deze paardjes deden daar toen dienst en later ook in het Westen, daar de bruikbaarheid buitengewoon groot was gebleven.

De Panjepaarden zijn van Poolschen of Russischen oorsprong, het is een klein, licht en gedeeltelijk edel paard. De hoogte varieert van 1.30 tot 1.50 Meter. Het werd gebruikt als licht trekpaard en ook als draagpaard. Slechts de grootste maten werden ook wel als rijpaard voor licht gewicht aange-

wend. Het heeft een rustig temperament en kan voor elken militairen dienst bruikbaar zijn, zoowel als éénspan als in twee-, drie-, vier- en zesspan loopen. Dagelijks kan men 30 K.M. af doen leggen bij niet te zware vrachten.

Deze paardjes zijn van huis uit niet verwend, reeds vroeg in gebruik genomen en op sober voedsel aangewezen zijn het wel de beste eters en halen het maximum nut uit het voedsel. Na den arbeid werden ze uitgespannen, de voorbenen gekluisterd en dan vrij gelaten om voedsel te zoeken. Naast de groote soberheid zijn het gelijkmatige goede karakter en de nooit verslappende arbeidslust wel de beste eigenschappen. Zoodra deze paarden voor het leger gebruikt werden, kwamen ze op beslag te staan en de hoeven bleken sterk te zijn, zoodat hoefkreupelheden uiterst zelden voorkwamen. Deze oorlogsprestaties hebben het gevolg gehad, dat ook nadien in Duitschland dit paard veel in gebruik is gebleven en het aantal door aanfokken is gestegen. Het is bruikbaar zoowel op goede als op slechte en smalle straten en zoowel op vlak terrein als in bergstreken, terwijl het onderhoud zeer geringe kosten meebrengt.

ALLERLEI

— **Estafette-rit**, vanwege de Nederl. federatie van landelijke rijverenigingen. Deze rit, waarvan in de vorige aflevering de routes zijn aangegeven, is in alle opzichten geslaagd. Er hebben in totaal een kleine 400 ruiters en amazones aan deelgenomen en overal blijkt groote belangstelling van de zijde der bevolking te zijn getoond. Het hoofdoel: propaganda te maken voor de landelijke ruitersport is derhalve volkomen bereikt.

Op 2 Mei des 's morgens tusschen 7 en 8 uur waren de groote oorkonden van de hoofdroute, die te Leens in de provincie Groningen was aangevangen, en waaraan onderweg 3 kleinere oorkonden van de zij-armen waren toegevoegd, op het Raadhuis te Waddingsveen gedeponeerd, waar op gemeld uur ook arriveerde de oorkonde van de N. Holl.-Z. Holl. zij-arm. Vanuit Waddingsveen trok een stoet van 36 ruiters en amazones naar den Haag, waar om 3 uur 's middags de oorkonden op plechtige wijze aan H. M. de Koningin zijn overhandigd. Een kleine reproductie van de oorkonde(n) wordt hierachter afgebeeld.

Was bij de organisatie gerekend op een gemiddelde snelheid van ruim 18 K. M. per uur, de ervaring is opgedaan, dat de landelijke ruiters een uurgemiddelde van 24 à 25 K. M. gemakkelijk konden halen.

— **Europa-tocht naar Ford aan den Rijn** (Keulen) van 12 tot 14 Juni, opengesteld voor automobielen van alle merken, ter gelegenheid van de inwijding der nieuwe Deutsche Fordfabrieken te Keulen. Uitgelooft worden eereprijzen, naar afstand en volgens loting. Prijzreducties op boottochten enz. tijdens het verblijf te Keulen.

Wij maken hiervan melding om te doen zien hoe voortvarend de Ford Motor Company is en op welke wijze reclame voor de zaak wordt gemaakt. Intusschen zijn er mogelijk liefhebbers voor den tocht onder onze lezers. Correspondentie-adres: Ford Motor Company A. G., Keulen.

Nederlandsche Federatie van
Handelijke Rijvereeningen.

OORKONDE

Het Bestuur der Nederlandsche
Federatie van Handelijke
Rijvereeningen
heeft ter gelegenheid van het eerste lustum
een stafette-rit georganiseerd door alle dee-
len van Nederland waar landelijke ruiters, leden der federatie,
zich bevinden.

De postenketen overbragt een afstand van ruim 800 Km
en wordt gevormd door 3 à 400 actieve landelijke ruiters.

De rit voert door de provincien Groningen, Drenthe, Over-
ijssel, Gelderland, Noordbrabant, Zuid- en Noordholland.

Het bestuur der federatie voornemens heeft zich gedrengen
gevoeld van deze gelegenheid gebruik te maken om de landelijke
ruiters gemeenschappelyk te doen geluigen van hun verhouding
aan Uwe Majesteit en Haar Koninklyk Huis, door als eindpunt te
kiezen de residentie en deze oorkonde, benevens de bybeheugende
kleinere oorkonden, Uwer Majesteit verbiedig te overhandigen op
Zaterdag 2 Mei 1921.

I. Welk doende

J. van der ...

Voorzitter

W. de ...

Secretaris

DE HOEFSMID

Officieel Orgaan van de Vereeniging van Onderwijzers in practisch hoefbeslag in Nederland

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIËN

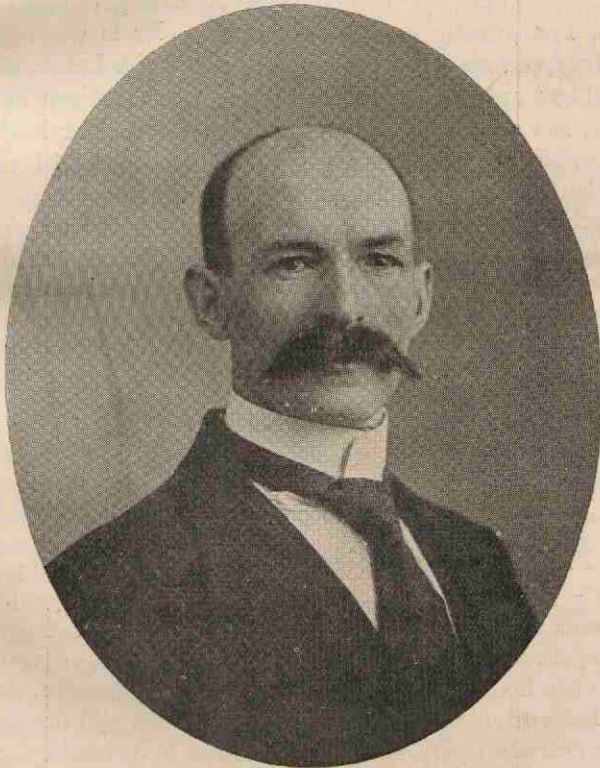
1—10 regels (breedte $5\frac{3}{4}$ cm.) f 2.—,
iedere regel meer f 0.20. — Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: Dr. R. H. J. Gallandat Huet, te Amersfoort.
Uitgave van de N.V. Zuid-Holl. Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD.

Een zeldzaam jubileum — De Hoefnagel — Hoefbeslag-bemoeiingen in België
Korte mededeelingen — Litteratuur overzicht. — Advertentien

EEN ZELDZAAM JUBILEUM.

J. C. Richter te Amsterdam.

Woensdag 17 Juni 1931 herdenkt de heer Richter den dag waarop hij vóór 50 jaar zijn loopbaan in het hoefsmidsvak aanving. Het ligt voor de hand dat de jubelaris, die thans ruim 66 jaar is, in die halve eeuw heel wat paarden van een nieuw beslag heeft voorzien en vele eigenaren heeft leeren kennen. Want hij is steeds werkzaam geweest in een drukke zaak, speciaal in hoefbeslag, namelijk bij de familie Falkenhagen.

Wijlen de heer C. A. Falkenhagen, de grondvester van het later tot drie hoefmederijen uitgegroeide bedrijf, was Richter's eerste patroon en het is haast overbodig te zeggen, dat wanneer Richter geen prima vakman was geworden, zulks niet had gelegen aan zijn baas, maar ook dat hij zich dan niet als hoefsmid bij een dergelijken deskundige had kunnen handhaven.

Achtentwintig jaar geleden, toen de heer W. Nolte (schoonzoon van C. A. Falkenhagen v.n.) de leiding kreeg van de hoefmederij op de Brouwersgracht 32, ging Richter met hem, en de heer Nolte getuigt gaarne dat de jubilaris zich altijd heeft doen kennen als een plichtsgetrouw employé, die z'n vak in alle onderdeelen volkomen beheerscht. Voorheen was Richter's hoofdtaak het rondtrekken naar de stallen, maar die zijn in de hoofdstad intusschen ook voor een groot deel opgeheven, hetgeen natuurlijk een wijziging in het werkplan medebracht.

Op onze informatie of Richter in die halve eeuw bij de uitoefening van zijn betrekkelijk gevaarlijk beroep verschoond is gebleven van ernstige ongelukken, kon gunstig geantwoord worden. Er is wel eens een klap tegen een been of arm opgelopen, die hem tijdelijk buiten dienst stelde, maar gelukkig waren die gevallen nimmer van ernstigen aard geweest.

Hoe groot het aantal hoeven wel, zal zijn dat Richter heeft besneden, hoeveel ijzers hij zelf heeft vervaardigd, — het zal niet bij benadering zijn vast te stellen, doch de getallen zullen groot zijn.

Wij wenschen den heer Richter en de familie Falkenhagen van harte geluk met het zeldzame jubileum en al moge de jubelaris het hoefsmidsvak nog niet direct vaarwel zeggen, wij hopen dat er voor hem nog vele jaren van welverdiende rust mogen volgen.

B.

DE HOEFNAGEL,

door

Franz Schick,

oud-hoefnagelsmid te München.

(De heer F. Schick deed ons een artikel over den hoefnagel toekomen dat wij hier — vrij vertaald en iets ingekort — laten volgen).

Hoeveel smeden zijn er nog, die paarden en ossen met hoefnagels, gesmeed door een nagelsmid, beslagen hebben? Het vervaardigen van hoefnagels was eertijds een hoofdtak van bedrijf voor de nagelsmeden. Aangezien de hoefnagels het veelvuldigst werden gebruikt in den tijd der samenstelling van de oude duitsche legers, namen de fabrieken in de eerste plaats de fabricatie der hoefnagels ter hand. Eerst later werden ook de nagels voor de bouwbedrijven en de schoennagels fabriekmatig vervaardigd.

De fabriekshoefnagels zagen er mooi uit. Toch wonden de smeden ze aanvankelijk niet gaarne aan, vooral niet bij scherp beslag, omdat ze een niet gering te schatten fout bezaten. Die fout betrof niet in de eerste plaats den hooger prijs, maar de hardheid overtrof teveel die van het hoefijzer. De kop van den fabriekshoefnagel was hard en het gesmeede hoefijzer zacht. De harde kop ontstond door het persen. Deze kop boorde het hoefnagelgat uit, hetgeen een spoedig los geraken tengevolge had.

Er kwamen van de smeden allerlei klachten over de onbruikbaarheid van de eerste fabriekshoefnagels in. Deze klachten bewogen de fabrikanten om de hardheid der ijzers te verhoogen en deze meer aan te passen bij de hardheid der nagels. En hiermede voltrok zich het feit dat de werkplaatsen der hoefnagelsmeden konden worden gesloten of verkleind. De fabrieksnagels werden nu ook machinaal van een punt voorzien. Vroeger moesten de gezellen of leerlingen de nagels punten. Dat punten was doorgaans niet licht en eenvoudig, want iedere hoefnagel, die niet vakkundig gepunt was, werd in een verkeerde richting gedreven, met alle daaraan verbonden gevolgen.

Intusschen bleek aan de paardenhouders en ook aan de smeden dat de fabrieksijzers en -nagels in duurzaamheid niet op konden tegen de uit de hand gesmede, doch de fabricatie werd hierdoor niet gestuit, want gaandeweg werden verbeteringen aangebracht en de goedkoopere prijzen spraken hier.

Een hoefsmid, die handig in het vervaardigen van hoefnagels was, werd overal gezocht. Een hoefnagelsmid had zijn eigen kunstgrepen om de bruikbaarheid en geschiktheid van een hoefnagel te toetsen. De nagels moesten namelijk in het puntige gedeelte zeer buigzaam zijn. De patroons onderwierpen de nagels algemeen aan laatstbedoelde proef.

In de 70er en 80er jaren restte nog de vervaardiging van nagels voor het beslaan van ossen en van ezels en kleine paarden. Maar nu is sedert jaren daaraan een einde gekomen en daarmede het oude handwerk verdwenen. Niet alleen de hoefnagelsmeden doch ook de hoefsmeden zelve ondervonden de massa-intrede der auto's. Vooral in de steden, terwijl op het land de specifieke hoefsmederijen allengs meer gemengde bedrijven werden. En het zelf vervaardigen van hoefijzers loont zich niet meer. Alleen in slappe tijden wordt het nog ter hand genomen, eveneens het maken van nagels voor verschillende doeleinden en al waren de laatste niet zoo goed en zuiver vervaardigd als die door een nagelsmid, in tijd van nood deed men het er mee. Echter zijn de schroeven intusschen ook als een groote concurrent voor de nagels opgetreden.

Aan de verzuchting dat het beroep van nagelsmid door de gewijzigde omstandigheden is te-niet gegaan, knoopt de Schrijver nog een beschouwing vast uit zijn leertijd-en waarnit blijkt, dat het nagels smeden toch maar niet zoo een-twee-drie ging.

De z.g.n. ossennagels waren het moeilijkst te vervaardigen en nu wilde het toeval dat tijdens ongesteldheid van zijn vader een spoed-bestelling van ossennagels inkwam, groot 200 stuks. Hij nam de opdracht aan in de hoop, dat hij zou slagen, maar de ervaring leerde dat het niet zoo gemakkelijk

was. Toen ze gereed waren werden ze afgeleverd, maar zijn vader twijfelde reeds aan de bruikbaarheid. Inderdaad bracht de klant de nagels terug, omdat ze te weinig veerkrachtig waren; er zat geen „leven” in, welke laatste qualificatie iedere smid kent.

Een bekwaam nagelsmid kon dagelijks ongeveer 2000 normale nagels maken. Van iets zwaardere soort, als gebezigd werden voor het beslaan van zeer zware paarden (z.g.n. hengstennagels) ongeveer 1500 stuks. Daarmede verdiende een gezelschap indertijd 6 à 7 Mark per week plus kost en inwoning, hetgeen in vergelijking met andere ambachten toen als een flink loon gold.

HOEFBESLAG-BEMOEIINGEN IN BELGIE.

De Provinciale Landbouwkamer te Luik heeft 2000 fr. uitgetrokken voor aanmoedigingspremiën voor de leerlingen uit de prov. Luik, die de hoefsmidsschool te Brussel bezoeken en daar het diploma van meester hoefsmid verwerven. (Het vorig jaar kregen drie gediplomeerden elk 500 frs.).

*

Kostprijs van het beslag. In de „Belgische Hoefsmid” wordt er op gewezen dat voor de vaststelling van den prijs voor het beslag rekening moet worden gehouden met: huur van de smidse, materiaal (hoefstal, aambeeld, boormachines), gereedschappen (raspen, hamers, tangen, enz.); verzekering. — De kostprijs kan dus gemakkelijk vastgesteld worden door opsomming van: algemeene onkosten, ijzers, nagels, handwerk, wettelijke winst op grondstoffen en werk. — Genoemd blad vervolgt dan:

„Wij duiden geene cijfers aan, omdat deze te veel verschillen, maar wij kunnen verzekeren dat degene die een eerlijk loon wil verdienen voor zijn werk, het beslag van een zwaar trekpaard niet kan uitvoeren voor minder als veertig tot vijftig frank, de vier voeten. Degene die aan lageren prijs werkt zal altijd een sukkelaar zijn.

Het is ook noodig den prijs te berekenen volgens het paard: het beslag van een poney mag zooveel niet gerekend worden als het beslag van een zwaar paard.

Vrienden hoefsmeden, wij kunnen het niet genoegzaam herhalen, onthoudt deze raadgevingen en ziet niet wat de anderen doen: goed werk bekomt altijd de overhand. Degene die reklaam maken met onder den prijs te werken kunnen wel gedurende een zekeren tijd hier en daar een klant bijwinnen, maar dat eindigt altijd slecht.

De goede stielman heeft niet noodig zijn werk te vernederen: door zijn goed verzorgd werk, in tijd uitgevoerd, en aan eerlijke prijzen, zal hij er altijd toe komen achtung en aanzien te verwerven bij de goede klanten, de eenigste die getrouw blijven en op dewelke men mag rekenen.

Want het zijn gewoonlijk de slechte betalers die altijd te klagen hebben en naar lage prijzen zoeken.”

— *Nationale prijskamp voor hoefbeslag te Luik.* Een vervolg-artikel in opgemeld blad bevat de redevoeringen, gehouden bij de uitreiking der belooningen aan de oude dienstboden en aan de overwinnaars van den „nationale prijskamp van hoefbeslag te Luik.” Wij laten hier volgen het gedeelte van de redevoering van den heer M. Boës, hoofdopziener-veearts, dat betrekking heeft op genoemden prijskamp.

Het bestuur heeft, met de betooging ter eere der oude dienaars, doen overeenstemmen het afgeven der prijzen aan de meesterhoefsmiden die deel genomen hebben aan den Nationalen Prijskamp van Hoefbeslag te Luik.

Evenals voor den landarbeider is de hoefsmid iemand waarvan de verdiensten niet altijd door het publiek naar waarde geschat worden.

Gelukkiglijk was dit het geval niet bij het bestuur van de Landbouwafdeeling der Tentoonstelling van Luik.

Ik haast mij dus hier eene warme hulde te brengen aan al degene die, te dezer gelegenheid, zich toegewijd hebben om aan de hoefsmederij de plaats te doen bekleeden die haar toekomt in overeenstemming met de onschatbare diensten, die zij aan het land bewijst.

België heeft, ter gelegenheid van het Eeuwfeest zijner Onafhankelijkheid, verschillende takken der nationale werkkraft, die zijn faam en roem uitmaken, willen vooruitstellen.

Zij kon de hoefsmederij niet van kant laten, want deze kunst heeft in België een toppunt bereikt dat in geen enkel land, zelf op verre na, geëvenaard wordt *).

De meest bevoegde vertegenwoordigers der veeartsenijkunde hebben in België niet opgehouden de studie van het moeilijk vraagstuk van het redematig beslag te vervolgen. Laat ons Defays, Degive, Hendrickx, Liénaux, Zwaenepoel, enz., noemen.

Maar het is bijzonder gedurende de laatste vijf en twintig jaren dat de Belgische hoefsmederij grooten vooruitgang gedaan heeft, dank aan de stuwung die er aan gegeven wordt door onze bewonderenswaardige Middel-school van Hoefsmederij, waarvan de achtbare bestuurder, M. Bosmans, de aanlegger en bezieler is.

M. Bosmans en zijne medewerkers hebben, om zoo te zeggen, eene omwenteling in de grondbeginselen van het hoefbeslag teweeggebracht. Door nauwgezette opmerking en voortdurende studie der werkingen het ledemaat en den voet, hebben zij theoriën opgesteld, waarvan de praktijk de juistheid bevestigt.

De wijze van hun smeden en hunne vak-behendigheit hebben eene kunst der hoefsmederij geschapen, die waarlijk nationaal is, die men „Belgische” mag noemen, want deze bestaat in geen enkel ander land.

Meer dan 800 hoefsmiden, in deze school opgeleid, verspreiden heden-daags de weldaden van dit onderwijs over gansch België.

De landbouw en hoofdzakelijk de kweekers en paardengebruikers plukken de vruchten dezer nuttige instelling. De Nationale Prijskamp van Hoef-

*) Het verdient waardeering als men zich op dergelijke wijze kan uitlaten en wij hopen voor België, dat hier niet wordt overdreven. R e f.

beslag die hier komt te eindigen levert het onbetwistbaar bewijs der waarde onzer meesterhoefsmeden aan de Middenschool gevormd. Het groot getal medekampers die zich lieten inschrijven voor dezen strijd, zonder voorgaande, de volmaaktheid van het werk dat er verricht werd, de groote belangstelling die hij verwekte, bewijzen de waarde en faam van ons onderwijs van hoefsmederij.

Deze prijskamp heeft eene gelukkige ijverzucht verwekt, hij was eene aanmoediging voor de inschrijvingen in de School en eene gelegenheid de goede naam van de Belgische hoefsmederij door het land en in den vreemde te verspreiden.

Onze gelukwenschen dus voor de verkleefde inrichters en onzen dank voor den dienst die zij aan de hoefsmederij bewezen hebben, dank ook voor de mildheid die zij betoond hebben tegenover de overwinnaars van den Prijskamp.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Nieuwe abonné's.** Als nieuwe abonné's op „De Hoefsmid” hebben zich doen inschrijven de volgende heeren: H. Corhelissen te Etten, J. Hendriks te Angerlo, J. Tomessen te Doetinchem, A. J. Brokken te Warnsveld, J. Koenders te Rheden, J. M. Roelofs te Halle bij Zelhem, B. D. Wisselink te Varsseveld, G. Kamperman te Didam, J. H. Waperij te Ziewent bij Lichtenvoorde en T. Beumer te Laren (Geld.).

— **Zwitserland.** In „Ons Paard” is een artikel gewijd aan „De Zwitsersche Cavalerie”. We treffen er het volgende in aan:

Het „Kavallerie Remontendepot” is idyllisch gelegen in een prachtige omgeving even buiten Bern. Het is een uitgestrekte, tot in de puntjes verzorgde inrichting. Box aan box rijt zich aaneen, van waaruit verstandige paardenhoofden over de halfgeopende deuren uitzien op goed verzorgde tuinen en rhododendron-heggen, die de verschillende buitenmanèges omringen. Een onderafdeeling van de Zwitsersche rijsschool is de hoefsmidschool; de Zwitsersche militaire hoefsmid is een expert in zijn werk; het veelvuldig rijden in de sneeuw eischt een bijzonder beslag, in het bijzonder voor ren- en springdoeleinden, want het is een feit dat sneeuw geen beletsel vormt voor de verrichtingen van den Zwitserschen militairen ruiter en dat het meerenddeel der binnenlandsche concoursen-hippique in de sneeuw gehouden worden. Om het rijden in de sneeuw mogelijk te maken wordt deze eenige dagen voordat het concours begint met kettingen plat geharkt.

— **Ervaringen op keuringen.** Een verslaggever, die de merriekeuringen te Opmeer heeft medegemaakt, merkt o. m. op: „. . . . Hetgeen eveneens bijzonder slecht was, waardoor een groot aantal dieren moesten worden afgekeurd, was de voetverzorging. De landelijke ruiters maakten zelfs daarop geen uitzondering en de meesten weten wel niet dat een paard in het bezit van verzenen is, want flinke zichtbare verzenen waren met een lantaarntje te zoeken. Lange teenen, platvoeten en allerlei fraaiigheden meer kon men daar aanschouwen.

Is te hopen, dat deze onachtzaamheid voor de voetverzorging moge verdwijnen in het Noorderkwartier. „No foot, no horse” zegt de Engelschman en inderdaad, wat is nu een paard zonder goede hoeven. Wellicht is echter het kleine getal goedgekeurde paarden voor het M. C. een prikkel om in het vervolg eens meer aandacht aan de voeten te schenken. Er wordt geklaagd, dat het beslag zoo duur is, maar een veulen en een jaarling behoeven niet te worden beslagen. Doch aan het besnijden der hoeven doet men ook niets, absoluut niets. De paarden loopen tengevolge van het dure beslag te lang op de ijzers zegt men. Ook niet noodig, want dan late men de ijzers verleggen om de zes weken en den hoef besnijden.”

— **Hoopvolle cijfers.** We lezen in het R. K. Boerenstand van 11 Juni o. m.

Onder den breeden titel: „de opmarsch van het paard” circuleerde een U. P. artikel, waarin gemeld werd, dat in Amerika, het land van auto en tractor, de victorie voor het paard begint en in 1929 een kentering begon in het onverbiddelijk terugdringen van het paard door den motor.

Tusschen 1920 en 1927 is het paard afgeschapt door het overgroot deel der koetsiers in steden en heeft een groot deel van den landbouw op paarden gespaard of trachten te sparen door tractors. In West-Europa is het aantal paarden in dien tijd dan ook met 25 % achteruitgegaan; in Amerika zelfs met 35 %. De mechaniseering drong door in handel en industrie en in de straten der steden zag men in plaats van paarden slechts auto's.

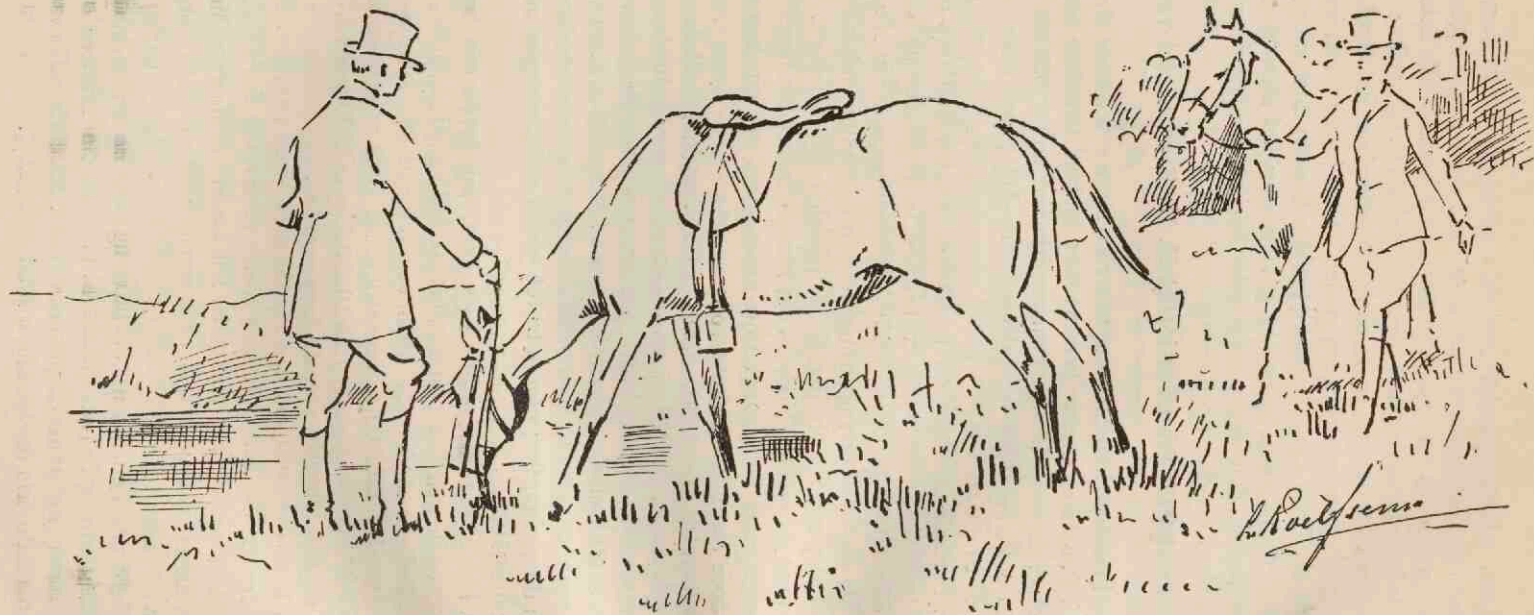
In 1929 kwam de reactie. Vooral voor kortere afstanden begon men weer terug te keeren naar het paard. Deze reactie is voorzien door autofabrikanten en door sommige fokkers.

In zijn jaarverslag over 1930, aldus het U. P. artikel, deelt de magistraat van New-York mede, dat 78 % van het vrachtvervoer in de stad wordt bezorgd door paarden en slechts 22 % door auto's. Verder is de verhouding tusschen het aantal auto's en paarden van 1 : 3 in 1923 gekomen op 1 : 6.5 in 1930. De verhoudingen in Boston en Chicago zijn ongeveer dezelfde en in Francisco is de verhouding van auto tot paard zelfs gestegen van 1 : 4 in 1923 tot 1 : 9 in 1930.

Al waren het niet zulke sprekende cijfers, wij gaven een tijd geleden toch zeer hoopvolle getallen omtrent het aantal paarden en het toenemen daarvan in *Duitsche* steden. In 1913 waren er in Duitschland 3.683.000 paarden, waaronder 120.000 legerpaarden. In 1926 waren er in het verkleinde land 3,34 miljoen paarden; in 1926 3.1 en in 1930 reeds 3.71 miljoen paarden; alles met inbegrip van de legerpaarden.

Een auto kost evenveel als een rijtuig met twee paarden. Het U. P. artikel zegt verder, dat een auto met goede verzorging 5 à 6 jaar loopt en een paard het 15 tot 16 jaar volhoudt. Dit laatste is als gemiddelde overdreven. Bovendien zal voor het personenvervoer de auto baas blijven.

In *Frankrijk* waren in 1922 2650 duizend paarden, waarbij ongeveer 250 duizend legerpaarden. Slechts 2.4 miljoen paarden deden dus productief werk. In 1929 bedroeg het totaal aantal paarden 2.9 miljoen en in 1930 3.1 miljoen, terwijl het aantal legerpaarden met 100 duizend is verminderd. De vrachtauto-industrie daalde sinds 1926 met 22 %.

Na den rit.

Het doel van het U. P. artikel was: „aan te toonen, hoe zelfs in dezen tijd de machine geen onbepaalde overwinning heeft behaald en hoe vreemd en verward de draden loopen in het net van de moderne economische verhoudingen.”

Mede in dit verband en met het feit, dat in Nederland wel haver maar nog geen benzine wordt verkregen, lijkt 't mij goed en nuttig, dat onder de oogden wordt gezien, wat verband houdt met de economische beteekenis van het paardenhouden. (Volgt een becijfering der kosten van een span paarden, enz. R e f.).

LITTERATUUR OVERZICHT.

In de Zwitsersche Hoefsmid van Mei '31 bespreekt Schwendimann de brokkelhoeven. Hij zegt dat de hoorn groei sterk beïnvloed wordt door de werking van het hoefmechanisme en dat wij daarom met de uitvoering van het beslag alles moeten doen om het hoefmechanisme zooveel mogelijk in de hand te werken.

Verder moet ook vermeden worden, dat het paard te veel op stal staat, te langdurig op harde wegen loopt, de hoeven ongelijkmatig belast worden of te veel uitdrogen. En wel het meest nadeelig voor een goede hoorn groei en een goede ontwikkeling van den hoef is wel te noemen het te jeugdig beslaan van het paard.

Infectieziekten als borstziekte en goedaardige droes houden ook den hoorn groei sterk tegen en vooral de kwaliteit van het hoorn lijdt hier sterk onder. Een goede en doelmatige voeding werken vanzelfsprekend zeer gunstig op een goede hoorn groei, doch vooral ook wat de kwaliteit van het hoorn betreft, speelt de overerving een groote rol. Bepaalde paardenrassen munten uit door goede hoeven, en vooral ook het opfokken van veulens op goede harde weiden heeft een gunstigen invloed op de kwaliteit van het hoorn.

Het ontstaan van brokkelhoeven is wel eens het gevolg van ontstekingen van de kroonlederhuid, doch ook vele fouten van het hoefbeslag liggen eraan ten grondslag. Het afnemen van de ijzers kan b.v. sterk benadeelend werken, wanneer dit niet n.l. gebeurt in de richting van den draagrand doch het loswringen van het ijzer buitenwaarts plaats vindt, kunnen stukken van den draagrand worden afgerukt. Het ijzer kan verder te mager zijn genageld en de nagels kunnen te steil zijn ingeslagen, te groote nagels kunnen worden gebruikt of te veel nagels en te dicht op elkaar ingeslagen, de draagrand kan niet gebroken worden, doch de hoef sterk berast tusschen het ijzer en de nieten; ook het te warm branden en vooral het te lang passen met een te warm ijzer, waardoor het hoorn uitdroogt en bros wordt, dit alles zijn nadeelen die aanleiding kunnen geven tot het ontstaan van brokkelhoeven.

De taak van den eigenaar van het paard ligt hierin, dat hij voor een goede hoefverpleging zorgt en een op tijd schoonmaken van de hoeven; een goede standplaats die geregeld wordt onderhouden en een op tijd doen beslaan van het paard, zijn wel de eischen die hem gesteld worden.

Wat de beoordeeling van een brokkelhoef betreft zoo moet men hierbij letten op de oorzaken en op de al of niet omvangrijkheid der brokkeligheid. Liggen de oorzaken bij het paard en den hoof zelf, dan is de beoordeeling ongunstig. In elk geval zal het raadzaam zijn de hoeven dagelijks goed schoon te maken, af te drogen en met vet in te wrijven, daarbij tevens een schoone standplaats verzekerende.

Een gunstigen invloed kan men uitoefenen door de hoeflederhuid, met name de kroonlederhuid, dagelijks te masseeren. Men beoogt hiermede een vermeerderen bloedstroom op te wekken en alzoo den hoorngroei te bevorderen. Men zal hiertoe eerst den hoornzoom en de kroon goed reinigen met water en zeep, dan afdrogen en daarna met een zachte borstel inwrijven met vaseline, glycerine of olie; dit dagelijks herhaald, heeft in den regel een zeer goeden invloed en bevordert den hoorngroei uitnemend. Paarden, waarvan de hoeven niet geschikt zijn om voortdurend op harde wegen dienst te doen, zullen op het platte land te werk gesteld worden.

Wanneer de hoeven murw en brokkelig zijn, zal men voortdurend het beslag nagaan om bijtijds naar den hoefsmid te kunnen gaan, dus vóórdát een ijzer zou verloren gaan, waarbij als regel veel schade aan den hoof wordt gedaan. Aan het beslag zal men den eisch moeten stellen om het paard bruikbaar te houden, en te voorkomen, dat de brokkeligheid erger wordt, doch te trachten deze te verbeteren, waarbij dan de eigenaar zal moeten medewerken en trachten het hoefhoorn elastisch te maken.

Bij het vernieuwen van het beslag zullen de oude ijzers zeer voorzichtig moeten worden afgenomen door alle nagels afzonderlijk uit te trekken. Men besnijdt den hoof zoodanig, dat de last gelijkmatig verdeeld wordt en de draagrand zooveel mogelijk overal steun vindt op het ijzer.

Men kiest een licht vlak ijzer met zeer veel nagelgaten, zoodat men de nagels op de beste plaatsen van den hoornwand kan inslaan. Als steun geeft men groote doch dunne lippen, zoodat ze nog tegen gezonden hoorn kunnen worden aangeslagen en de draagvlakte van het ijzer wordt zoo breed gesmeed, dat de zool flink mede kan dragen, dus b.v. 5 m.M. Men past niet te warm en niet te lang en voor het ondernagelen gebruike men dunne slanke nagels, die hooger dan gewoonlijk worden ingeslagen, opdat de wand niet in zal scheuren en het beslag langer kan blijven zitten. De plaatsen waar de wand ontbreekt, kunnen worden opgevuld met kunsthoorn of hoeflederkit. Wanneer het noodig mocht zijn om de verzenen vrij te leggen, moet men een balkijzer toepassen, al of niet met een lederen zool en opvulling, al naar omstandigheden. Moeten paarden met brokkelhoeven op harde wegen gebruikt worden, dan is het aan te bevelen om een lederen zool of guttapercha zool onder te leggen.

*

De Duitsche Veterinair C. Schulze heeft een proefschrift bewerkt over den hoorngroei, waaraan wij de volgende conclusies ontleenen:

1. De hoorngroei vindt bij eenzélfdén hoof in 90,62 % gelijkmatig vanaf den kroonrand plaats, in 9,38 % is de groei ongelijkmatig. De ongelijkmatige groei betreft dan als regel onregelmatige hoeven en vindt zelden of nooit

plaats bij regelmatige hoeven. De afgroeiing van den hoornwand is dan op een bepaalde plaats de eene maand heel weinig, de daaropvolgende maand soms heel groot.

2. Het is vastgesteld, dat steile wanden harder groeien dan plathoeven en de schrijver veronderstelt, dat deze hooge hoeven bij het optreden op den bodem meer de bloedcirculatie bevorderen.

Dr. Friedrich te Koningsbergen is het niet met den schrijver eens en geeft de volgende punten aan:

1. Ongelijkmatige groei van gedeelten van den hoornwand is waargenomen aan den kroonwand gedurende een periode van 4—22 weken en wel bij 202 van de 802 onderzochte hoeven, dus bij 25 %.

2. Deze onregelmatige groei geldt voor 25 % der regelmatige en 26 % der onregelmatige hoeven. Voorhoeven vertoonden 33 % onregelmatigen groei, achterhoeven slechts 17 %.

Hij trekt hiernit de gevolgtrekking dat het meer voorkomen van ongelijkmatigen groei bij voorhoeven dan bij achterhoeven, verband moet houden met de meerdere belasting van de voorhoeven en hij vindt voor deze bewering steun in de volgende punten:

1e. Onbeslagen hoeven groeien sneller dan beslagen hoeven;

2e. De overgang van het blootvoets loopen tot het gaan op beslag heeft vaak een verminderden hoorngroei van 5 m.M. tengevolge;

3e. Hoeven die meer belast worden tengevolge van kreupelheid dan het andere been, groeien minder;

4e. Bij zieke hoëven en afwijkende hoefvormen ziet men dat de sterkst belaste hoefhelft minder groeit en de minder belaste hoefhelft meer groeit;

5e. Bij twee paarden, die achter met kalkoenen waren beslagen, groeide de wand in het toongedeelte elke maand tot 5 m.M. meer dan de overige wandgedeelten.

Reeds in 1851 wees Bouley erop, dat paarden die sterk op den toon optreden, een zeer geringen hoorngroei ter plaatse hebben, terwijl de groei aan de verzenen, die dan weinig of niet belast worden, zeer sterk is.

3500 proefmetingen gedaan bij 800 hoeven gaven de volgende uitkomsten:

1e. Ongelijkmatige hoorngroei komt zoowel bij gezonde als bij zieke hoeven voor.

2e. De ongelijke hoorngroei van den wand is afhankelijk van de belasting van den hoef. Meerdere belasting geeft minder hoorngroei, verminderde belasting daarentegen meerderen hoorngroei.

3e. De schokken waaraan de hoeven blootstaan, heeft geen invloed op den hoorngroei.

Wanneer dit wel het geval was, dan zou men niet kunnen verklaren, dat onbeslagen hoeven sneller groeien dan beslagen hoeven en dan zouden de hoeven van paarden die den heelen dag stadsdiensten verrichten, harder groeien dan paarden die op zachten bodem dienst doen.

Peters en Kösters namen ten onrechte aan, dat steile hoeven harder groeien; zij gingen uit van de theorie, dat deze vermeerderde hoorngroei een gevolg was van het meerdere opvangen van schokken. Zij zagen echter

over het hoofd, dat steile verzenen zwak belast, steile toon- en zijwanden echter sterk belast worden. De groei wordt door de belasting van den hoof beïnvloed en daarom zullen steile toon- en zijwanden een meer afwijken- den groei hebben dan steile verzenen.

Ook de theorie gaat niet op, dat het wandgedeelte dat het eerst den bodem raakt, te hoog gelaten is, en evenmin dat een te sterk afgesleten ijzertak hierop wijst.

Het optreden op de verzenen komt voor bij splitse, bij stompe en bij regelmatige achterhoeven; in het eerste geval zijn de verzenen te laag, in het tweede geval te hoog.

Verder heeft schrijver gecontroleerd de verhoudingen van de lengte tusschen den toon- en verzenwand.

Algemeen wordt aangenomen, dat deze verhouding is van 3 : 1 bij regel- matige hoeven, van 4 : 1 bij spitse en 3 : 2 bij stompe hoeven. Zijne bevin- dingen waren als volgt: bij 355 regelmatige voorhoeven v. 45—55° als 195/100 of 2 : 1, bij 338 regelmatige achterhoeven v. 45—55° als 193/100 of 9 $\frac{1}{2}$: 5, bij 21 spitse hoeven van 39—44° als 198 : 100 of 2 : 1, bij 81 stompe hoeven van 56—66° als 192 : 100 of 9 $\frac{1}{2}$: 5.

A.s. Concoursen Hippique:

Winschoten	20 Juni	Den Haag	30 en 31 Juli en
Hengelo	21 Juni		1 Augustus
Sappemeer	28 Juni	Vries	2 Augustus
't Zandt	4 Juli	Eindhoven	2 Augustus
Eelde	5 Juli	Meppel	5 Augustus
Bussum	11 Juli	Oss	9 Augustus
Zuidlaren	12 Juli	Waalwijk	15 Augustus
Hoofddorp	15 Juli	Bussum	20 en 21 Augustus
Winterswijk	18 en 19 Juli	Gorinchem	9 September
Alblasserdam	22 Juli	Almelo	12 September
Grijpskerk	29 Juli	Assen	16 September

Buitenland.

Londen	9—30 Juni	Dublin	5—9 Aug.
Vichy	20 Juni—1 Juli	Stresa	26 Sept.—4 Oct.
Luzern	4—12 Juli	New York	1—15 Nov.
Aken	17—26 Juli	Genève	7—16 Nov.

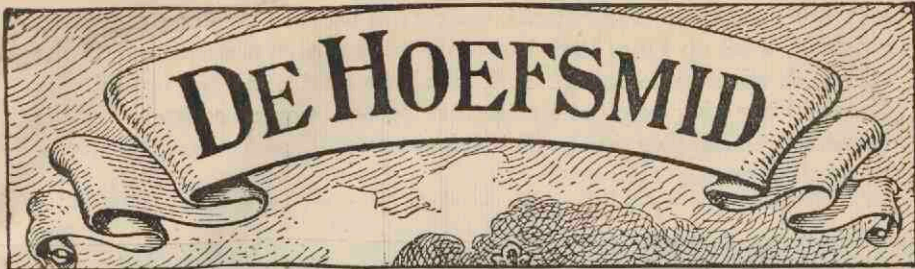
ADVERTENTIEN.

Junger Deutscher Maschinen- u. Bauschlosser

sucht Stellung. Bewandert in sämtlichen Schlosser- arbeiten. Gute Zeugnisse vorhanden.

Offerten an den Verlag dieser Zeitschrift unter no. 10.

A. 397

Officieel Orgaan van de Vereeniging van Onderwijzers in practisch hoefbeslag in Nederland

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIËN

1—10 regels (breedte 5³/₄ cM.) f 2.—,
iedere regel meer f 0.20. - Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: Dr. R. H. J. Gallandat Huet, te Amersfoort.
Uitgave van de N.V. Zuid-Holl. Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD.

Jubileum N.V. de Zuid-Holl. Boek- en Handelsdrukkerij — Hoefbeslag tegen het
uitglijden — Ingezonden stukken — Korte mededeelingen — Litteratuur-overzicht
— Advertentiën.

1881—1931.

Op 1 Juli l.l. werd het gouden jubileum herdacht door de Zuid-Hollandsche Boek- en Handelsdrukkerij te 's-Gravenhage, alwaar „De Hoefsmid” wordt gedrukt.

Het was mij een buitengewoon genoegen daarbij tegenwoordig te kunnen zijn en Commissarissen en Directeur der Mij. persoonlijk met deze herdenking te kunnen gelukwenschen en ik twijfel niet of alle lezers van ons maandblad zullen met mij instemmen en van af deze plaats nogmaals deze gelukwenschen herhalen.

Wij kunnen niet anders dan dankbaar gestemd zijn dat deze Mij. indertijd het initiatief heeft genomen om „De Hoefsmid” te doen voortbestaan en de uitgave te blijven verzorgen en wel op een wijze die naar ik meen naar een ieders voldoening plaats vindt.

Uit den naam der lezers meen ik dan ook den heeren Commissarissen en den Directeur bloei en voorspoed te mogen toewenschen in deze nieuwe begonnen periode en, gezien de zeer goede verstandhouding tusschen werkgevers en werknemers in alle lagen bij dit groote bedrijf, en de zoo kundige en vaardige leiding van den Directeur, twijfel ik niet of een nieuwe groote bloei periode zal de volgende 50 jaren kenmerken. Dat dit zoo zijn moge!

Redacteur.

Gaarne laten we hier volgen hetgeen wij in de dagbladpers van dit jubileum vonden:

Jubilea.

Voor directie en personeel van de N.V. De Zuid-Hollandsche Boek- en Handelsdrukkerij alhier was het den 1e Juli j.l. een bijzondere feestdag. In

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT

hetzelfde pand in de Wagenstraat, waarin het bedrijf thans nog wordt uitgeoefend, werd op 1 Juli 1881 door eenige uitgevers en particulieren de n.v. opgericht, waarvan de heer B. G. Stempels als eerste directeur optrad.

Om 10 uur ving de officieele feestviering aan. Commissarissen, directie en personeel kwamen in de met vele bloemstukken versierde kantoorlokalen samen.

Commissarissen, Directeur en personeel der Jubileerende N.V. De Zuid-Holl. Boek- en Handelsdrukkerij. Achter de bloemenmand de scheidende bedrijfschef, rechts daarachter Mr. v. d. F. (president-commissaris) en rechts van dezen (alzo juist midden) de directeur de heer Stok.

De heer P. van der Hert, bedrijfsleider, die zijn gouden jubileum in dienst van de vennootschap vierde, werd met zijn echtgenoot en familieleden binnengeleid.

De directeur, de heer Ad. M. C. Stok, die het eerst het woord voerde, ging in een hartelijke toespraak de geschiedenis van de vennootschap na. Met den oprichter herdacht hij de overleden leden van het personeel, die hun beste krachten aan de vennootschap hadden gegeven. Hij noemde den mede-jubilaris van heden, den bedrijfsleider P. van der Hert den gouden

hoeksteen van het huidige gebouw en prees diens arbeid en leiding gedurende zoo vele jaren.

Als blijk van waardeering bood de directeur den ouden getrouwe een gouden horloge en een geschenk in couvert aan, met de mededeeling, dat v. d. Hert met ingang van heden op verzoek eervol ontslag met pensioen ontvangt.

Namens een commissie uit het personeel werd het woord gevoerd door den heer D. Bruyn, die aan de directie als jubileumgeschenk een vitrine aanbood.

De president-commissaris, mr. dr. M. J. van der Flier, aanvaarde dit geschenk namens de directie. Hij deelde vervolgens mee, dat aan v. d. Hert bij bevordering de gouden eere-medaille verbonden aan de orde van Oranje Nassau is toegekend.

Om 1 uur bood de directie aan de redacties van de verschillende periodieken, eenige leveranciers, voorzitters van bonden en enkele genoodigden een noenmaal in het paviljoen Royal te Scheveningen aan.

In den namiddag werd ten kantore der vennootschap een drukbezoekte receptie gehouden.

HOEFBESLAG TEGEN HET UITGLIJDEN

DOOR

Prof. Dr. H. M. KROON

Het vraagstuk, hoe men het best de paarden kan beslaan om het uitglijden te voorkomen, zonder de plaveisels te bederven, is nog steeds niet opgelost, en voortdurend worden proeven genomen om in deze tot een goed hoefbeslag te geraken. Reeds in 1911 schreef ik in dit Tijdschrift een artikel „Hoefbeslag voor asphaltplaveisel” waarin ik alle toen bekende methoden beschreef: het touwrijzer met het staaldraadtouw van Prof. Dr. Moser, het ijzer met stalen borsteltje en de kurkzool als de meest praktische aanwees.

In 1929 brak ik in een artikel in dit tijdschrift nogmaals een lans voor de verwisselbare kurkzolen, terwijl ik het vorig jaar in een bijdrage de resultaten medeelde van de proeven door mij genomen met de Noorsche guttapercha-hoefijzers. Nu wensch ik een en ander mee te deelen over de uitkomsten verkregen met verschillende rubberbeslagen en daarna ook onze ervaring bij het gebruik van het asphalt-hoefijzer van Dr. Stadhouders.

Vooraf stelde ik veel belang in de resultaten met de rubberbeslagen, verkregen op met sneeuw en ijs bedekte straten. Ik had namelijk de hoop, dat de met rubber beslagen hoeven, door het zware gewicht van het paard, vooral bij het loopen, zoo hard op den bodem werden gedrukt, dat voldoende wrijving zou worden verkregen om uitglijden tegen te gaan.

Deze hoop baseerde ik daarop, dat het loopen op gummi-overschoenen voor ons zelf het loopen op besneeuwde of beijzeldde wegen gemakkelijk maakt, verder dat het mogelijk is over zulke gladde wegen te fietsen of auto te rijden. Wij hadden enkele gummibeslagen aangelegd en moesten nu op

een sneeuw- en ijsperiode wachten. Enkele morgens hebben wij gehad, dat de straten zeer glad waren en toen bleek duidelijk, dat de paarden ook op verschillende gummibeslagen wel uitgleden en niet gebruikt konden worden zonder toepassing van scherpe kalkoenen. Deze scherpe kalkoenen kunnen bij wintergladheid niet gemist worden. De wegenbouwers dienen hiervan wel goed nota te nemen; een verbod voor het gebruik van scherpe kalkoenen kan niet uitgevaardigd worden; de plaveisels zullen zoo gekozen moeten worden, dat zij ook tegen de scherpe kalkoenen bestand zijn. Het aantasten van asphalt- en bitumenwegdekken door deze kalkoenen is niet te voorkomen.

Nu bleef verder nog de practische bruikbaarheid van de beproefde beslagmethoden op de gewone gladde plaveisels na te gaan.

Wij bezigden voor deze proeven steeds trekpaarden (Belgen) omdat deze het meest voorkomen, in aantal, in verhouding tot de rij- en tuigpaarden, in de groote meerderheid zijn, en meer dan b.v. rijpaarden op gladde plaveisels loopen. En voorkomen de beslagen het uitglijden der trekpaarden, dan zullen zij dat ook zeker bij rij- en tuigpaarden doen, wat omgekeerd natuurlijk niet het geval behoeft te zijn.

Het verbeterde Noorsche gummijzer „Imperator” (fig. I).

Zooals ik in mijn vorig artikeltje over de Noorsche gummijzers schreef, zijn de oorspronkelijke, waarmede slechte resultaten werden verkregen, verbeterd, door de kapvormige lip te vervangen door een gewone lip, door het aanbrengen van scharnieren in de versterkingsplaat, in plaats van de afzonderlijke plaatjes. De vorm der nieuwe ijzers is niet mooi en de gaten zijn te mager geplaatst. Wij hebben deze gummi-ijzers weer beproefd bij een Belgisch trekpaard, doch ook nu vielen de resultaten niet mee. Een trekpaard werd 26 Nov. met de gummijzers beslagen. Op 9 Jan. waren de achterijzers in het toongedeelte geheel versleten; de klinknagel in een scharnier was losgeraakt; de lippen waren afgebroken, ook de takken waren al vrij veel afgesleten.

Op 22 Jan. moesten ook de voorijzers worden afgenomen, omdat zij in het toongedeelte geheel versleten waren. Het paard had sterke hoeven, zoodat nu na één beslag nog geen nadeelen van de te mager gestampte gaten waren waar te nemen. Uitglijden op asphalt en andere gladde bestratingen deed het paard niet, wel op sneeuw en ijs. Bij de Amsterdamsche straatreiniging heeft men blijkens mededeelingen in „De Hoefsmid” dergelijke ervaringen opgedaan. Het nut is niet evenredig aan den prijs.

Het Engelsche rubber-beslag „Non slip” (fig. 2).

Hierbij wordt een rubberrand binnen het ijzer gelegd. Deze gummistroom wordt in lange banden in den handel gebracht, waarvan men dan een stuk kan nemen overeenkomend met de lengte van het ijzer. Met de nagels wordt de stroom bevestigd die dan iets onder het niveau van het ijzer uitsteekt. Tusschen ijzer en draagrand komt een dunne laag rubber, die door metalen haakjes, welke tegen den buitenwand van het ijzer komen te liggen, op zijn plaats gehouden wordt. Als het paard pas beslagen is en de rubberwand iets

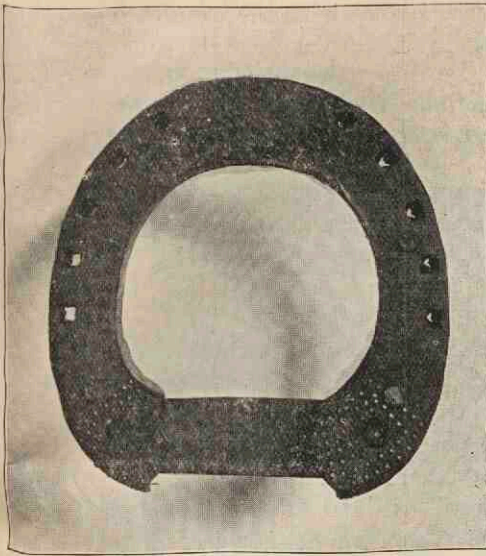

Fig. 1. Noorsch verbeterd gummihoefijzer
„Imperator”

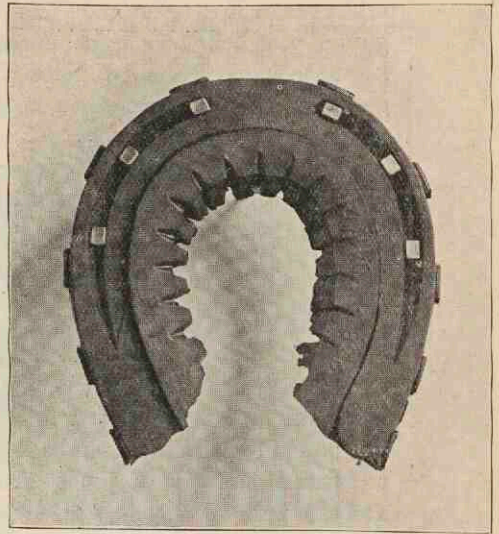

Fig. 2. Het Engelsche beslag met rubber rand
„Non slip.”

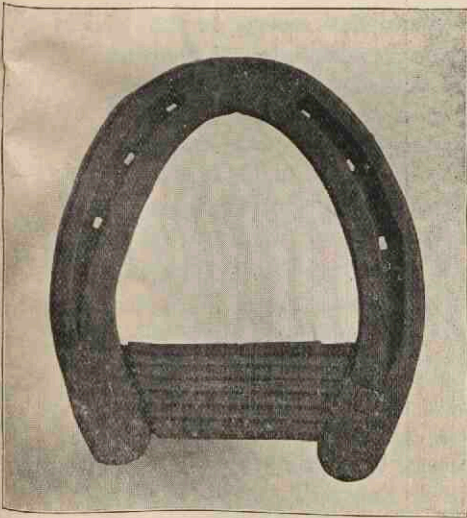

Fig. 3. GRAY's buigbare balk met gummi opleg-
sel.

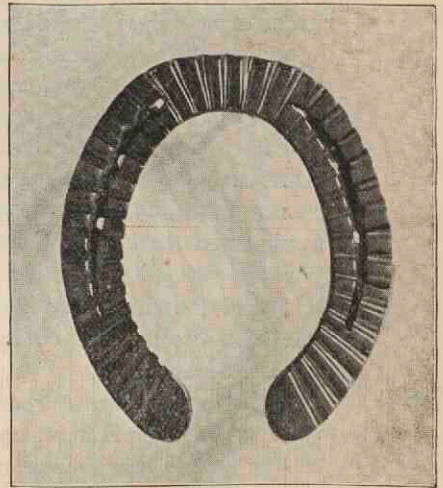

Fig. 4. Het asphaltijzer van
Dr. STADHOUDER.

onder het ijzer uitsteekt, staat het wel steviger, doch spoedig slijt de rubber zoover af, dat deze gelijk met het ijzer komt te liggen; dan heeft deze weinig effect meer. Een bezwaar bij het aanleggen bleek daarin te bestaan, dat de gummirand licht hier en daar wat scheurde en daardoor minder goed vast kwam te liggen. Terwijl de Noorsche ijzers het uitglijden op gladde plaveisels goed tegengaan, was van dit nonslip-beslag, uitgezonderd in de eerste dagen, weinig nut te bemerken.

Bij paarden die geregeld werken verdient dit beslag dan ook geen aanbeveling. Bij rijpaarden, die af en toe gebruikt worden zal het wellicht gebruikt kunnen worden; voor algemeen gebruik kan het niet dienen.

„*Gragrips*” *Gray's buigbare balk met gummi oplegsel.* (fig. 3).

Wij hebben hier een balk, die met twee nagels aan de ijzertakken wordt bevestigd, en op de straal komt te liggen. Het rubberoplegsel steekt iets onder het ijzer uit en moet het uitglijden tegengaan.

Bij een zwaar trekpaard hebben wij deze balkjes ondergelegd, geheel volgens het voorschrift, de balk rustte op den straal. De ervaring bij het trekpaard dat voor de proef gebezigd werd, was, dat het gummi-oplegsel van den balk spoedig niet meer onder het niveau van het hoefijzer uitstak. Dit was voor een klein gedeelte het gevolg van slijting, maar vooral van het naar boven doorbuigen van de balk. Deze balk is niet stevig genoeg en wordt, zelfs als die zoo is aangelegd, dat hij op den straal draagt, door den sterken druk bij den arbeid in den straal gedrukt, dus naar boven iets doorgebogen, zoodat de rubber geen dienst meer kan doen.

Het asphaltijzer van Dr. Stadhouder (fig. 4).

Dr. Stadhouder is van de redencering uitgegaan, dat vroeger de plaveisels ruw en de hoefijzers glad waren, doch dat nu de plaveisels glad zijn geworden de ondervlakte der ijzers ruw moet zijn. Daarom zijn een groot aantal V-vormige ritsen op de ondervlakte van het ijzer van den buiten- naar den binnenrand aangebracht ter diepte van $\frac{1}{3}$ der ijzerdikte; aan den buitenrand het diepst en naar den binnenrand toe geleidelijk ondieper wordend. De ritsen loopen niet evenwijdig doch verschillen alle in richting om de kans op uitglijden tegen te gaan. Dit ijzer herinnert veel aan het uit faconstaaf vervaardigd winterbeslag, dat een vijftig jaar geleden in Zeeland wel gebruikt werd en waarvan nog een exemplaar in ons museum aanwezig is. Op hetzelfde principe als het ijzer van Dr. Stadhouder berust ook het aan de militaire hoefsmidschool te Hannover beproefde hoefijzer met inkepingen, van Dr. Semmler.

Wij hebben bij het trekpaard de hoefijzers van Stadhouder ondergelegd. Op de asphalt- en houtbestrating, had het paard weinig meer steun dan op gewone gladde ijzers en na 8 dagen waren de sleuven in het toongedeelte geheel weggesleten en enkele dagen daarna ook op den buitentak, zoodat toen van eenig nut niets merkbaar was. De koetsier deelde dan ook mede, dat het paard niet minder uitgleed dan op gewone ijzers. Dit resultaat is in tegenstelling met de ervaring van Dr. Stadhouder in Nederlandsch-Indië en met de resultaten met het hoefijzer van Dr. Semmler verkregen.

Dit kan natuurlijk daarin gelegen zijn, dat wij een trekpaard en de andere proefnemers rijpaarden bezigden. Verder werd het beslag bij ons toegepast in den winter als het asphaltwegdek hard is, terwijl de rijpaarden wellicht gebruikt werden op de minder harde bitumenwegen en in Indiz op door de hoogere temperatuur mogelijk minder harde plaveisels.

Samenvatting.

Aan het Zoötechnisch Instituut der Rijksuniversiteit te Utrecht, werden in den afgeloopen winter proeven genomen met verschillende beslagmethoden tegen het uitglijden en wel met het Noorsche gummiijzer „Imperator”, het Engelsche rubberbeslag „Non Slip”, het Engelsche „Gragrips” beslag met buigbaren balk en gummioplegsels en het asphaltijzer van Dr. Stadhouders. Op met sneeuw en ijs bedekte wegen bleken geen dezer het uitglijden voldoende tegen te gaan.

Scherpe kalkoenen blijven dus noodig. Op asphalt en andere gladde plaveisels bleek het noorsche ijzer het best te voldoen. Dit slijt echter spoedig af en is daardoor veel te duur.

Het „Non Slip” en het „Gragrips”-beslag voldeed maar enkele dagen, daar het of spoedig afgesleten of wat het laatste betreft doorgebogen was. Van het ijzer van Dr. Stadhouders sleten de verhoogingen spoedig af, zoodat er weinig nut van te bemerken was. De proeven werden genomen met trekpaarden, omdat het grootste deel der in de steden gebruikte paarden tot deze rubriek behooren.

(Met toestemming van den Schr. overgenomen uit het Tijdschrift voor Diergeneeskunde).

INGEZONDEN STUKKEN

ERVARINGEN OP KEURINGEN.

Onder bovenstaand opschrift, ontmoette ondergeteekende in „De Hoefsmid” van Juni l.l. eene opmerking welke een verslaggever heeft gemaakt tijdens de merriekeuringen te Opmeer, n.l. bijzonder slechte voetverzorging en dat daarop de landelijke ruiters geen uitzondering maakten.

Verschillende punten werden in dat stukje naar voren gebracht, waarvan ik er een paar hier wilde bespreken, n.l.: 1e. dat flinke zichtbare verzenen met een lantaarntje waren te zoeken; 2e. dat er werd geklaagd dat het beslag zoo duur is en daarom de paarden te lang op de ijzers loopen enz.

Daar Opmeer in mijn omgeving is gelegen kan ik uit ervaring hierop het volgende mededeelen. Hier in Noord-Holland boven het IJ zijn eenmaal zeer weinig paarden met flinke zichtbare verzenen en als men dan keurt op een grasbaan zooals dat gewoonlijk in Opmeer geschied, komt er van de verzenen niet veel te zien.

Menig collega uit andere Provinciën zullen hier misschien vreemd van opkijken, doch zullen de zaak direct begrijpen, wanneer ik mededeel dat

de boeren in Noord-Holland (een enkele natuurlijk uitgezonderd) meer met een koe en een varken op hebben dan met een paard.

Van veulenhoeven besnijden hoort men hier niet. In de 25 jaar dat ik hier als patroon gevestigd ben en duizende paarden heb beslagen, heb ik slechts voor één eigenaar de veulenhoeven moeten besnijden.

Hieruit valt reeds af te leiden, dat op 3-jarigen leeftijd na zoo'n hoefverzorging zich geen normale hoef heeft ontwikkeld met flinke verzenen.

Daarbij komt nog dat men hier de paarden niet zoo kan beslaan als theoretisch wel gewenscht is. Door de drassige bodem en het snelle gaan der paarden is het hier zaak dat het beslag 't welk wordt ondergelegd aan den korten kant moet zijn.

Deze afwijkingen zouden nu niet zoo nadeelig werken als het beslag maar op tijd verlegd of vernieuwd werd, maar daar zit hier de kneep. Over het algemeen heeft men hier niets met het beslag op en dan kan ik nog spreken dat ik allen welgestelde klanten heb, die zich *niet* storen dat zij bij een ander voor heel wat minder terecht kunnen, doch eerst moeten de ijzers rammelen of verloren zijn eer men aan den smid denkt. Dat dit zijn oorzaak heeft omdat het beslag zoo duur is, is maar een smoesje, want al wordt het beslag weer f 1.40 als vroeger, dan komt daar nog geen verandering in.

De ware oorzaak is echter, dat men niet weet welk een *nadeel* het te lange loopen op de ijzers hun feitelijk mee brengt, want besepte men dat, dan zou men inzien dat een *goede* hoefverzorging *g r o o t e v o o r d e e l e n* met zich brengt.

Voorlichting op dit gebied dient er te komen hetgeen ondergeteekende al jaren terug op de vergadering van Onderwijzers in practisch hoefbeslag heeft voorgesteld, n.l. tijdelijke stopzetting voor het opleiden van onderwijzers in hoefbeslag en daarvoor in de plaats een voorlichting-dienst om de paardeneigenaren het groote voordeel van een goede hoefverzorging bij te brengen. Juist in den tegenwoordigen tijd met den sterken bloei der landelijke rijvereeningen zou het zijn groote nut hebben en zou men in een keuringsverslag niet meer het minder vereerend oordeel vinden: de landelijke ruiters maakten zelfs daarop geen uitzondering. Tot propagandeering van een goede verzorging der hoeven en het aanbrengen van een goed beslag heeft ondergeteekende daarvoor eenige nuttige wenken saamgesteld, n.l.:

1. Een goed hoefbeslag is een hoofdfactor, zoowel voor het transport als het landbouwbedrijf.

2. U zoekt zelf ook een goed naar uw voet passend schoeisel, doe dit dan ook voor uw paard, door het steeds een goed naar zijn gang en stand passend hoefbeslag te geven.

3. Een paard steeds goed en op tijd beslagen, zult U zeker 4 à 5 jaar langer en met meer genoegen gebruiken, dan met een beslag waarbij niet op gang en stand wordt gelet, hetgeen veelal de oorzaak is dat het paard zoo vroegtijdig zijn vloten gang kwijt is.

4. Kijk niet uit waar of uw paard het goedkoopste beslagen wordt, daar de goedkoopste smid u toch slechts *schijnbaar* per paard een paar gulden per jaar voordeel biedt, doch zorg dat het door een smid wordt beslagen,

die het een beslag geeft, hetgeen het toekomt, waardoor de gewrichten enz. minder te lijden hebben en dat u dus wel tienmaal meer voordeel biedt.

5. De meeste hoofdgebreken ontstaan veelal door ondoelmatig beslag en door niet op tijd het beslag te verleggen of te vernieuwen. Tegenovergesteld kunnen vele hoofdgebreken verbeterd en zelfs opgeheven worden, door een doelmatig en vakkundig ondergelegd beslag.

6. Schenk steeds alle aandacht aan de hoofverzorging van uw paard, daar een paard met slechte hoeven nooit een hooge waarde kan hebben.

7. Let ook op de hoeven van de veulens, daar afwijkingen daarin in de jeugd dikwijls nog gewijzigd kunnen worden, door een vakkundige behandeling daarvan.

8. Bezoekt cursussen in paardenkennis waar ook het hoofbeslag wordt uiteengezet; ook dit zal u veel voordeel bieden, daar u dan leert kennen welk een schade een slecht beslag u kan berokkenen.

9. Wat aan het hoofbeslag wordt bezuinigd, word tiendubbel aan het paard verloren.

10. Abonneert u op „De Hoefsmid”, een maandblad geheel gewijd aan het hoofbeslag, een blad waardoor u uw kennis zeer kunt verrijken. Wetende dat vele paardeneigenaren, zoo ook leden van landelijke rijverenigingen De Hoefsmid lezen, meen ik in het belang zooveel van eigenaar als hoefsmid gehandeld te hebben, bovenstaande hier in „De Hoefsmid” te doen plaatsen.

U mijnheer de Redacteur beleeft dankzeggend voor de plaatsing teken ik

Alkmaar

T h. A K o e l m a n,
Onderw. hoefsmid.

KORTE MEDEDELINGEN.

— Eén gratis advertentie per jaar. Uitgeefster en Redactie zien in de toekomst gaarne eene uitbreiding van de advertentie-rubriek in „De Hoefsmid”. Zij trachten dit doel te bereiken door ieder abonné de gelegenheid te geven jaarlijks één advertentie gratis te kunnen doen opnemen en zij hopen dat daarvan gebruik zal worden gemaakt. Grootte 10 regels halve pagina-breedte, of 5 regels over de geheele breedte.

Aan afnemers van hoofbeslag-artikelen wordt beleeft verzocht hunne leveranciers de aandacht op het wenschelijke van adverteeren in „De Hoefsmid” te willen vestigen. De administratie is gaarne bereid bedoelde leveranciers alle mogelijke inlichtingen te verstrekken en prijsopgaven te doen.

— Nieuwe abonné's. Het deed de Administratie van „De Hoefsmid” genoegen als abonné te hebben kunnen noteeren de volgende heeren: J. Pol te Hornhuizen, S. v. d. Akker te Metslawier (Fr.). H. Roode te Boerakker (Gr.), Kl. Hospers te Niezijl, gem. Grijpskerk.

LITTERATUUR OVERZICHT.

In de Deutsche Hoefsmid schrijft Dr. Baeth te Heidelberg over de *verpleging van veulenhoeven*, waaraan wij het volgende ontleenen:

In de eerste plaats moet de draagrand steeds goed worden bijgerond, bij een schuine wand meer, bij een stijle minder. Met de rasp wordt de wand gebroken om het inscheuren en afbrokkelen van den draagrand tegen te gaan.

Een steile kootstelling bij het veulen wordt niet getracht te verbeteren door de verzenen laag weg te snijden.

Is de toon te lang geworden, dan wordt deze met de rasp ingekort; de draagrand wordt altijd vlak gehouden en men zorgt dat de wanden evenhoog zijn en dat de straal en de beide verzenenwanden in één vlak liggen.

De steunsels en de zool laat men sterk en slechts losse hoorn wordt hiervan weggenomen. Omgeslagen verzenen worden zoover weggesneden dat zij in één vlak komen te liggen met de steunselhoek, zoodat deze mee kan dragen. Wanneer men met deze bewerkingen klaar is en men heeft dit met groote voorzichtigheid gedaan, zonder dat men aanleiding heeft gegeven tot pijnlijke hoeven, dan let men er op of:

1e. de beide voorhoeven even groot zijn en eveneens de beide achterhoeven.

2e. de voet as zoowel van ter zijde, als van voren gezien, recht is.

3e. het veulen met de vier hoeven gelijkmatig optreedt.

Wanneer men te doen heeft met een normale beenstand, zal het geen moeilijkheden opleveren om door een doelmatige besnijding, deze te behouden doch zoodra men te doen krijgt met afwijkende beenstanden, zal het veel kennis en geduld vorderen om deze afwijkingen van de onderste gewrichten te verbeteren.

De beste tijd om eventueel verkeerde standen te verbeteren is de tweede levensmaand van het veulen; dan zijn de beenuiteinden van de gewrichten nog week en buigzaam en met renet en rasp kan men de hoefjes zoodanig wijzigen dat de beenstand zich hierbij geleidelijk aansluit.

In de eerste 10 tot 15 maanden kan men dan nog succes oogsten en vooral ook wanneer het veulen lang in de weide kan blijven. Na het tweede jaar zullen alle pogingen in den regel te vergeefs zijn en als de verkeerde beenstand aangeboren is, zal men het beste doen door het beslag hier dan bij aan te passen.

Bernhardt raadt aan om bij Franschen stand den buitenwand en bij toontredersstand den binnenwand gedurende verschillende perioden 3 à 5 m.M. in te korten, totdat een normale gang verkregen is.

Matthias laat vóór het beslag, aan de stijle hoefhelft, de zool en de steunsels zoover uitsnijden, dat de zool sterk gewelfd is en door tegendruk van den bodem den hoef kan uitzetten. Daarna laat hij een ijzer onderleggen dat aan de steile hoefhelft een dikke- en aan de schuine hoefhelft een naar achter toe mesvormig dun toeloopende tak heeft. De dikke tak wordt wijd uit en lang gepast, terwijl de nagelgaten in het toongedeelte komen. De

dunne tak wordt kort gepast en bodemnauw ondergelegd. De nagelgaten worden tot achter in den tak geplaatst.

Schulze geeft aan als beslag voor een bodemwijden stand, een half ijzer aan den binnekant en bij bodemnauwen en O-beenigen stand een half ijzer aan den buitenkant.

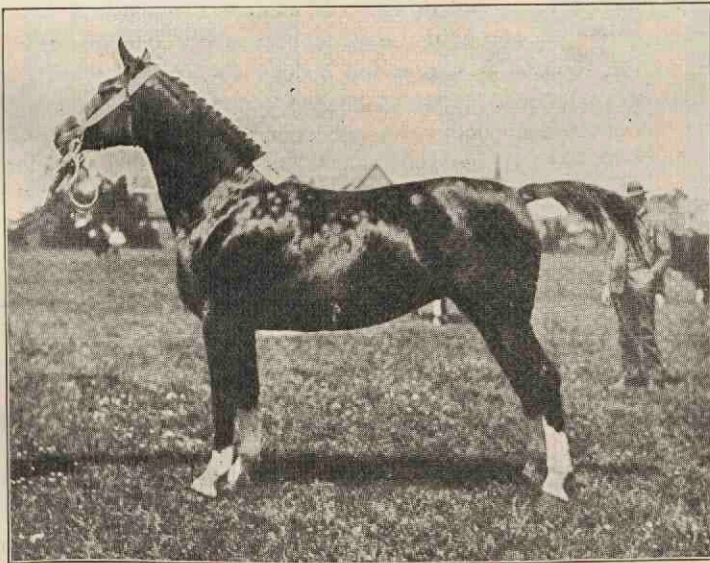
Bij veulens kan men echter tot aan den tweejarigen leeftijd eenige waarde toekennen aan dergelijk beslag om blijvend resultaat te verwachten.

Bij al deze verbeteringen is voor den hoefsmid de hoefas en voetas de richtsnoer waarop hoorn zal moeten worden afgenomen of waar het kunstmatig zal moeten worden aangevuld.

De draagrand zal altijd aan die zijde moeten worden ingekort waarheen de hoek van de gebroken voetas wijst.

Uit den scheeven hoef kan zich een kromme hoef ontwikkelen, waarbij de eene zijwand in het midden naar buiten gewelfd is doch de draagrand naar binnen gebogen is; de andere zijwand is in het midden uitgehold. Om dit te verbeteren, zal men de hoogere naar buiten gebogen zijwand inkorten en van den uitgeholden binnenwand zal men de onderste rand breken. Aan den krommen wand zal men een breed en bodemwijden ijzertak geven, terwijl de uitgeholde zijde van den hoef een smalle en bodemnauwen ijzertak krijgt.

Elke 3 weken zal men de ijzers verleggen en geleidelijk te werk gaan om verbetering trachten te verkrijgen.

De 3-jarige merrie Presence van den fokker-eigenaar O. de Kok te Nieuw Vennep, welke merrie op de keuringen te Hoofddorp zeer de aandacht trok door haar net model.

A.s. Concoursen Hippique:

Hoofddorp	16 Juli	Meppel	9 Augustus
Winterswijk	18 en 19 Juli	Oss	9 Augustus
Alblasserdam	22 Juli	Waalwijk	15 Augustus
Grijpskerk	29 Juli	Bussum	20 en 21 Augustus
Den Haag	30 en 31 Juli en	Kampen	31 Augustus
	1 Augustus	Valburg	3 September
Vries	2 Augustus	Gorinchem	9 September
Eindhoven	2 Augustus	Almelo	12 September
Heerenveen	3 Augustus	Assen	16 September

Buitenland.

Aken	17—26 Juli	New York	1—15 Nov.
Dublin	5—9 Aug.	Genève	7—16 Nov.
Stresa	26 Sept.—4 Oct.		

A.s. Draverijen:

17 Juli	Leeuwarden	l.b.	3 Sept.	Heemskerk	k.b.
19 Juli	Groningen	l.b.	4 Sept.	Leeuwarden	l.b..
25 Juli	Houtrust	k.b.	6 Sept.	Groningen	l.b.
26 Juli	Duindigt	l.b.	6 Sept.	Houtrust	k.b.
26 Juli	Zuidhorn	k.b.	10 Sept.	Beverwijk	k.b.
26 Juli	Noordwolde	k.b.	13 Sept.	Duindigt	l.b..
2 Aug.	Alkmaar	l.b.	13 Sept.	Sappemeer	l.b.
2 Aug.	Houtrust	k.b.	13 Sept.	den Hoorn	k.b.
5 Aug.	Heerenveen	k.b.	18 Sept.	Wolvega	k.b.
5 Aug.	Krommenie	k.b.	24 Sept.	Enkhuizen	k.b.
6 Aug.	Castricum	k.b.	20 Sept.	Duindigt	l.b..
9 Aug.	Duindigt	l.b.	27 Sept.	Duindigt	l.b.
16 Aug.	Duindigt	l.b.	27 Sept.	Drachten	l.b.
16 Aug.	Uithuizen	k.b.	4 Oct.	Hilversum	l.b.
16 Aug.	Anna Paulowna	k.b.	11 Oct.	Alkmaar	l.b.
19 Aug.	Stompwijk	k.b.	15 Oct.	Purmerend	k.b.
21 Aug.	Bussum	k.b.	18 Oct.	Duindigt	l.b..
23 Aug.	Den Hoorn	k.b.	25 Oct.	Duindigt	l.b.
23 Aug.	Duindigt	l.b.	1 Nov.	Duindigt	l.b.
27 Aug.	Purmerend	l.b.	8 Nov.	Duindigt	l.b.
30 Aug.	Alkmaar	l.b.	15 Nov.	Duindigt	l.b.
31 Aug.	Hilversum	l.b.	22 Nov.	Duindigt	l.b.
2 Sept.	Zaandam	k.b.			

A D V E R T E N T I E N .

Junger Deutscher Maschinen- u. Bauschlosser

sucht Stellung. Bewandert in sämtlichen Schlosserarbeiten. Gute Zeugnisse vorhanden.

Offerten an den Verlag dieser Zeitschrift unter no. 10.

Officieel Orgaan van de Vereeniging van Onderwijzers in practisch hoefbeslag in Nederland

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—

voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIËN

1—10 regels (breedte $5\frac{3}{4}$ cM.) f 2.—,
iedere regel meer f 0.20. — Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: Dr. R. H. J. Gallandat Huet, te Amersfoort.

Uitgave van de N.V. Zuid-Holl. Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD.

Opmerkingen op keuringen — A. N. W. B. Toeristenbond voor Nederland — Toelatingseischen tot de Nijverheidsscholen — De vooruitzichten van de ontwikkeling van den paardenstapel — Ingezonden stukken — Korte mededeelingen — Literatuur-overzicht — Advertentiën

OPMERKINGEN OP KEURINGEN.

De heer T. h. A. Koelman, onderwijzer hoefsmid te Alkmaar, heeft in het vorig nummer van ons blad een bijdrage geleverd over het onderwerp: Ervaringen op keuringen.

Schrijver meent het vele zorgeloze en nalatige beslag van de zijde der paardeneigenaars te moeten wijten aan hunne onkunde in deze, n.l. dat zij niet zouden weten welk nadeel het te lang laten loopen op de ijzers meebrengt en dat zij evenmin zouden weten dat een goede hoefverzorging groote voordeelen met zich brengt.

De remedie wil schrijver dan verder zoeken in een voorlichtingsdienst, waarbij den paardeneigenaren moet worden bijgebracht welke groote voordeelen een goed hoefbeslag meebrengt en welke nadelen uit een nalatig beslag kunnen voortspruiten. Om deze voorlichtingen te verkrijgen wil schrijver tijdelijk de opleiding van onderwijzers in hoefbeslag stopzetten. Hier begint bij mij de schoen te wringen en hoewel tot heden nog geen brieven zijn binnen gekomen om tegen deze voorgestelde maatregel te protesteeren, zoo kan ik maar niet klakkeloos aannemen dat dit stilzwijgen als een instemmen met dit voorstel moet worden opgevat. Ik meen dan ook hiertegen zeer nadrukkelijk te moeten protesteeren en te moeten waarschuwen voor het bieden van een offer, waarvan men de waarde niet moet onderschatten.

Na het rijksdiploma van hoefsmid behaald te hebben kan een ieder die voelt voor het hoefbeslag, zich hierin verder bekwamen en evenals vroeger in den tijd der gilden, trachten in zijn vak het meesterschap te behalen. Naar ik meen is geen enkel ambacht zoo goed geregeld als juist het hoefbeslag en laten we hiervoor niet alleen dankbaar zijn, door vooral niet

BIBLIOTHEEK DER
RIJKS UNIVERSITEIT

gaan trachten aan dit instituut te gaan knagen en af te breken hetgeen in den loop der laatste 10- tot 20 jaren is bereikt.

Over het geheele land verspreid vindt men hoefsmeden met een Rijksdiploma, doch ook in alle provinciën vindt men onderwijzers in practisch hoefbeslag, die men moet beschouwen als de „upper ten”, als de besten onder de vakgenooten en wier taak het zal zijn door het uitvoeren van prima beslag en door een goede leiding te geven aan hun bedrijf, een reclame voor het hoefbeslag in hun omgeving te zijn. Hoe meer onderwijzers men krijgt, des te beter; het hoefbeslag kan er alleen bij winnen en het gilde kan er alleen des te krachtiger door worden. Een ieder die deelneemt aan den cursus voor onderwijzers, moet dit in de eerste plaats doen uit liefde voor het vak en om daarin zoover te vorderen als mogelijk is. De achtergrond, om later aan cursussen les te geven, zal niet altijd tot mogelijkheid kunnen komen, daar dit in den regel veel zal afhangen van de plaats waar de onderwijzer zich gaat vestigen. Men moet echter niet beschouwen dat de studie renteloos is als men later geen cursussen krijgt, want vergaarde kennis is nooit renteloos en allerminst die kennis welke men dagelijks in praktijk brengt. Insteede van voor te stellen de cursussen voor onderwijzers stop te zetten, zou ik het integendeel toejuichen indien het mogelijk ware ze uit te breiden want hoe meer onderwijzers in hoefbeslag er kunnen worden gevormd, des te beter voor den paardenstapel en des te meer vakmensen kan men voldoening schenken door hun lust tot verdere studie te kunnen bevredigen.

De heer Koelman wil ten koste van dit prachtinstituut, propaganda gaan maken bij de boeren en door woord en geschrift trachten hen betere gedachten bij te brengen. Het verwondert mij iemand, die zelf zegt reeds 25 jaren als patroon werkzaam te zijn, vermeent hiervan ook maar de alleringste verwachting te kunnen koesteren.

Hoevele tientallen van jaren zijn er al niet cursussen in paardenkennis gegeven en landbouwlezingen gehouden, elken winter en in de meest verschillende deelen van alle provinciën; met dit bijltje is al zoo vele jaren gehakt. Zijn er verder niet de winterlandbouwscholen waar de bloem van de landbouwers en veehouders zich verder ontwikkelt, om niet te spreken van de overige cursussen op landbouw- en veeteeltgebied, waar het toch zeker ook op alle leerprogramma's voor zal komen om een rationeel hoefbeslag te propagandeeren. Mij dunkt aan voorlichting heeft het nooit ontbroken en ik voor mij zie dan ook de reden van nalatig beslag alleen in misplaatste zuinigheid. Boeren, die heel goed weten welke gevolgen een nalatig beslag kan meebrengen en dezelfde boeren die finantieel niet voor een tijdig hernieuwen van het beslag behoeven terug te deinzen, zij zullen wachten totdat de ijzers er af gevallen zijn en alleen als ze dan in den winter op den harten weg moeten komen, zullen ze noodgedwongen naar den smid gaan. Het is niets dan akelige krenterigheid en er is m.i. maar één remedie voor zulke klanten: laat ze bij een nalatig beslag het dubbele van den prijs betalen. Dit zal meer tot hen spreken dan welke apostel ook die prachtige theoretische beschouwingen houdt. Laat de hoefsmeden zich onder elkaar verstaan en tracht de paarden op abonnement te krijgen; elke 5 à 6 weken recht op nieuw beslag tegen een bepaalde premie per jaar

of halfjaar. Komt de boer niet, dan betaalt hij toch en ik ben wel nieuwsgierig of hij bij het aangaan van zoo'n contract nog lessen noodig zou hebben over het nuttige en goede van een tijdig beslag. Het is ergerlijk de toestanden die men nog steeds op hoefbeslag kan zien. Onlangs bezocht ik een boer om op zijn verzoek zijn twee hengsten te zien, een Oldenburger en een koudbloed, beide zeer goede hengsten die een rijk dekseizoen achter den rug hadden. Ondanks dit laatste, was echter voor den hoefsmid niet veel te verdienen geweest en was het een schandaal om het nalatige beslag te zien. Vóór de keuring laat men ze beslaan en dan is dit kwaad voor hen voorloopig en dikwijls voor vele maanden weer bezworen. Ik liet natuurlijk niet na om ongezwóuten mijn opinie te zeggen doch men tracht zich er dan nog op allerlei wijzen uit te redden, o.a. door te zeggen dat de boeren graag groote hoeven zien en hooge verzenen en hoe langer men ze laat loopen hoe meer men dit bereikt. Ik schatte dat er zeker meer dan 3 e.M. hoorn van den draagrand moest worden bekapt om een normale hoefvorm te verkrijgen doch de hengstenhouder was in goed gezelschap met zijn clientèle die liever deze hoeven zagen en door zijn nalatigheid werd hij dus voor hen eerder geprezen dan gelaakt. Zoo is het en zoo zal het wel blijven indien de hoefsmeden geen kans zien om zich zoodanig te organiseren dat zij hun werk goed laten betalen en nalatig beslag dat meer tijd en arbeid kost, zoodanig verhoogen dat de boer zich een volgend maal wel op tijd zal aanmelden.

G. H.

A. N. W. B. TOERISTENBOND VOOR NEDERLAND.

Ruitertoerisme. De Commissie voor het Ruitertoerisme heeft besloten tot instelling o. a. van Bondshoefsmeden en Bondsstallingen.

Bondshoefsmeden zijn gedipl. hoefsmeden, leden van den A. N. W. B., die als erkend goede vaklieden bekend staan. Zij moeten zich verbinden paarden van Bondsleden op oordeelkundige wijze te beslaan en geen hoogere kosten in rekening te brengen dan ter plaatse gebruikelijk is.

Bondsstallingen moeten toebehooren aan een lid van den A. N. W. B. Op aanvraag moeten zij aan minstens vier paarden goede stalling kunnen verleen en het verlangde voeder tegen ter plaatse gebruikelijke prijzen kunnen verschaffen. Tevens moet een telefoon in de nabijheid van den stal zijn om zoo noodig hulp van een paardenarts of een hoefsmid te kunnen inroepen.

De namen van de Bondshoefsmeden en de adressen der Bondsstallen worden vermeld in het Handboekje van den A. N. W. B. of in het Handboekje voor het Ruitertoerisme en zullen door den Bond worden aanbevolen.

Hoefsmeden en houders van stallen die in aanmerking wenschen te komen worden verzocht zich te wenden tot het Secretariaat der Commissie voor het Ruitertoerisme, Keizersgracht 588—590 Amsterdam of tot den Consul voor het Ruitertoerisme ter plaatse.

Amsterdam, 5 Augustus 1931.

De Secretaris,

W. A. M. Westeroüen van Meeteren.

TOELATINGSEISCHEN TOT DE NIJVERHEIDSSCHOLEN.

W. K. te G. schrijft hierover in het „Vakblad voor den Smid; o.m.:

Op initiatief van den Ned. Bond van Leeraren en Leeraressen bij het Nijverheidsonderwijs werd een commissie benoemd, uit vertegenwoordigers van verschillende vereenigingen, om te onderzoeken of een psychotechnisch onderzoek van candidaat-leerlingen van Nijverheidsscholen gewenscht was.

Deze commissie besloot tot het instellen van een sub-commissie-Ambachtsscholen, waarin werden benoemd de heeren E. J. van Det, ir. Jos. M. Rademaker, dr. J. E. de Quay en L. Lammerse. Eerstgenoemde werd aangewezen als voorzitter en laatstgenoemde als secretaris.

Het rapport van deze sub-commissie geeft o. m. vergelijkingen tusschen behaalde cijfers bij het toelatingsexamen en het psychotechnisch onderzoek met de rapportcijfers der leerlingen gedurende den driejarigen cursus aan enkele Ambachtsscholen. De commissie komt dan tot onderstaande conclusies:

1. Het is gewenscht door verschillende middelen de psychologische observatie op de Lagere school tot hooger peil op te voeren, zoodat vooral ten opzichte van karakter, persoonlijke geaardheid en neigingen der candidaat-leerlingen betrouwbare gegevens mogen worden verwacht.

2. De Sub-commissie is eenstemmig van oordeel, dat een aanvullend psychotechnisch onderzoek van candidaat-leerlingen aanbeveling verdient.

Zij baseert dit oordeel op de volgende gronden:

a. Goede schoolresultaten geven geen voldoende waarborg van geschiktheid voor het volgen van Nijverheidsonderwijs.

b. Een toelatingsexamen, afgenomen door de Nijverheidsscholen in den tot nog toe gebruikelijken vorm, blijkt evenmin een voldoende waarborg voor het vinden der geschikte leerlingen.

c. Naast lust en belangstelling zijn eigenschappen van karakter en vaardigheid noodig om een beroep van geschoolden arbeid te leeren.

d. De tegenwoordige inrichting der Lagere school maakt het haar niet mogelijk over het aanwezig zijn der vereischte vaardigheden een volledig oordeel te vellen.

e. Het is door vele onderzoekingen gebleken, dat het psychotechnisch onderzoek in staat is betrouwbare gegevens te verschaffen omtrent technisch inzicht en omtrent de vaardigheden van oog en hand.

f. Er is derhalve alle aanleiding een proef te nemen met een psychotechnisch onderzoek der candidaten voor de Nijverheidsscholen.

3. Het is gewenscht, dat dit onderzoek in plaatsen, waar dit mogelijk is, geleid wordt door deskundigen, hetzij al of niet deel uitmakende van een Bureau, dat zich met een dergelijk onderzoek kan en wil belasten.

Waar dit niet mogelijk is, moet het in handen gegeven worden van hen, die op grond van hun werkkring of studie, daarvoor door de bovengenoemde Centrale Commissie voor psychotechnisch onderzoek geschikt geacht worden.

Aan het rapport van de sub-commissie is als een der bijlagen nog toege-

voegd een ontwerp van een psychotechnisch onderzoek voor kandidaten voor Nijverheidsscholen.

Het rapport is, zoolang de voorraad strekt, à f 1,50 verkrijgbaar bij de N.V. H. ten Brink's Uitgevers Mij. te Arnhem en belangstellenden kan een bestudeering daarvan ten zeerste worden aangeraden.

DE VOORUITZICHTEN VAN DE ONTWIKKELING VAN DEN PAARDENSTAPEL.

Uit de in 1930 gehouden veetelling is gebleken, dat het aantal paarden in Nederland aanmerkelijk kleiner is dan vóór den oorlog. (In 1921 was de paardenstapel veel grooter, doch aangezien toen de verhoudingen nog zeer abnormaal waren, kan deze periode hier buiten beschouwing blijven). In 1910 bedroeg het totaal aantal paarden ongeveer 327.000 stuks tegen 299.000 stuks in 1930. Veel grooter is echter de achteruitgang van de rubriek paarden beneden 3 jaar; dit viel terug van 89.000 tot 46.000. Maakten de paarden beneden 3 jaar in 1910 nog 27 % uit van den totalen paardenstapel, in 1930 daalde dit percentage tot 15 %.

Hieruit blijkt, dat indien in de volgende jaren de paardenstapel op hetzelfde niveau zou moeten blijven, de paarden gemiddeld een leeftijd van 20 jaar zouden moeten bereiken, terwijl dit cijfer in 1910 slechts 11 jaar zou bedragen. Hoewel hierbij rekening is te houden met de omstandigheid, dat in 1910 nog jaarlijks een belangrijke export van paarden plaats vond, terwijl het vereischte aantal paarden is achteruitgegaan en in de toekomst wellicht nog verdere vermindering is te verwachten, werden deze cijfers zoo frappant geacht, dat nog is nagegaan, welke wijzigingen op dit gebied in andere landen te constateeren vallen. De resultaten van dat onderzoek zijn vermeld in onderstaande tabel, waaruit blijkt, dat in al deze landen eveneens een vermindering valt te constateeren, behalve in België.

Landen	1910			1930			Vereischte gemiddelde leeftijd	
	Totaal aantal in duizendtall.	Jonger dan 3 jaar in duizendtall.	Percentage van het totaal	Totaal aantal in duizendtall.	Jonger dan 3 jaar in duizendtall.	Percentage van het totaal	1910	1930
Nederland . . .	327	89	27	299	46	15,3	11	20
Duitschland . . .	4.523	658	13,8	3.519	401	11,4	22	27
Frankrijk . . .	3.198	672	21	2.936	588	20,4	14	15
Engeland . . .	1.545	273	27	1.204	153	19,2	11	16
België	317	112	35,4	253	103	40,8	9	8
Denemarken . . .	535	132	24,3	520	58	11,1	12	27
Zweden	587	95	16,2	628	68	10,8	19	28
Noorwegen . . .	172	27	15,9	182	21	12	19	25

(Mededeeling van de Directie van den Landbouw).

Een span inlandsche Eriische zwarten voor de beugelchais. Een 20 jaren geloden scheen het alsof het inlandsche friesche paard geheel door het bovenlandsche (Oldenburgsch-Oostfriesch) verdrongen zoude worden. In de laatste jaren zijn krachtige pogingen aangewend om de inlandsche zwarten weder op den voorgrond te plaatsen en blijikbaar met succes.

INGEZONDEN STUKKEN

HOEFBESLAG EN UITGLIJDEN

mochten zich nogmaals verheugen in de bijzondere attentie, daaraan geschonken; zoowel in het *Tijdschrift voor Diergeneeskunde* door Prof. Dr. Kroon, als namens Z. H. Gel. in *De Hoefsmid*.

De steeds hoogst interessante studie over dit onderwerp wordt ook wederom ditmaal met de grootste toewijding behandeld. Reeds in 1911 en daarna in 1929 leverde Z. H. Gel. bijdragen in de literatuur, welke zoowel voor belangstellenden als belanghebbenden de volle aandacht tot zich mochten trekken.

Ditmaal zijn het de rubberbeslagen, welke een punt van bespreking uitmaken, die na genomen proeven, zijn gebleken, niet te kunnen beantwoorden aan het doel, gesteld aan solieden gang op glad plaveisel.

Toen destijds — jaren geleden — de heer Heidema tot mij de vraag richtte, mijne meening, zoo mogelijk in een paar woorden, te willen zeggen in *De Hoefsmid*, *meende ik als mijn oordeel te mogen geven de voor mij meest vaststaande zekerheid, dat scherpe kalkoenen bij wintergladheid wel nimmer zouden kunnen worden gemist*. En ziet, dit leeken-oordeel — ik ben n.l. noch dierenarts noch hoefsmid — mocht heden de adhaesie ontvangen van hooggeleerde zijde, waar toch de conclusie luidt: „deze scherpe kalkoenen kunnen bij wintergladheid niet worden gemist.”

Precies — en noch de in 1911 beschreven methoden van Prof. Dr. Moser, noch de later behandelde methoden van wien ook en van wat ook hebben kunnen verhoeden, dat in 1930 de paarden nog steeds uitgleden en zullen blijven uitglijden, tenzij beslagen met gewoon winterbeslag op scherp. Elke praktische hoefsmid wist dit trouwens al lang en haalde steeds de schouders op over de verscheidene en verschillende laboratorium-theorie mitsgaders daar genomen proeven (inm. qua talis steeds van belang en zelfs nuttig en hierom noodig!), zoodra hem deze nu tevens werden voorgesteld als dienstbaar in de praktijk van het dagelijksche dienstleven.

Dat nu Prof. Dr. Kroon hoop koesterde, gebaseerd op het feit, dat onze overschoenen en de autoband bewijs leverden voor de stroefheid van dit materiaal op het wegdek, glad door sneeuw en ijs, laat zich alleen verklaren uit een ander feit, met name dat Z. H. Gel. daarbij vergat, hoe een paard normaliter den geplaatsten voet niet gelijk wij zulks doen, laat staan, doch hiermede iets schuift alvorens de last geheel te hebben overgenomen. Men behoeft zelfs geen duizenden paarden op alle denkbare wegdekken gedurende uren, dagen, maanden en jaren te hebben waargenomen met den juisten kijk op hetgeen men wenschte waar te nemen, om het gewaagde dezer stelling te veronderstellen met den angst op eene vergissing.

En de rubberband behoudt alleen die adhaesie zoolang de roteerende beweging niet overgaat in eene welke in vakterm slippen heet, want dan is het met de stabiliteit op het wegdek gedaan. Ook hier volslagen leek — nooit zat ik aan het stuurrad — nam ik slechts van uit den wal deze navigatie af en toe waar. Tot zoover de wintergladheid.

En nu wat betreft het z.g. gesloten wegdek. Hier trachtte ik destijds propaganda te maken voor het gebruik van het vlakke beslag zonder stoot en zonder kalkoenen, en zal daarop nu niet verder terugkomen. Wat elders bij duizenden paarden in de praktijk van het dagelijksche dienstleven vier blijft, als daar twee met twee wordt vermenigvuldigd, dat komt allicht hier bij eenige honderden ook wel zoo ongeveer uit.

Doch er zijn een paar andere punten van overweging m. i., welke het art. van Prof. Dr. Kroon naar voren brengt.

Z. H. Gel. meent, dat als de beslagen het uitglijden der trekpaarden voorkomen kunnen, ze zulks bij rij- en tuigpaarden ook zeker zullen doen, wat omgekeerd natuurlijk niet het geval behoeft te zijn. Doch de richting, waarin de last op het paard werkt, bepaalt eveneens de richting, waarin het dier event. uitglijdt. Het trekpaard zal in den regel achterwaarts een been verliezen, terwijl het rijpaard dit naar voren doet. Bij het rijpaard werkt de straal meer en eerder tegen uitglijden dan bij het trekpaard, waar het dito op een vasten stand der teenen aankomt. Dit geldt alleen voor de richting waarin de arbeidskrachten werken, terwijl het zijdelings uitglijden voor beide vrijwel gelijk blijft. Het rijpaard glijdt er van achter naar voren onderuit, terwijl het trekpaard de beenen event. van voren naar achteren verliest, zoodra de last, resp. door beiden te verplaatsen zwaarder wordt dan de adhaesie met den bodem zulks toelaat. Hoe grooter deze adhaesie, des te solieder de stand. Stoot en (of) kalkoenen bieden niet de adhaesiemogelijkheden van een vlak ijzer op *gesloten* wegdek.

Hierbij komt echter nog het groote voordeel, dat, waar het dier in staat blijft gesteld den neergezetten voet iets te laten doorglijden, zulks zeker ten goede komt aan het behoud van het geheele dier. Een tegenhouden van dit natuurlijk glijden vernielt op den duur de overigens beste pezen, banden en gewrichten.

Een z.g. biljardeerend paard hierin corrigeeren door een verlengden buitentak verbergt het gebrek wel voor het oog van den toeschouwer doch moert het betreffende been. Een dergelijk paard zal blijken langer mede te gaan met het gebrek in den gang dan met de aangebrachte correctie. Het spoedige „vermoeid” zijn der beenen heeft enkel zijn oorzaak in het tegenwerken hunner natuurlijke functie, moge deze dan ook minder volmaakt zijn en minder gaarne gezien — we weten hoe het behandelen van toontreder en franschen stand het best geschiedt door dezen stand en gang te laten zooals ze zijn van nature, in plaats van te willen corrigeeren van een deel voor het oog, wat slechts ten nadeele zal blijken te zijn geweest voor het behoud van het geheel. Het moge paradoxaal klinken, doch ik geloof dat een paard op glad plaveisel nog beter een keer tegen de vlakke kan gaan dan zulks trachten te voorkomen met middelen welke dreigen ten nadeele te komen aan alles met en in alles. En dan zal een vlak ijzer op den duur blijken te zijn geweest het voordeeligst in het gebruik.

We laten intusschen den geleerden hunne werkelijk interessante laboratoriumstudie en der industrie haar niet weg te cijferen voordeelen met elk nieuwe bedacht probeersel! Wie glijdt er uit op het eerstvolgende? Belangstellende, belanglooze vraag van Uwen dw. □

Onderschrift.

Indien ik het bovenstaande goed begrepen heb, is het oordeel van den geachten Schrijver dat het scherpe winterbeslag nooit gemist zal kunnen worden en heeft Z.Ed. een vooropgezette meening dat geen enkele uitvinding ooit zal kunnen slagen om het paard, zonder dit scherpe beslag, voldoende steun op de moderne plaveidsels te geven.

Dit is nu wel zeer kras gesproken en gezien de geweldige vlucht welke de industrie gedurende de laatste halve eeuw heeft genomen, zou het toch dunkt mij in het geheel niet te verwonderen zijn wanneer ook op dit gebied iets nieuws en deugdzaams gevonden zou worden. Dit zijn echter persoonlijke meeningen waarin men kan verschillen, doch het spijt mij te moeten opmerken dat de geachte Schrijver niet sympatiseert met het onderzoek en de publicatie van de middelen die in deze gaandeweg worden gelanceerd en aanbevolen. Integendeel vind ik dat wij dankbaar moeten zijn dat in ons blad deze middelen worden besproken en de uitkomsten van de proefnemingen worden medegedeeld. Deze laatste toch zijn absoluut niet het resultaat van laboratoriumproeven, doch zijn geheel genomen in de praktijk en aan de volle praktijk getoetst en waar deze mededeelingen komen uit de meest serieuze bron en absoluut onbevooroordeeld zijn, kunnen de lezers hier met gerustheid hunne conclusies uit trekken. Het lijkt mij van het meeste belang dat ook in den vervolge elke serieuze nieuwe ontdekking grondig wordt getoetst aan de praktijk en dat de resultaten in ons blad worden vermeld en laat ons hopen dat zoolang het autosnelverkeer nog niet over eigen wegen beschikt en dus de paarden ook van de meest moderne kunstwegen moeten gebruik maken, dat er nog een middel zal worden gevonden waarbij het uitglijden zal worden voorkomen, zonder dat dit middel ten koste zal komen aan meerdere slijtage van het beenwerk en van de hoeven van het paard.

R e d.

KORTE MEDEDEELINGEN.

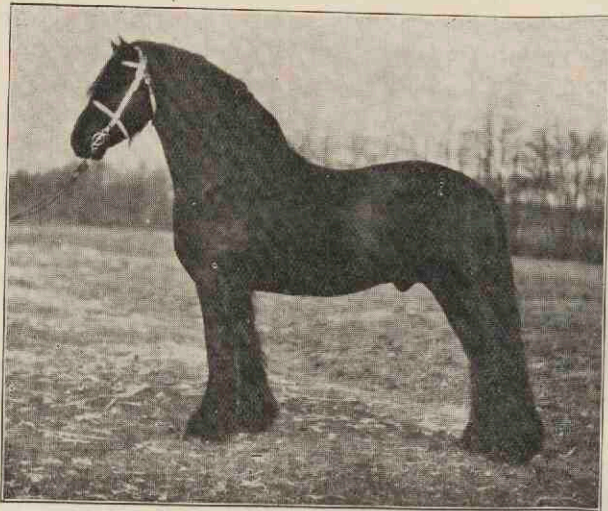
— Eén gratis advertentie per jaar. Uitgeefster en Redactie zien in de toekomst gaarne eene uitbreiding van de advertentie-rubriek in „De Hoefsmid”. Zij trachten dit doel te bereiken door ieder abonné de gelegenheid te geven jaarlijks één advertentie gratis te kunnen doen opnemen en zij hopen dat daarvan gebruik zal worden gemaakt. Grootte 10 regels halve pagina-breedte, of 5 regels over de geheele breedte.

Aan afnemers van hoefbeslag-artikelen wordt beleefd verzocht hunne leveranciers de aandacht op het wenschelijke van adverteeren in „De Hoefsmid” te willen vestigen. De administratie is gaarne bereid bedoelde leveranciers alle mogelijke inlichtingen te verstrekken en prijsopgaven te doen.

— Geldersch-Overijselsche Maatschappij van Landbouw. De Prov. Staten van Gelderland hebben aan voornoemde Maatschappij voor de jaren 1922, 1923 en 1924 een jaarlijksche subsidie toegekend van f 450 ten behoeve van door de Mij. te geven onderwijs in hoefbeslag.

— **Hoefsmidschool te Amersfoort.** Op 12 Augustus l.l. hebben met goed gevolg het examen van hoefsmid afgelegd de navolgende leerlingen: T. L. van Run, B. J. van Essen, R. Kok, J. A. Tervoerds, J. G. Quadfass en T. Vink.

Aan hen is een diploma uitgereikt en na aanstelling tot korporaal res. hoefsmid, zijn zij met onbepaald groot verlof vertrokken.

Cramer 137 Fr. P. S., de hengst van den heer W. de Vlugt te Nietap, die medewerkt aan de vernieuwde fokkerij van het Friesche paard.

LITERATUUR OVERZICHT.

— Prof. Dr. Schwendemann te Bern schrijft in het Julinumnummer van de Zwitsersche Hoefsmid over de lip aan het hoefijzer en deelt mede, dat men het over het nut van de toonlip wel eens is, daar deze algemeen aangebracht wordt. Toch vindt men vele hoefijzers uit oude tijden zonder lip en ook de Oostersche volkeren maken geen lip aan het ijzer, hoewel toch de wegen veel slechter zijn en de dienst der paarden niet lichter is dan in het Westen.

Met klauwijzers merkt men het zelfde op, n.l., dat machinale klauwijzers zonder lip en veer even goed en even lang onder blijven liggen als de handgesmede klauwijzers met lip en veer.

Brengt men dus als regel een toonlip aan om het passen te vergemakkelijken en het opschuiven te voorkomen, zoo moet men wel op andere plaatsen lippen aanbrengen als het paard niet vlak optreedt. B.v. bij bodemwijden stand en bij Franschen stand wil het ijzer nog wel eens naar binnen verschuiven en zal een zijlip aan den buitentak dit tegengaan. Indien een paard dus scheef optreedt, zal een zijlip vaak goede diensten doen. Het maken van een lip geschiedt dikwijls foutief en ten koste van

den ijzertak, die hierdoor verzwakt wordt. De lip moet aan de basis sterk zijn, half rond van vorm, dus niet scherp zijn en naar boven geleidelijk dunner worden, zoodat ze met lichte hamerslagen goed kan worden aangestemmen. Wat de hoogte van de lip betreft, deze maakt men in overeenstemming met de zwaarte van het ijzer.

Bij vlakke hoefijzers en bij licht beslag kan de hoogte van de lip gelijk zijn aan de dikte van het ijzer. Bij zware trekpaarden zijn sterkere lippen noodzakelijk.

Wanneer de bovenrand van de lip scherp en puntig is, kunnen gemakkelijk verwondingen optreden bij het losraken van het ijzer en gevallen zijn bekend, dat zoo'n scherpe puntige lip niet alleen in de zool van den hoef is gedrongen, doch tot op het hoefbeen is ingetrapt. Wat zijlippen betreft, deze zijn niet zoo spoedig nodig bij vlakke ijzers dan bij ijzers met stoot en kalkoenen, verder gebruikt men ze bij strijkijzers, bij hoeven met lossen wand, hollen wand en bij brokkerhoeven.

De zijlippen brengt men aan tusschen twee nagelgaten om druk op den nagel te voorkomen. Brengt men lippen aan het eind der takken aan, zooals gebruikelijk is bij hoefbevangen paarden, dan mogen deze slechts heel licht tegen de verzenen aan liggen.

Men lette er ook op, dat men lippen slechts aanslaat tegen sterke gezonde hoornwand. Bij stompe hoefvormen, stijlen kootstand, steltvoeten, in het algemeen bij hoeven, waarbij de belasting in het toongedeelte valt, zal de toonlip tegen den wand aan komen, doch geen hoorn worden weggenomen om den lip in te laten. De toonagelgaten zouden anders achter de witte lijn komen en vernageling zou spoedig plaats vinden. Bij spitse hoefvormen moeten de lippen wel in den wand komen te liggen en neemt men hiertoe het hoorn met de renet weg en niet met de hawwkling.

*

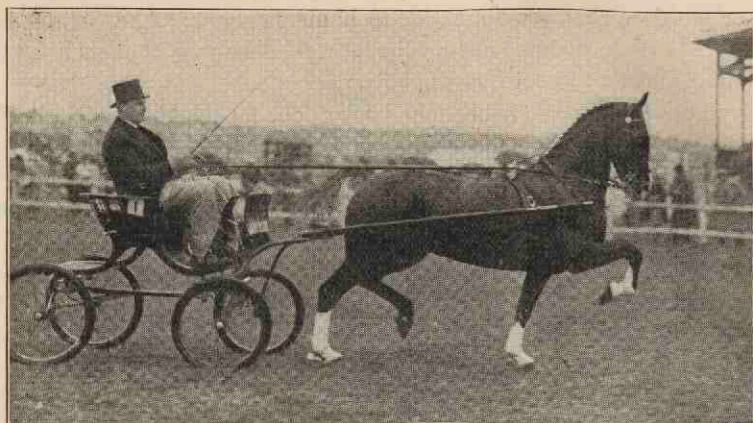
— In de Duitse Hoefsmid staat een mededeeling omtrent den paardenstapel van Frankrijk, waaraan wij het volgende ontleenen. In 1840 waren er 2,1 — in 1882 : 2,7 — in 1905 : 3,1, in 1913 : 3,2, in 1918 : 2,2, in 1920 : 2,9 in 1927 : 2,8 millioen paarden.

De achteruitgang is een gevolg van de automobieliindustrie, waardoor rij- en rijtuigpaarden verminderden. De kwaliteit der paarden is echter beter geworden. De uitvoer van paarden is vergeleken bij de vóóroorlogstijd met 2/3 verminderd. Thans schijnt de toestand geconsolideerd te zijn.

*

In de Vereenigde Staten van Noord Amerika waren op 1 Januari 1931 17.934.000 paarden en muilieren tegen 25.199.000 op 1 Januari 1920. In 11 jaar tijd dus een teruggang van 29 %. Deze vermindering heeft hoofdzakelijk plaats gevonden ten koste van de paarden en wel $\pm 35\%$ er zijn nu nog 12.803.000 paarden en 5.131.000 muilieren.

Concours hippique op Houtrust.

Een der opvallende luxetuigpaarden op dit concours was boven afgebeelde
Elza van den heer R. K. Velstra te Marsum.

A.s. Draverijen:

19 Aug.	Stompwijk	k.b.	18 Sept.	Wolvega	k.b.
21 Aug.	Bussum	k.b.	20 Sept.	Duindigt	l.b.
23 Aug.	Den Hoorn	k.b.	21 Sept.	Medemblik	k.b.
23 Aug.	Duindigt	l.b.	24 Sept.	Enkhuizen	k.b.
27 Aug.	Abcoude	k.b.	24 Sept.	Hillegom	k.b.
28 Aug.	Purmerend	k.b.	27 Sept.	Duindigt	l.b.
30 Aug.	Alkmaar	l.b.	27 Sept.	Drachten	l.b.
31 Aug.	Hilversum	l.b.	1 Oct.	Lisse	k.b.
Sept.	Zaandam	k.b.	4 Oct.	Hilversum	l.b.
3 Sept.	Warmond	k.b.	11 Oct.	Alkmaar	l.b.
3 Sept.	Heemskerk	k.b.	15 Oct.	Purmerend	k.b.
4 Sept.	Leeuwarden	l.b.	18 Oct.	Duindigt	l.b.
6 Sept.	Groningen	l.b.	25 Oct.	Duindigt	l.b.
6 Sept.	Houtrust	k.b.	1 Nov.	Duindigt	l.b.
10 Sept.	Beverwijk	k.b.	8 Nov.	Duindigt	l.b.
13 Sept.	Duindigt	l.b.	15 Nov.	Duindigt	l.b.
13 Sept.	Sappemeer	l.b.	22 Nov.	Duindigt	l.b.
13 Sept.	den Hoorn	k.b.			

ADVERTENTIEN.

ER BIEDT ZICH AAN:

een alleszins **BEKWAAM HOEFSMID**. Rijksdiploma. Gehuwd.
Verder bekend met alle Boerenwerk.

Brieven franco no. 2 Bureau „DE HOEFSMID”, Den Haag.

DE HOEF SMID

Officieel Orgaan van de Vereeniging van Onderwijzers in practisch hoefbeslag in Nederland

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIËN

1—10 regels (breedte 5³/₄ cM.) f 2.—,
iedere regel meer f 0.20. - Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: Dr. R. H. J. Gallandat Huet, te Amersfoort.
Uitgave van de N.V. Zuid-Holl. Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD.

Het hoefbeslag in de Residentie — Cursus in hoefbeslag te Ede — Examen-
commissie Rijksdiploma als hoefsmid — Moderne stalwagen — A. N. W. B. Toe-
ristenbond voor Nederland — Korre mededeelingen — Het Rijkswegenplan —
Grootte Ruiterdag te Amsterdam — Advertentiën

HET HOEFBESLAG IN DE RESIDENTIE.

Het is ongeveer een 15-tal jaren geleden dat de hoefsmederijen te 's-Gravenhage in „De Hoefsmid” de revue zijn gepasseerd. En als we de bedrijven van heden vergelijken met de vroegere dan valt er een groote teruggang te constateeren. Het aantal hoefsmederijen is wel niet zooveel verminderd, doch de omvang, de grootte, ervan heeft belangrijk ingeboet. De Residentie is gaandeweg de stad geworden der miniatuur-hoefsmederijtjes. Uitgezonderd een paar zaken die nog van groote beteekenis zijn en daarvan wel in de eerste plaats de hoefsmederij van de Gebr. van Dam in de Christiaan de Wethstraat, waarin 3 broers met 3 à 4 knechts employ vinden.

De teruggang van het hoefsmidsbedrijf in de steden is natuurlijk voornamelijk te wijten aan de opkomst van de auto. Maar ook — en dat nu niet bepaald in de laatste 15 jaren doch meer nog daarvoor — aan het feit dat vele paarden uit de omliggende dorpen vroeger in de steden hun nieuw beslag opdeden, terwijl die dorpen daarin later zelf voorzagen. Hierop zijn nog wel uitzonderingen, want zoo komen thans nog vele paarden uit het Westland in de beslagplaats van Gebr. v. Dam voornoemd.

Maar de grootste slag werd aan de hoefsmederijen toegebracht toen ed stalhouderijen als sneeuw voor de zon gingen verdwijnen. Bezat den Haag voor ongeveer 25 jaar geleden een 40 stalhouderijen, en waaronder groote, — heden kan men eigenlijk nog slechts van twee overgeblevene spreken en dat zijn dan ook nog een paar dicht bevolkte, n.l. die van den heer Köhler en van den heer Lans. Het werk voor deze stallen bestaat vrijwel geheel uit trouw- en rouwdienst.

Successievelijk verdwenen ook bijna alle eigen equipages en de snorders, alsmede de groote handelsstal der firma v. d. Kuylen.

Toegenomen is het aantal rijpaarden, doch de sleeperspaarden vormen het grootste contingent voor den hoefsmid. Voor de bouwbedrijven (het rijden van zand en steen) worden nog veel paarden gebezigd en verder voor het havenbedrijf. Vooral voor het havenbedrijf breidt de auto-tractie zich niet uit, doch wint het paard weer meer veld.

Als belangrijke stallen vallen verder in Den Haag te noemen: de Koninklijke Stallen met een 70 stuks, de stal van den heer P. v. d. Touw en van den heer C. de Reijer (beide voor vleeschvervoer), de Melkinrichting De Sierkan, Van Gend en Loos en de Zuid-Hollandsche Bierbrouwerij. En om het overzicht van het aanwezige paardenmateriaal eenigszins volledig te maken dienen genoemd de paarden der melk- en groenteboeren.

Sommige van deze groote bedrijven hebben een eigen hoefsmid.

Van de vroegere hoefsmederijen zijn verdwenen: de zaal van Köhler in de Wagenstraat, welk bedrijf daarna nog een tijdje is voortgezet aan de Veerkade; — die van Gerrit de Bruin in de Koediefstraat (welke na het overdoen aan de beide knechts spoedig verdween), — verder in diezelfde straat de zaak van Hendriks, wegens gebrek aan klanten; — om dezelfde reden een kleine hoefsmederij in de Bierstraat, waar men nog tevergeefs heeft geprobeerd om tegen laag tarief „werk” te houden.

De bestaande hoefsmederijen komen over de geheele stad verspreid voor en behalve de genoemde in de Christiaan de Wethstraat kan die van wijlen den heer v. d. Horst in de Kikkerstraat tot de grooten worden gerekend, want daar wordt sinds jaren met dezelfde twee knechts gewerkt, thans onder leiding van den zoon van den overleden vroegeren baas. Van beteekenis is ook de smederij van v. Tricht in de Sumatrastraat, meer speciaal voor het beslaan van harddravers en renpaarden tot ver buiten den Haag.

Typeerend is wel dat in de van Ravensteynstraat in het laatste tijdperk een nieuwe hoefsmederij is opgericht en wel die van den heer Jansen, die daar wel bestaansrecht blijkt te hebben.

Er volgen dan een serie kleinere of kleine bedrijven, o.a. de reeds 30 jaar bestaande zaak van den heer Lenz in de Paulus Potterstraat, waar het vroeger drukker was dan heden; — die van den heer Brusse in de Spijkermakerstraat — die van Pauli in de Rozemarijnstraat, — van Weyermans aan het Zieke, die beide op een bestaan van 30 jaar kunnen bogen, — van de Haan in de Engelenburgstraat, van Eikelenburg in het Kortengosch en nog eene in de Elandstraat, die we alle reeds een kwart-eeuw kennen. Voorts een tamelijk drukke zaak in de Twentstraat, waarin twee knechts van de gewezen hoefsmederij van Krul aan den Noordwal zich hebben gevestigd. Die smederij van Krul was eertijds wel de grootste in de Residentie. De eigenaar werkte daar met 3 knechts, 3 halfwassen en 3 jongens.

Om dit resumé te voltooien zij nog vermeld de van ouds bestaande zaak van wijlen den heer Rust aan de Hooigracht, eertijds een beroemde smederij en waarin thans vele manegepaarden en de paarden der politie worden beslagen. In dezelfde buurt, n.l. in de Laan van Roos en Doorn vinden we de hoefsmederij van den heer Petit, die daar ook al een goede 30 jaar is

gevestigd. De vroeger flinke zaak van den heer Molenaar in het Lamgroen heeft als hoefsmederij geen beteekenis meer.

In Scheveningen valt melding te maken van de hoefsmederij van Hoog in de Weststraat en verder zijn ons daar geene meer bekend.

*

Het zelf smeden van ijzers vindt veel toepassing en het quantum machinale ijzers dat in den Haag verbruikt wordt is niet groot.

In de beslag-methode is over het algemeen weinig wijziging gekomen. In verband met het moderne wegdek mocht naar onze meening het beslag met kurkzolen meer aanwending vinden. Voor sleeperspaarden die meer op oneffen terrein loopen, kunnen die kurkzolen minder toepassing vinden, mede ook omdat hunne hoeven daarvoor te groot zijn.

* *

CURSUS IN HOEFBESLAG TE EDE.

Te Ede is thans het tweede gedeelte van den cursus loopende. Een zogenaaemde zomer-cursus dus en voor zoover ons bekend zijn Ede met Bedum de eenige plaatsen waar de hoefbeslag-cursus in het zomer-seizoen plaats vindt. Overal elders in het winter-halfjaar. Men geeft in Ede aan het zomer-seizoen niet de voorkeur, maar om technische reden en wel om de onvoldoend practische verlichting van de smederij-localen, is men aan het werken op „lange” dagen aangewezen.

De eerste cursus te Ede dateert van 1925. Hij werd door de bemoeiingen van Dr. Brands in het leven geroepen en Dr. Brands heeft ook nog het eerste gedeelte van den thans loopenden cursus geleid, doch wegens overplaatsing naar het Remontedepot te Milligen is de leiding daarna overgegaan op Dr. H. J. Weckenstroo (voorheen te Milligen).

De cursus gaat uit van de Afdeeling Neder-Veluwe der Geldersche-Overijsselsche Maatschappij van Landbouw, van welke Maatschappij subsidie wordt genoten, alsmede subsidie van de Regeering. De cursus duurt van Maart tot einde September. De lessen worden Zaterdagnamiddags gegeven en er is verlof verkregen het aantal lessen van 16 uit te breiden tot 20.

Aangezien de vroeger te Arnhem gehouden cursus is opgeheven, melden zich voor Ede voldoende leerlingen aan. Het eerste gedeelte van den cursus is met 11 leerlingen begonnen. Bij het „overgangs”-examen voor het 2e gedeelte in dit voorjaar waren er 8 present en daarvan werden 2 afgewezen. Benevens de 6 geslaagden werd ook tot het 2e gedeelte toegelaten een leerling, die vroeger in Arnhem een cursus gedeeltelijk had gevolgd.

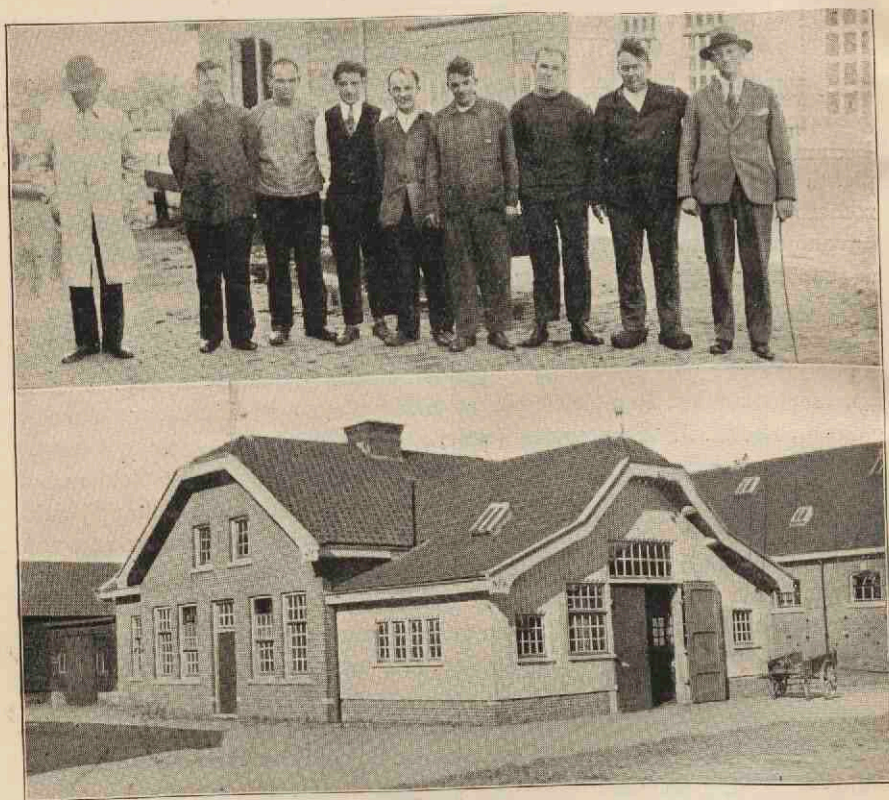
De smederij waarin de lessen worden gegeven is hiernevens afgebeeld. Het is een der vele gebouwen van het groote Kazerne-complex. Er kan worden beschikt over 5 vuren en evenveel aanbeelden en over 2 ruime beslagloodsen met vlakken houten bodem.

Als lesmateriaal dienen burgerpaarden, die 's zomers weliswaar moeilijker te krijgen zijn dan 's winters, doch het beslag wordt gratis aangebracht en dit brengt mede dat er steeds voldoende eigenaren paarden beschikbaar stellen. En het aangeboden paarden-materiaal leent zich uitstekend voor

het doel, want er is niet alleen verscheidenheid in soort of type, maar er komen vele onder voor, waarbij afwijkend beslag kan of moet worden toegepast. Gemiddeld zijn op elke les twee paarden present, die dan volledig worden behandeld; bovendien wordt het beslaan van doode hoeven toegepast.

Als lesgeld wordt van elken leerling *f* 10.— per cursus-gedeelte gegeven, — De beschikking over de smederij is gratis, doch gereedschappen, kolen en staafijzer komen op rekening van de cursus-kosten.

De heer J. H. Tangelder uit Duiven, geeft de practische lessen, — de heer Weekenstroo voornoemd de theoretische. Het onderwijs kunnen we dus aan bekwame handen toevertrouwd heeten. Maar niettemin is „de leiding” er zich van bewust dat op volle ambitie en toewijding van de leerlingen moet worden gerekend om het gewenschte resultaat te bereiken. B.

Beneden: de smederij op het Kazerne-terrein waarin de cursus wordt gegeven.

Boven: op den linkervleugel de heer J. H. Tangelder, die de practische lessen geeft en op den rechtervleugel de leider de heer Dr. H. J. Weekenstroo. In het midden de 7 cursisten, zijnde van links naar rechts: G. C. v. d. Mheen uit Barneveld, D. Leyenhorst uit Lunteren, A. J. Bartels uit Arnhem, P. E. Leyenhorst uit Renswoude, J. Looyen uit Wageningen, W. Viets uit Barneveld en G. Kerkhoff uit Groesbeek.

EXAMEN-COMMISSIE RIJKSDIPLOMA ALS HOEFSMID.

De Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, Gelet op artikel 3 van het Reglement voor het examen ter verkrijging van een Rijksdiploma als hoefsmid, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 28 Februari 1919, No. 85, laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 26 Januari 1925, No. 3;

heeft goedgevonden: voor het tijdvak van 1 September 1931 tot 1 September 1932, in de Commissie, belast met het afnemen van het examen ter verkrijging van een Rijksdiploma als hoefsmid, te benoemen:

- a. tot lid en voorzitter, Dr. H. M. Kroon, hoogleeraar bij de Veeartsenij-kundige faculteit der Rijksuniversiteit, te Utrecht;
- b. tot lid en plaatsvervangend voorzitter J. Plet, veearts te Heerenveen;
- c. tot leden:
  1. N. Bolder, onderwijzer in practisch hoefbeslag te Utrecht;
  2. Dr. R. H. J. Gallandat Huët, Maj. Paardenarts, Directeur van de Militaire hoefsmidschool te Amersfoort;
  3. Dr. J. H. Hartog, hoogleeraar bij de Veeartsenijkundige faculteit der Rijksuniversiteit, te Utrecht;
  4. H. J. Breukink, onderwijzer in practisch hoefbeslag te Lochem;
  5. P. Verhoeven, onderwijzer in practisch hoefbeslag te Cuyk;
- d. tot plaatsvervangende leden:
  1. F. Falkenhagen, onderwijzer in practisch hoefbeslag te Amsterdam;
  2. H. Hagen, onderwijzer in practisch hoefbeslag te Steenwijk;
  3. A. Kroeze, onderwijzer in practisch hoefbeslag te Grollo (Dr.);
  4. Dr. G. M. v. d. Plank, conservator aan het Zoötechnisch instituut te Utrecht;
  5. M. F. Plankeel, veearts te 's-Hertogenbosch;
  6. E. Schreur, veearts, te Doetinchem;
  7. Dr. H. J. Weekenstroo, Militair paardenarts 1ste kl. te Bennekom (Ede).

A. N. W. B. TOERISTENBOND VOOR NEDERLAND).

De Commissie voor het Ruitertoerisme heeft besloten tot instelling o.a. van Bondshoefsmeden en Bondsstallingen.

Bondshoefsmeden zijn gedipl. hoefsmeden, leden van den A. N. W. B. die als erkend goede vaklieden bekend staan. Zij moeten zich verbinden paarden van Bondsleden op oordeelkundige wijze te beslaan en geen hogere kosten in rekening te brengen dan ter plaatse gebruikelijk is.

Bondsstallingen moeten toebehooren aan een lid van den A. N. W. B. Op aanvraag moeten zij aan minstens vier paarden goede stalling kunnen verleen en het verlangde voer tegen ter plaatse gebruikelijke prijzen kunnen verschaffen. Tevens moet een telefoon in de nabijheid van den stal zijn om zoo noodig hulp van een paardenarts of een hoefsmid te kunnen inroepen.

De namen van de Bondshoefsmeden en de adressen der Bondsstallen

worden vermeld in het Handboekje van den A. N. W. B. of in het Handboekje voor het Ruitertoerisme en zullen door den Bond worden aanbevolen.

Hoefsmeden en houders van stallen die in aanmerking wenschen te komen worden verzocht zich te wenden tot het Secretariaat der Commissie voor het Ruitertoerisme, Keizersgracht 588—590 Amsterdam of den Consul voor het Ruitertoerisme ter plaatse.

* * *

De Commissie voornoemd heeft reeds benoemd:

Tot *Bondshoefsmid*: P. v. Walbeek, Brink te Hilversum; Firma W. Huitink en Zn. te Ruurlo; J. Venema te Hoogeveen; K. Rieske te Dwingelo; A. J. Lambrechts, Zandvoortweg 207 te Baarn; W. v. d. Mheen te Barneveld; Kl. Anneyss te Garderen; M. A. Derks te Oudewater; J. Kennis, Bosscheweg 93 te Tilburg; W. v. Ede te Voorthuizen; Wachtm. Scholten te Voorthuizen; P. de Klerk, Hoogebakstraat 6 te Dordrecht; P. Bongaerts te Maasniel bij Roermond; Frans Boumans te Montfoort bij Roermond; G. H. Julicher, Rijksweg 451 te Swalmen; E. H. Tuinder te Borculo; Leblink te Vorden, en Hayo Berends te Emmen.

Tot *Bondspardenstal*: L. J. Mühlenbruch, directeur manege Sparrenlaan 16 te Hilversum; Leon Engelen Linssen, Stationsplein 9 (Hotel de la Station) te Roermond; Hotel Avenarius te Ruurlo; Ch. Durevon (Café-Rest.) Hoofdstraat te Hoogeveen; L. Homan (Café-Rest.) Stationstraat te Hoogeveen; Baarnsche Manege, Torenlaan te Baarn; Hotel J. Wesseling te Dwingelo; Hotel J. Zantinge te Dwingelo; Café H. Mulder te Dwingelo; Hotel De Roskam te Barneveld; A. Huiskamp (Hotel Lievendael) te Amerongen; Hotel Carelshaven te Delden; Hotel De Roskam te Garderen; Hotel De Vergulde Wagen te Garderen; Hotel Stad Lochem te Lochem; Hotel Bak te Lochem; Hotel Zwynshoofd te Lochem; Manege Hiemstra, Bibliotheekstraat te 's Hage; Manege Rijkevorssel, Oldenbarneveltstraat te Scheveningen; Hotel De Kap te Warnsveld; L. J. Jabaaij, Dir. v. d. Dordtsche Manege, Vest 47 te Dordrecht; J. Marsée, Stationsstraat 42 te Tilburg; Frans Boumans te Roermond; L. H. Hiddink, Hotel Weggelaar, Kerkstraat A 157 te Borculo; B. Willemsen, Arnhemsche Straatweg A 10 te Brummen; Hotel Het Wapen van Gelderland (E. W. Jansen) te Vorden.

KORTE MEDEDELINGEN.

— **Hoefsmidschool.** In de eerste helft van de maand September is het examen van hoefsmid met goed gevolg afgelegd door de dienstplichtigen der artillerie: P. Romkema, A. Havinga, J. Hoekstra, J. Rasschen, G. N. van Elferen, J. Stoker, G. C. Rutten, J. J. de Zwarte, L. van der Wiele, D. Boeve, A. Hoeksema, K. W. J. Helt, M. van de Water, G. J. Oonk en F. Smeets en door de reservehoefsmeden G. H. Hamer en R. de Bondt. Aan allen is een diploma uitgereikt en zij zijn vertrokken met onbepaald groot verlof.

G. H.

MODERNE STALWAGEN.

Moderne stalwagen van den heer Joh. Dibbits te Breda, waarin ruim plaats is voor 2 paarden, 3 rijtuigjes, tuigage, en bedienend personeel.

Lady Looky en Princess of Engeland van den heer Joh. Dibbits te Breda, welke de laatste weken zooveel 1ste en 2e prijzen mochten behalen op concoursen hippique, betreden hun salonwagen, voor 't vervoer naar een concours.

zijn er onder de jongere lezers van „De Hoefsmid” die zich vertrouwd willen maken met de benamingen der onderdeelen van het paardenlichaam en van de tuigdeelen die op duidelijke wijze zijn aangegeven,

— **Cursus in Hoefbeslag te Utrecht.** Aangifte voor dezen cursus, die gehouden zal worden aan het Instituut voor Hoefkunde, uiterlijk 28 Sept. e.k. (zie advertentie in deze afl.).

— **Rijksdiploma als hoefsmid.** Voor deelneming aan het najaarsexamen te Utrecht (October-December) bevat een advertentie in deze aflevering alle gegevens. Wij wijzen er hier alleen op dat aangifte vóór 12 Oct. a.s. dient te geschieden bij den heer Dr. Gallandat Huet te Amersfoort, Regentesselaan 14.

— **Nieuwe abonné's.** Als nieuwe abonné's op „De Hoefsmid” hebben zich doen inschrijven de heeren: L. Bartels te Arnhem, G. Kerkhof te Groesbeek, J. Looien te Wageningen en W. Viels te Barneveld.

— **Verpachting der hoefsmederij op de Veemarkt te Utrecht.** In de 27 Augustus gehouden vergadering van den Gemeenteraad van Utrecht werden B. en W. gemachtigd de hoefsmederij op de veemarkt telkens voor den tijd van drie jaren in het openbaar bij inschrijving te verpachten.

HET RIJKSWEGENPLAN.

In een persconferentie heeft de Minister van Waterstaat, Mr. P. J. Reijmer o.m. het volgende medegedeeld (overgenomen uit de dagbladpers).

Op het Rijkswegenplan 1927 kwam, in ronde getallen uitgedrukt, 1900 K.M. bestaande Rijksweg voor en 1000 K.M. weg, die of bij anderen in onderhoud was, of nieuw aangelegd moest worden. De eerste ramingen deden zien, dat met de uitvoering omstreeks 300 miljoen gulden zou gemoeid zijn, terwijl de uitvoeringsduur geschat werd op 25 jaren.

Dit plan was intusschen, daar er de tijd toe ontbrak, zonder veel voorbereiding tot stand gekomen, zoodat gedurende de uitvoering, weldra de behoefte bleek aan zeer beteekenende wijziging en aanvulling.

Hiermede rekening houdend is thans een nieuw Rijkswegenplan gemaakt, dat zich in verschillende opzichten van het plan 1927 onderscheidt.

In de eerste plaats zijn een aantal verbindingen in het Rijkswegenplan opgenomen, waardoor de lengte met 400 K.M. is uitgebreid, hoofdzakelijk wegen in het Noorden, Oosten en Zuiden.

Vervolgens zijn in het plan de profielen opgenomen, volgens welke de wegen, die naar mate van hun belangrijkheid in verschillende categorieën zijn ingedeeld, zullen verbeterd worden.

Bij deze profielen is de weg, welke uitsluitend voor snelverkeer dient, aanvaard, n.l. door middel van den aanleg o.m. van parallelwegen, die slechts op afstanden van 500 a 1000 M. verbinding met den autoweg krijgen. Bij 't ontwerpen dezer snelverkeerswegen zit evenwel niet de gedachte voor, dat thans ook wegen uitsluitend voor autoverkeer volgens rechte lijn van

de voornaamste steden naar het buitenland getrokken, zullen worden aangelegd en dat dus in het bijzonder rekening wordt gehouden met het internationale verkeer van Amsterdam naar Parijs, van Rotterdam naar het Ruhrdistrict enz.

Zonder de beteekenis van dit verkeer weg te cijferen, moet men toch wel in aanmerking nemen, dat in ons eigen land „doorgaand verkeer” per auto in de eerste plaats beteekent een verkeer over een middelbaren afstand van 50 à 150 K.M., terwijl de verbetering voorts ten goede moet komen aan het lokaal verkeer. Het zou een miskennis van het voornaamste doel van het autoverkeer zijn, indien de opbrengst van de wegenbelasting in de eerste plaats gebruikt werd om het verkeer over den zeer verren afstand te bevorderen. Het Rijkswegenplan bedoelt dus voornamelijk den aanleg van verbindingen tusschen de groote centra van ons land. Door den aanleg van rondwegen om de groote centra en verbindingen met de buitenlandsche wegennetten worden echter de verbindingswegen tusschen die centra ook dienstbaar gemaakt aan het verre aftandsverkeer.

* * *

De kosten van het wegenplan, zooals het thans is vastgesteld, zijn geraamd op 435 millioen guldens. Het is wenschelijk dit plan in een termijn van ongeveer 25 jaren uit te voeren, daarbij rekening houdende met de inkomsten van het wegefonds.

GROOTE RUITERDAG TE AMSTERDAM.

Programma.

18 September.

Des morgens voor 12 uur aankomst van 160 ruiters te Amsterdam per trein of per vrachtauto. De L. Rn., die deelnemen aan de dressuurproef voor afdelingen worden ondergebracht in de stallen van de voormalige cavalerie-kazerne aan de Sarphatistraat. *Alle* ruiters, dus ook van de zoeven genoemde afdelingen worden in de zalen van het Stadion ingekwartierd. De paarden van de volgende L. Rn. worden in legerstaltenten op het Stadionterrein geplaatst: Beijaert—Alblasserdam, Amstelruiters, Beijaert—Purmerend, Hippos, Juliana—Raamsdonk, Ritm. de Kruyff, Velp, Westfriesland, Winterswijkse Ruitersclub en de Neude Ruiters.

Des middags om pl.m. 14.30 uur groote marsch door de stad met muziek en standaarden. Op denzelfden tijd tot pl.m. 16.30 uur kampioenschap individuele dressuur op de binnenplaats van de Oranje-Nassaukazerne bij de Muiderpoort. Om pl.m. 18.30 uur gemeenschappelijke maaltijd der ruiters met hoofdbestuur en de leiders in het Stadion. Om 20.30 uur groote jubileumruiteravond in Krasnapolsky, Warmoesstraat (Vrije toegang voor leden van landelijke rijvereeningen op vertoon van een rijkaart en voor door hen geïntroduceerde personen; verplicht programma à / 0.25).

Zaterdag 19 September.

Des morgens om 9 uur dressuurproef voor afdelingen op de binnenplaats van de Oranje-Nassaukazerne. Voor 12 uur aankomst van ruim 100 lande-

lijke ruiters op het Stadionterrein (dit zijn de L. Rn. Bucephalus, de Gouwe-ruiters, Gorssel e. O., Heiloo (2 afd.), de Hoeksche Ruiters, Kinderdijk e.O., Ons Genoegen en Rossinant). Om 14.00 uur precies groote opmarsch in het Stadion met prijsuitreiking van het kampioenschap der afdeelingdresseduurproef. Daarna eerste gedeelte van den pushball-wedstrijd, prijsuitreiking van het kampioenschap individueele dressuur, patrouillespringen om het kampioenschap van Nederland en pushballwedstrijd tweede helft. Hierna wordt het springconcours gehouden om het kampioenschap van Nederland, individueel en voor équipes en tot slot van den middag groote historische ruiterquadrille van 1831.

Ruiteravond.

Voorloopig programma.

- I. Marschmuziek.
- II. A. Fanfares door de trompetters.
B. Opening door den eere-voorzitter Mr. A. Slob.
- III. Het zingen van het federatielied.
- IV. „Hulde aan de standaarden”.
- V. Hongaarsche ruiterfilm.
- VI. Fanfares en marschmuziek.
- VII. Gelegenheid tot het houden van korte huldigingstoespraken door personen buiten de landelijke ruitersport staande.
- VIII. Sluiting.
- IX. Gezellig samenzijn der federatie-leden en genoodigden.

Springconcours.

Aan het springconcours (Kl. L., W. V. pt. 93) zullen 20 ruiters deelnemen.

Pushballwedstrijd.

Het team der bereden Amsterdamsche politie zal spelen tegen een équipe onzer federatie.

Bijzonderheden.

Dat nog zelden een dergelijk fleurig, kleurig en veelzijdig programma werd vertoond zal wel een ieder met ons eens zijn. Bovendien vinden de schitterende demonstraties plaats in een omgeving, die een bijzonder karakter aan de geheele uitvoering geeft. Het Olympische Stadion is een plaats van historische vermaardheid en onbeschrijfelijk is de machtige indruk, die dit enorme steenen gevaarte op den bezoeker maakt. Daar omringd door meer dan 20.000 toeschouwers, volgende week onze ongeveer 300 landelijke ruiters te zien optreden zal het hart zoowel van stedeling als van plattelander sneller doen kloppen voor de jeugdorganisatie, die het in enkele jaren tijd tot zooiets grootsch heeft kunnen brengen.

Geen wonder dan ook dat hooge gasten de eere-tribune zullen vullen en aan de jubileumfeesten bijzonder chachet zullen verleen. Zoo is het vrij zeker dat Z.K.H. Prins Hendrik de ruiterspelen met hoogst derzelver tegenwoordigheid zal vereeren, terwijl ook de minister van Defensie en de Commissaris der Koningin in Noord-Holland, evenals de inspecteur der cavalerie,

de burgemeester van Amsterdam, de hoofdcommissaris van politie uit de hoofdstad en de voorzitter van de Nationale Landstormcommissie aanwezig zullen zijn.

Naast de eereprijzen, waarvan we vorige week reeds melding maakten, is nog ontvangen een zilveren medaille van Z. K. H. Prins Hendrik, welke medaille zal worden uitgelooft als eerste prijs in het kampioenschap patrouille-springen. Tenslotte wijzen wij er nog op, dat de kans bestaat dat zeer spoedig de goede plaatsen zullen zijn uitverkocht, zoodat het aanbeveling verdient zich ten spoedigste hiervan te verzekeren. S. I.

— Op de draverijen te *Saint Malo* (Frankrijk) kwamen bij het vertrek in den „Prix de la Société du Demi-Sang” de sulkey's van de paarden Célibataire en Elan in de war en de ridders werden er afgeworpen. Het paard Célibataire ging er tusschen uit met de sulkey tegen de achterbeenen, na ongeveer 1000 M. keerde hij om en ging zoo het aanstormende dichtaangesloten veld tegemoet. Men hield z'n hart vast in afwachting van de naderende catastrofe. Plotseling zag men een „jongen” de baan in vliegen en er in slagen Célibataire te pakken en op zij te zetten! Onmiddellijk informeerden de Comité-leden wie die moedige jongen was om hem toe te juichen en te feliciteeren, waarmee het publiek enthousiast instemde. Het bleek te zijn de jonge Goupil, een zoon van den bekenden pikeur die zelf mee reed in die course.

A D V E R T E N T I E N .

Rijksdiploma als Hoefsmid.

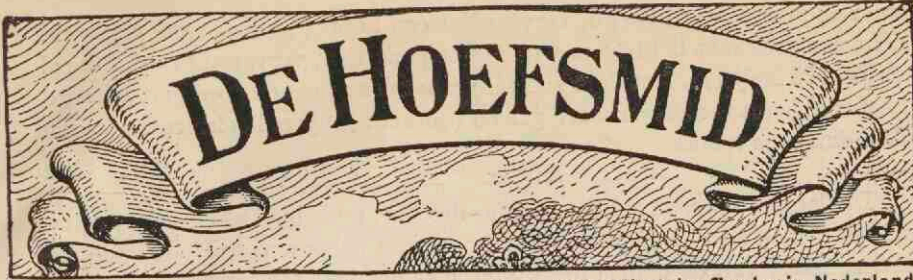

Het najaarsexamen 1931 zal gehouden worden in de maanden October—December. Schriftelijke aanmelding vóór 12 October a.s. aan den Secretaris der examencommissie Dr. R. H. J. GALLANDAT HUET, REGENTESSELAAN 14 te AMERSFOORT, onder overlegging van een bewijs, dat een tweejarige hoefbeslagcursus is gevolgd, of voor 1 Juli 1919 een diploma als hoefsmid is behaald en nauwkeurige opgave van den leeftijd.

Aan de Leiders van Cursussen, wordt beleefd verzocht opgave te willen doen van namen, voornamen, adressen en leeftijden hunner leerlingen, die aan het examen deelnemen en hunne medewerking te willen verleen, dat voor den aanvang der examens de benodigde stukken bij den secretaris worden ingeleverd.

Het examengeld bedraagt f5.— en moet bij den aanvang van het examen worden voldaan.

De Commissie belast met het afnemen van het examen ter verkrijging van een Rijksdiploma als hoefsmid.

DE HOEFSMID

Officieel Orgaan van de Vereeniging van Onderwijzers in practisch hoefbeslag in Nederland

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIËN

1—10 regels (breedte 5³/₄ cM.) f 2.—,
ledere regel meer f 0.20. - Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: Dr. R. H. J. Gallandat Huet, te Amersfoort.
Uitgave van de N.V. Zuid-Holl. Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD.

Opmerkingen op keuringen — Hoefsmidschool — Cursus in hoefbeslag te 'Bedum. — De smid. — A.N.W.B. Toeristenbond voor Nederland — Zomercursussen. — Verslagen en mededeelingen van de Directie van den Landbouw. — Korte mededeelingen — Litteratuur overzicht. — Ruiterfeesten te Amsterdam. — Advertentiën.

„OPMERKINGEN OP KEURINGEN”.

De heer P. Bongaarts, onderwijzer in practisch hoefbeslag te Maasniel schrijft:

„In de Augustus-aflevering van „De Hoefsmid” heb ik met aandacht het eerste artikel „opmerkingen op keuringen” gelezen. Met het door U geschrevene ga ik direct accoord. Terecht schrijft U dat op 't geschrevene van den heer Koelman nog geen brieven van protest zijn binnengekomen, maar U weet wel dat de meeste onderwijzers in practisch hoefbeslag beter met de hamer werken dan met de pen. Het zou wel jammer zijn als de cursussen voor onderwijzer in practisch hoefbeslag stop gezet moesten worden. Ik ben het met U eens om als het kan de cursussen nog meer uit te breiden. Er zijn er wel die zeggen: „wat geeft het als ik onderwijzer word, ik krijg toch geen cursus”, maar zij moeten toch het eerst aan zichzelf denken.

Wanneer ze met goed gevolg een cursus voor onderwijzer in practisch hoefbeslag te Utrecht hebben gevolgd, beseffen ze eerst wat het voor nut voor hen zelf is; zeker is dan goed als ze nu en dan een cursus er bij kunnen geven.

Vele hoefsmeden zijn van meening als ze het Diploma Rijkshoefsmid behaald hebben, dat ze dan al een heele Piet zijn. Zeker, er zijn heele goede bij en deze zullen er dan ook het bijltje niet bij neer leggen en trachten hun kennis te vermeerderen, maar ook zijn er die zeggen: zie zoo, ik heb mijn diploma, laat nu de boel maar waaien, en ze vallen dan weer gauw in de oude sleur; hiervan zijn vele staaltjes.

Gaarne wil ik U ook mijne meening zeggen over de jaarlijksche vergadering van de Vereeniging van Onderwijzers in practisch hoefbeslag.

Zou het niet kunnen dat er op zoo'n vergadering een demonstratie zou worden gegeven van het maken van heefijzers. B.v.: een smid uit de streek

waar de zware paarden zijn, vervaardigt een koppel zware ijzers; een smid uit een streek met lichtere paarden of tuigpaarden, vervaardigt een koppel strijk- of klapijzers. Het doet zoo aangenaam aan om een goed geroutineerd hoefsmid ijzers te zien vervaardigen en vooral de jongere hoefsmeden moeten zich dan eens toonen."

Dit laatste voorstel zal het bestuur der Ver. misschien wel in overweging willen nemen en wat de plaats betreft, zou het gebouw voor Hoefkunde, de Alma Mater van de onderwijzers, zich hier het best toe leenen. R e d.

HOEFSMIDSCHOOL.

Huldiging aan de Hoefsmidschool te Amersfoort. De Directeur, Majoor Dr. R. H. J. Gallandat Huet, leest het besluit voor waarbij aan den heer Tetenburg (x) de gouden medaille voor 36-jarigen trouwen dienst wordt toegekend. Links van den heer Tetenburg stonden de hulp-instructeurs Baardman, Meeuwsen en Huysman (de laatste op de foto onzichtbaar).

Op 1 Oct. l.l. werd de gouden medaille voor 36-jarigen trouwen dienst toegekend aan den Adj.-O.O. Instructeur aan de H. school Tetenburg. In de geheel met groen en vlaggen versierde beslagloods had om 11 uur

's morgens de uitreiking plaats. Aanwezig waren het personeel en de leerlingen, vele familieleden en vele belangstellenden; de muziek van het 1e Regt. Huzaren deed fanfares en vroolijke marschen hooren.

De Directeur der inrichting las het besluit voor, spelde de decoratie op de borst en sprak den heer Tetenburg zeer waardeerende woorden toe, waarbij hij o. a. memoreerde dat gedurende den tijd dat de heer T. aan de H. School als instructeur werkzaam is, meer dan 1000 leerlingen het diploma van hoefsmid hebben behaald. Vele van dezen, lezers van ons vakblad, zullen dezen sympathieken leermeester met dankbaarheid herdenken, redenen waarom wij deze gebeurtenis ook in beeld weergeven.

CURSUS IN HOEFBESLAG TE BEDUM.

Verslag van het 1e leerjaar van den Cursus in Hoefbeslag te Bedum gehouden in den zomer van 1931.

De cursus staat evenals voorgaande jaren onder leiding van H. Venema, dierenarts en P. Homan, onderwijzer in Hoefbeslag, beide te Bedum. Het praktische gedeelte wordt gegeven in de uitstekend geoutilleerde smederij van Homan, terwijl het theoretische gedeelte wordt gehouden in een localiteit van het gebouw „Concordia”. Het praktische gedeelte wordt gegeven van 's namiddags 2 $\frac{1}{2}$ uur tot 5 $\frac{1}{2}$ uur, het theoretische gedeelte van 6 uur tot 8 uur, beide op Zaterdagnamiddag. Aangevangen werd op Zaterdag 18 April met de volgende leerlingen: 1. J. Smit, 2. H. J. Oosting, 3. J. Dob, 4. H. Doornbos, 5. K. Dijkema, 6. C. M. Wolthuis, 7. B. Voslammer, 8. M. Nieuwenhuis.

De belangstelling der leerlingen zoowel voor de praktische als voor de theoretische lessen was zeer goed en de vorderingen op het gebied van het smeden van ijzer was goed. De resultaten van de theoretische lessen waren minder goed en moet dit vermoedelijk worden toegeschreven aan het feit dat de leerlingen na de praktische lessen te vermoeid zijn om hun aandacht voldoende gespannen te houden, redenen waarom ook nu reeds is besloten bij het 2e gedeelte van den cursus, de theoretische lessen aan de praktische te laten voorafgaan.

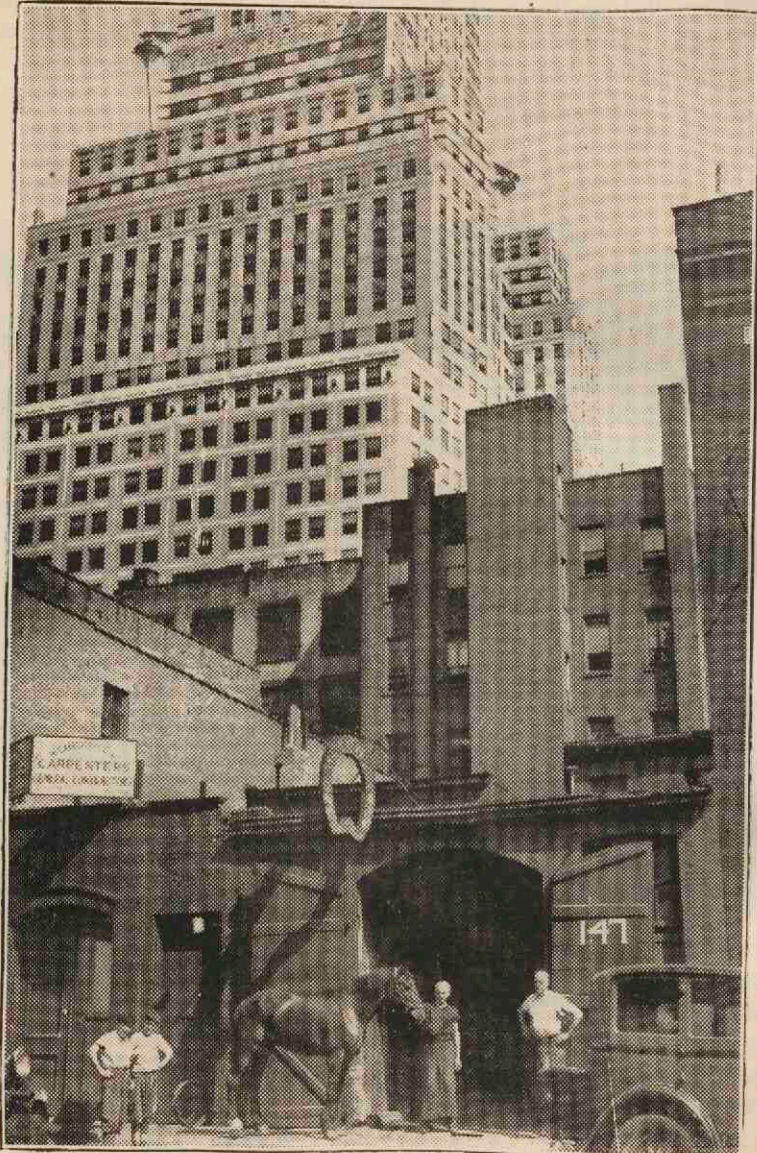
Bij de praktische lessen waren voldoende hoeven voor het gebruik aanwezig, terwijl bij de theoretische lessen beschikt kon worden over vele deelen van het geraamte van het paard, de groote wandplaten van Kroon (het Paard en de Standen) en over de keurcollectie ijzers van den heer Homan.

Aan het einde van het 1e halfjaar werd ten overstaan van de commissie van toezicht, bestaande uit de heeren Tolsma, smid te Stedum, Huizinga, smid te St. Annen en Beukema, landbouwer te Bedum, aan de leerlingen een examen afgenomen, dat gedeeltelijk ook werd bijgewoond door den veeteeltconsulent in de provincie Groningen, den heer S. Sybesma. De uitslag was, wat het practisch gedeelte betreft, goed, wat het theoretisch gedeelte betreft, onvoldoende.

Aan het einde van dit examen, dat werd gehouden op 5 Sept. werd door den leider den leerlingen op het hart gedrukt, zich in de wintermaanden verder te bekwamen en vooral om zich in de theorie beter in te werken.

De verslaggever: H. V e n e m a.

DE SMID.

Een van de allerlaatste hoefsmeden in de wereldstad New-York, die nog met succes het oude handwerk uitcefenen.

Wij herinneren ons uit onzen schooltijd een beroemd Engelsch vers van een „smid met zijn gespierde armen”¹⁾. Maar wij zijn de juiste bewoordingen en zelfs den naam van den dichter, die het schiep, wat vergeten. Wij hopen nu maar dat geen van onze belangstellende lezers zich de moeite zal geven ons daarover een vriendelijk bedoeld briefje te schrijven, om ons geheugen wat op te frisschen. De zaak is heusch zoo belangrijk niet en het is ons trouwens te doen om een heel anderen smid. Geen Britschen hoefsmeder maar een Amerikaanschen, een New-Yorkschen. De man woont in de Oost-41ste straat en heeft daar 35 jaar lang zijn eerzaam beroep uitgeoefend. Hij heet Patrick Conroy en het gaat met zijn zaken nog tamelijk voorspoedig, want een gewone hoef- en wagensmid is in New-York in den loop van de jaren een zeldzame verschijning geworden evenals de paarden en de rijtuigen, die snel in aantal zijn verminderd, als een gevolg van de opkomst van de auto. De meeste smeden in het hart van New-York hebben er dan ook allang hamer en hoefijzer bij neer gegooid. Maar werk voor één enkelen hunner bleef er toch altijd nog wel genoeg. Ook aan de smidse van Patrick Conroy heeft de tijd nog maar weinig veranderd en ons plaatje geeft ons den gemoedelijken smid te zien voor de deur zijner smidse in gesprek met een klant. Maar te New-York — en trouwens overal in het leven — geldt de bekende waarheid dat „les extrêmes se touchent”. Van daar dan ook de wel geestige tegenstelling op ons plaatje van de lage, bescheiden smederij en daarachter de benedenheft van het Chryslergebouw, een van de allerhoogste bouwwerken ter wereld.

O ja, dat versje was van Longfellow.

(„N.R.C.”)

1) Zijn spieren waren als ijzeren banden!

A. N. W. B. TOERISTENBOND VOOR NEDERLAND.

De Commissie voor het Ruitertoerisme heeft besloten tot instelling o.a. van Bondshoefsmeden en Bondsstallingen.

Bondshoefsmeden zijn gedipl. hoefsmeden, leden van den A. N. W. B. die als erkend goede vaklieden bekend staan. Zij moeten zich verbinden paarden van Bondsleden op oordeelkundige wijze te beslaan en geen hogere kosten in rekening te brengen dan ter plaatse gebruikelijk is.

Bondsstallingen moeten toebehooren aan een lid van den A. N. W. B. Op aanvraag moeten zij aan minstens vier paarden goede stalling kunnen verleen en het verlangde voer tegen ter plaatse gebruikelijke prijzen kunnen verschaffen. Tevens moet een telefoon in de nabijheid van den stal zijn om zoo noodig hulp van een paardenarts of een hoefsmid te kunnen inroepen.

De namen van de Bondshoefsmeden en de adressen der Bondsstallen worden vermeld in het Handboekje van den A. N. W. B. of in het Handboekje voor het Ruitertoerisme en zullen door den Bond worden aanbevolen.

Hoefsmeden en houders van stallen die in aanmerking wenschen te komen worden verzocht zich te wenden tot het Secretariaat der Commissie voor het Ruitertoerisme, Keizersgracht 588—590 Amsterdam of den Consul voor het Ruitertoerisme ter plaatse.

De Commissie heeft sedert de vorige opgaaf weder benoemd:

Tot *Bondshoefsmid*: P. Zegwaard, Kamp te Amersfoort; H. Hagen, Kerkstraat 10 te Steenwijk; I. J. Schieman, Teerpakhuyzenstraat P 21 te Middelburg; A. van Leyenhorst te Stroe; A. v. d. Bosch, Schoolstraat 6 te Overschie; Jac. Vermeer te Haaren bij Oisterwijk; A. J. Lettink (en niet Lebbink zooals abusievelijk vermeld werd) te Vorden; Firma O. H. Rompelman te Almelo; G. J. Colenbrander, Miste B 97 te Winterswijk; D. Bos te Heilo; N. J. B. Rupperink, Goorschestraat 2 te Delden; M. v. d. Broek te Terschuur; G. J. van Laar te Laren (Geld.); Firma H. A. Steding, Kapelstraat 10 te Utrecht; M. C. Schouten, Varkensmarkt 26 te Utrecht; A. E. v. d. Voet, Moschweg 21 te Leiden; M. v. d. Berg, Boutershemstraat te Bergen-op-Zoom; P. A. de Bont, St. Josefstraat 79 te Dongen; M. Ritsema te Appingedam; Firma J. F. Th. Siemerink te Oldenzaal; C. Vennix, Rijkeshuisstraat te Oirschot.

Tot *Bondspaardenstal*: W. Chr. Dullemond te Laag Soeren; G. Joppe, Voorstraat 12 te Sommelsdijk; W. Jeths, Hotel Oud Leusden te Amersfoort; Amsterdamsche Rijtuig Maatschappij, Overtoom 399 te Amsterdam; H. de Jonge Dzn., manege Katerveer, Katerveerhuis 914; Hotel 't Hilletje te Kootwijk; Café H. Schut te Stroe; Hotel Varrenhorst te Steenwijk; Hotel Jens, Utrechtschestraat 20 te Amersfoort; Hotel de Zon (eig. Joh. Lokin) Voorburg te Ommen; Hotel Bosch en Ven te Oisterwijk; Hotel Pyramide van Austerlitz te Woudenberg; Kennemer Manege te Heiloo; Wed. Corn. Dieben & Zn., 15 Binnenvest te Leiden; G. v. Hersel, Koestraat te Oirschot; C. Vennix, Rijkeshuisstraat te Oirschot.

ZOMERCURSUSSEN.

In het maandblad van Sept. over Cursus hoefbeslag Ede staat vermeld, dat zoo ver schrijver bekend is de cursussen Ede en Bedum alleen zomer-cursussen zijn, overal elders worden ze gegeven in het winterhalfjaar. Ik kan mededeelen, dat in de Prov. Groningen vier cursussen worden gegeven, doch dat ze alle de voorkeur aan het zomerseizoen geven, n.m. Appingedam, Bedum, Grijpskerk en Winschoten, en er geen cursus in het winterseizoen wordt gegeven in genoemde Prov.

Bedum.

P. H o m a n,
Onderw. Hoefsmid.

Wij danken den heer Homan voor bovenstaande inlichting, respectievelijk toelichting. R e d.

**VERSLAGEN EN MEDEDEELINGEN VAN DE
DIRECTIE VAN DEN LANDBOUW.**

1930.

No. 3.

Verslag betreffende de takken van dienst ressorteerende onder de Directie van den Landbouw over 1929 en beknopte verslagen der Rijkslandbouw-proefstations over 1929 1930.

In dit 198 bladzijden tellend z.g.n. „groenboekje”, dat de vorige maand is verschenen en voor f 1 verkrijgbaar wordt gesteld, komen o. m. de volgende hoofdstukjes voor:

Cursussen in paarden- en rundveekennis, 1929—1930.

Deze cursussen hebben in hoofdzaak ten doel om oud-leerlingen van algemeene landbouw cursussen en landbouwers, die geen landbouwschool of -cursus hebben bezocht, gelegenheid te geven tot vermeerdering van hun kennis van paarden en vee.

Het zijn vooral de provinciale landbouwmaatschappijen, die zich, door het Rijk gesteund, met het verstrekken van dit onderwijs hebben belast.

Het Rijkssubsidie bedraagt per cursus f 120 tot f 150; de dan nog ontbrekende gelden worden gevonden door bijdragen van de provinciën, maatschappijen of vereenigingen, van welke de cursussen uitgaan, en door het heffen van schoolgeld.

In den regel bestaat een cursus uit twaalf lessen van 2 uur, van welke 7 à 8 lessen bestemd zijn voor het theoretisch onderwijs en de overige voor de practische toepassing. Het onderwijs wordt door een gediplomeerd vee-arts of paardenarts gegeven.

Provinciën.	Aantal cursussen in paarden- kennis.	Aantal deelnemers	Aantal cursussen in rundvee- kennis.	Aantal deelnemers
Groningen	3	39	5	70
Friesland	3	40	3	48
Drenthe	4	61	8	127
Overijssel	3	43	2	31
Gelderland	3	52	10	179
Utrecht	—	—	1	17
Noordholland	1	15	—	—
Zuidholland	—	—	1	12
Zeeland	1	10	1	11
Noordbrabant	3	44	6	93
Limburg	1	14	13	221
	—	—	—	—
Nederland	22	318	50	809

Cursussen in hoefbeslag, 1929—1930.

Gelegenheid voor het ontvangen van een meer of minder breede vakopleiding bestaat voor de hoefsmeden in Nederland aan een particuliere smederij te Groningen en aan door het Rijk of door provinciale besturen gesubsidieerde cursussen voor hoefbeslag.

Deze gesubsidieerde cursussen zijn sedert 1885 gehouden door tusschenkomst van landbouw, stamboek- of andere vereenigingen. Behalve enkele die een belangrijk provinciaal subsidie ontvangen, worden alle door het Rijk gesteund.

De leiding der cursussen is toevertrouwd aan gediplomeerde veeartsen, aan wie ook het theoretisch onderricht is opgedragen. Het onderricht in praktisch hoefbeslag wordt verstrekt door gediplomeerde hoefsmeden, die voor het meerendeel hun opleiding ontvingen aan den cursus voor opleiding van onderwijzers in praktisch hoefbeslag te Utrecht.

Aan het einde van den cursus kunnen de leerlingen deelnemen aan het examen, dat van Rijkswegen is ingesteld tot het verkrijgen van een Rijksdiploma als hoefsmid.

Het examen ter verkrijging van een Rijksdiploma als hoefsmid werd te Utrecht afgenomen in de maanden Maart, April en Mei en in het najaar.

Van de 107 opgegeven candidaten voor het voorjaarsexamen waren 7 verhinderd aan het examen deel te nemen; van de 100 candidaten, die het examen aflegden, slaagden er 57.

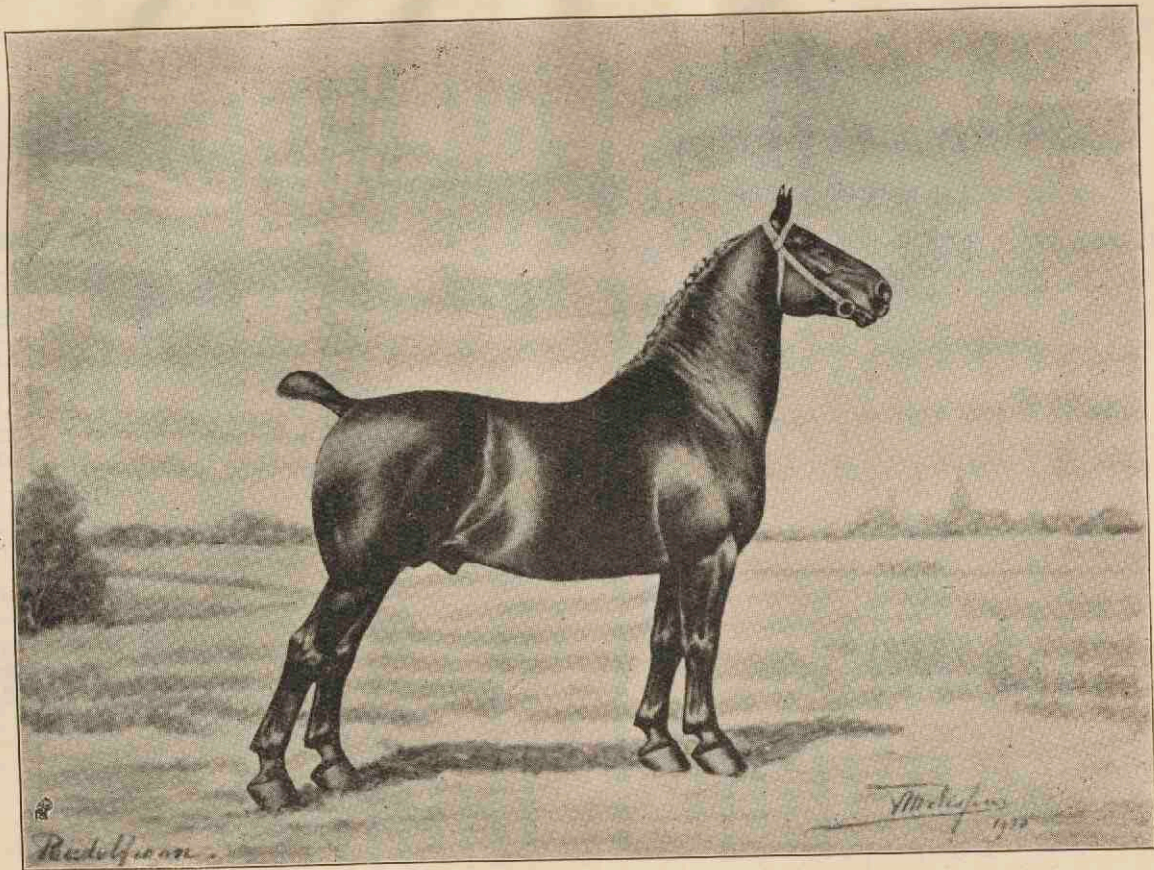
Van de 41 opgegeven candidaten voor het najaarsexamen namen 40 deel aan het examen; 31 der deelnemers slaagden.

Provinciën.	Aantal cursussen in hoefbeslag.	Aantal deelnemers
Groningen	1	8
Friesland	—	—
Drenthe	2	18
Overijssel	6	56
Gelderland	5	49
Utrecht	2	21
Noordholland	1	6
Zuidholland	2	16
Zeeland	1	3
Noordbrabant	4	46
Limburg	3	31
	—	—
Nederland	27	257

Bevordering van de paardenfokkerij in 1929.

Door de commissie voor de keuring van dekhengsten werden in het najaar 1929 goedgekeurd 406 en afgekeurd 66 hengsten, terwijl deze cijfers over het voorjaar 1930 resp. bedroegen 196 en 104.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal hengsten, dat in het najaar 1929 en in het voorjaar 1930 is goedgekeurd.

Oldenburgsche hengst (naar een tekening van den heer F. Melissen te Nietap).

Provinciën.	Najaar 1929.			Voorjaar 1930.						
	Type trekpaard	Type tuigpaard	Afwijkende rassen	Totaal	Niettegenstaande cornage	Type trekpaard	Type tuigpaard	Afwijkende rassen	Totaal	Niett. cornage
Groningen	21	—	—	21	4	3	24	4	31	1
Friesland	—	1	—	1	—	—	23	—	23	—
Drenthe	14	13	—	27	2	—	12	—	12	1
Overijsscl	8	6	—	14	1	22	—	—	2	1
Gelderland	52	14	—	66	5	8	20	—	28	1
Utrecht	—	10	—	10	—	—	5	—	5	—
Noordholland	—	5	—	5	—	9	9	2	20	1
Zuidholland	24	13	—	37	4	8	3	5	16	—
Zeeland	128	—	—	128	8	32	—	—	32	—
Noordbrabant	66	—	—	66	9	10	3	—	13	—
Limburg	31	—	—	31	3	14	—	—	14	1
Totaal	344	62	—	406	36	86	99	11	196	6

In de onderscheiden provinciën werden in 1929 de navolgende subsidiën verleend.

	Rijk	Provincie.
Groningen	f 2 239,—	—
Friesland	1 455,—	—
Drenthe	2 010,—	—
Overijssel	1 175,—	—
Gelderland	5 226,—	f 5 000,—
Utrecht	990,—	3 200,—
Noordholland	1 515,—	5 000,—
Zuidholland	3 627,—	5 000,—
Zeeland	8 100,—	—
Noordbrabant	5 305,—	8 000,—
Limburg	1 758,—	2 000,—
Nederland	f 33 400,—	f 28 200,—

Door het Departement van Defensie werd een bedrag van f 6000 beschikbaar gesteld voor de warmbloedfokkerij in het belang van legerdoeleinden.

KORTE MEDEDELINGEN.

— Examen Rijksdiploma Hoefsmid. De examens te Utrecht zullen plaats vinden op 19—20—21—22—26—27—28 en 29 October; er hebben zich kandidaten aangemeld van cursussen te Ede, Grijskerk, Emmen en Assen, benevens verschillende kandidaten die reeds eenmaal of meermalen aan het examen hebben deelgenomen.

— **Personalia.** Vanaf 1 November a.s. zal het particulier adres van den Redacteur zijn: Danckertsstraat 11, 's-Gravenhage.

— **Nageltred.** In Amerika en wel in Chicago worden de parken schoongehouden van spijkers en dergelijke metalen voorwerpen, doordat een automobiel voorzien van reusachtige magneten over de zijwegen en zijpaden van de parken rijdt en deze wegen dus geheel zuivert van kleine ijzeren voorwerpen. Dit wordt gedaan ten gunste van de paardentraction, dus om nageltred te voorkomen en ten gunste van de autotraction om punctures te ontloopen.

— „**De Hoefsmid**” heeft een ruilabonnement aangegaan met: De Belgische hoefsmid, Der Hufschmied, Schweizer Hufschmied en The American Ironsmith. Steeds zal van den inhoud dezer vakbladen gewag worden gemaakt indien het voor de Nederlandsche hoefsmiden van belang wordt geacht en mocht een der lezers een artikel in extenso willen nagaan, dan zal hem het betreffende tijdschrift op aanvraag worden toegezonden.

LITERATUUR OVERZICHT.

— Het Augustus-Septemhernummer van de Belgische Hoefsmid geeft een verslag van een reis naar Parijs ter gelegenheid van het 25e Internationale Congres dat op 3 en 4 Juli l.l. gehouden is; 25 Belgische hoefsmiden namen aan deze excursie deel.

Het Septemhernummer van de Duitsche Hoefsmid behandelt de verpleging van veulenhoeven; de schrijver Döring te Dresden eindigt als volgt: „Behoudt den hoof steeds zooals de Schepper dien gegeven heeft en geef bij een goede verpleging, een bij den hoof passend beslag.”

In het zelfde nummer geeft Fischer een verhandeling over veulenhoeven, voorzien van afbeeldingen en behandelt meer speciaal de chronische hoornscheuren, wand- en straalkanker en chronische bevangenheid.

Het Septemhernummer van de Zwitsersche Hoefsmid behandelt het hoefsmidsbedrijf in de 17e eeuw en verder een artikel van Dr. Lange over de vraag: „Hoe lang zal de kolenvoorraad op aarde nog duren? en hoe ontstond de steenkool?”

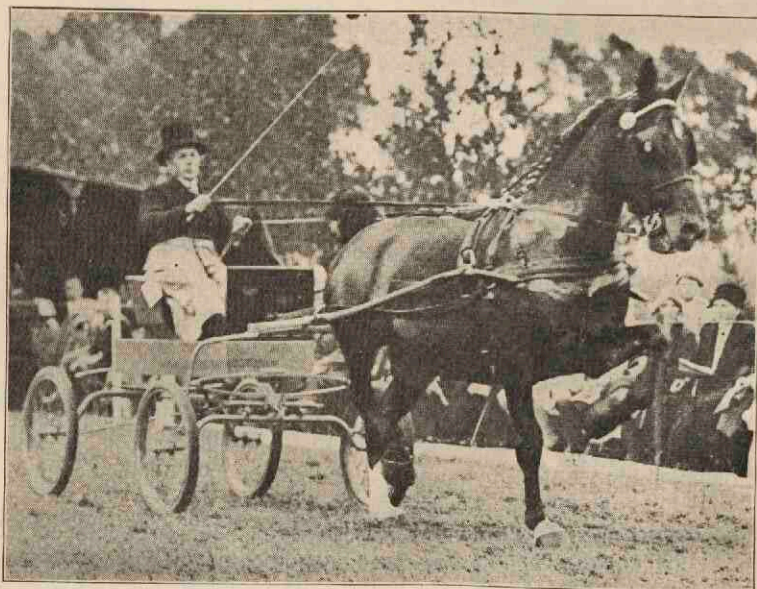
De Amerikaansche Hoefsmid bevat een artikel van den hoefsmid Clarke uit Illinois waarin deze zegt dat hij in de laatste drie maanden meer paarden heeft beslagen dan in de laatste drie jaren. Hij wijt dit geheel aan de lage prijzen van de granen, dus voor de onderhoudskosten van het paard, en aan het feit dat de boeren gaan inzien dat het landbouwwerk goedkooper met paarden kan plaats vinden dan met motortractors.

RUITERFEESTEN TE AMSTERDAM.

De landelijke ruitersfeesten in de hoofdstad op 18 en 19 Sept. en waarvan in de vorige aflevering het programma is opgenomen, zijn uitstekend geslaagd. Ongeveer 10 duizend bezoekers volgden op 19 Sept. het defilé en de wedstrijden in het stadion.

De L. R. Varsseveld e. o., winnende afd. in de dressuurproef voor afdn. te Amsterdam om het Kampioenschap van Nederland.

Lenetta I van den heer J. Lemmens te Vortum-Mullem, een bekende verschijning op de concoursen in Noordbrabant 1931. Bovenstaande afbeelding is naar een op 't concours te Nijssel genomen foto (1e prijs).

Officieel Orgaan van de Vereeniging van Onderwijzers in praktisch hoefbeslag in Nederland

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIEËN

1—10 regels (breedte 5³/₄ cM.) f 2.—,
ledere regel meer f 0.20. - Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: Dr. R. H. J. Gallandat Huet, te 's-Gravenhage

Uitgave van de N.V. Zuid-Holl. Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD. Rijksdiploma als hoefsmid. — Vereeniging van Onderwijzers in praktisch hoefbeslag. — Leermiddelen voor cursussen in hoefbeslag. — Cursussen in paardenkennis aan de Landbouwscholen. — Cursus in hoefbeslag te Dordrecht. — Hoefbeslagcursus der Afdeling Rotterdam van de Hollandsche Mij van Landbouw. — A. N. W. B. Toeristenbond voor Nederland. — Korte mededeelingen. — Bij de penteekening. — Litteratuur overzicht. — Advertentiën.

RIJKSDIPLOMA ALS HOEFSMID.

Verslag van het Najaarsexamen van de commissie belast met het afnemen van het examen ter verkrijging van een rijksdiploma als hoefsmid.

Nadat de oproeping voor dit examen in de vakbladen had gestaan, vergaderden de voorzitter en de voorloopige secretaris op 10 Oct. en de voltallige commissie op 13 Oct. daarna.

Op de laatste vergadering werd de voorloopige secretaris definitief benoemd, werden de subcommissies samengesteld, de gang van werkzaamheden besproken en de examendagen vastgesteld.

Daar er zich 47 kandidaten voor het examen hadden opgegeven, waren hiervoor 8 examendagen benodigd en wel 19, 20, 21, 22, 26, 27, 28 en 29 October, terwijl 30 Oct. werd bepaald voor de eindvergadering van voorzitter en secretaris.

De kandidaten waren afkomstig van cursussen gehouden te Ede, Grijskerk, Almelo, Doetinchem, Venlo, Amersfoort, Raalte, Emmen, Assen, Harlingen en Holten; 30 van hen deden voor de 1ste maal examen, 11 voor de 2de; 4 voor 3de en 1 voor de 4de maal.

Eén candidaat was verhinderd examen af te leggen; van de 46 die het examen deden, slaagden er 20; hiervan legden respectievelijk 13, 5, 1 en 1 het examen voor de 1ste, 2de, 3de en 4de maal af.

Tot bijzondere opmerkingen omtrent de werkzaamheden der kandidaten bestaat geen aanleiding.

Van de plaatsvervangende leden der examencommissie namen een werkzaam aandeel aan het examen, de heeren Dr. H. J. Weekenstroo, F. Falkenhagen en E. Schreur.

De namen der geslaagden zijn: W. Viets te Barneveld, G. Loode te Norg,

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT

J. Pol te Hornhuizen, J. A. J. Willemsen te Bathmen, H. J. Raesink te Olst, G. Tjhuis te Langeveen gem. Tubbergen, G. Kerkhoff te Groesbeek, T. Burema te Epe, H. J. Koopman te Bathmen, K. G. Kaspers te Niezijl gem. Grijpskerk, D. J. Klompsma te Nieuw Buinen, J. Dorgelo te 2de Exloërmond, G. Kuiper te Borger, W. Everts te Eext, K. Mulder te Rolde, E. Paas te Zuidlaren, Th. van den Berg te Raalte, J. L. Verwolde te Diepenveen, H. Borger te Stadskanaal, Z. Huiskamp te Eefde.

VEREENIGING VAN ONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG.

De leden worden herinnerd aan art. 3 van het Huishoudelijk Reglement: De onderwerpen met toelichting welke zij op de Algemeene Vergadering behandeld wenschen te zien, in de eerste helft der maand Dec. aan den secretaris op te geven.

Namens het Bestuur:
de Secretaris H. Vossers,
M. A. de Ruyterstraat 21bis, Utrecht.

LEERMIDDELEN VOOR CURSUSSEN IN HOEFBESLAG.

Evenals het vorig jaar zijn wij van plan kisten met beslagen afwijkende hoeven beschikbaar te stellen, die bij de cursussen rondgezonden kunnen worden. Het leermateriaal is uitsluitend bestemd voor het 2e leerjaar van den cursus. De kosten van verzending worden door de cursussen betaald en verzocht wordt om voor spoedige doorzending te zorgen, daar de hoeven licht indrogen en het beslag dan natuurlijk niet goed meer ligt. Zij, die toezending wenschen, gelieve zich ten spoedigste op te geven aan

Prof. Dr. H. M. Kroon,
Zoötechnisch Instituut.
Biltstraat 172, Utrecht.

CURSUSSEN IN PAARDENKENNIS AAN DE LANDBOUWSCHOLEN.

Het is ongetwijfeld van groot belang dat den a.s. landbouwers op de landbouwscholen zooveel mogelijk paardenkennis wordt bijgebracht en voornamelijk ook van de hoeven en het beslag. Ik geloof dat aan dit laatste in het algemeen onvoldoende aandacht wordt besteed en van te ondergeschikt belang wordt geacht. De ondervinding hier in de omgeving met

landbouwers die aan zoo'n cursus hebben deelgenomen, heeft mij zulks geleerd.

Voor enkele jaren werd ik aan een landbouwschool geroepen om leerlingen van het 2e leerjaar eenig onderricht te geven over het paard, de hoeven en het beslag. Het scheen mij, als hoefsmid, geen gemakkelijke taak toe om voor de klas voor zulke scholieren te gaan praten over de rubriek hoefbeslag. Doch van de zijde van den Directeur werd mij medegedeeld dat men het meest prijs stelde op demonstraties en het geven van uitleg aan de hand van wandplaten, hoeven en hoefijzers. Men verwachtte hiervan een vlugger en beter resultaat, dan alleen uit boeken-studie.

Het gevolg werd dat ik aan bedoelde school 6 keer onderricht heb gegeven, telkens ongeveer 1½ à 2 uur, waarna de Directeur den leerlingen het verhandelde schriftelijk liet uitwerken, — een klein examen alzoo. Toen ik de uitslagen thuis kreeg bleek mij dat we zeer tevreden konden zijn over het nut der 6 lessen.

Ik kan dan ook gerust verklaren dat enkele landbouwers hier in de omgeving, die bedoelde lessen hebben gevolgd, meer zorg aan de hoeven en het beslag zijn gaan besteden dan anders het geval was.

Toen enkele weken na de lessen, mij de vergoeding ervoor werd thuis gezonden, bleek deze zoo karig te zijn, dat ik mij in het vervolg er niet meer voor kon interesseeren.

Intusschen blijft het de vraag of het overal geven van dergelijke lessen geen aanbeveling verdient. Taak is dan om de directies of leiders hiervan te doordringen en te trachten een billijke regeling te verkrijgen.

Duiven.

J. A. T a n g e l d e r.

CURSUS IN HOEFBESLAG TE DORDRECHT.

Zaterdag 7 November j.l. is te Dordt weder een nieuwe cursus aangevangen, waarvoor wel belangstelling werd getoond.

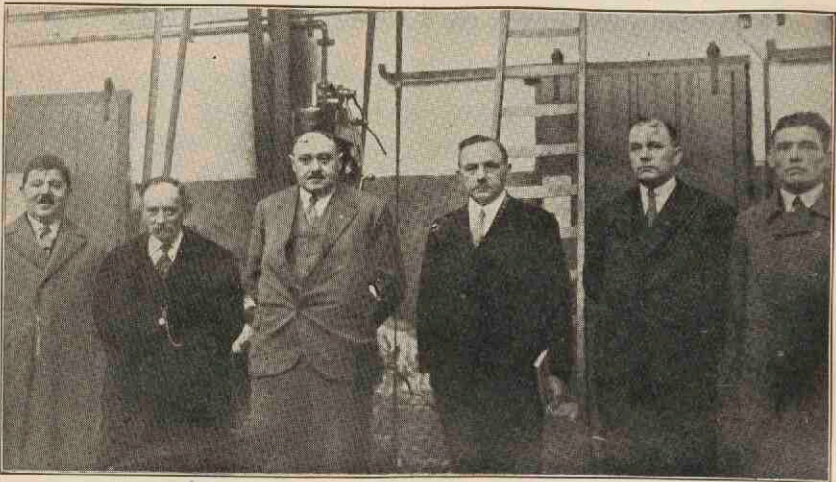
De eerste les in de Ambachtsschool aan den Reweg kreeg door de aanwezigheid van eenige autoriteiten een officieel cachet. Voor de Afdeeling Dordrecht der Holl. Maatschappij van Landbouw waren aanwezig de heeren J. Laay, dierenarts, en Mr. A. de Jong; — van de Afd. Dordt v/d. Bond van Smedenpatroons in Nederland de heeren W. de Vries en W. 't Hooft, en voor de Zuid-Holl. Combinatie van Smedenpatroons de heeren J. C. van Straaten te 's Hage (voorz.) en W. v. d. Kraan te Schiebroek (secr.). Mede was aanwezig de Directeur der Ambachtsschool en de heeren Dr. Moolhuisen te Dubbeldam, leider, Jac. J. en P. de Klerk te Dordrecht, onderwijzer in de practijk aan den cursus.

Van de 11 leerlingen, die verwacht konden worden, waren 9 present. De heer van Straaten richtte zich in een korte toespraak tot hen, wees hun op de beteekenis van den cursus en drukte de leerlingen op het hart wel hun best te willen doen. Spreker droeg hierna de leiding van den cursus over aan

Dr. Moolhuisen, die de Zuid-Hollandsche combinatie vorenbedoeld dank betuigde voor de bemoeiingen in de totstandkoming van den cursus en ZEd. droeg op zijn beurt het onderwijs aan de Ambachtsschool over aan den heer P. de Klerk.

Na deze inleiding kregen de leerlingen opdracht elk een ijzer te vervaardigen. Er werd geen aanwijzing gegeven omtrent het te maken ijzer. Ieder was in het te kiezen model vrij.

De werkgelegenheid in de Ambachtsschool is prachtig. In het groote vierkante lokaal zijn een 20-tal vuren en staan een even groot aantal aambeelden ter beschikking. En het is om het even welke plaats ingenomen wordt om te werken, want het licht valt door drie schuine glazen daken gelijkmatig over het lokaal.

Belangstellenden in den cursus te Dordt. Van links naar rechts:

W. 't Hoofd, W. de Vries, W. v. d. Kraan, J. C. van Straaten
Jac. J. Moolhuisen en P. de Klerk.

In het maken van een ijzer toonden enkelen reeds een goede bedrevenheid; bij anderen liet de vlotheid te wenschen. Dit vindt zijn oorzaak dat sommige leerlingen reeds elders een cursus hebben gevolgd. De vervaardigde ijzers liepen uit den aard der zaak in model nogal uiteen en in afwerking eveneens. Doch de vervaardigers bleven heden van critiek verschoond.

De heer de Klerk toog hierna aan het werk. Hij verzamelde de leerlingen om zijn aambeeld en gaf met het smeden van een model voorijzer aanschouwelijk onderwijs. Bij elk opvolgend onderdeel van de bewerking van het ijzer werd een duidelijke toelichting verstrekt, inzake het hoe en waarom. Er werd hierbij niet overhaastig gehandeld, zoodat het maken van dat ijzer nogal veel tijd in beslag nam. Maar om te doen zien hoe vlug het wel kan leerde de Klerk daarna de tijd die het smeden van een achterijzer vorderde: $\pm$ een kwartier; in 3 trettien werd dit ijzer vervaardigd wat aan afwerking niets ten achter stond bij het eerst vervaardigde ijzer.

De nog beschikbare tijd werd benut om de benamingen van de onderdeelen van een ijzer vast in het geheugen te prenten, — in het verklaren

van de lip en de rits, hoe de stand der nagelgaten behoort te zijn, hoe de nagel juist in het gat dient te passen om bij het inslaan een goede richting te bewaren, enz. enz. De voornaamste gereedschappen kregen nog een beurt, alsmede de belangrijkste deelen van den hoof.

De Klerk gaf elk der leerlingen voorts een paar ijzers (een voor- en een achterijzer) in bruikleen mede en vorderde dat ieder tegen den volgenden Zaterdag 4 door hen thuis zelf gesmede ijzers medebrachten op den cursus ter beoordeeling.

Het ligt in de bedoeling om de eerste 6 lessen geheel te wijden aan het smeden van ijzers. Zoo mogelijk 4 per middag, maar is zulks vooralsnog nog teveel eischend, dan kan ten behoeve van een goede afwerking met minder worden volstaan, — desnoods met twee.

Het wil ons voorkomen dat de leerlingen door deze eerste les al een veel ruimer blik op het hoefbeslag hebben gekregen en waar allen ongetwijfeld met goede lust bezield zijn, zullen de gegeven wenken wel zoo ter harte worden genomen, dat het zich spoedig op het „werk” zal afteekenen.

De practische les duurt van 2 tot 6 uur. Dan sluit de theoretische les daarop niet direct aan, doch wordt een uur tijd gegeven om wat te gebruiken en uit te rusten. Om 7 uur krijgt Dr. Moolhuisen zijn leerlingen 2 uur in de Landbouwschool.

Dat het onderwijs bij de leiders in Dordt in goede handen is, heeft de vorige cursus geleerd. Bij het examen te Utrecht voor het Rijksdiploma slaagden allen. 't Spreekt vanzelf dat dit mooie voorbeeld tot navolging prikkelt, — vandaar dat direct met hard werken wordt ingezet.

* * *

Wij hebben hiervoren de eerste les te Dordt wat breed uitgemeten. Wij deden dat om oningewijden eenig idee te geven van zoo'n cursus-program. Ten opzichte van den cursus zelf nog de volgende bijzonderheden:

Subsidie wordt genoten van de Regeering en van de provincie. Het lesgeld der leerlingen is op f 20 per cursusgedeelte ($\frac{1}{2}$ jaar) gesteld moeten worden, om met vorenbedoelde subsidie de kosten van lokalen en leeraren te kunnen bestrijden.

Het aantal lessen bedraagt 16, maar wordt zoo noodig en mogelijk tot 20 per halfjaar opgevoerd. De lessen worden elken Zaterdag vervolgd.

Is de cursus zoover gevorderd dat er paarden moeten zijn, dan kunnen deze in voldoende aantal verkregen worden, — desnoods uit het woonwagenkamp. Het beslag wordt gratis aangebracht en dat werkt de medewerking van de eigenaren natuurlijk in de hand.

Het eerste paard dat op de les komt, wordt na beoordeeling van den stand, door den onderwijzer de Klerk zelf geheel „behandeld”. De volgende weken krijgt elke leerling 1 voet te bewerken (na beoordeeling van stand en gang: besnijden, ijzer smeden en onderleggen) en wel afwisselend: links voor, rechts voor, enz.

Is men verder gevorderd dan laat de onderwijzer den leerlingen elkaars werk beoordeelen en treedt dan zoo noodig steeds corrigeerend op. Deze werkwijze wordt van veel belang geacht om de leerlingen op alles attent te doen zijn.

In het tweede halfjaar komt het beslaan van doode hoeven en het abnormale beslag aan de orde.

Wij wenschen leeraren en leerlingen van den nieuwen cursus te Dorcht alle succes toe!

* *

HOEFBESLAGCURSUS DER AFD. ROTTERDAM VAN DE HOLLANDSCHE MIJ. VAN LANDBOUW.

In de 2 November te Rotterdam gehouden ledenvergadering van de afdeling Rotterdam-Schiedam en omstreken van de Hollandsche Maatschappij van Landbouw werd o.m. de vraag gesteld, of er weer een hoefbeslagcursus zal worden gehouden. Naar aanleiding van deze vraag wees de secretaris, de heer J. M. C. Koert, er op, dat de hoefsmeden, blijkens een artikel in het orgaan van de Holl. Mij., zoo sterk georganiseerd zijn, dat ze hun prijzen op het hoogste niveau handhaven. Als men nu door de opleiding van nieuwe hoefsmeden concurrentie schiep en dus een voordeel voor den landbouw, zou het voor de afdeling geraden zijn voort te gaan met dien cursus. Maar die concurrentie roept men door die sterke organisatie niet in het leven.

De heer Vaandrager sloot zich bij de redencering van den heer Koert aan; de hoefsmedenorganisatie moet dan zelf maar een cursus inrichten.

De voorzitter betoogde, dat men niet alleen den economischen kant van het vraagstuk mocht bezien en zich als hier voorgesteld kan mengen in den strijd der hoefsmeden om hun bestaan. Bovendien wordt het geld, dat de afdeling aan den cursus spendeert, nu in het belang van den landbouw aangewend; anders moet het worden afgestaan voor een liefdadig doel. Het komt den landbouw ten goede, als men de gezellen deskundiger maakt.

De heer De Haas drong aan op overleg met de organisatie van de hoefsmeden. De voorzitter meende, dat deze zaak behoort tot de competentie van het hoofdbestuur.

Een van de bestuursleden merkte op, dat de prijzen van een beslag vóór den oorlog waren f 1.20 en thans f 3.60 zijn; de ijzerprijzen zijn daarbij aanzienlijk gedaald.

De penningmeester verklaarde, dat andere instellingen f 425 subsidie voor dezen cursus geven, daarbij geeft de afdeling maar f 128. Heeft zij nu het recht eischen aan de hoefsmeden te stellen, om hun prijzen te verlagen?

Besloten werd, dat men advies zal inwinnen bij het hoofdbestuur en dat naar aanleiding van dat advies de afdeling nader een beslissing zal nemen over het al of niet inrichten van een nieuwen cursus.

(u. Orgaan v/d. Bond v. Smedenpatroons).

A. N. W. B. TOERISTENBOND VOOR NEDERLAND.

Ruitertoerisme.

Sedert de opgave in de vorige aflevering zijn benoemd:

tot *Bondshoefsmid*: H. F. T. Sloekers, Raadhuisstraat te Ginneken (de smederij is gelegen hoek Ulvenhoutschelaan en Bavelschelaan); B. W. Agelink, Hamburgerpoort te Doetinchem; H. W. C. Nusselder te Gendringen; Th. A. Koelman Nzn., Achterweg 43 te Alkmaar; P. M. Admiraal te Nunspeet; T. Th. A. Poppe, Nieuwe Haven 10 te Zwolle; Gerard Julicher te Reuver (L.); B. Resink, Dr. Huber, Noodtstraat te Doetinchem; R. Zomers te Borger; Eybert Egberts te Borger; E. H. Leppink, Haaksbergerstraat en Burg. Jacobstraat 3 C 204 te Enschede; G. Vogels te Buggenum (L.); H. Veldhuis te Lenthe-Dalfsen; J. Kloet te Dreischor (Z.); A. Dimmedaal Hzn., Stationstraat te Zelhem; J. G. v. d. Sande, Grintweg 77 te Oosterbeek (G.); F. H. Somsen, Hoofdstraat B 3 te Silverde (Terborg);

tot *Bondspaardestal*: N. Uytendaal (Bredasche Manege), Wilhelminasingel 44 te Breda; J. Verlegh, Wilhelminastraat 13 te Ginneken; Hotel Witkamp (eig. W. Roerslag) te Laren (Geld.); Hotel O. van Ess en Hotel de Gouden Leeuw (eig. J. G. in 't Holt), beide te Zuidlaren; Joh. Bieze te Borger; Café-Restaurant F. C. v. d. Eem te Terborg; Café W. G. Berendsen te Zelhem; Hotel Het Boschhuis te Ter Apel (eig. A. Schot); J. W. Rassenborg, Bilderberg 2 te Oosterbeek (G.).

KORTE MEDEDEELINGEN.

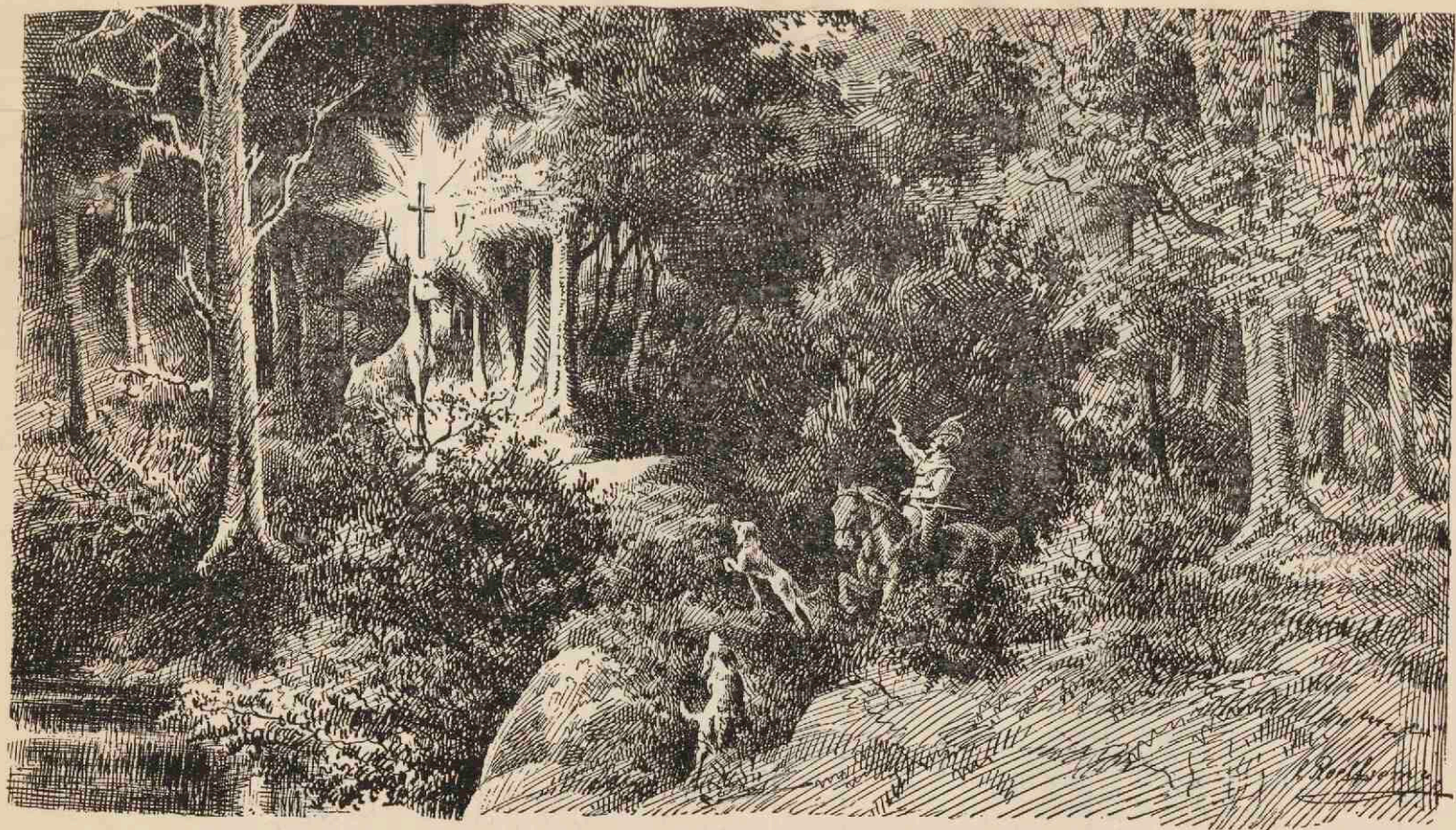

— **Cursus ter opleiding van onderwijzers in practisch hoefbeslag.** De Directeur-Generaal van den Landbouw, brengt ter kennis van belanghebbenden, dat in de maand Januari aanstaande op nader te bepalen dag te Utrecht gelegenheid zal worden gegeven voor het afleggen van het toelatingsexamen tot den cursus ter opleiding van onderwijzers in practisch hoefbeslag.

Zij die tot dit examen wenschen te worden toegelaten moeten den leeftijd van 23 jaar hebben bereikt en zich *vóór 20 Januari a.s.* met eigenhandig geschreven brief hebben gericht tot Prof. Dr. H. M. Kroon, Biltstraat 172 te Utrecht, onder overlegging van geboortecte, het Rijksdiploma als hoefsmid (bedoeld in het Koninklijk besluit van 28 Februari 1919 No. 85) en aanbevelingen uit vroegere werkkringen.

Aan leerlingen, die tot den nieuwen cursus worden toegelaten en voor het volgen der lessen te Utrecht moeten overnachten, kan een deel der gemaakte verblijfkosten worden vergoed.

Sint Hubertus, de schutspatroon der jachtruiters.

BIJ DE PENTEEKENING.

De lezers vinden in de maand November in de dag- en vakbladen vele verslagen van jachtritten, die Sint Hubertusjacht heeten.

Ter toelichting van nevenstaande afbeelding (penteekening wijlen L. Roelfsema) ontleenen wij hier een paar alinea's aan de legende, zooals die een paar jaar geleden voorkwam in „Jacht- en Kennelnieuws”.

„Hubert van Aquitanië was een hartstochtelijk jager, die zijne kerkelijke plichten vergat, wanneer het de jacht betrof. Eens op een dag ontdekte hij de sporen van een wonderlijk groot hert; bij het aanbreken van den dag werden de honden op het spoor gezet en tot de duisternis inviel joeg Hubertus achter het hert. Slechts één oogenblik heeft hij het hert maar kunnen aanschouwen, genoeg echter om zijn jagershartstocht tot het uiterste te prikkelen.

Het wordt donker in het bosch. Hubert bemerkt dat geen zijner jachtgezellen hem heeft kunnen volgen; hij is alleen met zijn paard, zijne honden en . . . het hert vóór hem uit. Plotseling treft een geluid zijn oor; het hert, dat hem steeds ontvlood, heeft zich omgekeerd en komt hem tegemoet. De honden, steeds zoo moedig, zijn als verlamd en vluchten naar zijn paard, dat trillend op de beenen, aan de plaats gebonden schijnt. Hubertus, de onvervaarde, de man zonder vrees, voelt zich voor de eerste maal beklemd. Hij stijgt van het angstige paard en roept zijn honden. Dan kijkt hij op en vóór hem staat het hert, dat den geheelen dag opgejaagd is, in koninklijke houding — onvermoeid — voor hem, met hoog opgericht gewei. En tusschen het gewei is een lichtend kruis zichtbaar . . . Hubertus, overwonnen, knielt ter aarde en een stem zegt tot hem: „Hubertus, Hubertus, zult gij nog langen tijd het eeuwige heil van Uwe ziel aan nuttelooze vermaken offeren?”

Als Hubert het hoofd weder durft op te heffen, is het hert verdwenen, zwijgend keert hij terug naar zijn kasteel en den volgenden dag heeft zijn bekeering plaats.

LITERATUUR OVERZICHT.

DRESSUUR.

De heer H. J. Lijse n schreef in „Ons Paard”:

„De basis van de rijkunst, van den bok en van het zadel, als de meer ingewikkelde vrijheidsdressuur, ja, van den geheelen omgang met het paard, is de dressuur en deze kan slechts tot resultaten leiden, wanneer zij steunt op — wederzijdsch vertrouwen en begrijpen.

Het laatste wordt te weinig in praktijk gebracht! De mensch is ervan overtuigd, verstandiger te zijn dan het paard, maar toch eischt hij, dat het dier bevelen opvolgt, *die hem zelf niet duidelijk zouden zijn.*

Zeer terecht zeide de heer Burghardt Footit dan ook eens tot mij:

„Probeer nooit een dier Uw gedachten op te dringen, want dat lukt *nooit*, maar tracht U in *zijn* gedachtengang te verplaatsen en wanneer U dat met rust, geduld en nadenken verkrijgen kunt, is U dresseur, want dan hebt U het groote geheim opgelost! *En zoo is het!*!

Nemen we als voorbeeld het paard, dat in stap weleens een beentje mist en laten we nogeens in onze herinnering teruggaan naar den goeden ouden tijd, toen de doktoren nog met coupétjes reden en, dikwijls zwevende tusschen kussens en coupé-hemel, rustig hun krantje lezend over de Rotterdamse „Kinderhoofdjes” resp. basaltkeien, voorthobbelden.

De dokter las, de koetsier zat te „melken” en de rossinant hobbelde voort, wist precies de route (ja zelfs de huisnummers!) en liet zich om de hoeken vallen, hangend aan den buitenteugel, tot — het dier een beentje miste, de koetsier ineens klaar wakker was en zijn paard onmiddellijk met ruime hand de klappen toedeelde, die *hem* (den koetsier) zoo terdege toekwamen. Het paard schoot voorwaarts, de dokter achterwaarts en zoo ging het verder, tot alle drie weer waren ingedut.

Wanneer we zoo'n paard dan later zelf eens reden, dan vervloekten we het om dat *onregelmatige gaan* en begrepen niet de gedachtenketen van inslapen — beentje missen en bestraffing, *die bij het paard was gekweekt*.

En zien we hetzelfde treurspel zich nu niet dikwijls herhalen bij *ruiters*?

Wanneer we eens zien, hoe een smidsjongen op een ongereden paard, met een eenvoudig halstertje aan, over wegen galopeert, waarover wij nauwelijks zouden durven draven, dan dienen we te bedenken, dat hier het *paard* de leiding neemt en zich (en dientengevolge ook den smidsjongen!) redt, *omdat het gewend is, zichzelf op de been te houden* en niet geleerd heeft, zich te laten leiden en op de leiding van een ruiter te vertrouwen.

Zetten we dienzelfden smidsjongen dan ook op een *gereden* (dressuur-) paard, dan loopen paard en ruiter beide een *zeer* groote kans van de been te gaan! omdat het *gereden* paard op „hulpen” rekt, die de smidsjongen zelfs niet kent.

Als regel dienen we dan ook bij dressuur *geen kwaden wil* te veronderstellen (die trouwens *zeer, zeer* zelden voorkomt), doch „niet begrijpen” tengevolge van onze *onduidelijkheid* en zal dus ons eerste streven tot het verbeteren van den toestand niet moeten zijn een berisping of bestraffing *van het paard*, doch het zoeken naar *duidelijker hulpen* onzerzijds!

Ach, wat zou de dressuur (opvoeding van het dier) toch veel mooier zijn, wanneer de „dresseurs” of „ruiters”, eens even royaal waren met beloonen als ze het gewoonlijk zijn met bestraffen. En dat zou nog te combineeren zijn — wanneer de bestraffing maar aan de *juiste zijde* viel!”

VAN ACHTER HET HAARDVUUR.

Fijn uitgedrukt.

De paardenhandelaar Ros had een flink marcheerende zaak en een aardige dochter, die hij naar kostschool zond ter voltooiing van haar opvoeding. Corry sprak echter ongaarne over het beroep van haar vader, doch moest

op een goeden dag getuige zijn in een rechtszaak. De rechter vroeg Corry nu helaas naar het beroep van haar vader.

„Wat is uw vader?”

„Paardenhandelaar in détail, Edelachtbare!” wist ze daarop te antwoorden.

* * *

Waartoe hippisch enthousiasme kan voeren.

Belangstellend heer: „Waarheen breng je dat paard, Jan?”

„Naar den veearts, mijnheer!”

Heer: „Maar Jan, dat paard schijnt niets te mankeeren!”

Jan: „Doet ie ook niet, mijnheer!”

Heer: „Maar waarom breng je het dan naar den veearts?”

Jan: „Omdat het hem toebehoort, mijnheer!”

* * *

Theorie in een rijvereeninging.

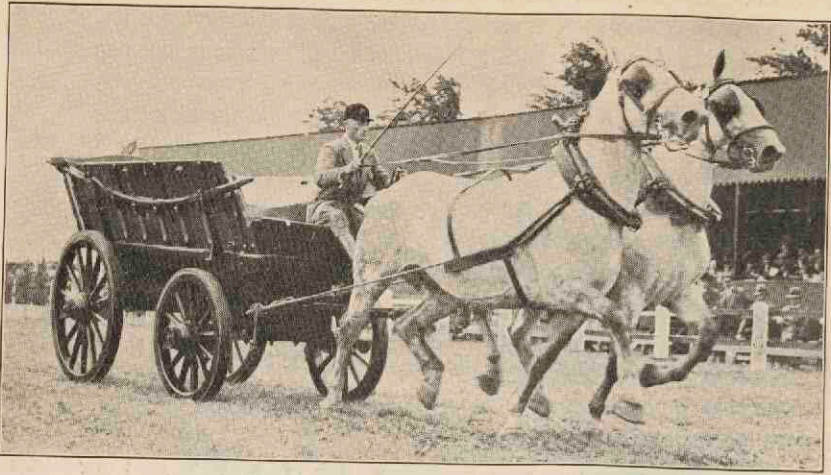
In een cursus worden de afwijkende standen behandeld. Een der ruiters, die niet al te dikwijls komt en maar met geringen ernst bij zijn werk is, wordt op een avond plotseling door den instructeur gevraagd: „Jij Zwartveld, wat is dit voor een stand?” (daarbij wijzende op een toontreder).

Zwartveld schrikt op, heeft de klok wel eens hooren luiden en zegt beslist: „Troonrede-stand, mijnheer!”

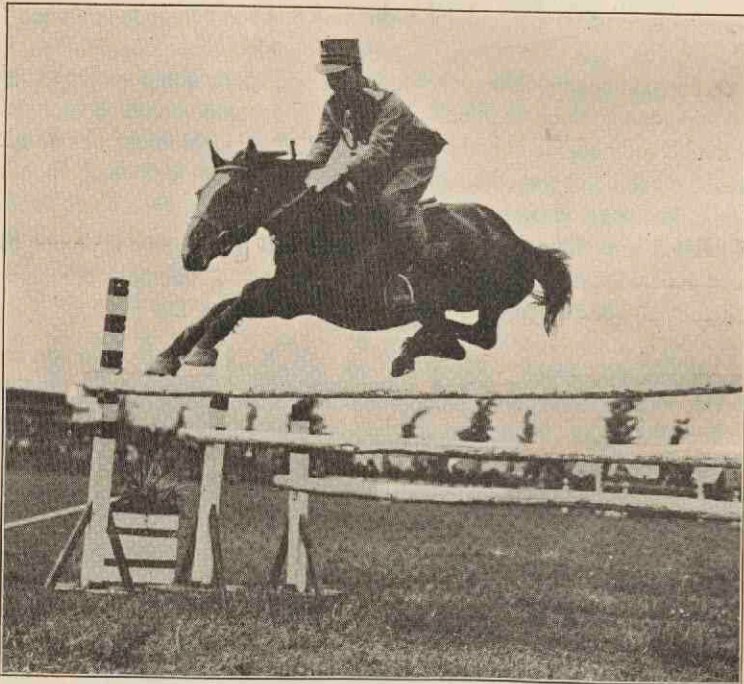
(u. „Ons Paard”).

— **Paarden-geheugen.** Dit is zooals bekend zeer sterk ontwikkeld en wordt weer eens gedemonstreerd door het volgende geval. Een m'nheer Zumpé kocht onlangs in Dresden een paard. Thuis gekomen verwonderde hij zich er over dat het paard van zelf den weg naar den stal vond en dat het ook later in het dorp volkomen den weg wist te vinden. Het bleek door een in zijn bezit zijnde foto dat de heer Zumpé het paard zelf in 1915 bij de vordering had afgestaan. Het dier had den oorlog meegemaakt en was door een toeval weer bij zijn vroegeren bezitter terechtgekomen!

— **De intelligentie van het paard.** Aldus luidt het opschrift van een mededeeling van een m'nheer Ratti (eigenaar van draverpaarden in Frankrijk) die vertelt: een zieke merrie die er dientengevolge onoogelijk uitzag werd in de weide gezonden waar een koppel volbloedmerries liepen. Deze waren gewoon bij het haver-fourageeren flink van zich af te bijten ten opzichte van elkaar. Het frappeerde den schrijver zeer te zien, dat zij het ziekelijke paard volkomen met rust lieten en haar min of meer beschermden. Tweede geval: in de box van een zijner dravers had een poes haar nest met jongen. Bij afwezigheid van moeder-kat om voedsel te halen, toonde het paard bijzondere belangstelling voor de jeugdige schare poesjes en schoof met zijn neus zelfs strooitjes enz. weg van het nest, welke de stalknecht er in slordigheid had opgestrooid. De heer Ratti meent de bijzondere wederkeerige genegenheid tusschen paard en kat hieruit te verklaren, dat zij een gemeenschappelijken vijand hebben, en wel de rat, een groote haverconsument!

Het span schimmels van D. v. Wieringen te Abbenes, 1e prijs concours hippique te Hoofddorp 1931.

Victoria v. Baron Sirtema van Grovestins, in actie op het concours te 's Bosch 1931.
Let op het typische moment van de opgetrokken achterbeenen.

De Wnd. Directeur-Generaal van den Landbouw, brengt ter kennis van belanghebbenden, dat in de maand Januari aanstaande op nader te bepalen dag te Utrecht, gelegenheid zal worden gegeven tot het afleggen van het **toelatingsexamen tot den cursus ter opleiding van**

Onderwijzers in Practisch Hoefbeslag.

Aanmeldingen moeten vóór 20 Januari 1932 zijn binnen gekomen bij Professor Dr. H. M. KROON te Utrecht, Biltstraat 172.

Voor nadere bijzonderheden zij verwezen naar de Nederlandsche Staatscourant.

VERSCHENEN:

„PAARDRIJDEN”

LEIDDRAAD VOOR
AMATEUR-RUITERS

DOOR

J. EBBINK

Directeur der Manege te Leiden

Prijs f 1 50

Fr. per post f 1.60

N. V. De Zuid-Holl. Boek- en Handelsdrukkerij
Wagenstraat 70 — Den Haag — Postgiro 14908

ONS PAARD

Geïllustreerd weekblad gewijd aan Paardenfokkerij, Paardenkennis, Rijkunst, Gezondheidsleer, Draf- en Rensport, Hoefbeslag, Tuigenkennis enz.

Officieel Orgaan van Onderscheidene Instellingen op Paardengebied

Redactie en Administratie:

TELEFOON 117500* - WAGENSTRAAT 70 - DEN HAAG

Abonnement: f 3.35 per halfjaar; f 6.70 per jaar; buitenland f 7.60 per jaar

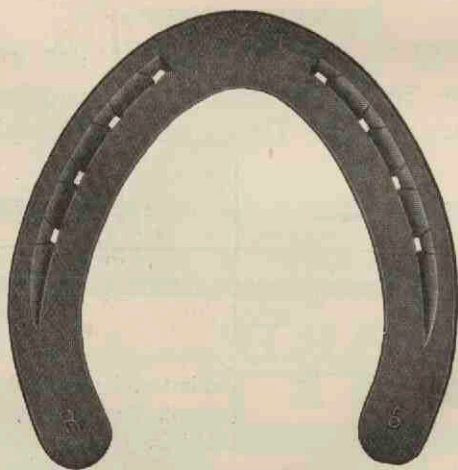
Advertentiën: 1-6 regels f 2.—, elke regel daarboven 25 cent

„IMPERATOR”
RUBBER HOEFSCHOENEN

B. A. LUYKX
Telefoon 46080

Amsterdam
Hekelveld 16

HOEFIJZERFABRIEK
HELPMAN
GRONINGEN

DE EERSTE
DE OUDSTE DE BESTE

DE HOEFSMID

Officieel Orgaan van de Vereeniging van Onderwijzers in practisch hoefbeslag in Nederland

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIEËN

1—10 regels (breedte $5\frac{3}{4}$ cM.) f 2.—,
iedere regel meer f 0.20. — Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: Dr. R. H. J. Gallandat Huet, te 's-Gravenhage
Uitgave van de N.V. Zuid-Holl. Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD. Hoefbeslag in Berlijn en Dresden. — De verzorging van den Veulenhoff. — Het machinale Hoefijzer op het examen. — Korte mededeelingen. — Literatuur overzicht. — A.N.W.B. Toeristenbond voor Nederland — Boekwerken Advertentiën.

HOEFBESLAG IN BERLIJN EN DRESDEN.

Evenals in alle groote steden is het aantal paarden in *Berlijn* ook sterk verminderd. Toch ziet men er nog heel wat paarden loopen. Vooral in de binnenstad wordt nog veel van paardentractie gebruik gemaakt, wat volgens de verbruikers economischer is dan autotractie. De expediteurs gebruiken veel hitten; deze loopen alle in 't span. Het zijn meest Russen, welke veel uithoudingsvermogen hebben. Ze willen zwaar trekken en zijn billijk te onderhouden. Voor het snelvervoer zijn de Russische hitten daarom van zooveel belang wijl zij met tamelijk zware vrachten nog flink kunnen draven.

Over het hoefbeslag valt weinig nieuws te vertellen; de paarden worden alle voor en achter op touwijzers met kurkzolen beslagen.

De bereden Politie heeft in Berlijn 450 paarden verdeeld over 5 stallen. De paarden worden deels op touwijzers deels op vlakke-ijzers met een inkeeping, welke er met de ritsbeitel in gemaakt wordt, beslagen. De inkeeringen maken het aan de bodemvlakte ruw, zoodat de kans voor glijden vermindert. Volgens de ruiters moet dit beslag goed voldoen. De paardenarts deelde mij mede dat deze ijzers ook reeds machinaal gemaakt werden.*

Voor de smeden der bereden Politie is te Berlijn een hoefbeslagschool gevestigd.

Alvorens de jonge smeden tot deze school worden toegelaten, moeten zij eerst een examen afleggen, waarbij verlangd wordt dat zij goed een paard kunnen beslaan en hoefijzers maken.

De duur van den cursus is 6 maanden. De smederij is practisch ingericht met aan weerskanten een ruime beslagloods. Bij mijn bezoek aan de smederij waren 20 smeden aan het werk. De hoefijzers worden bijna allen van oude

hoefijzers gemaakt. Om handig te leeren smeden is er geen betere methode denkbaar. De politiehoefsmeden moeten met al het verdere smidswerk op de hoogte zijn, zoodat er dus behalve voor hoefbeslag ook afdelingen zijn voor wagenbouw, machinebankwerk, autogenisch- en electrisch lasschen enz.

In Berlijn zijn nog verscheidene particuliere hoefsmederijen. De smeden welke ik daar bezocht, vertelden mij nooit andere dan touwijzers te hebben ondergelegd.

De prijzen zijn uniform aan die in Leipzig.

De rijnsport wordt te Berlijn druk beoefend; er zijn stallen waar meer dan 200 paarden staan.

*

In *Dresden* is het paardenaantal mij sterk tegengevallen; dit komt natuurlijk ook doordat *Dresden* nu direct geen handelsstad is.

Hier worden de paarden nog veel op gewone ijzers beslagen.

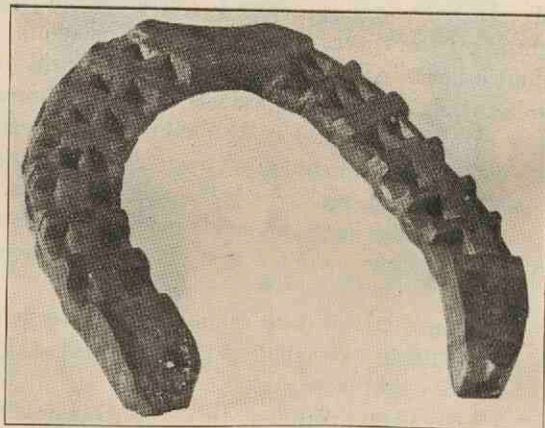
In verband met de bergachtige omgeving wordt van achteren veel met kalkoenen en ook wel met stoot en kalkoen beslagen.

Aan de voormalige Koninklijke Saksische leersmederij wordt nog steeds opgeleid voor het hoefsmid diploma. Hoewel het er niet meer zoo druk was als voor 25 jaar geleden toen ik ook een cursus volgde, waren er toch nog 40 leerlingen. De duur van den cursus is 3 maanden. Onder leiding van 2 onderwijzers-hoefsmeden worden aan de school nog veel paarden beslagen. Veel aandacht wordt besteed aan het ijzers maken, want ook hier geldt den regel: de hoefsmid die geen goed hoefijzer kan smeden kan nooit een ijzer leeren richten.

Van oude hoefijzers worden eerst staven gesmeed, waarvan dan weer nieuwe ijzers gemaakt worden.

Tot mijn spijt was de directeur der leersmederij, de ook in ons land door tal van publicaties welbekende Dr. Fischer, afwezig.

Fritz Falkenhagen.

IJzer tegen uitglijden van Weyermans.

* De hoefsmid H. Weijermans, Zieken te 's-Gravenhage, neemt gedurende eenige weken een proef met ijzers, waarvan de ondervlakte bewerkt wordt met een door hem vervaardigde matrijs. Het doel dat hiermede beoogd wordt is dezelfde als in Berlijn met het maken van inkeeringen met de ritsbeitel, n.l. de kans op glijden te verminderen. Met de matrijs worden diepe gleuven geslagen, zoodat het ijzer al vrij ver afgesleten moet zijn of de gleuven zijn nog aanwezig.

Tot heden voldoet de proef in den Haag wel en zijn de enkele eigenaars, wier paarden met bedoelde ijzers beslagen zijn, over het resultaat tevreden.

DE VERZORGING VAN DEN VEULENHOEF.

Onder bovenstaand opschrift verscheen in het maandblad „Hannoversches Pferd”, officieel orgaan der landelijke rijverenigingen en der fokverenigingen in Hannover, een artikel van de hand van Dr. Walther Mathieu, secretaris van de vereeniging belast met de zorg over het houden van paarden in de stad Hannover. Waar reeds meerdere keeren gebleken is dat er in ons land dikwijls heel weinig zorg wordt besteed aan den veulenhoeft, zoo leek het ons goed toe dit artikel, waarin veel goeds voorkomt, vertaald hier weer te geven.

* * *

Met het volste recht is steeds weer opnieuw erop gewezen van hoeveel belang het behoefbeslag is voor de gezondheid van het paardenmateriaal. Zonder een vakkundige hoefverzorging en een behoorlijk beslag is een paard niet geheel ten volle tot de zwaarste verrichtingen in staat. Een mensch kan ook niet met pijnlijke voeten en in schoenwerk, dat slecht zit of hem drukt, groote afstanden afleggen, zonder pijn te lijden en in zijn bewegingen te worden gehinderd. De verpleging van den hoef moet echter onvoorwaardelijk reeds bij het veulen worden begonnen. Juist in de jeugd is het mogelijk, zooals wij nog zullen zien, ontstaande onregelmatigheden in den stand van den voet enz. te voorkomen of weer te doen verdwijnen. Bij het *volwassen* paard moet men zich echter met het beslag richten *naar den stand van den voet*. Helaas wordt echter aan de verzorging van den veulenhoeft door zoo menigen fokker en eigenaar nog niet die aandacht geschonken, die zij onvoorwaardelijk toch verdient.

De hoef van het pasgeboren veulen is aan den bovensten rand, den zoogenaamden kroonrand, wijder en grooter dan aan den ondersten, den draagrand, zoodat de hoef ongeveer met een kegel kan vergeleken worden, waarvan de top naar beneden ligt. De zool en de straal zijn nog niet in dien vorm te zien, zooals wij die bij het volwassen paard kennen. Men ziet bij den veulenhoeft lange hoornige vlokken, die van den draagrand naar onderen uitsteken en eerst na eenige dagen, tengevolge van indrogen en het in aanraking komen met den grond, afgestooten worden. De geheele hoef is bij de geboorte week en vochtig, want hij heeft zich in het vruchtwater bevonden.

Tengevolge van de zich langzamerhand voltrekkende uitdrooging treedt dan een vaster worden op. Het eerst zoo vlokkige aanzien van de zoolvlakte van den hoef heeft reeds dikwijls tot de geheel verkeerde opvatting gevoerd

dat het veulen met een aangeboren hoefkanker aan alle vier de hoeven ter wereld gekomen zou zijn.

Voor de bevordering van den groei en de goede ontwikkeling van den hoef is flinke beweging van het jonge dier aan te raden, dus: weidegang in den meest uitgebreiden zin des woords. Zonder weide is een werkelijke paardenfokkerij ondenkbaar. Door de vrijheid in de weide kunnen de dieren duchtig rond springen en galopeeren, hart en longen worden geëfend, de borstkas wordt breed en diep, zon en wind prikkelen de huidwerkzaamheid, het veulen wordt gehard tegen weersinvloeden, en het aantal ziekteverwekkers is op de uitgestrekte, zonnige weidevlakte natuurlijk geringer dan in den stal, die meestal nog klein en bedompt is. Is men niet in staat het veulen een toereikende weidegelegenheid te geven, dan moet er toch minstens een „speelplaats” aanwezig zijn, die echter toch niet anders dan een noodhulp is. In stal opgefokte veulens zijn steeds smal in de borst, gevoelig voor verkoudheid en zeer dikwijls niet zuiver in den stand van de ledematen.

Naast het ras heeft ook de streek, waarin het veulen opgroeit, invloed op den vorm van den hoef. Paarden, die op werkelijk drassige weilanden groot geworden zijn, hebben steeds wijde hoeven, d.i. de hoeven zijn laag, cirkelrond, de wanden staan zeer schuin, de verzenen hebben echter een geringe neiging in binnenwaartsche richting, de hoornzool is slechts weinig gewelfd, de straal is breed en heeft vlakke ondiepe groeven, de hoef is aan den draagrand zeer veel breeder dan aan den kroonrand en de hoornwand zelf is dik en grofeellig.

Hoewel in andere artikelen de onderdeelen van den hoef met de daarbij behoorenden vakuitdrukkingen reeds genoemd zijn, zoo schijnt het mij toch den juisten weg toe om in het kort de samenstelling van den hoef tot een beter begrip nog mee te deelen.

Zien wij een hoef van terzijde, dan hebben wij boven, waar de haren ophouden, den zoogenaamden kroonrand en onder op den grond den draagrand. Het voorste deel van den hoef heet het toongedeelte, het midden rechts en links noemt men het zijgedeelte en de achterste einden de verzenen. Van voren ziet men dus den toon en een bepaald gedeelte van de zijden. Nemen wij den voet op dan zien wij de zoolvlakte, ook wel hoornzool, waarin zich pijlvormig van achter af de straal a.h.w. inschuift. Hij verdeelt de zool in een voorgedeelte en twee zijgedeelten en bestaat zelf uit een lichaam en twee straalschenkels, een middelste en twee zijdelingsche straalgroeven. Boven den straal liggen aan de achterzijde van den hoef de hoefballen, die door een groeve van elkaar gescheiden zijn. Hierboven merkt men tegen den koot aan, de kootholte op. De hoornwand en de hoornzool grenzen aan elkaar bij de zoogenaamde witte lijn. Bij de verzenen is de wand naar binnen en naar beneden omgeslagen en verloopt hier in de richting van den straal, dit heeten de steunsels.

Paarden, die op drassigen grond (poldergebied) opgroeien, krijgen — zooals reeds vermeld — steeds *breede* hoeven. De natuur past hierbij de dieren aan de omgeving aan, want met een breeden hoef zakken de dieren niet zoo diep in den grond. (Met hetzelfde doel vergroot men wel de hoef-

vlakten bij paarden, die in het veen werken moeten, kunstmatig door het onderleggen van veenschonen, een soort plankjes of trippen). Bovendien wordt de hoof, doordat de grond nageeft en dus maar een geringen tegendruk en weerstand biedt, geprikkeld om breed te worden. Ziet men daarentegen eens naar een paard dat op hooger gelegen, harde, steenachtige weide opgroeit, dan vindt men hoeven die *ovaal* rond zijn en hoog. Alleen de wand van het toongedeelte staat scheef, het grootste gedeelte van den hoornwand verloopt overigens steil, de verzenen hebben een sterke neiging naar binnen, de zool is sterk gewelfd, de straal heeft diepe groeven. Zoo'n hoof is aan den kroonrand ongeveer even breed als aan den draagrand, de hoornrand is dun en het hoorn zelf kleincellig.

Dat men, voor deze verschillen in vorm, werkelijk ook het opfokken en de verpleging verantwoordelijk kan stellen, kan men naast de langdurige fokkerservaringen, zelfs als stedeling ook eenvoudig daaraan opmerken, dat de hoeven van de paarden, die uit het polderland in de stad op het plaveisel komen, langzamerhand weer *smaller* worden! In zeer ernstig uitgesproken gevallen komt het zelfs tot vernauwingen, de verzenen zijn dan ingetrokken of omgeslagen en men spreekt dan van een hoof met omgeslagen verzenen of wel van een klemhoef bij wijden hoof. Over klemhoeven zelf zal later nog gesproken worden. Wij moeten nu tot den veulenhoef terugkeeren. Door het lichaamsgewicht wordt de hoof in den loop van den tijd aan den draagrand wijder dan aan den kroonrand en neemt dus meer den vorm aan zooals wij dien bij de hoeven van volwassen paarden kennen. Bij veulens, die nog in de weide loopen, slijt het hoorn in het eerste levensjaar overal gelijkmatig af en er groeit als regel zooveel hoorn aan als door aanraking met den grond afgestooten wordt. Men met dus slechts van tijd tot tijd den hoof eens nazien. Wanneer zich eens kleine onregelmatigheden bij het afslijten mochten voordoen, dan roepe men den smid en late men met de rasp de kantjes wat afronden en een vlakken voet maken. Moet het veulen noodgedrongen op stal worden gezet, dan moet men meer aandacht aan den hoof schenken, want de afslijting van het steeds van boven aangroeiende hoorn heeft *niet op dezelfde intence wijze* plaats, omdat de wrijvingsmogelijkheden verminderd zijn en de wand daardoor dus te lang wordt. Het gevolg hiervan is dan, dat hij zich naar buiten uitbuigt en in ernstige gevallen laat hij zelfs los. De verzenen worden meer naar voren geplaatst en naar binnen en verkleinen den straal (veulenklemhoef). Het gevolg van den nu te langen toon is, dat de hoof voor den stand te spits wordt, het neerzetten wordt daardoor onzeker en ook kan het dier met de voorhoeven minder goed door den langen toon „over den toon rollen” en wordt te veel vermoeid, daar het naar achter verschoven gewicht meer op de buigpezen zal drukken. *Bij veulens, die op stal staan, moet men daarom onder alle omstandigheden van tijd tot tijd den smid laten komen om den toon in te korten en de iets omgebogen verzenen weg te nemen, bovendien moet de draagrand zorgvuldig worden afgerond.* Dergelijke „herstellingen” zijn niet zoo maar in één keer uit te voeren, doch er moet meermalen met korte tusschenpoozen een kleine hoeveelheid hoorn worden verwijderd. Zool en straal worden als regel niet be-

sneden, zij moeten met den draagrand in één vlak liggen en aldus meewerken om het lichaamsgewicht te dragen. Het is absoluut foutief de zool zóó hol te laten snijden, zooals deze bij beslagen hoeven er uit ziet. De ontwikkeling en sterkte van den hoornzool is bij onbeslagen hoeven steeds beter dan bij beslagen hoeven. Om vast te stellen of de hoof bij den stand van het been past of niet, maakt men gebruik van een hulpmiddel n.l. van de zoogenaamde „voetas”. Men verstaat hieronder een denkbeeldige lijn getrokken door het midden van het koot-, kroon- en hoefbeen, als men terzijde van het been staat. Deze moet recht en evenwijdig aan den hoornwand den toon verlooopen. Doet de voetas dat niet dan noemt men deze „gebroken”. In zulke gevallen hoort de hoof dan niet meer bij den stand van den voet. Bekijkt men de ledematen van voren, dan kan men eveneens een „voetas” trekken, wederom door het midden van de reeds genoemde beenderen. Wanneer de hoof correect bij den stand past, bereikt de voetas juist in het midden van den toon van den hoof, den bodem.

Treft deze voetas meer het binnenste of buitenste gedeelte van den hoof, dan past de hoof niet bij den stand, hij staat dus te scheef ten opzichte van den koot.

Bij de beoordeeling van den stand van den hoof moet men niet alleen den voet, dus vanaf het kootgewricht uit naar beneden bekijken, doch ook het heele been. Op de bijzonderheden van de verschillende hierbij voorkomende standen kan ik heden niet ingaan, doch slechts het volgende opmerken: staat een volwassen paard bodemnauw of bodemwijd, dat is: wijken de ledematen in hun *geheel* verloop van den vanuit het schoudergewricht neergelaten-denkbeldige loodlijn naar binnen of naar buiten af, dan behoort bij dezen stand ook een afwijkenden hoofvorm. Het zou een erge fout zijn, wanneer men nu bij volwassen paarden zulke hoeven kortweg tot het normale model wilde „versnijden”. *De hoof moet zich steeds bij den stand aanpassen.* Men weet echter dat menschen en dieren op jeugdigen leeftijd buigzame nageeflijke ledematen hebben en tengevolge hiervan kan men foutieve standen *bij het veulen nog herstellen*, n.l. dan, wanneer de ledematen zich zelf nog *niet* bij den verkeerd gestelden hoof hebben *aangepast*, want zooals enerzijds een onregelmatige stand een onregelmatigen hoof tengevolge heeft, zoo zal door het ongelijkmatig afslijten van den hoof een scheeve beenstand ontwikkeld worden, omdat het paard juist gedwongen wordt voortdurend de beweging scheef te beginnen. De rekking der banden, en ook een verandering in de gewrichten en de pezen, is bovendien een onvermijdelijk gevolg van een dergelijke verwaarloozing.

*

Indien men nu een onregelmatig geworden veulenhoef op eenmaal zou willen „versnijden” tot een regelmatigen, dan zou het gevolg daarvan zijn dat de gewichtsbelasting plotseling een geheel andere zou worden. De druk en de trek wordt vanaf dit oogenblik onmiddellijk verschoven. Voor het zeer fijne mechanisme, dat een lichaamsdeel met al zijn beenderen, pezen, banden, gewrichten, zenuwen, bloedvaten enz. is, zou zoo'n verschuiving zeer nadeelig zijn. Bij het herstellen van zulke verkeerde standen moet men

integendeel zeer langzaam te werk gaan, zeer dikwijls iets wegnemen en dan steeds maar een klein beetje. Op die wijze kunnen de ledematen zich in al hun onderdeelen aan het veranderde grondvlak — en dus ook aan den veranderden stand — aanpassen en het kreupel worden wordt vermeden. Langzamerhand kan men op deze manier het gebrek weer wegwerken. En wáár moet men nu bij een veulenhoef, die geen juisten stand heeft, den hoof besnijden? „Dáár, waar de hoof naar toe moet, blijft het hoorn staan!”, zoo luidt de aanwijzing. Men moet dus b.v. bij een Franschen stand, waarbij dus de hoof naar buiten afwijkt, de buitenste zijde verlagen, om daardoor een draaien naar binnen te bereiken. Bij toontredersstand daarentegen krijgt men het omgekeerde. Men kan dezen stelregel echter ook omgekeerd toepassen, wanneer men zegt: „Daar, waar de nog niet gecorrigeerde hoof heenwijst, wordt het hoorn weggenomen!”

Zulke verbeteringen van den stand zijn zonder twijfel werk voor den hoofsmid, die vóórdien het veulen zeer nauwkeurig in rust en beweging moet bekijken en zijn stand beoordeelen moet. Opdat nu het corrigeeren met de noodige zorg plaatsvinden kan, is het absoluut noodzakelijk dat de eigenaar het veulen in den stal en op de weide reeds vroeg craan gewent om de voeten gewillig te geven. Hij moet daartoe de voeten veel opnemen, de hoeven bekloppen en reinigen. De gelegenheid wordt weleens geboden om het veulen mee naar den smid te nemen, zoo moet men deze gelegenheid nooit ongebruikt voorbij laten gaan, want op deze wijze went men het veulen dadelijk aan den man-met-het-voorschoot, aan het smidsvuur, het typische smederij-luchtje, het gehamer enz. De smid-zelf kan er ook zeer veel toe bijdragen dat het veulen „smederij-mak” wordt en blijft, indien hij het slechts rustig behandelt en eens een kleine versnapering geeft, wanneer de moeder of andere paarden beslagen worden. Steeds moet men er aan denken, dat het paard eenmaal ontvangen slagen of een ruwe behandeling onthoudt. Een eens in de smederij geslagen paard kan b.v. zijn heele leven bij het beslaan schuw blijven. De smid brengt zichzelf schade toe door onzinnig luid tegen het paard te schreeuwen of zelfs door slaan en stooten met den hamer, want aan een weerspanning of angstig geworden paard kan men niet zoo rustig meer werken als aan een mak dier.

Het beslag der paarden is op zichzelf een z.g. noodzakelijk kwaad. In de steppen hebben de wilde paarden geen ijzers noodig, maar op onze kunstwegen zijn ze noodzakelijk. De ijzers zelf ontnemen den hoof de gelegenheid om op natuurlijke wijze tegen den grond af te slijten en verhinderen dat de straal en de zool te hulp wordt genomen om den lichaamslast te dragen. Door gesloten ijzers te gebruiken en door het gebruik van inlegsels tusschen het ijzer en den hoof, heeft men geprobeerd laatstgenoemd gebrek bij volwassen paarden zoo mogelijk weer goed te maken.

Men geve het veulen en den opgroeienden paarden zoo lang mogelijk gelegenheid hun natuurlijke levenswijze te blijven voeren, d.w.z. men besla het veulen niet te vroeg. Heeft een dier echter het hoorn aan het toongedeelte zeer sterk afgeloopen, dan moet natuurlijk de kunst te hulp worden geroepen om het toongedeelte tegen te sterke afslijting te beschermen. Dit bereikt men door het z.g. halvemaan-ijzer. Dat zijn ijzers die alleen het

toongedeelte bedekken en slechts tot het middengedeelte van den hoof reiken en derhalve het geheele achterste deel van den hoof vrijlaten, zoodat dit in directe aanraking met de aarde blijft. Kan het veulen tengevolge van te sterke afslijting van het toongedeelte of door een peesverkorting in het kootgewricht niet meer doorbuigen, dan helpt het gebruik van halve-maanijzers niet meer. Dan moet men geheele ijzers onderleggen, die van een verlengstuk aan den toon voorzien zijn. Dit voorstuk is of recht en aan het einde licht naar boven gebogen (Snavelijzer). Deze snavelijzers kunnen voor de correctie van veulen-steltvoeten nuttig zijn. Voor de vrees dat de dieren zich zelf of andere paarden zouden kunnen verwonden behoeft men niet bang te zijn.

Is het paard intusschen drie jaar oud geworden en kan door eenvoudig besnijden en beraspens, de aanleg voor scheeve hoeven niet meer geheel worden weggewerkt, dan kan alleen nog herstel mogelijk zijn door het beslag. Men kiest daartoe dan lichte en korte ijzers, die alle vier weken moeten verlegd worden.

Paarden met correcten stand brengen den fokker natuurlijk meer geld op dan paarden met foutieve standen. De hoefsmid moet den eigenaar voortdurend met raad en daad ter zijde staan. Zelfs bij de hoogere autoriteiten heeft men de oeconomische beteekenis van een goeden veulenhoef zeer goed ingezien en dat in zooverre ook officieel getoond door in de nieuwe examenverordening voor de onderwijzers in praktisch hoefbeslag, het onderwerp „de veulenhoeven en hun verzorging” uitdrukkelijk nog eens onder de aandacht te brengen. Tengevolge hiervan is ook het aantal uren, dat voor dit vak bij het onderwijs wordt gebruikt, vermeerderd. Vermeld moet nog worden, dat iedere smid die in het Duitsche rijk het hoefbeslag zelfstandig uitoefenen wil, een cursus moet meemaken van vier maanden aan één door den Staat erkende hoefsmidschool en alsdan voor een examencommissie, die voor elke provincie uit dezelfde personen bestaat, een examen moet afleggen volgens de wet van 1884. Hierdoor wordt bereikt dat de eigenaar van paarden in de gediplomeerde hoefsmiden goed onderlegde deskundige raadgevers vindt. Helaas staan echter nog vele fokkers op het standpunt dat aan een veulenhoef niets behoeft te worden gedaan of zij veronderstellen dat de smid hen hiervoor zoo goed als geen geld zal vragen. Bedenkt men echter wat de smid bij de beoordeeling van het veulen en de langzamerhand plaatsvindende vakkundige correctie van den verkeerden stand aan tijd, kennis en arbeid moet presteeren en men denkt er dan ook eens aan hoeveel meer een correct op zijn beenen staand veulen waard is, dan is het niet meer dan rechtvaardig dat men den smid een werkelijk toereikende belooning ten deel laat vallen.

Wij meenden er goed aan te doen dit artikel in zijn geheel te vertalen, temeer waar dit jaar zelfs bij keuringen is gebleken hoe vreeselijk onverschillig sommige eigenaren tegenover het onderwerp der hoefverpleging staan.

Hoe ontzettend veel paarden van overigens heel behoorlijk type hebben niet aan waarde verloren door te slechte standen en te slechte hoeven tengevolge van een groote verwaarloozing in de jeugd en op lateren leeftijd.

INGEZONDEN STUKKEN.

HET MACHINALE HOEFIJZER OP HET EXAMEN.

Dat alle veranderingen geen verbeteringen zijn, is mijns inziens ook van toepassing op bovenstaand ijzer. En dit kan naar mijn meening soms zeer veel moeilijkheden mee brengen, zoowel voor een examencommissie als voor de candidaten.

B.v. een candidaat wordt aangewezen voor twee hoeven (levend paard): een vóór- en een achterhoef, waarbij hij naar keuze een gesmeed of machinaalijzer kan toepassen. Hij loot een paard met van voren een beetje ingeklemden verzenwand, waardoor hij genoodzaakt is den buitentak een weinig te verbreden, dus gebruikt hij een gesmeed ijzer. Nu komt de achterhoef, waarmede het paard strijkt of een nauwen gang heeft. Is dit laatste het geval, dan kan hij met een machinaal ijzer volstaan, door deze wat strijkvormig te maken, doch dit verandert wanneer hij erg strijkt. Dan is toch de weg: een strijkijzer, daar deze tak lichter wordt en daardoor tevens den gang bevordert. Maar we hebben nog meer moeilijkheden. Bv. een paard heeft van voren verbeend hoefkraakbeen en achter heeft hij bodemnauwen stand, dus steilen buitenwand en soms ingeklemden verzenwand. Is dit laatste het geval, dan zit hij al weer vast met zijn machinaal ijzer.

Nu is het misschien mogelijk, dat op verzoek van den candidaat hij in bovengenoemde gevallen twee ijzers mag smeden voor de aangegeven hoeven, doch dit lijkt me toch niet den weg, daar de meeste candidaten op zulke dagen toch al min of meer abnormaal zijn, en ze worden aangewezen ook het machinale ijzer te gebruiken en zich dan heel gauw in het net laten vangen. Ik vind dan ook den aangewezen weg dat iedere candidaat, opgeroepen voor een examen, zelf het oordeel moet vellen over het juiste model hoefijzer, dat in elk apart geval moet toegepast worden. Ik zou ook zeggen: wat bereikt men er mede? Een candidaat, die toch een goed ijzer kan smeden voor elken hoef, kan toch zeker later in de practijk wel een machinaal, zoo noodig, vervormen en passend onder den hoef maken? Dit weet toch zeker ieder bekwaam hoefsmid?

Ik hoop door bovenstaand schrijven te bereiken, dat de moeilijkheden van het examen min of meer uit den weg geruimd zullen worden.

Duiven.

J. A. T a n g e l d e r.

Het is zeer zeker te apprecieeren dat de heer Tangelder, als onderwijzer aan cursussen, meeleeft met de examens in hoefbeslag en waar hij fouten meent te zien, deze aangeeft. Het is te hopen dat ook andere practici dit zullen doen en zeer zeker zal de examencommissie deze wenken lezen, ze met elkander bespreken en overwegen of er al of niet veranderingen in het examen het gevolg van zullen zijn.

De kwestie welke de heer Tangelder bespreekt, is dunkt mij wel wat door een te donkeren bril bekeken en worden er moeilijkheden opgeworpen die zich zeer zeker wel voor zouden kunnen doen, doch practisch ge-

sproken, op het examen niet voordoen. En wel om de eenvoudige reden, dat wanneer een examenpaard zulke slechte hoeven heeft, of afwijkende standen met daaraan als gevolg verbonden moeilijkheden voor het beslag, dan zou door de examencommissie dit paard, zoo het niet meer door een ander paard met normale hoeven en meer normalen stand te vervangen is, met den candidaat worden besproken en hem vrijheid van handelen worden gegeven.

Het is slechts eenige jaren geleden dat het beslaan van een der hoeven (normaal beslag) met een machinaal ijzer is ingevoerd; het werd later telkens op de vergaderingen der examencommissie het vraagpunt hoe het beviel en tot heden waren steeds unaniem alle examinatoren het erover eens dat het wenschelijk was het zoo te doen blijven. Moeilijkheden zijn dan ook nooit vernomen en een klacht over een moeilijke toepassing ervan is mij ook nooit ter oore gekomen. Waar in de burgermaatschappij zooveel met machinale hoefijzers wordt gewerkt, mag het of liever moet het toch een cisch voor het examen zijn dat een candidaat zich goed kan redden met een machinaal ijzer en hoe beter hij er zich mede redden kan, des te meer practisch nut zal hem dit opleveren a's hij bij een baas te werk komt waar machinale hoefijzers de hoofdschotel bij het beslag zijn. Uitgaande van de veronderstelling dat de examencommissie bekwaam voor haar taak is en dus ook de goede takt heeft om passend examenwerk op te geven, mag men het m.i. toejuichen dat het gebruiken van machinale ijzers een vastgelegde exameneisch is geworden.

G. H.

KORTE MEDEDELINGEN.

— **Noordbrabant.** De begrooting der N. Brab. Maatschappij van Landbouw, die 21 Dec. te Breda in be handeling komt, bevat onder inkomsten en uitgaven een post van f 1618.92, ten behoeve van cursussen in hoefbeslag.

— **Misleiding.** Gezonde reclame is aan te bevelen maar misleidende voorlichting uit den booze. Volgens de „Chicago Association of Commerce” zouden er in de stad Chicago slechts 11 hoefsmeden zijn welke een bescheiden bestaantje hebben. Dit bericht werd door de pers doorgegeven. Het blijkt misleiding te zijn, een (onwaardige en onware) reclame voor de autotractie. Thans komt de tegenspraak en blijkt dat er in de stad Chicago ongeveer 15-duizend paarden zijn en 219 hoefsmeden! Hoe reageert op dit alles het goed geloovig publiek!

— **Terug naar het paard.** Volgens een bericht in de L. S. J. keeren in *Australie* vele boeren weer terug van de auto-tractie naar het paard. Het meest gebruikte landbouwpaard is er de Clydesdaler en vervolgens de Shire.

— **Een beroemde hoefsmid.** De hoefsmid *Bob Wood*, in Engeland van groote bekendheid, is op 64-jarigen leeftijd gestorven. Hij was vooral in ren-kringen zeer bekend en gewaardeerd. Niet minder dan 70 winners

van klassieke rennen werden door hem beslagen. De leden der Koninklijke familie, inzonderheid de Prins van Wales, kenden hem van nabij. De eerste groote winner door hem beslagen was de Grand National-overwinnaar *Lutteur III* van Stal Hennessy. (u. „*Ons Paard*”)

— **Schuifelbeentjes.** De heer Dr. E. Q(uadekker) wijdt in de artikelenreeks over „Exterieur” in „*Ons Paard*” een hoofdstuk aan de schuifelbeentjes, waarin o.m. het volgende voorkomt:

„De schuifels welke door strijken ontstaan zijn minder langwerpig en liggen doorgaans meer naar den voorrand van het pijpbeen, de andere daarentegen zijn steeds langwerpig en liggen bij het griffelbeen. Neemt men de theorie der ongelijke belasting aan, dan ligt het voor de hand, dat bij abnormale standen der voorbeenen eer schuifels moeten voorkomen dan bij normale, en wel het meest bij die waarbij de binnenzijde het meest belast wordt. Zoo zal men bij zoogenaamden Franschen stand en bij het wijd in de knieën zijn, meermalen schuifels kunnen waarnemen. Ook het scheef loopen of het scheef besnijden van den hoof kan oorzaak zijn van ongelijke belasting en kan het aanzijn geven aan schuifels.

Men zal daarom op dit alles moeten letten en vooral bij jonge paarden kan daarom niet dringend genoeg aanbevolen worden om toch te zorgen voor een goed beslag en, zoo de paarden onbeslagen loopen, althans te zorgen, dat de hoeven zoo besneden zijn, dat er geen ongelijke belasting kan plaats hebben.”

LITERATUUR OVERZICHT.

In de *Zwitserische Hoefsmid* schrijft Schwendmann een artikel over het maken van nagelgaten in hoefijzers waaraan wij het volgende ontleenen. Reeds lang voordat de bevestiging van het hoefijzer door middel van nagels bekend was, werden paarden gebruikt en werden de hoeven beschermd tegen te sterke afslijting; na het uitvinden van het nagelen echter werd het gebruiken van het paard meer algemeen. Men weet niet wanneer de uitvinding heeft plaats gehad en ook niet welk volk het uitgevonden heeft, doch men is naar aanleiding van de verschillende vondsten van oude hoefijzers, geneigd om aan te nemen dat de uitvinding door meerdere volken en op verschillende tijden heeft plaats gevonden.

Behalve de vorm is wel het aanbrengen van de nagelgaten het meest belangrijke van het hoefijzer en dat dit op zichzelf niet gemakkelijk is, bewijzen wel de vele slecht genagelde hoefijzers die men nog dagelijks aantreft.

Wat het aantal der aan te brengen nagelgaten betreft, zoo moet men hierbij rekening houden met de grootte van het paard, het jaargetijde en met de hoedanigheid van den hoof. Voor kleine en middelsoort paarden zijn 5 tot 7 nagelgaten voldoende; voor groote ijzers brengt men 8 gaten aan. Heeft men met een brokkelhoef te doen, dan stampt men meer gaten in het ijzer, om de plaats van nagelen te kunnen kiezen met het oog op de gave

plekken in den draagrand. Gladde ijzers zullen met eenzelfde aantal nagels vaster onderliggen dan ijzers met kalkoenen en stooten, zoodat men in den winter vaak meer nagelgaten in het ijzer aanbrengt dan 's zomers. Bij jonge paarden zal men liefst zoo weinig mogelijk nagels gebruiken om den wand zoo gaaf mogelijk te houden. Ten slotte mogen we er nog de aandacht op vestigen dat alleen een goed passend ijzer lang zal kunnen onderblijven en men bij een slecht passend ijzer dit niet met meerdere nagels kan goed maken.

Bij voorijzers plaatst men de nagelgaten in de voorste helft en aan den binnentak iets meer bij elkaar dan in den buitentak, zoodat het binnen verzennagelgat ongeveer ter lengte van een nagelgat meer naar voren wordt geplaatst dan het buitenverzengat. Het vastleggen van het ijzer kan men in sommige gevallen verzekeren door het aanbrengen van een zijlip, zoo b.v. bij paarden met een bodemwijden gang geeft men wel een buitenzijlip. De afstand tusschen de beide toonnagels neemt men van $1\frac{1}{2}$ — 2 maal de ijzerbreedte. Paarden welke diensten hebben te verrichten als b.v. in snelle gangen en door het terrein, zullen meer intensief genageld worden, d.w.z. men zal zich niet angstvallig houden aan de helft van den ijzertak, daar verliezen van de ijzers in elk geval moet worden voorkomen. Achterijzers worden meer naar achteren genageld dan voorijzers, de afstand van de toonnagels zal $2\frac{1}{2}$ maal de ijzerbreedte bedragen, vooral bij stootijzers zal dit noodig zijn, men voorkomt hiermede ook het eventueel vernagelen met de toonnagels dat door de steile richting van den toon der achterhoeven in de hand wordt gewerkt. Bij strijkijzers zal men geen nagels gebruiken in het gedeelte waarmede gestreken wordt, zoodat de binnentak in den regel slechts van enkele nagelgaten wordt voorzien. Paarden welke klappen in de ijzers, zal men liefst zoo ver mogelijk naar achteren nagelen.

Wat de vetheid der nagelgaten betreft, zoo moet men hiermede uitsluitend rekening houden met de dikte van den wand, zoodat bij goed passende ijzers de nagelgaten tegenover de witte lijn moeten uitkomen. Daar de dikte van den wand naar achteren toe minder wordt, en de binnenwand zwakker is dan de buitenwand, zal ook de toonnagel het vetste moeten zitten en dan naar achteren toe geleidelijk minder vet geplaatst worden; evenzoo zal de buitentak vetter geritst worden dan de binnentak. Ritst men te vet, dan heeft men veel kans op vernageling of wel men moet de nagels te laag inslaan, waardoor ze niet sterk komen te zitten. Ritst men te mager, ook dan komt de nagel te laag en splitst men bovendien den wand; het inslaan is bovendien lastig als men den nagel niet in de witte lijn kan inzetten. Wil men een slecht geritst ijzer toch gebruiken, dan zal men een te vet geritst ijzer te wijd onderleggen, waardoor licht strijken optreedt en een te mager geritst ijzer zal men te nauw onderleggen, waarbij de hoornwand dus al heel gauw over het ijzer zal steken. De richting van de nagelgaten is ook van zeer veel belang, en men zal met de richting van den hoofwand rekening dienen te houden. De voorste nagelgaten zullen dan ook meer schuin en naar achteren toe geleidelijk rechter worden ingeslagen zoodat het verzen-nagelgat in den regel een loodrechte richting heeft.

Dit is dan ook een punt waarop handgesmeede hoefijzers in het voordeel zijn van machinale ijzers, daar in het eerste geval de gaten geheel kunnen worden gestampt naar de richting van den wand waarvoor het ijzer noodig is. Ook zijn de nagelgaten van de fabrieksijzers veelal te groot, zoodat geen voldoende aansluiting van den nagelkop plaats vindt. De bodem van het nagelgat moet den vorm hebben van een vierkante trechter waarin de nagel volkomen kan worden opgenomen en dit waarborgt het vast blijven zitten van den nagel. De nieten kunnen dan nl. niet omhoog komen waardoor het ijzer los gaat zitten. De nagelgaten aan de ondervlakte van het ijzer moeten geheel den vorm hebben van den kling van den nagel en in de richting verlopen parallel aan den rand van het ijzer. Zijn deze gaten te groot, dan geeft dit spoedig aanleiding tot afbreken van de nagels, en zijn ze te klein dan bemoeilijkt dit het inslaan van de nagels, terwijl het scheef plaatsen van het nagelgat aanleiding kan geven tot drukken van den nagel.

In de *Duitsche Hoefsmid* schrijft Fisher over *beslagmethoden* ter voorkoming van het uitglijden der paarden op kunstwegen; hij komt tot de conclusie dat op heden nog geen afdoend middel hiertegen bestaat. Om te trachten dit vraagstuk verder tot oplossing te brengen, moet men de volgende punten in het oog houden:

- 1e. Het hoefijzer te verbeteren en wel meer speciaal de bodemvlakte.
- 2e. Gemakkelijk verwisselbare inlagen die zoowel voor zomer- als wintergebruik geschikt zijn en meer voldoen dan de huidig bekende.
- 3e. De wegbedekking zoodanig te verbeteren dat uitglijden zoowel des zomers als des winters meer wordt voorkomen.

Het 2e punt zal waarschijnlijk het meest de overdenking waard zijn, daar tot heden op dit gebied al veel bereikt is en meer volmaking hier dan misschien niet onbereikbaar is.

*

Het zal waarschijnlijk aan velen niet bekend zijn dat Mussolini, Hoover en Masaryk alle drie zoons zijn van plattelandsmeden.

A. N. W. B. TOERISTENBOND VOOR NEDERLAND.

Ruitertoerisme.

Sedert de opgave in de vorige aflevering zijn benoemd:
 tot *Bondshoefsmid*: Alb. Dekker, Oosterstraat H 390 te Ter Apel (Gr.);
 tot *Bondspaardenstal*: Hotel de Klok (eig. Th. J. Grimmelt) te Winterswijk; Hotel A. Horsting te Laag Soeren.

BOEKWERKEN.

De firma H. J. Reesink & Co. te Zutphen heeft de cliëntèle e.a. een verrassing bereid met het verstrekken van een kalender 1932, die een sieraad kan zijn voor kantoor en huiskamer.

De 12 maanden zijn over 4 bladen verdeeld en elk daarvan bevat een fraaie teekening van den heer Xenon Munninghoff, schilder van de Veluwe.

HET adres voor:

**„Z-V” HOEFIJZERS - RUBBER-
HOEFZOLEN - STERHOEFNAGELS
„IMPERATOR” - RUBBERIJZERS**

Firma S. C. M. BAX

Glashaven 9, Rotterdam - Telef. 11355

Handel in Alle Hoefbeslag-artikelen

DE

OSTA-HOEFIJZERS

**zijn reeds 18 jaar goed;
doch thans nog verbeterd**

Neemt proef op de som

Overtuigt U

